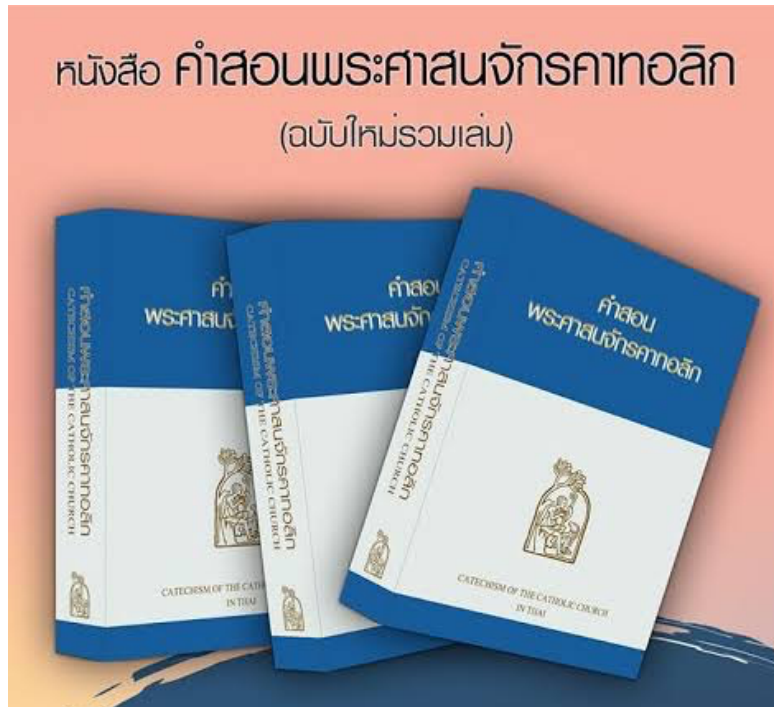

**เอกสารประกอบการอบรมหนังสือคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก
ภาคที่สาม การดำเนินชีวิตในพระคริสตเจ้า**

วิทยากรโดย...

บิชอป วีระ อภรณ์รัตน์

ประธานคณะกรรมการคาทอลิกฯ แผนกคริสตศาสนธรรม สภาพระสังฆราชฯ

บาทหลวง นุพันธ์ ทัตมาลี

รองผู้อำนวยการคณะกรรมการฯ แผนกคริสตศาสนธรรม

อาจารย์วิทยาลัยแสงธรรม

จัดการอบรมฯ โดย

คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกคริสตศาสนธรรม สภาพระสังฆราชฯ

รูปแบบออนไลน์ ผ่าน Zoom Meeting และ Facebook Live: Catechesis Cbct

อบรมหนังสือคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก ภาคที่ 3 การดำเนินชีวิตในพระคริสตเจ้า

ส่วนที่หนึ่ง : มนุษย์ได้รับเรียกให้ดำเนินชีวิตในพระจิตเจ้า / ส่วนที่สอง : พระบัญญัติสิบประการ

ในโอกาส **ครบรอบ 30 ปี**
ที่นักบุญยอห์น ปอล ที่ 2 พระสันตะปาปา
ได้ประกาศใช้หนังสือคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก
(Catechism of the Catholic Church - CCC)
เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม ค.ศ. 1992-2022
เพื่ออธิบายหลักความเชื่อและคำสอนพระศาสนจักร"

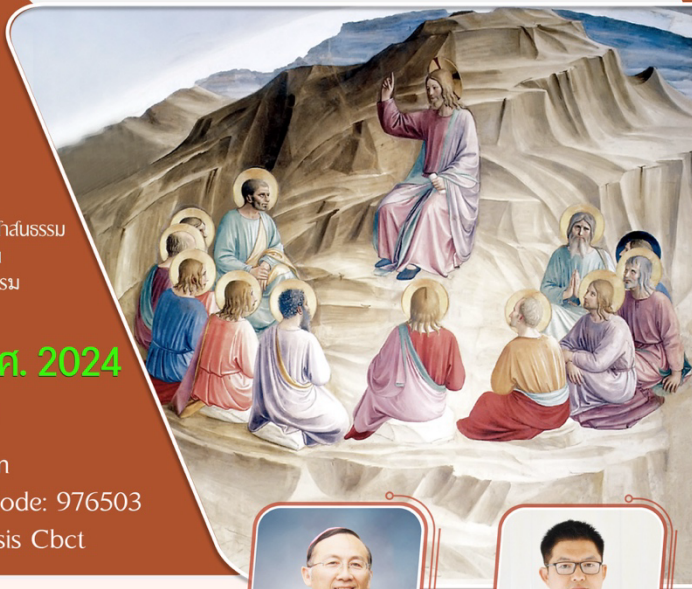
คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกคริสตศาสนธรรม
ขอเรียนเชิญพระสงฆ์ นักบวช ครูสัตตบาล ครูคำสอน
ครูคาทอลิก บราวาศรีสตัน และผู้สนใจ เข้าร่วมอบรม

วันเสาร์ที่ 12 , 19 ตุลาคม ค.ศ. 2024
[เวลา 8.30 - 15.00 น.]

รูปแบบออนไลน์ ผ่าน Zoom

Meeting ID: 920 7739 0163 Passcode: 976503

และ Facebook Live : Catechesis Cbct

QR code
ลงทะเบียน
รับการอบรม

QR code
กลุ่มอบรม

บิชอป วีระ อภรณ์รัตน์
ประธานคณะกรรมการฯ

บาทหลวงนันทน์ ทัศนาศี
รองผู้อำนวยการคณะกรรมการฯ
อาจารย์วิทยาลัยแสงธรรม

เวลา	อบรมครั้งที่ 1 วันเสาร์ที่ 12 ตุลาคม ค.ศ. 2024 วิทยากร: บาทหลวงนันทน์ ทัศนาศี	อบรมครั้งที่ 2 วันเสาร์ที่ 19 ตุลาคม ค.ศ. 2024 วิทยากร: บาทหลวงนันทน์ ทัศนาศี
08.00 - 08.30 น.	เปิดห้องประชุม Zoom และ Fb Live : Catechesis Cbct	เปิดห้องประชุม Zoom และ Fb Live : Catechesis Cbct
08.30 - 08.45 น.	ภาวนาเริ่มการอบรมฯ	ภาวนาเริ่มการอบรมฯ
08.45 - 09.00 น.	กล่าวเปิดการอบรมหนังสือคำสอนพระศาสนจักร โดย...บิชอป วีระ อภรณ์รัตน์	เกริ่นนำก่อนการอบรมฯ และแนะนำวิทยากร
09.00 - 10.00 น.	ภาคที่ 3 การดำเนินชีวิตในพระคริสตเจ้า (CCC 1691-1698) ส่วนที่หนึ่ง มนุษย์ได้รับเรียกให้ดำเนินชีวิตในพระจิตเจ้า (CCC 1699) บทที่หนึ่ง ศักดิ์ศรีความเป็นบุคคลของมนุษย์ (CCC 1700) ตอนที่หนึ่ง มนุษย์เป็นภาพลักษณ์ของพระเจ้า (CCC 1701-1715) ตอนที่สอง เรามนุษย์ได้รับเรียกมาให้บรรลุถึงความสุขแท้ (CCC 1716 - 1729) ตอนที่สาม ยิสราเอลของมนุษย์ (CCC 1730 -1748) ตอนที่สี่ ความผิดของการกระทำแบบมนุษย์ (CCC 1749 - 1761)	ภาคที่ 3 การดำเนินชีวิตในพระคริสตเจ้า ส่วนที่สอง พระบัญญัติสิบประการ (CCC 2052 -2082) บทที่หนึ่ง "ท่านจะตั้งรกรังศพผู้เป็นเจ้าพระเจ้าของท่าน สุดจิตใจ สุดวิญญาณ สุดสติปัญญาของท่าน" (CCC 2083) ตอนที่หนึ่ง พระบัญญัติประการแรก (CCC 2084 - 2141) ตอนที่สอง พระบัญญัติประการที่สอง (CCC 2142 - 2167) ตอนที่สาม พระบัญญัติประการที่สาม (CCC 2168 - 2196)
10.00 - 10.30 น.	พัก-อาหารว่าง	พัก-อาหารว่าง
10.30 - 12.00 น.	ตอนที่ห้า อารมณ์และความผิดถูก (CCC 1762 - 1775) ตอนที่หก มโนธรรมทางศีลธรรม (CCC 1776 - 1802) ตอนที่เจ็ด คุณธรรม (CCC 1803 - 1845) ตอนที่แปด บาป (CCC 1846 - 1876)	บทที่สอง "ท่านจะต้องรักเพื่อนมนุษย์เหมือนรักตนเอง" (CCC 2196) ตอนที่สี่ พระบัญญัติประการที่สี่ (CCC 2197 - 2257) ตอนที่ห้า พระบัญญัติประการที่ห้า (CCC 2258 - 2330) ตอนที่หก พระบัญญัติประการที่หก (CCC 2331 - 2400)
12.00 - 13.00 น.	อาหารเที่ยง	อาหารเที่ยง
13.00 - 13.15 น.	แบ่งปัน... การสอน"ครบเครื่องเรื่องคำสอนคาทอลิก"(1) โดยคุณครูสาวินี เกษตรบริบูรณ์	แบ่งปัน... การสอน"ครบเครื่องเรื่องคำสอนคาทอลิก"(2) โดยคุณครูสาวินี เกษตรบริบูรณ์
13.15 - 14.00 น.	บทที่สอง ชุมชนมนุษย์ (CCC 1877) ตอนที่หนึ่ง บุคคลและสังคม (CCC 1878 - 1896) ตอนที่สอง การมีส่วนร่วมในชีวิตสังคม (CCC 1897 - 1927) ตอนที่สาม ความยุติธรรมด้านสังคม (CCC 1928 - 1948)	ตอนที่เจ็ด พระบัญญัติประการที่เจ็ด (CCC 2401 - 2463) ตอนที่แปด พระบัญญัติประการที่แปด (CCC 2464 - 2513)
14.00 - 14.15 น.	พัก 15 นาที	พัก 15 นาที
14.15 - 15.00 น.	บทที่สาม ความรอดพ้นที่พระเจ้าประทานให้ - กฎหมายและพระพรทาน (CCC 1949) ตอนที่หนึ่ง กฎด้านศีลธรรม (CCC 1950 - 1986) ตอนที่สอง พระพรทานและการประทานความชอบธรรม (CCC 1987 - 2029) ตอนที่สาม พระศาสนจักร มารดาและอาจารย์ (CCC 2030 - 2051)	ตอนที่เก้า พระบัญญัติประการที่เก้า (CCC 2514 - 2533) ตอนที่สิบ พระบัญญัติประการที่สิบ (CCC 2534 - 2557)
15.00 น.	ซักถาม - จบการอบรมฯ ครั้งที่ 1	ซักถาม และ ปิดการอบรม โดย...บิชอปวีระ อภรณ์รัตน์

คำลงทะเบียนสามารถสมัครอบรมได้ตามอภัยหทัย ได้ที่

ธนาคารกรุงเก่า สาขา โอเรียนเต็ล เลขที่บัญชี 226-0-36571-9 ชื่อบัญชี มีสังข์โรมันคาทอลิกกรุงเทพฯ (คำสอนระดับชาติ)
เมื่อออนไลน์แล้วขอความกรุณาแจ้งไปบนเว็บไซต์ คุณครูสาวินี มธุรสสุวรรณ (ผู้ประสานการอบรมฯ) โทรศัพท์และLine ID : 0816977063

คำนำ

เอกสารประกอบการอบรม “หนังสือคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก ภาคที่ 3 การดำเนินชีวิตในพระคริสตเจ้า” เขียนขึ้นเพื่อใช้ประกอบการอบรมโครงการจัดอบรมหนังสือคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก 4 ภาค ซึ่งจัดโดยคณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกคริสตศาสนธรรม สภาพระสังฆราชฯ ในวันเสาร์ที่ 12 และ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2567/ค.ศ.2024 ในรูปแบบออนไลน์ ผ่าน Zoom Meeting และ Facebook Live: Catechesis Cbct

เอกสาร ฯ นี้เป็นการสรุปย่อ “หนังสือคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก ภาคที่ 3 การดำเนินชีวิตในพระคริสตเจ้า” เพื่อสะดวกและง่ายต่อการติดตามขณะที่รับการอบรมฯ และเป็นแนวทางในการศึกษาหนังสือคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก ภาคที่สาม ฯ ดังกล่าวข้างต้นต่อไป

บาทหลวง นุพันธ์ ทัศมาลี

รองผู้อำนวยการคณะกรรมการฯ แผนกคริสตศาสนธรรม

อาจารย์วิทยาลัยแสงธรรม

30 กันยายน 2024

กำหนดการ

คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกคริสตศาสนธรรม สภาพระสังฆราชฯ
จัดโครงการอบรมหนังสือคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก ภาคที่ 3 การดำเนินชีวิตในพระคริสตเจ้า
(ส่วนที่หนึ่ง : มนุษย์ได้รับเรียกให้ดำเนินชีวิตในพระจิตเจ้า / ส่วนที่สอง : พระบัญญัติสิบประการ)

วันเสาร์ที่ 12 และ 19 ตุลาคม ค.ศ. 2024 รูปแบบออนไลน์ ผ่าน Zoom และ Facebook Live : Catechesis Cbct

ภาคที่ 3 การดำเนินชีวิตในพระคริสตเจ้า		
เวลา	อบรมครั้งที่ 1 วันเสาร์ที่ 12 ตุลาคม ค.ศ. 2024 วิทยากร: บาทหลวงบุญพันธุ์ ทัศนาลี	อบรมครั้งที่ 2 วันเสาร์ที่ 19 ตุลาคม ค.ศ. 2024 วิทยากร: บาทหลวงบุญพันธุ์ ทัศนาลี
08.00 - 08.30 น.	เปิดห้องประชุม Zoom และ Fb Live : Catechesis Cbct	เปิดห้องประชุม Zoom และ Fb Live : Catechesis Cbct
08.30 - 08.45 น.	ภาวนาเริ่มการอบรมฯ	ภาวนาเริ่มการอบรมฯ
08.45 - 09.00 น.	กล่าวเปิดการอบรมหนังสือคำสอนพระศาสนจักร โดย...บิชอป วีระ อภรณ์รัตน์ แนะนำวิทยากร	เกริ่นนำก่อนการอบรมฯ
09.00 - 10.00 น.	ภาคที่ 3 การดำเนินชีวิตในพระคริสตเจ้า (CCC 16091-1698) ส่วนที่หนึ่ง มนุษย์ได้รับเรียกให้ดำเนินชีวิตในพระจิตเจ้า (CCC 1699) บทที่หนึ่ง ศักดิ์ศรีความเป็นบุคคลของมนุษย์ (CCC 1700) ตอนที่หนึ่ง มนุษย์เป็นภาพลักษณ์ของพระเจ้า (CCC 1701-1715) ตอนที่สอง เรามนุษย์ได้รับเรียกมาให้บรรลุถึงความสุขแท้ (CCC 1716 - 1729) ตอนที่สาม อิสราเอลของมนุษย์ (CCC 1730 -1748) ตอนที่สี่ ความผิดถูกของการกระทำแบบมนุษย์ (CCC 1749 - 1761)	ภาคที่ 3 การดำเนินชีวิตในพระคริสตเจ้า ส่วนที่สอง พระบัญญัติสิบประการ (CCC 2052 -2082) บทที่หนึ่ง "ท่านจะต้องรักองค์พระผู้เป็นเจ้าพระเจ้าของท่าน สุดจิตใจ สุดวิญญาณ สุดสติปัญญาของท่าน"(CCC 2083) ตอนที่หนึ่ง พระบัญญัติประการแรก (CCC 2084 - 2141) ตอนที่สอง พระบัญญัติประการที่สอง (CCC 2142 - 2167) ตอนที่สาม พระบัญญัติประการที่สาม (CCC 2168 - 2195)
10.00 - 10.30 น.	พัก-อาหารว่าง	พัก-อาหารว่าง

เวลา	อบรมครั้งที่ 1 วันเสาร์ที่ 12 ตุลาคม ค.ศ. 2024 วิทยากร: บาทหลวงบุญพันธุ์ ทัศนาลี	อบรมครั้งที่ 2 วันเสาร์ที่ 19 ตุลาคม ค.ศ. 2024 วิทยากร: บาทหลวงบุญพันธุ์ ทัศนาลี
10.30 - 12.00 น.	ตอนที่ห้า อารมณ์และความผิดถูก (CCC 1762 - 1775) ตอนที่หก มโนธรรมทางศีลธรรม (CCC 1776 - 1802) ตอนที่เจ็ด คุณธรรม (CCC 1803 - 1845) ตอนที่แปด บาป (CCC 1846 - 1876)	บทที่สอง "ท่านจะต้องรักเพื่อนมนุษย์เหมือนรักตนเอง"(CCC 2196) ตอนที่สี่ พระบัญญัติประการที่สี่ (CCC 2197 - 2257) ตอนที่ห้า พระบัญญัติประการที่ห้า (CCC 2558 - 2330) ตอนที่หก พระบัญญัติประการที่หก (CCC 2331 - 2400)
12.00 - 13.00 น.	อาหารเที่ยง	อาหารเที่ยง
13.00 - 13.15 น.	ประชาสัมพันธ์	ประชาสัมพันธ์
13.15 - 14.00 น.	บทที่สอง ชุมชนมนุษย์ (CCC 1877) ตอนที่หนึ่ง บุคคลและสังคม (CCC 1878 - 1896) ตอนที่สอง การมีส่วนร่วมในชีวิตสังคม (CCC 1897 - 1927) ตอนที่สาม ความยุติธรรมด้านสังคม (CCC 1928 - 1948)	ตอนที่เจ็ด พระบัญญัติประการที่เจ็ด (CCC 2401 - 2463) ตอนที่แปด พระบัญญัติประการที่แปด (CCC 2464 - 2513)
14.00 - 14.15 น.	พัก 15 นาที	พัก 15 นาที
14.15 - 15.00 น.	บทที่สาม ความรอดพ้นที่พระเจ้าประทานให้ - กฎหมายและพระพรชทาน (CCC 1949) ตอนที่หนึ่ง กฎด้านศีลธรรม (CCC 1950 - 1986) ตอนที่สอง พระพรชทานและการประทานความชอบธรรม (CCC 1987 - 2029) ตอนที่สาม พระศาสนจักร มารดาและอาจารย์ (CCC 2030 - 2051)	ตอนที่เก้า พระบัญญัติประการที่เก้า (CCC 2514 - 2533) ตอนที่สิบ พระบัญญัติประการที่สิบ (CCC 2534 - 2557)
15.00 น.	ซักถาม - จบการอบรมฯ ครั้งที่ 1	ซักถาม และ ปิดคอร์สการอบรม โดย...บิชอปวีระ อภรณ์รัตน์

สารบัญการอบรมครั้งที่ 1
วันเสาร์ที่ 12 ตุลาคม ค.ศ. 2024

	หน้า
การอบรมช่วงที่ 1: 09.00 – 10.00 น. (60 นาที)	
ภาคที่สาม การดำเนินชีวิตในพระคริสต์เจ้า (1691-2557 = 866 ข้อ)	8
ตอนที่ 1 กระแสเรียกของมนุษย์: ชีวิตในพระคริสต์เจ้า (1699)	8
บทที่หนึ่ง “ศักดิ์ศรี” ความเป็นบุคคลของมนุษย์ (1700)	11
ตอนที่หนึ่ง มนุษย์เป็น “ภาพลักษณ์” ของพระเจ้า (1701-1715)	12
ตอนที่สอง เรามนุษย์ได้รับเรียกมาให้บรรลุถึง “ความสุขแท้” (1716-1729)	14
ตอนที่สาม “อิสรภาพ” ของมนุษย์ (1730-1748)	17
ตอนที่สี่ “ความผิดถูก” ของการกระทำแบบมนุษย์ (1749-1761)	20
10.00 – 10.30 น. พัก - อาหารว่าง	
การอบรมช่วงที่ 2: 10.30 – 12.00 น. (90 นาที)	
ตอนที่ห้า อารมณ์และความผิดถูก (1762-1775)	22
ตอนที่หก มโนธรรมทางศีลธรรม (1776-1802)	24
ตอนที่เจ็ด คุณธรรม (1803-1845)	28
ตอนที่แปด บาป (1846-1876)	33
12.00 – 13.00 น. อาหารกลางวัน	
13.00 – 13.15 น. ประชาสัมพันธ์	
การอบรมช่วงที่ 3: 13.15- 14.00 น. (45 นาที)	
บทที่สอง ชุมชนมนุษย์ (1877)	39
ตอนที่หนึ่ง บุคคลและสังคม (1878-1896)	39
ตอนที่สอง การมีส่วนร่วมในชีวิตสังคม (1897-1927)	42
ตอนที่สาม ความยุติธรรมด้านสังคม (1928-1948)	46
14.00 – 14.15 น. พัก 15 นาที	
การอบรมช่วงที่ 4: 14.15 – 15.00 น. (45 นาที)	
บทที่สาม ความรอดพ้นที่พระเจ้าประทานให้ – กฎหมายและพระพรชทาน (1949)	49
ตอนที่หนึ่ง กฎด้านศีลธรรม (1950-1986)	49
ตอนที่สอง พระพรชทานและการประทานความชอบธรรม (1987-2029)	56
ตอนที่สาม พระศาสนจักร มารดาและอาจารย์ (2030-2051)	62
15.00 น. ชักถาม - จบการอบรมครั้งที่ 1	

สารบัญการอบรมครั้งที่ 2
วันเสาร์ที่ 19 ตุลาคม ค.ศ. 2024

การอบรมช่วงที่ 1: 09.00 – 10.00 น. (60 นาที)	หน้า
ภาคที่สาม การดำเนินชีวิตในพระคริสต์เจ้า (ต่อ)	
ส่วนที่สอง พระบัญญัติสิบประการ (2052-2082)	68
บทที่หนึ่ง “ท่านจะต้องรักองค์พระผู้เป็นเจ้าพระเจ้าของท่าน สุดจิตใจ สุดวิญญาณ สุดสติปัญญาของท่าน” (2083)	73
ตอนที่หนึ่ง พระบัญญัติประการแรก (2084-2141)	73
ตอนที่สอง พระบัญญัติประการที่สอง (2142-2167)	85
ตอนที่สาม พระบัญญัติประการที่สาม (2168-2195)	89
10.00 – 10.30 น. พัก - อาหารว่าง	
การอบรมช่วงที่ 2: 10.30 – 12.00 น. (90 นาที)	
บทที่สอง “ท่านจะต้องรักเพื่อนมนุษย์เหมือนรักตนเอง” (2196)	96
ตอนที่สี่ พระบัญญัติประการที่สี่ (2197-2257)	96
ตอนที่ห้า พระบัญญัติประการที่ห้า (2258-2330)	108
ตอนที่หก พระบัญญัติประการที่หก (2331-2400)	124
12.00 – 13.00 น. อาหารกลางวัน	
13.00 – 13.15 น. ประชาสัมพันธ์	
การอบรมช่วงที่ 3: 13.15- 14.00 น. (45 นาที)	
ตอนที่เจ็ด พระบัญญัติประการที่เจ็ด (2401-2463)	140
ตอนที่แปด พระบัญญัติประการที่แปด (2464-2513)	152
14.00 – 14.15 น. พัก 15 นาที	
การอบรมช่วงที่ 4: 14.15 – 15.00 น. (45 นาที)	
ตอนที่เก้า พระบัญญัติประการที่เก้า (2514-2533)	162
ตอนที่สิบ พระบัญญัติประการที่สิบ (2534-2557)	166
15.00 น. ชักถาม - จบการอบรมครั้งที่ 1	

++++++0++++++

การอบรมครั้งที่ 1: วันเสาร์ที่ 12 ตุลาคม ค.ศ. 2024

08.00 – 08.30 น. เปิดห้อง Zoom และ ถ่ายทอดสด FB: Catechesis Cbct

08.30 – 08.45 น. ภาวนาก่อนการอบรม

08.45 – 09.00 น. บิชอปฟรังซิสเซเวียร์ วีระวารณรัตน์ กล่าวเปิดการอบรม – แนะนำวิทยากร

การอบรมช่วงที่ 1: 09.00 – 10.00 น. (60 นาที)¹

ภาคที่สาม การดำเนินชีวิตในพระคริสตเจ้า (1691-2557 = 866 ข้อ)

บทนำ (1691-1699)

ในศีลล้างบาป (1691-2)

- เราได้ละทิ้งชีวิตเก่า ความมืด ความตาย เข้ามาดำเนินชีวิตในความสว่าง
- เรามีศักดิ์ศรี² (เกียรติ คุณค่า นำเคารพ) เป็นบุตรของพระเจ้า (1ยน 3:1)
- มีส่วนในพระธรรมชาติของพระเจ้า 2 ปต 1:4)
- เข้ามามีส่วนร่วมพระอาณาจักรของพระเจ้า (พระศาสนจักร)
- เป็นส่วนหนึ่งในพระวรกายทิพย์ของเยซูเจ้า (พระศาสนจักร) โดยมีพระองค์เป็นศีรษะ

(ประตู)

1692 เราจึงต้องดำเนินชีวิตให้สมกับสิ่งที่เราได้รับ ดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวรสาร แม้ว่าจะยากและดูเหมือนเป็นไปไม่ได้ แต่อาศัย 1) ศีลศักดิ์สิทธิ์ 7 ประการ 2) การอธิษฐานภาวนา 3) พระหรรษทานของพระคริสตเจ้า และ 4) พระพรของพระจิตเจ้า เราจึงสามารถดำเนินชีวิตแบบนี้ได้

1693 พระเยซูคริสตเจ้าเป็นแบบอย่างให้กับเราในการดำเนินชีวิตตามพระประสงค์ของพระบิดา ชิดสนิทกับพระบิดา อยู่เบื้องพระพักตร์ของพระองค์แม้ในที่เร้นลับ (มธ 6:6) เพื่อจะได้เป็น “คนดีอย่างสมบูรณ์ ดังที่พระบิดาเจ้าสวรรค์ ทรงความดีอย่างสมบูรณ์” (มธ 5:48)

¹ ความรู้ทางด้านเทววิทยามีรากฐานมาจาก 1) พระคัมภีร์ (การเปิดเผยความจริงของพระเจ้า) 2) ธรรมเนียมประเพณี สิ่งที่พระศาสนจักรปฏิบัติสืบทอดต่อกันมา และ 3) คำสั่งสอนอย่างเป็นทางการของพระศาสนจักร (Magisterium) ดังนั้น การเรียนคำสอน การตีความหมาย และการไตร่ตรองจึงต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบ 3 ประการนี้ไปด้วยกัน

² ดูเรื่องศักดิ์ศรีเพิ่มเติมในถ้อยแถลง “ศักดิ์ศรีไม่มีที่สิ้นสุด” ของสมณสภาเพื่อข้อความเชื่อ เผยแพร่วันที่ 2 เมษายน 2024 (Declaration “Dignitas Infinita” on human dignity by Dicastery for the doctrine of the faith)

1694 เมื่อรับศีลล้างบาป เราได้ตายจากบาปแล้ว และดำเนินชีวิตเพื่อพระเจ้าในพระคริสตเยซู เราจึงมีส่วนร่วมชีวิตของพระองค์ผู้ทรงกลับคืนพระชนมชีพแล้วด้วย ขณะที่กำลังติดตามพระคริสตเจ้าและซิดสนิทกับพระองค์ คริสตชนอาจพยายามที่จะเป็นเหมือนพระเจ้าในฐานะบุตรสุดที่รักและดำเนินชีวิตในความรัก ทำให้ความคิด คำพูด และการกระทำของตนสอดคล้องกับของพระองค์ เราจึงดำรงอยู่ในพระองค์ (และพระองค์ทรงดำรงอยู่ในเรา/ศีลมหาสนิท) และปฏิบัติตามแบบอย่างของพระองค์ (นึกถึงพระวรสารเสมอ)

1695 เราจึงมีชีวิตที่ศักดิ์สิทธิ์ เพราะพระตรีเอกภาพดำรงอยู่ในตัวของเรา (ดู 1 คร 6:11) และมีกระแสเรียกให้เป็นศักดิ์สิทธิ์ กลายเป็น “พระวิหารของพระจิตเจ้า” (1 คร 6:19) “พระจิตของพระบุตร” นี้

- 1) สอนเราให้ภาวนาวอนขอต่อพระบิดา
- 2) ทรงทำให้เขาปฏิบัติงาน
- 3) บังเกิดผลตามพระพรของพระจิตเจ้า
- 4) ปฏิบัติงานด้านเมตตาจิต
- 5) ทรงบำบัดรักษาบาดแผลของบาป
- 6) เปลี่ยนแปลงชีวิตภายในของเรา
- 7) ทรงส่องสว่าง และ
- 8) ประทานพลังแก่เรา เพื่อจะได้ดำเนินชีวิตเป็น “บุตรแห่งความสว่าง” (อฟ 5:8) “ในความดี ความชอบธรรม และความจริงทุกประการ” (อฟ 5:9)

1696 ทางของพระคริสตเจ้า “นำไปสู่ชีวิต” (มธ 7:14) ส่วนทางตรงข้ามนั้น “นำไปสู่หายนะ” (มธ 7:13) อยู่ที่เราจะเลือกเดินอยู่บนทางสายใด ทางแห่งพระเยซูเจ้า หรือ ทางแห่งหายนะ

1697 การสอนคำสอนเรื่อง “การดำเนินชีวิตใหม่” (รม 6:4) ในพระเยซูเจ้าจะต้องเกี่ยวข้องกับเรื่องดังต่อไปนี้ คือ

1) **พระจิตเจ้า** (พระพรของพระจิตเจ้า 7 ประการ) 2) **พระพรพรทาน**³ (ของประทานที่ทำให้เรามีความสุข ช่วยให้เราเอาชนะการผจญและปัญหาอุสรรคในโลกนี้ เพื่อที่จะสามารถเดินทางไปสู่สวรรค์ และได้รับความรอดพ้นตามที่พระเยซูเจ้าได้ทรงสัญญาไว้)⁴

3) **ความสุขแท้** (บุญลาภ) หนทางของพระคริสตเจ้าถูกสรุปไว้ในคำสอนเรื่องความสุขแท้ 8 ประการ เป็นหนทางเดียวที่จะทำให้เรามีความสุขใจอย่างแท้จริง (บทสรุปของการคิด การพูด และการกระทำแบบพระองค์)

4) **บาปและการให้อภัย** การยอมรับว่าตนเองทำบาป ทำให้รับรู้ความจริงเกี่ยวกับตนเอง (การอบรมมโนธรรมให้ถูกต้อง) และถ้าเขาไม่ได้รับอภัย เขาก็คงไม่อาจรับความจริงนี้ได้

5) **คุณธรรมของมนุษย์** เป็นความโน้มเอียงอย่างถูกต้องให้ทำความดี

6) **คุณธรรมแบบคริสตชน** ได้แก่ ความเชื่อ ความหวัง และความรัก

7) ****บัญญัติแห่งความรัก**** ต่อพระเจ้าและรักเพื่อนมนุษย์ ถูกอธิบายไว้ใน****พระบัญญัติสิบประการ****⁵

³ CCC 2000 พระพรพรทาน (Grace) มี 2 ประเภท คือ

1. **พระพรพรทานศักดิ์สิทธิ์** (Habitual Grace) คือ พระพรถาวรสำหรับการดำเนินชีวิตตามกระแสเรียกที่ได้รับ ผ่านทางศีลศักดิ์สิทธิ์ 7 ประการ

2. **พระพรพรทานปัจจุบัน** (Actual Grace) คือ พระพรหรือความช่วยเหลือเร่งด่วน เป็นพิเศษ ในแต่ละกรณีหรือสถานการณ์ของชีวิต (เพลงพระสัญญา)

⁴ **บทแสดงความหวัง** (เดิมเรียกว่า “บทแสดงความไว้วางใจ”) หวัง แปลว่า คือ การคาดหวังจะได้รับ, ไว้วางใจ แปลว่า ความเชื่อถือต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าจะไม่โกหกหรือหลอกลวงเรา

“ข้าแต่พระเจ้า ข้าพเจ้าหวังอย่างแน่วแน่ว่า เดชะพระบารมีของพระเยซูคริสตเจ้า พระองค์จะประทานพระพรพรทานแก่ข้าพเจ้าในโลกนี้ และสันติสุขนิรันดร์ในโลกหน้า ทั้งนี้เพราะพระองค์ทรงรักษาพระสัญญาที่ทรงให้ไว้เสมอ อาแมน”

ความหวังของคริสตชนมาจาก**ความเชื่อ**ในพระเยซูเจ้า ถูกแสดงออกมาใน**ศีลล้างบาป** โดยมีความหวัง 3 ประการ คือ

1) พระองค์จะประทาน**พระพรพรทาน**ให้กับเราอย่างเพียงพอในโลกนี้เพื่อที่จะทำให้เราได้มี

2) **สันติสุขในโลกนี้** และ

3) **สันติสุขนิรันดร์ในโลกหน้า** ทั้งนี้เพราะพระองค์ทรงรักษาพระสัญญาที่ทรงให้ไว้เสมอ

⁵ **บทแสดงความรัก**

“ข้าแต่พระเจ้า ข้าพเจ้ารักพระองค์สุดดวงใจยิ่งกว่าสิ่งทั้งปวง เพราะพระองค์ทรงเป็นความดีงามหาที่สุดมิได้ และทรงสมควรได้รับความรักจากมนุษย์ทั้งมวล และเพราะรักพระองค์ ข้าพเจ้าจึงรักผู้อื่นเหมือนรักตนเอง และพร้อมจะให้ผู้อื่นเสมอ โปรดทรงเพิ่มพูนความรัก ของข้าพเจ้าด้วยเถิด อาแมน”

(“ความรัก” เป็นหัวใจของคริสตชน คริสตชนจะต้อง

1. รักพระเจ้าสุดจิตใจ

2. รักผู้อื่นเหมือนรักตนเอง และพร้อมที่จะให้อภัยผู้อื่น)

8) **พระศาสนจักร** ความเป็นหนึ่งเดียวกันในพระศาสนจักร การแลกเปลี่ยนพระพรร่วมกัน การเติบโตในพระศาสนจักร

1698 ความสัมพันธ์ของคุณธรรมของคริสตชน คือ

- 1) ความเชื่อในพระเยซูเจ้าที่เราได้รับมาจากศีลล้างบาป
- 2) ความเชื่อนี้ทำให้เรามีความหวัง เพราะพระองค์จะช่วยเหลือเรา อาศัยศีลศักดิ์สิทธิ์และพระหรรษทาน ทำให้เรามีสันติสุขในโลกนี้ และจะมีสันติสุขในโลกหน้าด้วย ตามพระสัญญาของพระองค์
- 3) เราจึงรักพระองค์ และความรักนี้ทำให้เรารักผู้อื่นเหมือนดังที่พระองค์ทรงรักเรา พระองค์ทรงเป็น “หนทาง ความจริงและชีวิต” (ยน 14:6)

ดังนั้น เราจึง

- 1) คิด (จิตใจ สติปัญญา ปรีชาญาณ)
- 2) พูด (สนทนา อธิษฐานภาวนา) และ
- 3) ทำ (ร่างกาย การดำเนินชีวิตในความรัก ความสามารถ การรับใช้เพื่อนมนุษย์ การสรรเสริญพระเจ้า) เหมือนกับพระเยซูเจ้า (ชีวิตในพระคริสตเจ้า)

และพระองค์ปรารถนาที่จะใช้ร่างกายของเราทั้งครบของเรา (จิตใจ สติปัญญา วิญญาณ) เพื่อพันธกิจของพระองค์ในโลกนี้ คือ การประทานความรอดพ้นให้กับทุกคน (บาปได้รับการอภัยและได้ไปสวรรค์ ดังเช่นโจรที่อยู่ข้างขวาของไม้กางเขน) ดังนั้น นักบุญเปาโลจึงกล่าวว่า “ข้าพเจ้าคิดว่าการมีชีวิตอยู่ก็คือพระคริสตเจ้า” (ฟป 1:21) (ชีวิตในพระคริสตเจ้า)

+++++++0+++++++

ตอนที่ 1 กระแสเรียกของมนุษย์: ชีวิตในพระคริสตเจ้า

บทที่หนึ่ง “ศักดิ์ศรี” ความเป็นบุคคลของมนุษย์ (1700)

- 1) ศักดิ์ศรีความเป็นบุคคลของมนุษย์มีรากฐานอยู่ในการที่พระเจ้าทรงสร้างเขาตาม “ภาพลักษณ์” ให้เหมือนพระองค์
- 2) ศักดิ์ศรีนี้บรรลुความสมบูรณ์ในการที่พระเจ้าทรงเรียกเขาไป “รับความสุข” กับพระองค์
- 3) มนุษย์จึงต้องดำเนินชีวิตโดยอิสระ (อิสระภาพ) ให้บรรลुถึงความสมบูรณ์ดังกล่าว

- 4) บุคคลมนุษย์ใช้การกระทำตามเจตนา (บาปหนัก บาปเบา) ของตนเพื่อปฏิบัติพันธกิจ
- 5) สอดคล้องกับความดีที่พระเจ้าทรงสัญญาไว้และที่มโนธรรมด้านศีลธรรม (ดีชั่ว) เป็นพยาน
- 6) มนุษย์เสริมสร้างตนเองและเจริญเติบโตภายใน ใช้ชีวิตทั้งหมดของตน ทั้งด้านจิตวิญญาณและประสาทสัมผัส เพื่อสร้างการเจริญเติบโตนี้ (การอบรมด้านมโนธรรม)
- 7) อาศัยพระพรพรทานคอยช่วยเหลือ
- 8) หลีกเลียงบาป และถ้าได้ทำบาปไปแล้วให้ปฏิบัติตนเหมือนกับลูกจ้างผลาญ และมอบตนเองไว้ในพระเมตตาของพระบิดาเจ้าสวรรค์ของเรา
และดั่งนี้ยอมบรรลุถึงความรักที่สมบูรณ์

+++++++0+++++++

ตอนที่หนึ่ง มนุษย์เป็น “ภาพลักษณ์” ของพระเจ้า (1701-1715)

1701 พระเยซูเจ้าทรงเปิดเผยพระธรรมล้ำลึกเรื่องพระบิดาและความรักของพระองค์ ทำให้มนุษย์รู้จักตนเองอย่างสมบูรณ์และรู้ถึงกระแสเรียกอันสูงส่งของตน” (ดู คส 1:15)⁶ มนุษย์ถูกสร้างขึ้นมา “ตามภาพลักษณ์ให้เหมือน” พระผู้เนรมิตสร้าง ภาพลักษณ์ของพระเจ้าในมนุษย์ที่บิดเบี้ยวไปเพราะบาปประการแรก (อาดัมและเอวา) ได้รับการแก้ไขฟื้นฟู⁷ให้มีความงดงามเหมือนเดิมและยังได้รับเกียรติให้สูงส่งขึ้นเดชพระพรพรทานของพระเจ้าในพระคริสตเจ้า พระผู้ไถ่และช่วยให้รอดพ้น

6 ไม่มีใครรู้จักพระบุตร นอกจากพระบิดา และไม่มีใครรู้จักพระบิดา นอกจากพระบุตรและผู้ที่ยังพระบุตรเปิดเผยให้รู้ (มธ 11:28) และ “ผู้ที่เห็นเรา ก็เห็นพระบิดาด้วย” (ยน 14:9)

7 1) และดั่งนี้องค์พระผู้เป็นเจ้าจะทรงบันดาลให้เวลาแห่งการให้กำลังใจ มาถึง และจะทรงส่งพระคริสตเจ้าที่พระองค์ทรงกำหนดไว้ล่วงหน้ามาหาท่าน คือพระเยซูเจ้า 21พระองค์ยังทรงต้องรออยู่ในสวรรค์จนกระทั่งถึงเวลาที่ จะทรงฟื้นฟูทุกสิ่งขึ้นใหม่ (กจ 3:20-21)

2) ในบทภาวนาเชิญพระจิตเจ้าที่กล่าวว่า “โปรดประทานพระจิตของพระองค์และสรรพสิ่งจะอุบัติขึ้นขึ้นมา แล้วพระองค์จะทรงเนรมิตแผ่นดินขึ้นใหม่”

3) “เมื่อพระองค์ทรงส่งพระจิตของพระองค์ลงมา สิ่งมีชีวิตก็ถูกสร้างขึ้น พระองค์ทรงเปลี่ยนโฉมหน้าของแผ่นดิน” (สดด 104 เพลงสรรเสริญพระผู้เนรมิตสรรพสิ่ง ข้อ 30 ใช้อ่านในวันสมโภชพระจิตเจ้า)

1702 ภาพลักษณ์ของพระเจ้ามีอยู่ในมนุษย์แต่ละคน ภาพลักษณ์นี้ปรากฏเด่นชัดในความสัมพันธ์ของบุคคลต่าง ๆ คล้ายกับชีวิตในพระตรีเอกภาพ⁸ (ชีวิตในพระคริสต์เจ้า ชีวิตในพระตรีเอกภาพ)

1703 บุคคลมนุษย์ซึ่งประกอบด้วยวิญญาณที่เป็นจิตและอมตะ⁹ “ในโลกนี้เป็นสิ่งสร้างเพียงอย่างเดียว (ไม่มีสิ่งสร้างอื่น) ที่พระเจ้าทรงประสงค์เพราะตัวเขาเอง เขาถูกกำหนดไว้สำหรับความสุขนิรันดรนับตั้งแต่เขาปฏิสนธิแล้ว

1704 บุคคลมนุษย์มีส่วนในแสงสว่างและพลังของพระจิตของพระเจ้า สามารถ “คิด” (potency of intelligence) ตามเหตุผลเข้าใจระเบียบของสิ่งต่างที่พระเจ้าทรงกำหนดไว้ (มนุษย์สามารถใช้สติปัญญาของตนเองคิดได้) สามารถใช้เจตนา (ความตั้งใจ อิสระ เสรีภาพ น้ำใจเสรี เจตจำนงเสรี will freewill) นำตนเองไปพบความดีแท้จริงของตนได้ บุคคลมนุษย์พบความสมบูรณ์ของตนโดยแสวงหาและรักความดีแท้จริง

1705 เพราะมนุษย์มีวิญญาณและความสามารถทางจิตของสติปัญญาและเจตนา จึงมีอิสระเสรีซึ่ง “แสดงให้เห็นภาพลักษณ์ของพระเจ้าได้อย่างดีเลิศ”

1706 อาศัยเหตุผล (ความสามารถของสติปัญญา) มนุษย์ยอมรับรู้พระสุรเสียงของพระเจ้าที่ดลใจเขา “ให้ทำความดีและหลีกเลี่ยงความชั่ว” (หน้าที่ของมโนธรรม) แต่ละคนจึงจำเป็นต้องปฏิบัติตามกฎหมายซึ่งสะท้อนอยู่ในมโนธรรม และได้รับการปฏิบัติตามโดยความรักต่อพระเจ้าและเพื่อนมนุษย์ (บทบัญญัติและกฎแห่งความรักที่ยืดหยุ่นได้)¹⁰ การดำเนินชีวิตที่มีศีลธรรมจึงเป็นพยานยืนยันถึงศักดิ์ศรีของบุคคลมนุษย์

1707 “ถึงกระนั้น ตั้งแต่แรกเริ่มประวัติศาสตร์แล้ว มนุษย์ได้ถูกปีศาจชักชวนให้ใช้อิสรภาพของตนอย่างไม่ถูกต้อง” (อาดัมและเอวา) เขาจึงพ่ายแพ้ต่อ “การผจญและได้ทำผิด”

8 19“เราบอกความจริงแก่ท่านอีกว่า ถ้าท่านสองคนบนแผ่นดินพร้อมใจกันอ่อนวอนขอสิ่งหนึ่งสิ่งใด พระบิดาของเราผู้สถิตในสวรรค์จะประทานให้ 20เพราะว่า ที่ใดมีสองหรือสามคนชุมนุมกัน ในนามของเรา เราอยู่ที่นั่นในหมู่พวกเขา” (มธ 18:19-20)

⁹ สิ่งที่ทำให้มนุษย์สูงส่งกว่าสิ่งสร้างอื่น (มนุษย์แปลว่า ผู้มีจิตใจสูง, มน (ใจ) + อูส (สูง) = มนุส ในภาษาบาลี) คือ สติปัญญา เสรีภาพ (ไม่ใช่สัญชาตญาณ) และวิญญาณที่เป็นอมตะ

¹⁰ มากกว่าความยุติธรรมคือความเมตตา

เขายังรักษาความปรารถนาที่จะทำดีไว้ แต่ธรรมชาติของเขาก็มีบาดแผลของบาปกำเนิดอยู่ด้วย เขาก็มี “ความโน้มเอียงไปหาความชั่ว” และอยู่ในอำนาจของความ “หลงผิด”¹¹

“ดังนั้น มนุษย์จึงถูกแบ่งแยกในตนเอง เพราะเหตุนี้ ชีวิตทั้งหมดของมนุษย์ไม่ว่าแต่ละคนหรือส่วนรวม จึงปรากฏว่าอยู่ใน “การต่อสู้” (จะฟังเสียงเทวดาหรือปีศาจ) และเป็นการต่อสู้ที่น่าตื่นเต้นเร้าใจด้วย ระหว่างความดีและความชั่ว ระหว่างความสว่างและความมืด”

1708 พระคริสตเจ้าทรงรับ “ทรมาน” ช่วยเราให้รอดพ้นจากอำนาจของปีศาจและบาป (ไถ่บาป พระผู้ไถ่) พระองค์ทรงบำเพ็ญคุณธรรมให้เราได้รับชีวิตใหม่ในพระจิตเจ้า “พระพรชทาน” ของพระองค์คือสิ่งที่บาปได้ทำลายในเรากลับมาอีก (อาศัยพระมหาทรมานของพระเยซูเจ้า โลกได้คืนดีกับพระเจ้า)

1709 ผู้ที่ “เชื่อในพระคริสตเจ้า” ก็กลายเป็น “บุตรของพระเจ้า” การรับเป็นบุตรบุญธรรมนี้ “เปลี่ยนแปลง” เขา ทำให้เขามี “พลัง” ที่จะปฏิบัติตาม “แบบอย่าง” ของพระคริสตเจ้า ทำให้เขาสามารถปฏิบัติ “ถูกต้อง” (จริยธรรม) และกระทำ “ความดี” (ศีลธรรม) ศิษย์ซึ่งร่วมสนิทกับพระผู้ช่วยให้รอด (ชีวิตในพระคริสตเจ้า) ย่อมบรรลุถึงความรักที่ “สมบูรณ์” หรือ “ความศักดิ์สิทธิ์” ชีวิตด้านศีลธรรมที่พัฒนาขึ้นอาศัย “พระพรชทาน” ก็เจริญเติบโตจนได้รับ “ชีวิตนิรันดร” ในสิริรุ่งโรจน์แห่งสวรรค์

+++++++0+++++++

ตอนที่สอง เรามนุษย์ได้รับเรียกมาให้บรรลุถึง “ความสุขแท้” (1716-1729)

- ความสุขแท้ – ความปรารถนาจะได้รับความสุข – ความสุขของคริสตชน

I. ความสุขแท้

1716 ความสุขแท้นี้อ้างถึงพระสัญญาที่พระเจ้าได้ให้ไว้กับอับราฮัมคือการได้ครอบครองแผ่นดินพระสัญญา มาถึงสมัยพันธสัญญาใหม่ พระเยซูเจ้าจะเป็นผู้ที่นำเราเข้าไปสู่แผ่นดินพันธสัญญาใหม่ ที่ไม่ใช่แผ่นดินที่เป็นวัตถุในโลกนี้ แต่เป็นพระอาณาจักรของพระเจ้า ที่อยู่ในจิตใจของเรา ดังนั้น ผู้ที่ต้องการครอบครองอาณาจักรสวรรค์จะต้องมีจิตใจดังต่อไปนี้ คือ

¹¹ โลกจนหน้ามืด โกรธจนทำร้ายตนเอง หลงจนแยกแยะอะไรถูก

ความสุขแท้เป็นสาระสำคัญในคำเทศน์สอนของพระเยซูเจ้า การประกาศเรื่องความสุขแท้เป็นการย้ำถึงพระสัญญาที่ทรงทำไว้กับประชากรที่ทรงเลือกสรรนับตั้งแต่อับราฮัมเป็นต้นมา ความสุขแท้ทำให้พระสัญญาดังกล่าวสำเร็จบริบูรณ์ จัดให้พระสัญญาไม่หมายถึงเพียงการครอบครองแผ่นดินส่วนหนึ่งเท่านั้น แต่หมายถึงการได้ครอบครองเมืองสวรรค์

- 1) “ผู้มีใจยากจนย่อมเป็นสุข เพราะอาณาจักรสวรรค์เป็นของเขา
- 2) ผู้เป็นทุกข์โศกเศร้าย่อมเป็นสุข เพราะเขาจะได้รับการปลอบโยน
- 3) ผู้มีใจอ่อนโยนย่อมเป็นสุข เพราะเขาจะได้รับแผ่นดินเป็นมรดก
- 4) ผู้หิวกระหายความชอบธรรมย่อมเป็นสุข เพราะเขาจะอิ่ม
- 5) ผู้มีใจเมตตาต่อผู้อื่นย่อมเป็นสุข เพราะเขาจะได้รับพระเมตตา
- 6) ผู้มีใจบริสุทธิ์ย่อมเป็นสุข เพราะเขาจะได้เห็นพระเจ้า
- 7) ผู้สร้างสันติย่อมเป็นสุข เพราะเขาจะได้ชื่อว่าเป็นบุตรของพระเจ้า
- 8) ผู้ถูกเบียดเบียนข่มเหงเพราะความชอบธรรมย่อมเป็นสุข เพราะอาณาจักรสวรรค์เป็นของเขา

ท่านทั้งหลายย่อมเป็นสุขเมื่อถูกดูหมิ่น ข่มเหง และใส่ร้ายต่างๆ นานาเพราะเรา จงชื่นชมยินดีเถิด เพราะบำเหน็จรางวัลของท่านในสวรรค์นั้นยิ่งใหญ่” (มธ 5:3-12)

1717 ความสุขแท้เหล่านี้แสดงภาพของพระเยซูคริสตเจ้า และบรรยายถึงความรักของพระองค์ แสดงถึงการเรียกบรรดาผู้มีความเชื่อให้มาร่วมรับสิริรุ่งโรจน์ของพระทรมานและการกลับคืนพระชนมชีพของพระองค์ แสดงให้เห็นการกระทำและทำที่ที่เป็นลักษณะเฉพาะของชีวิตคริสตชน เป็นคำสัญญาที่คาดไม่ถึงซึ่งคำจูนความหวังในความยากลำบาก ความสุขแท้เหล่านี้กล่าวล่วงหน้าให้บรรดาศิษย์อยู่อย่างกลาง ๆ ถึงพระพรและรางวัลที่เขาจะได้รับ รางวัลเหล่านี้เริ่มต้นขึ้นแล้วในชีวิตของพระนางมารีย์พรหมจารีและบรรดาผู้ศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย (คำสอนเรื่องพระหฤทัยของพระเยซูเจ้าและดวงหทัยนิรมลของพระนางมารีย์) (คิด พุด ทำ = ชีวิตในพระคริสตเจ้า สิ่งที่พระองค์สอน พระองค์ทรงทำและทรงเป็น)

II. ความปรารถนาจะได้รับความสุข

1718 ความสุขแท้เหล่านี้ตรงกับความปรารถนาตามธรรมชาติของมนุษย์ที่ต้องการความสุข ความปรารถนาที่ว่านี้มีที่มาจากพระเจ้า พระองค์ทรงวางความปรารถนาไว้ในใจมนุษย์เพื่อทรงดึงดูดเขามาหาพระองค์ผู้ทรงเป็นผู้เดียวที่จะตอบสนองของความปรารถนานี้ได้อย่างสมบูรณ์

“เราทุกคนล้วนอยากจะมีความสุข และไม่มีมนุษย์คนใดที่ไม่เห็นด้วยกับข้อความนี้ก่อนที่จะถูกกล่าวออกมาเสียด้วย”

III. ความสุขของคริสตชน

1720 พันธสัญญาใหม่ใช้วิธีพูดหลายอย่างเพื่อบรรยายถึงความสุขที่พระเจ้าทรงเรียกมนุษย์มารับ เช่น อาณาจักรสวรรค์ของพระเจ้าอยู่ใกล้แล้ว การเห็นพระเจ้า “ผู้มีใจบริสุทธิ์ย่อมเป็นสุข เพราะเขาจะได้เห็นพระเจ้า” (มธ 5:8) การเข้าร่วมยินดีกับองค์พระผู้เป็นเจ้า การเข้าไปพักผ่อนกับพระเจ้า (สุขเพราะได้อยู่ใกล้ ได้เห็น ได้อยู่ ได้พักผ่อน ได้เป็นบุตรของพระเจ้า ... เข้าชมพระบารมี ... เศรษฐีอยู่ไกลแต่ลาซาโลอยู่ใกล้อับราฮัม ... เพลงสุขใจเมื่อใกล้พระองค์ ... ความทุกข์ตั้งเราให้เข้าใกล้กับพระเจ้ายิ่งกว่าเวลาที่เรามีความสุข เวลานั้นเองเราตระหนักถึงพระพรหรรษาและความช่วยเหลือที่เราได้รับ ทำให้เราได้ใกล้ชิด ได้เห็น ได้อยู่กับพระองค์)

1723 ความสุขแท้ที่พระเจ้าทรงสัญญาไว้ทำให้เราต้องเลือกปฏิบัติตามศีลธรรม เชิญชวนให้เราชำระจิตใจให้บริสุทธิ์จากความโน้มเอียงเลว ๆ ของเราเพื่อแสวงหาความรักพระเจ้าเหนือทุกสิ่ง สอนเราว่าความสุขแท้จริงไม่อยู่ในทรัพย์สมบัติหรือความสะดวกสบาย ไม่อยู่ในความรุ่งโรจน์หรือความสำเร็จของมนุษย์ ไม่ใช่ในกิจการงานใด ๆ ของมนุษย์ แม้ที่มีประโยชน์อย่างยิ่ง เช่น วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และศิลปะ ไม่อยู่ในสิ่งสร้างใด ๆ แต่อยู่ในพระเจ้าเพียงพระองค์เดียว ซึ่งเป็นบ่อเกิดของความดีและความรักทุกประการ¹²

“ทุกวันนี้ใคร ๆ ก็กราบไหว้ความร่ำรวยเป็นพระเจ้า ผู้คนจำนวนมาก มนุษย์ทุกคนยินดีกราบไหว้ความร่ำรวย ใคร ๆ ก็วัดความสุขตามทรัพย์สมบัติ และยังวัดความน่าเคารพนับถือตามทรัพย์สมบัติด้วย [...] สภาพเช่นนี้เกิดมาจากความมั่นใจว่า “ทรัพย์สมบัติสามารถบันดาลให้ทุกสิ่งเป็นไปได้” ทรัพย์สมบัติจึงเป็นรูปเคารพแบบหนึ่งในปัจจุบัน และชื่อเสียงเกียรติยศก็เป็นรูปเคารพอีกแบบหนึ่ง [...] ชื่อเสียงเกียรติยศ การเป็นที่ยอมรับและการสร้างชื่อเสียงในโลกได้กลายเป็นความดีสูงสุด เป็นสิ่งที่ควรได้รับการเคารพกราบไหว้ในตัวเอง [...] สิ่งนี้อาจเรียกได้ว่าเป็นชื่อเสียง ‘ฉาบฉวย’” (ความสุขแท้ไม่ได้ไว้ใจสิ่งของในโลกนี้ แต่ไว้ใจในพระเจ้า ผู้ประทาน “ความสุขแท้” ให้กับเรา เช่นเดียวกับ “พระพรหรรษา” ... ความสุขแท้เป็นของประทานมาจากพระเจ้า)

¹² “ความทุกข์ก่อให้เกิดความพากเพียร ความพากเพียรก่อให้เกิดคุณธรรม คุณธรรมก่อให้เกิดความหวัง และ “ความหวังนี้ไม่ทำให้เราผิดหวัง” เพราะพระเจ้าซึ่งพระเจ้าประทานให้เรา ได้หลังความรักของพระเจ้าลงใจจิตใจของเรา และพระเยซูเจ้าก็ได้สิ้นพระชนม์เพื่อเรา อาศัยพระโลหิตของพระองค์ เราจึงได้รับความรอดพ้นจากการถูกพระเจ้าลงโทษอาศัยการคืนดีกับพระเจ้าในพระเยซูคริสตเจ้า (ดู โรม 5:1-10)

1728 ความสุขแท้เป็นบรรทัดฐานของมโนธรรม ว่าเราจะเลือกความสุขแท้หรือผลประโยชน์ของโลกนี้ ความสุขแท้จึงช่วยชำระจิตใจของเราและสอนเราให้รักพระเจ้าเหนือทุกสิ่ง

1729 เราจึงเลือกใช้สิ่งของในโลกนี้หรือเลือกดำเนินชีวิตตามกฎของพระเจ้า (การฟังเสียงของมโนธรรมและเปรียบเทียบกับมาตรฐานของความสุขแท้ เป็นเครื่องมือช่วยประการหนึ่งในการตัดสินใจการกระทำของเรา)

ตอนที่สาม “อิสรภาพ” ของมนุษย์ (1730-1748)

- อิสรภาพและความรับผิดชอบ – อิสรภาพของมนุษย์ในแผนการความรอดพ้น

1730 พระเจ้าทรงเนรมิตสร้างมนุษย์

- 1) ให้รู้จักคิด (ศักยภาพของสมอง) ตามเหตุผล (ความสมบูรณ์ของสมอง)
- 2) ประทานเกียรติให้เขาเป็นบุคคลที่มีความสามารถ “ริเริ่ม” (Creative) และควบคุม (Control) การกระทำของตนได้
- 3) พระเจ้าทรงประสงค์ปล่อยให้มนุษย์ตัดสินใจด้วยตนเอง (บสร 15:14) (เสรีภาพ เจตจำนงเสรี เจตนา เต็มใจ รับผิดชอบ)

เขาอาจ “เลือกพระเจ้าผู้สร้างของตน” ได้ด้วยตนเอง (ตอบรับ) และบรรลุถึงความสมบูรณ์เต็มเปี่ยม (การเลือกพระเจ้าผู้สร้างทำให้มนุษย์สมบูรณ์ ตรงกันข้าม ถ้าเราเลือกสิ่งอื่น ...) และมีความสุข (สุขที่ได้เลือกทำตามพระประสงค์ของพระเจ้า ความสุขแท้) ได้อย่างอิสระโดยยึดมั่นอยู่กับพระองค์”

I. อิสรภาพและความรับผิดชอบ

1731 อิสรภาพ (Freedom) เป็นความสามารถที่ฝังอยู่ในการคิดตามเหตุผลและในเจตนาที่จะทำหรือไม่ทำนี้หรือสิ่งนั้น (สิ่งสร้างอื่นไม่มีอิสรภาพเหมือนที่มนุษย์มี คือการคิดไตร่ตรองก่อนที่จะกระทำ ซึ่งแตกต่างจากสัญชาตญาณ) หลังจากนั้นจึงลงมือทำตามที่ตนเองได้ตัดสินใจไว้ อิสรภาพจึงช่วยทำให้มนุษย์เติบโต มีวุฒิภาวะ (Maturity) ในความจริงและความดี อิสรภาพจะสมบูรณ์หากใช้เพื่อมุ่งไปสู่พระเจ้า ทำให้เกิดความสุขแท้ในตนเอง

1732 หากมนุษย์ยังไม่ได้ใช้อิสรภาพของตนเองเพื่อมุ่งไปสู่พระเจ้าอย่างแท้จริง มนุษย์ก็ยังสามารถที่จะเลือกทำดีหรือทำชั่ว โอกาสที่จะเติบโตในความดีบริบูรณ์หรือพลาดพลั้งทำบาป อิสรภาพจึงเป็นปัจจัยหนึ่งในการกระทำดีหรือชั่วของมนุษย์ เป็นกระบวนการหนึ่งของศักยภาพของมโนธรรมอันเป็นบ่อเกิดของคำยกย่องชมเชยหรือตำหนิติเตียน (ทำดีหลีกเลี่ยงความชั่ว)

1733 ใครที่ทำความดีมากขึ้น เขาก็ยิ่งเป็นอิสระมากขึ้น (จากบาปและความตาย) อิสรภาพแท้จริงมีไม่ได้นอกจากเพื่อรับใช้ความดีและความยุติธรรม การเลือกจะไม่เชื่อฟังและทำชั่วเป็นการใช้อิสรภาพอย่างไม่ถูกต้องและนำเราให้เป็นทาสของบาป (การใช้อิสรภาพที่ถูกต้องจะต้องใช้เพื่อทำความดีและเลือกพระเจ้าเสมอ)

1734 อิสรภาพทำให้มนุษย์ต้องรับผิดชอบในการกระทำของตน ในฐานะที่เขาจงใจทำการเหล่านี้ ความก้าวหน้าในคุณธรรม ความรู้เรื่องความดีงาม และการบำเพ็ญพรตทำให้เจตนาสามารถควบคุมการกระทำได้มากขึ้น (อิสรภาพทำให้เกิดเจตนา)

1735 การต้องรับผิดชอบ (รับการลงโทษ) และความรับผิดชอบ (ทำดีได้รับรางวัลทำชั่วได้รับการลงโทษ) เมื่อประกอบกิจการหนึ่งอาจลดน้อยลงได้ และอาจไม่ต้องรับผิดชอบเลยก็ได้เพราะความไม่รู้ ความไม่ตั้งใจ การถูกบังคับ ความกลัว ความเคยชิน ความติดอกติดใจที่ควบคุมไม่ได้ และสาเหตุอื่น ๆ ทางจิตวิทยาหรือสังคม (ไม่มีเจตนา)

1736 กิจการทุกอย่างที่ผู้ทำตั้งใจทำโดยตรงต้องนับว่าเป็นการกระทำของผู้นั้น ดังนั้นองค์พระผู้เป็นเจ้าจึงทรงถามอาดัมในสวนเอเดนหลังจากที่เขาได้ทำบาปแล้วว่า “ท่านทำอะไรไป” (ปฐมกาล 3:13 อาดัมไปโทษเอวา เอวาไปโทษงู) พระองค์ทรงถามกาอินเช่นเดียวกัน ประภาศกนาธันก็ทูลถามกษัตริย์ดาวิดเช่นเดียวกันหลังจากทรงเป็นชู้กับภรรยาของอูรียาห์และฆ่าเขาแล้ว การกระทำหนึ่งอาจเป็นการกระทำที่ไม่มีเจตนาโดยตรงเมื่อการกระทำนั้นเกิดจากความเลินเล่อเกี่ยวกับสิ่งที่เขาควรรู้หรือต้องทำ เช่น อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากการไม่รู้จักร่างกายจริง (เกิดจากความไม่รู้)

1737 ผลบางประการของการกระทำอาจเป็นที่ยอมรับได้โดยที่ผู้ทำอาจ “ไม่ตั้งใจ” เช่น แม่มคนหนึ่งอาจดูแลบุตรที่ป่วยไม่ได้เพราะเหนื่อยมาก ผู้กระทำอาจไม่ต้องรับผิดชอบต่อผลร้ายที่เกิดขึ้น ถ้าเขาไม่ต้องการให้เป็นผลหรือเป็นเครื่องมือของการกระทำนั้น เช่น ความตายที่ได้รับขณะที่เขากำลังช่วยเหลือผู้หนึ่งซึ่งอยู่ในอันตราย เพื่อให้ผู้ทำการต้องรับผิดชอบต่อผลร้ายที่เกิดขึ้น จำเป็นที่เขาต้องคาดการณ์ได้ก่อนแล้วและสามารถจะหลีกเลี่ยงผลร้ายนั้นได้ด้วยตัวอย่างเช่นในกรณีที่คนหนึ่ง (ที่รู้ตัวว่า) กำลังเมาขับรถไปชนคนหนึ่งตาย (ประมาท)

1738 อิศรภาพเกิดขึ้นในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ มนุษย์แต่ละคน ในฐานะบุคคลที่ถูกเนรมิตสร้างมาตามภาพลักษณ์ของพระเจ้า ย่อมมีสิทธิตามธรรมชาติที่จะเป็นที่ยอมรับในฐานะผู้มีความเป็นอยู่ที่เป็นอิสระและมีความรับผิดชอบ สิทธิที่จะแสดงอิศรภาพเป็นข้อเรียกร้องที่แยกไม่ได้จากศักดิ์ศรีของบุคคลมนุษย์ โดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับศีลธรรมและศาสนา สิทธิประการนี้ต้องได้รับการยอมรับและปกป้องจากอำนาจปกครองทางบ้านเมืองเพื่อรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและระเบียบสาธารณะ

II. อิศรภาพของมนุษย์ในแผนการณ์ความรอดพ้น

1739 อิศรภาพและบาป อิศรภาพของมนุษย์ “มีขอบเขตและผิดพลาดได้” (มีความจำกัด) ในความเป็นจริง มนุษย์ผิดพลาด เขาทำบาปโดยเสรี ถ้าเขาไม่ยอมรับแผนการณ์ความรักของพระเจ้า เขาก็หลอกตนเอง กลายเป็นทาสของบาป การแยกตนออกไปครั้งแรกนี้ก่อให้เกิดการแยกตนออกไปอื่น ๆ อีกหลายครั้ง ประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติตั้งแต่เริ่มแรกแล้วเป็นพยานแสดงให้เห็นความวุ่นวายและการเบียดเบียนกันที่เกิดมาจากใจของมนุษย์ เป็นผลร้ายสืบเนื่องมาจากการใช้อิศรภาพอย่างไม่ถูกต้อง

1740 อันตรายที่คุกคามอิศรภาพ การใช้อิศรภาพมิได้หมายถึงสิทธิที่จะพูดหรือทำอะไรได้ทุกอย่าง เป็นความเข้าใจผิดที่จะคิดว่า “มนุษย์แต่ละคนซึ่งเป็นผู้มีอิศรภาพนี้เป็นอิสระไม่ต้องพึ่งพาใคร อาจใช้สิ่งของต่าง ๆ ของโลกนี้ได้ตามใจตนเองเพื่อประโยชน์ของตนเอง” นอกจากนั้น สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม การเมืองและวัฒนธรรมที่จำเป็นเพื่อใช้อิศรภาพอย่างถูกต้องบ่อยครั้งมากที่เดี่ยวกลับถูกมองข้ามและล่องละเมิด สภาพความมืดบอดและยุดิธรรมเหล่านี้ล้วนทำร้ายชีวิตด้านศีลธรรมและมักจะชักนำทั้งผู้เข้มแข็งและผู้อ่อนแอให้ถูกผจญที่จะทำบาปผิดต่อความรัก ถ้ามนุษย์ไม่ยอมปฏิบัติตามกฎศีลธรรม เขาก็ยอมทำร้ายต่ออิศรภาพของตน จงจำตนเอง ทำลายความเป็นพี่น้องกับเพื่อนมนุษย์และขัดสู้ต่อต้านความจริงของพระเจ้า (การใช้อิศรภาพอย่างไม่ถูกต้อง)

1741 การช่วยให้รอดพ้นและความรอด พระคริสต์เจ้าทรงนำความรอดพ้นมาให้มนุษย์ทุกคน เดชะไม้กางเขนรุ่งโรจน์ของพระองค์ พระองค์ทรงไถ่เขาคืนมาจากบาปที่เคยจงจำเขาไว้เป็นทาส (มนุษย์เลือกที่จะบาปเสมอ)

พระเจ้าประทานพระจิตเจ้าแก่เรา และ “พระจิตขององค์พระผู้เป็นเจ้าสถิตที่ใด เสรีภาพย่อมอยู่ที่นั่น” (2 คร 3:17) (พระจิตเจ้าเป็นองค์ความสว่าง สอนให้เราเลือก/แยกแยะสิ่งใดดีไม่มี บาป/ไม่บาป บาปผิดต่อพระจิตเจ้า)

1742 อิศรภาพและพระพรหทาน “พระพรหทาน” ของพระคริสต์เจ้ามิได้ปรากฏว่าขัดสู้กับอิสรภาพของเราเลยแม้แต่น้อย เพราะอิสรภาพสอดคล้องกับความรู้สำนึกถึงความจริงและความดีที่พระเจ้าทรงจัดวางไว้ในใจของมนุษย์ ตรงกันข้าม ประสบการณ์ของคริสตชนเป็นพยานยืนยัน โดยเฉพาะในการอธิษฐานภาวนาว่า ยิ่งเราเชื่อฟังการดลใจของพระพรหทานมากขึ้นเท่าไร อิศรภาพภายในและความมั่นใจในความถูกต้องของเราก็ยิ่งเพิ่มพูนขึ้น เช่นกับเมื่อเราต้องเผชิญกับแรงกดดันและการถูกบังคับจากโลกภายนอก อาศัยพลังของพระพรหทาน พระจิตเจ้าทรงอบรมเราให้ไปรับอิสรภาพฝ่ายจิต เพื่อเราจะได้เป็นผู้ร่วมงานของพระองค์โดยอิสระในพระศาสนจักรและในโลก (พระเจ้าประทานพระพรหทานให้กับเราเพื่อช่วยให้เราได้แยกแยะหรือตัดสินใจได้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อเราสวดภาวนาขอความสว่างจากพระจิตเจ้า)

1748 “พระคริสต์เจ้าทรงปลดปล่อยเราให้เป็นอิสระแล้ว” (กท 5:1)

+++++++0+++++++

ตอนที่สี่ “ความผิดถูก” ของการกระทำแบบมนุษย์ (1749-1761)

- แหล่งที่มาของการมีศีลธรรม – การกระทำที่ดีและการกระทำที่ชั่ว

1749 “อิสรภาพ” ทำให้มนุษย์เป็นผู้มีศีลธรรม เมื่อมนุษย์สมัครใจทำกิจการหนึ่ง เขาก็เป็นเสมือนบิดาของการกระทำของตน การกระทำแบบมนุษย์ นั่นคือ เมื่อได้ใช้มโนธรรมตัดสินใจเลือกแล้ว ก็ต้องถือว่ามีความทางศีลธรรม คือ เป็นกิจการดีหรือชั่ว (ใช้อิสรภาพ เลือกตามที่มโนธรรมแยกแยะ กระทำดีหรือชั่ว = มนุษย์ต้องรับผิดชอบการกระทำที่กระทำด้วยความตั้งใจ ดังนั้น ตั้งคิดก่อนที่จะทำ คือ ต้องรู้จักเลือกโดยการฟังเสียงของมโนธรรม)

I. แหล่งที่มาของการมีศีลธรรม

1750 ความดีหรือชั่วของการกระทำแบบมนุษย์ขึ้นอยู่กับ

1) สิ่ง (หรือกิจการ) ที่มนุษย์ได้เลือก (ทำ)

2) เจตนาหรือความตั้งใจ (ทำเพราะมีเจตนาดี เจตนาร้าย เจตนาแอบแฝงทั้งดีและทั้งร้าย 1752)

3) สภาพแวดล้อมของการกระทำ

4) มโนธรรมจะเป็นพยานของการกระทำ (1751)

1753 เจตนาที่ดี (เช่นเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น) ไม่ทำให้การกระทำที่ในตัวเองไม่ถูกต้อง (เช่น การมุสาหรือกล่าวร้าย) กลายเป็นการกระทำที่ดีและถูกต้องได้ จุดประสงค์ไม่ทำให้วิธีการที่ใช้กลับดีขึ้นได้ (Finis media non iustificat) (การประเมินผลทางจริยศาสตร์และศีลธรรม ระหว่าง “เจตนา” กับ “การกระทำ” แยกออกจากกัน) เช่น

เจตนาดี การกระทำดี

เจตนาดี การกระทำไม่ดี

เจตนาไม่ดี การกระทำดี

เจตนาไม่ดี การกระทำไม่ดี

1754 สภาพแวดล้อม ซึ่งรวมทั้งผลที่ตามมา เป็น “องค์ประกอบอันดับรอง” ที่ทำให้การกระทำหนึ่งมีผลทางศีลธรรม (ดีหรือชั่ว) องค์ประกอบเหล่านี้อาจทำให้ความดีหรือความชั่วของการกระทำแบบมนุษย์เพิ่มขึ้นหรือลดน้อยลงได้ (เช่น จำนวนเงินที่ขโมยมา) สภาพแวดล้อมเหล่านี้ยังอาจลดหรือเพิ่มความรับผิดชอบของผู้กระทำ (เช่นการกระทำเพราะกลัวความตาย) ในตัวเอง สภาพแวดล้อมไม่อาจเปลี่ยนแปลงคุณภาพทางศีลธรรมของการกระทำได้ ไม่อาจทำให้การกระทำที่ชั่วในตัวเองกลายเป็นการกระทำที่ดีและถูกต้องได้

II. การกระทำที่ดีและการกระทำที่ชั่ว

1755 การกระทำที่ดีทางศีลธรรมต้องประกอบด้วย (ตั้งมีทั้ง 3 ประการถึงจะสมบูรณ์)

1) ความดีทั้งของกิจการที่ทำ (เป็นการไม่ถูกต้องที่จะทำชั่วเพื่อให้เกิดผลดีตามมา 1756)

2) จุดประสงค์ (หรือเจตนา) เจตนาชั่วทำให้การกระทำชั่วไปด้วย แม้กิจการที่ทำจะดีในตนเอง (เช่นการอธิษฐานภาวนาและจำศีลอดอาหารเพื่อให้อวดให้คนอื่นแลเห็น) และ

3) สภาพแวดล้อม

1756 มีการกระทำที่โดยตนเองและในตนเอง โดยไม่ขึ้นกับสภาพแวดล้อมและจากเจตนา เป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องอย่างหนักเสมอเนื่องจากกิจการที่ทำนั่นเอง เช่น การสาปแช่งพระเจ้าและ การเป็นพยานเท็จ การฆ่าคนและผิดประเวณี

10.00 – 10.30 น. พัก – อาหารว่าง

+++++++0+++++++

การอบรมช่วงที่ 2: 10.30 – 12.00 น. (90 นาที)

ตอนที่ห้า อารมณ์และความผิดถูก (1762-1775)

- อารมณ์ – อารมณ์และศีลธรรมในชีวิต

1762 บุคคลมนุษย์ใช้การกระทำโดยมีเจตนามุ่งหาความสุขแท้ อารมณ์หรือความรู้สึกที่เขามีอาจจัดเตรียมและช่วยเขาบรรลุถึงความสุขนี้ได้ (สุขและทุกข์ขึ้นอยู่กับอารมณ์)

I. อารมณ์ (Passions)¹³

1763 คำว่า “อารมณ์” (passions) เป็นคำที่คริสตชนรู้จักดี ความรู้สึก (Feeling) หรือ อารมณ์ (Emotion) หมายถึงความสะเทือนใจ หรือ “แนวโน้ม” ที่ชวนให้เราทำหรือไม่ทำสิ่งที่เรารู้สึกหรือจินตนาการเองว่าดีหรือชั่ว (อารมณ์พาไป)

1764 อารมณ์เป็นองค์ประกอบโดยธรรมชาติของจิตวิทยาของมนุษย์ เป็นทางผ่านและเครื่องคำนวณความสัมพันธ์ระหว่างชีวิตประสาทสัมผัสกับชีวิตจิต องค์พระผู้เป็นเจ้าของเราทรงกำหนดว่าใจของมนุษย์เป็นบ่อเกิดของอารมณ์ต่าง ๆ

¹³ 1. อารมณ์ (Emotions) คือ การตอบสนองของสิ่ง ๆ จากสิ่งที่มากระตุ้น (ทั้งความจริงและจินตนาการ) ส่งผลต่อความคิด ร่างกาย การแสดงออก และพฤติกรรม อารมณ์แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ อารมณ์ดีและอารมณ์ไม่ดี อารมณ์ดีทำให้มีความสุขส่วนอารมณ์ไม่ดีทำให้มีความทุกข์

- ส่วนคำว่า “Mood” แปลว่า “อารมณ์” เช่นเดียวกัน แต่เป็นอารมณ์ที่เกิดขึ้นในระยะเวลายาวกว่าอารมณ์ธรรมดา อาจระบุมารมณ์ไม่ได้ และมีความเข้มข้นน้อยกว่าคำว่า “ความรู้สึก”

2. ความรู้สึก (Feelings) คือ ประสบการณ์ส่วนตัวทางอารมณ์ในช่วงเวลาสั้น ๆ มีความซับซ้อน และอาจเกิดจากการผสมผสานหลายอารมณ์ เช่น รู้สึกรักและเงินอาย เป็นต้น

- ทั้งอารมณ์และความรู้สึกเกิดขึ้นจากประสาทสัมผัสภายนอก 6 อย่าง คือ 1. ผิวหนัง 2. ตา 3. หู 4. จมูก 5. ลิ้น 6. ใจ และเกิดขึ้นจากความคิดของตนเอง อารมณ์และความรู้สึกอาจเกิดขึ้นพร้อม ๆ กันอย่างแยกแยะไม่ออก หรืออาจจะสามารถแยกแยะออกจากกันก็ได้ โดยใช้เหตุผล สติ และการบังคับตนเอง

3. แบบแผนทางอารมณ์ (Disposition) คือ องค์ประกอบของร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ (ปัจเจกบุคคล) ที่ทำให้เกิดการตอบสนองต่อสิ่งเร้าอย่างคงที่ และเป็นที่มาของการใช้ชีวิต (นิสัย) ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้

1765 อารมณ์มีหลายประการ อารมณ์พื้นฐานที่สุดคือ “ความรักที่เกิดจากการดึงดูดของความรัก” ความรักก่อให้เกิดความปรารถนาความดีที่ยังไม่มีและความหวังที่จะได้ความดีนี้มา กระบวนการนี้จะสำเร็จได้ก็เมื่อได้ความดีนี้มาแล้วและรู้สึกยินดีที่ได้มา (การทำความดีด้วยความรัก) การได้รับสิ่งเลวก่อให้เกิดความเกลียด ความรังเกียจและความกลัวสิ่งเลวในอนาคต กระบวนการนี้ย่อมจบลงในความทุกข์ที่ได้รับสิ่งเลวร้ายในปัจจุบัน และในความโกรธที่ต่อต้านสิ่งเลวร้ายนี้ (การไม่อยากทำความชั่วเพราะไม่ต้องการรับผลของความชั่วที่ทำให้ทุกข์)

1766 “การรักคือการปรารถนาให้ใครคนหนึ่งได้รับความดี” ความชื่นชอบอื่น ๆ ทั้งหมดล้วนเกิดมาจากการที่ใจมนุษย์มีความโน้มเอียงเบื้องต้นประการนี้ไปหาความดี เรารักอะไรไม่ได้ นอกจากความดี “ดังนั้น อารมณ์ย่อมเป็นสิ่งไม่ดี ถ้าความรักไม่ดี อารมณ์เป็นสิ่งดี ถ้าความรักดี” (การรักในความดีเป็นพื้นฐานของมนุษย์)

II. อารมณ์และศีลธรรมในชีวิต

1767 อารมณ์ไม่ดีไม่เลวในตัวเอง อารมณ์จะดีหรือเลวก็ขึ้นกับ “เหตุผลหรือเจตนา” เราเรียกอารมณ์ว่า ‘ใจใจ’ “หรือเพราะว่าเกิดขึ้นโดยเจตนา หรือเพราะว่าไม่ถูกขัดขวางโดยเจตนา” “การใช้เหตุผลควบคุมอารมณ์” จึงเป็นเรื่องของความสมบูรณ์ของความดีทางศีลธรรมหรือแบบมนุษย์ (เมื่อมีอารมณ์เฉย ๆ ไม่ดีไม่ชั่วในตัวเอง แต่จากนั้นมนุษย์ต้องใช้เหตุผลควบคุมอารมณ์และการกระทำของตนเอง)

1768 ความรู้สึกของจิตใจอย่างรุนแรงไม่เป็นตัวกำหนดความดีชั่วและความศักดิ์สิทธิ์ของบุคคล ความรู้สึกเช่นนี้เป็นเพียงคลังใหญ่ที่สะสมภาพพจน์และความรู้สึกที่ความประพฤติชั่วดีแสดงตนออกมา อารมณ์เป็นสิ่งดีทางศีลธรรมเมื่อช่วยให้เกิดการกระทำที่ดี และเป็นสิ่งที่เลวในกรณีตรงข้าม เจตนาถูกต้องจัดระเบียบกระบวนการความรู้สึกในความควบคุมของตนไปสู่ความดีและความสุข เจตนาเลวร้ายยอมแพ้ต่ออารมณ์ไร้ระเบียบและทำให้เลวร้ายลงไปอีก อารมณ์และความรู้สึกอาจพัฒนาขึ้นเป็นคุณธรรมหรือถูกความเลวร้ายทำลายลง (เราต้องควบคุมอารมณ์ของเรา ทั้งอารมณ์ดีและอารมณ์ร้าย)

1769 ในชีวิตคริสตชน พระจิตเจ้าทรงทำงานโดยทรงขับเคลือนบุคลิกของเขาทั้งหมดรวมทั้งความยากลำบาก ความกลัวและความโศกเศร้าของเขา เช่นเดียวกับที่เราเห็นเมื่อพระคริสตเจ้าทรงเป็นทุกข์โศกเศร้าในสวนเกทเสมนี ในพระคริสตเจ้า อารมณ์ความรู้สึกประสา มนุษย์บรรลุความบริบูรณ์ได้ในความรักและความสุขของพระเจ้า

1770 ความสมบูรณ์ทางศีลธรรมหมายความว่า มนุษย์มุ่งทำดีไม่ใช่ตามเจตนาของตนเท่านั้น แต่ยังตามอารมณ์ความรู้สึกด้วยตามถ้อยคำในเพลงสดุดีที่ว่า “ทั้งใจและกายของข้าพเจ้าให้ ร้องด้วยความยินดีแด่พระเจ้าผู้ทรงชีวิต” (สดด 84:3) (นอกจากเจตนาที่ตั้งใจจะทำความดีแล้ว ยังต้องมีอารมณ์เข้าไปร่วมด้วย ไม่ใช่ทำความดีแบบเครื่องดนตรีที่ส่งเสียงดัง)

1771 คำว่า “อารมณ์” กรณีความสะเทือนใจหรือความรู้สึกบางอย่างที่อาจจะใช้อารมณ์ ความรู้สึกนี้คาดคะเนถึงความดีและหาตระแวงถึงความบางที่ได้

1772 สิ่งสำคัญที่สำคัญคือความรักและความอยากรู้อยากเห็นและประโยชน์ของการ พิจารณายินดีและเรียกดู

1773 ไม่มีความดีและความคงอยู่ตลอดไปในอารมณ์ที่เป็นเพียงความรู้สึกเท่านั้น แต่ ความดีงามและความบางที่อาจจะอยู่ในอารมณ์ได้ขึ้นอยู่กับว่าอารมณ์นั้นมาจากสาเหตุหรือ ที่มาจากสาเหตุ

1774 เหตุผลและความรู้สึกอาจเป็นเพราะคุณธรรมหรือกลายเป็นนิสัยเลวก็ได้

1775 ความสมบูรณ์ของความดียังคงมีได้เมื่อมนุษย์ทำดีไม่ใช่เพราะเหตุผลเพียงอย่าง เดียวเพราะว่า “มีใจรัก” ด้วย

+++++++0+++++++

ตอนที่หก มโนธรรมทางศีลธรรม (1776-1802)

- การตัดสินของมโนธรรม – การเสริมสร้างมโนธรรม – การเลือกปฏิบัติตามมโนธรรม
การตัดสินไม่ถูกต้อง

1776 “มนุษย์พบกฎหนึ่งในส่วนลึกของมโนธรรมที่เขาเองไม่ได้ให้ไว้ (พระเจ้าเป็นผู้ ประทานมาให้/พระเจ้าเป็นผู้ออกกฎนี้) แต่เขาต้องเชื่อฟัง และเสียงของกฎนี้ที่ดังก้องในใจของ เราตลอดเวลา คอยเรียกเราอยู่เสมอให้รักและทำดี แต่ให้หลีกเลี่ยงความชั่ว เมื่อจำเป็น [...] มนุษย์มีกฎหมายที่พระเจ้าทรงจารึกไว้ในใจของตน [...] มโนธรรมเป็นแก่นแท้ลึกซึ้งที่สุด และเป็นเสมือนสักการสถานของมนุษย์ที่เขาเท่านั้นอยู่กับพระเจ้า และพระสุรเสียงของพระองค์ ดังก้องอยู่ในส่วนลึกที่สุดของเขา”

I. การตัดสินใจของมโนธรรม

1777 มโนธรรมทางศีลธรรมซึ่งอยู่ในใจของแต่ละคนเตือนเขาในเวลาที่เหมาะสมให้ทำดีและหลีกเลี่ยงชั่วทั้งยังตัดสินใจเลือกแต่ละครั้ง โดยเห็นด้วยกับการเลือกที่ดีและตำหนิการเลือกที่ไม่ดี เป็นพยานยืนยันพลังความจริงเกี่ยวกับความดีสูงสุดที่แต่ละคนรู้สึกว่าจะตนถูกดึงดูดเข้าหาและรับคำสั่งของความดีนี้ เมื่อคนรอบคอบฟังเสียงมโนธรรม เขาก็อาจได้ยินเสียงพระเจ้าตรัสได้

1778 ศักดิ์ศรีของบุคคลมนุษย์หมายถึงและเรียกร้องให้เขามีมโนธรรมทางศีลธรรมที่ถูกต้อง (การอบรมทางด้านมโนธรรม/การปลูกฝังทางด้านมโนธรรม) รวมไปถึงการรับรู้หลักการทางศีลธรรม (synderesis) รู้จักนำหลักการเหล่านี้มาใช้กับกรณีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น (ประยุกต์) โดยรู้จักใช้เหตุผลทางปฏิบัติแยกแยะความดี แล้วจึงตัดสินใจว่ากิจการที่กำลังจะทำหรือทำแล้วนี้ดีหรือชั่ว ในทางปฏิบัติตามที่เป็นอย่างจริง มโนธรรมรู้จักความจริงว่าอะไรดีทางศีลธรรมตามที่กฎของเหตุผลบอกไว้ก็โดยอาศัยคำตัดสินที่รอบคอบของมโนธรรม มนุษย์ผู้เลือกปฏิบัติตามคำตัดสินนี้ย่อมได้ชื่อว่า “ผู้รอบคอบ”

1781 มโนธรรมทำให้เราต้องมีความรับผิดชอบกิจการที่เขาได้ทำ ถ้ามนุษย์คนหนึ่งทำชั่ว คำตัดสินที่ถูกต้องของมโนธรรมยังอาจคงเป็นพยานที่ยืนยันถึงความจริงสากลของความดี พร้อมกับเป็นพยานถึงความชั่วของการเลือกเฉพาะครั้งนี้ด้วย คำตัดสินของมโนธรรมยังคงเป็นหลักประกันของความหวังและพระกรุณา เมื่อมโนธรรมเป็นพยานถึงความผิดที่ได้ทำก็ย่อมเตือนให้เราคิดถึงการอภัยโทษที่เราต้องวอนขอ คิดถึงความดีที่ต้องทำและคิดถึงคุณธรรมที่เราต้องปลูกฝังอาศัยพระพรหรรษาทานของพระเจ้า

1782 มนุษย์มีสิทธิที่จะทำตามมโนธรรมและมีอิสระที่จะตัดสินใจทำดีหรือชั่วได้โดยตนเอง “มนุษย์จึงต้องไม่ถูกบังคับให้กระทำขัดกับมโนธรรมของตน แต่ก็ต้องไม่ถูกขัดขวางไม่ให้กระทำตามมโนธรรมของตน โดยเฉพาะให้เรื่องเกี่ยวกับศาสนา” (การเคารพในมโนธรรมของแต่ละคน/การให้อิสระแต่ละคนที่จะเลือก)

II. การเสริมสร้างมโนธรรม

1783 มโนธรรมต้องมีความแน่นอนยิ่งขึ้น และการตัดสินใจว่าอะไรดีอะไรชั่วต้องชัดเจน มโนธรรมที่ได้รับการพัฒนาอย่างดีจึงถูกต้องและสะท้อนความจริง ตัดสินถูกต้องตามเหตุผล

สอดคล้องกับความดีแท้จริงตามที่ปรีชาญาณของพระเจ้าผู้สร้างต้องการ การอบรมในธรรมจึงจำเป็นสำหรับมนุษย์ที่อยู่ใต้อิทธิพลด้านลบและถูกผจญจากบาปให้ตัดสินใจตามใจตนเองและไม่ยอมรับคำสั่งสอนตามอำนาจ (ของพระเจ้า)

1784 การอบรมในธรรมเป็นงานที่**ต้องทำตลอดชีวิต** ตั้งแต่เยาว์วัย การอบรมนี้ต้องปลูกเยาวชนให้รู้จักและปฏิบัติตามกฎในใจที่รู้ได้จากมโนธรรมทางศีลธรรม การอบรมที่รอบคอบสอนให้รู้จักคุณธรรม ปกป้องหรือบำบัดรักษาให้**พ้นจากความกลัว** จากความรักตนเองอย่างตาบอด (ความเห็นแก่ตัว) และจากความเย่อหยิ่งจองหอง จากความขุ่นเคืองรู้สึกผิด และจากความรู้สึกพึงพอใจซึ่งเกิดจากความอ่อนแอและความผิดประสามนุษย์ การอบรมในธรรมก่อให้เกิด**อิสรภาพและสันติภายในใจ**

1785 พระวาจาของพระเจ้าเป็นแสงสว่างส่องทางในการเสริมสร้างมโนธรรม จึงจำเป็นที่เราจะต้องทำให้พระวาจาเป็นของเราโดย**ความเชื่อและการอธิษฐานภาวนา**พร้อมกับการนำมาปฏิบัติด้วย เรายังต้องพิจารณาธรรมของเราร่วมด้วยโดยพิจารณาไม้กางเขนขององค์พระผู้เป็นเจ้า เราได้รับความช่วยเหลือจากพระพรของ**พระจิตเจ้า** จากการเป็นพยานชีวิตและคำแนะนำของผู้อื่น และยังรับการนำทางจากคำสอนทางการของพระศาสนจักรอีกด้วย

III. การเลือกปฏิบัติตามมโนธรรม

1786 เมื่อจะต้องเลือกความดีหรือความชั่ว มโนธรรมอาจตัดสินถูกต้องตาม**เหตุผล** และ**สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ของพระเจ้า** หรือตรงกันข้ามอาจตัดสินผิดพลาดเพราะไม่ยอมปฏิบัติตามเหตุผลและกฎเหล่านั้น

1787 บางครั้งมนุษย์พบว่าตนอยู่ในสภาพที่ทำให้การตัดสินใจทางศีลธรรม**ไม่ชัดเจน** ตัดสินใจได้ยาก ถึงกระนั้นเขาก็ต้องแสวงหาสิ่งที่ดีและถูกต้องอยู่เสมอ และต้องแยกแยะให้เห็นพระประสงค์ของพระเจ้าที่แสดงไว้ในพระบัญญัติได้อย่างชัดเจน

1788 เพื่อทำเช่นนี้ มนุษย์จึงพยายามอธิบายความหมายข้อมูลของประสบการณ์และเครื่องหมายของกาลเวลาโดยใช้คุณธรรม**ความรอบคอบ** ใช้คำแนะนำของผู้มีประสบการณ์ และใช้ความช่วยเหลือของ**พระจิตเจ้า** และจาก**พระพรพรทาน**ของพระองค์

1789 ในทุกกรณีเหล่านี้จึงต้องใช้กฎบางประการ คือ
- ต้องไม่มีวันอนุญาตให้**ทำชั่ว**เพื่อจะได้ผลดีจากการนั้น

- “กฎทางปฏิบัติ” ก็คือ “ท่านอยากให้เขาทำกับท่านอย่างไร ก็จงทำกับเขาอย่างนั้นเถิด” (มธ 7:12)

- ความรักต้อง**คำนึงถึงเพื่อนพี่น้องและมโนธรรมของเขา**เสมอ “ถ้าท่านทำบาปต่อพี่น้องและทำร้ายมโนธรรมที่อ่อนไหวของเขา ท่านก็ยอมทำบาปต่อพระคริสตเจ้า” (1 คร 8:12) “เป็นการดีที่จะจะด [...] [ทำ]ทุกสิ่งที่เป็นเหตุทำให้พี่น้องของท่าน**ไม่สบายใจ**” (เอา 14:21) (เอาใจเขามาใส่ใจเรา)

IV. การตัดสินใจไม่ถูกต้อง

1790 มนุษย์เราต้อง**เชื่อฟังคำตัดสินแน่นอนของมโนธรรมของตนเสมอ** ถ้าเขาจงใจทำขัดกับมโนธรรมเช่นนี้ เขาก็ตัดสินลงโทษตนเอง (มโนธรรมมีหน้าที่ตัดสินและเป็นพยาน) แต่ก็อาจเป็นไปได้ที่มโนธรรมทางศีลธรรมไม่มีความรู้และตัดสินไม่ถูกต้องเกี่ยวกับกิจการที่ต้องทำหรือที่ทำได้ไปแล้ว (เพราะขาดความรู้)

1791 ความไม่รู้เช่นนี้บ่อย ๆ ต้องนับว่าเป็นความรับผิดชอบส่วนตัว เหตุการณ์นี้เกิดขึ้น “เมื่อมนุษย์เอาใจใส่ไปในการแสวงหาความจริงและความดี จึงทำให้มโนธรรมค่อย ๆ มีดมัวไปจากความเคยชินทำบาป” ในกรณีเช่นนี้ **บุคคลนั้นย่อมต้องรับผิดชอบในความชั่วที่เขาทำ**

1792 ความไม่รู้จัก**พระคริสตเจ้าและพระวรสาร**ของพระองค์ (แบบอย่างและคำสั่งสอน) ตัวอย่างไม่ดีที่ได้รับจากผู้อื่น การเป็นทาสของตัณหา การเรียกร้องอัตตานุภาพของมโนธรรมที่เข้าใจอย่างไม่ถูกต้อง การไม่ยอมรับอำนาจปกครองและ**คำสั่งสอนของพระศาสนจักร** การไม่กลับใจและขาดความรัก ทั้งหมดนี้ล้วนอาจเป็นบ่อเกิด**การตัดสินใจผิดพลาดทางศีลธรรม**เรื่องความประพฤติได้

1793 ตรงกันข้าม ถ้าความไม่รู้**นี้ไม่อาจแก้ไขได้** หรือถ้าผู้ทำกิจการไม่ต้องรับผิดชอบ (ไม่รู้ ขาดสติสัมปชัญญะ) การตัดสินที่ผิดพลาดนี้ด้านศีลธรรม ความชั่วที่คนนั้นทำก็ไม่ต้องให้เขาเป็นผู้รับผิดชอบ ถึงกระนั้น**การกระทำนั้น**ก็ยังคงเป็นความชั่ว ความบกพร่อง ความสับสนอยู่ดี ดังนั้น จึงจำเป็นต้องเอาใจใส่ที่จะแก้ไขมโนธรรมทางศีลธรรมให้พ้นจากความหลงผิด

1794 ความเชื่อแท้จริงเป็นแสงสว่างส่องมโนธรรมที่ดีและบริสุทธิ์ ในเวลาเดียวกันความรักก็ออกมา “จาก**ใจบริสุทธิ์** มาจากมโนธรรมที่ถูกต้องและมาจากความเชื่อแท้จริง” (1 ทธ

1:5) “ดังนั้น มโนธรรมยิ่งถูกต้องมากขึ้นเท่าใด บุคคลและกลุ่มชนก็ยิ่งออกห่างจากการ คาดคะเนอย่างตาบอดและพยายามทำตามกฎศีลธรรมโดยปราศจากอคติมากขึ้นเท่านั้น”

+++++++0+++++++

ตอนที่เจ็ด คุณธรรม (1803-1845)

- คุณธรรมของมนุษย์ – คุณธรรมหลัก - คุณธรรมและพระหรรษทาน
- คุณธรรมเกี่ยวกับพระเจ้า - ความเชื่อ ความหวัง ความรัก
- พระพรและผลของพระจิตเจ้า

1803 คุณธรรม คือความโน้มเอียงมั่นคงเป็นประจำที่จะทำดี (นิสัย ความประพฤติ) คุณธรรมไม่ เพียงแต่ปล่อยให้บุคคลหนึ่งทำกิจการดี และยังช่วยให้เขาอบส่วนดีที่สุดของเขาด้วย บุคคลที่มีคุณธรรม ใช้พลังทั้งหมดของตนทั้งด้านประสาทสัมผัสและด้านจิตวิญญาณมุ่งหาความดี เขาพยายามแสวงหาและ เลือความดีในการกระทำที่เป็นรูปธรรมของตน “จุดหมายของการดำเนินชีวิตด้วยคุณธรรมก็คือเพื่อแต่ละ คนจะได้เป็นเหมือนกับพระเจ้า”

I. คุณธรรมของมนุษย์

1804 คุณธรรมของมนุษย์เป็นอุปนิสัยมั่นคง เป็นความโน้มเอียงไม่หวั่นไหว เป็นสติปัญญาประจำ และเจตนาครบครันที่คอยกำกับการกระทำของเรา จัดระเบียบอารมณ์ของเรา และนำความประพฤติของ เราตามเหตุผลและความเชื่อ คุณธรรมเหล่านี้ช่วยเราให้ควบคุมตน และมีความยินดีที่จะดำเนินชีวิต ศีลธรรมอย่างดี คนที่มีคุณธรรมคือผู้ที่ทำดีโดยอิสระเสรี

คุณธรรมทางศีลธรรมได้มาด้วยความพยายามอย่างมนุษย์ เป็นผลและบ่อเกิดของกิจการที่ดีทาง ศีลธรรม สนับสนุนความสามารถทุกอย่างของมนุษย์ให้เชื่อมโยงกับความรักของพระเจ้า

คุณธรรมหลักมี 4 ประการ คือ

1. ความรอบคอบ
2. ความยุติธรรม
3. ความกล้าหาญ และ
4. ความรู้ประมาณ

คุณธรรมหลัก

1805 คุณธรรมสี่ประการทำหน้าที่เสมือน “หลัก” (หรือ “บานพับ”) ดังนั้นจึงได้ชื่อว่า “คุณธรรม หลัก” คุณธรรมอื่นทุกประการล้วนจัดอยู่โดยรอบคุณธรรมเหล่านี้ ซึ่งได้แก่ ความรอบคอบ ความยุติธรรม

ความกล้าหาญ และความรู้ประมาณ “ถ้าผู้ใดรักความชอบธรรมก็จะรู้ว่าคุณธรรมต่างๆ เป็นผลงานของ
ปรีชาญาณ ปรีชาญาณสอนความรู้ประมาณและความรอบคอบ สอนความยุติธรรมและความกล้าหาญ”
(ปฐม 8:7) คุณธรรมเหล่านี้รับคำชมสรรเสริญภายใต้ชื่ออื่น ๆ ในพระคัมภีร์อีกหลายตอน

1806 “**ความรอบคอบ**” เป็นคุณธรรมที่ช่วยจัดเหตุผลทางปฏิบัติให้รู้จักแยกแยะความดีที่แท้ใน
สถานการณ์ต่าง ๆ และเลือกวิธีการที่ถูกต้องเพื่อทำความดีนั้น ความรอบคอบได้ชื่อว่า “Auriga virtutum”
(ผู้บังคับคุณธรรมต่าง ๆ) เพราะคอยปกครองคุณธรรมอื่น ๆ โดยช่วยชี้แนะหลักการและความมากมาย
ความรอบคอบคอยช่วยแนะนำการตัดสินใจของมโนธรรมอย่างใกล้ชิด คนรอบคอบตัดสินใจและจัดระเบียบ
การกระทำของตนโดยทำตามคำตัดสินใจ อาศัยคุณธรรมประการนี้ เรานำหลักการด้านศีลธรรมมาใช้กับ
กรณีเฉพาะโดยไม่ผิดพลาดและเอาชนะความสงสัยในการทำดีนั้นซ้ำได้ (คิดให้รอบคอบก่อนที่จะทำ)

1807 “**ความยุติธรรม**” เป็นคุณธรรมทางศีลธรรมที่มีเจตนามั่นคงที่จะให้แก่พระเจ้าและเพื่อน
มนุษย์ “**สิ่งที่เป็นสิทธิของพระองค์และของเขา**” ความยุติธรรมต่อพระเจ้าจึงได้ชื่อว่า “**คุณธรรมของ
ศาสนา**” (ของของซึ่งซาร์จึงคืนให้ซึ่งซาร์ และของของพระเจ้าก็จึงคืนให้พระเจ้าเถิด, มก 12:17) คุณธรรมต่อ
มนุษย์จัดให้เราเคารพสิทธิของแต่ละคนและจัดให้ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์มีความสามัคคีกลมเกลียว
กันที่ส่งเสริมความเท่าเทียมกันระหว่างบุคคลและความดีส่วนรวม (ศักดิ์ศรีของแต่ละคนเท่าเทียมกัน) คน
ยุติธรรม (หรือ “ผู้ชอบธรรม”) ซึ่งได้รับการกล่าวถึงบ่อย ๆ ในพระคัมภีร์ เห็นได้ชัดจากอุปนิสัยความคิด
ถูกต้องของเขาและวิถีปฏิบัติที่ตรงไปตรงมาของเขาต่อเพื่อนพี่น้อง “ท่านจะต้องไม่ลำเอียงเข้าข้างคน
ยากจนหรือคนมีอำนาจ แต่จงตัดสินคดีของเพื่อนบ้านอย่างยุติธรรม” (ลนต 19:15)

1808 “**ความกล้าหาญ**” เป็นคุณธรรมทางศีลธรรมที่แสดงความเข้มแข็งในความยากลำบากและ
ความมั่นคงในการทำความดี (ความอดทน) คุณธรรมประการนี้สร้างความมั่นคงเมื่อเผชิญการผจญและ
เอาชนะอุปสรรคในการดำเนินชีวิตตามศีลธรรม คุณธรรมความกล้าหาญทำให้เรามีความสามารถที่จะ
เอาชนะความกลัวแม้กระทั่งความตาย สามารถเผชิญการทดลองและการเบียดเบียน ทำให้พร้อมที่จะ
ก้าวหน้าไปจนยอมเสียสละและถวายชีวิตของตนเพื่อความถูกต้อง “องค์พระผู้เป็นเจ้าทรงเป็นพลังกำลัง
และทรงเป็นบทเพลงของข้าพเจ้า” (สดด 118:14) “ในโลกนี้ท่านจะมีความทุกข์ยาก แต่อย่าท้อแท้ เราชนะ
โลกแล้ว” (ยน 16:33)

1809 “**ความรู้ประมาณ**” เป็นคุณธรรมทางศีลธรรมที่คอยควบคุมให้มีความสุขและการใช้สิ่งสร้างที่
คอยดึงดูดเราอยู่ในสมดุล (ความพอดี) ช่วยเสริมกำลังเจตนาให้เข้มแข็งสามารถควบคุมสัญชาติญาณและ
ความปรารถนาไว้ภายในขอบเขต บุคคลที่รู้ประมาณจัดระเบียบความต้องการทางประสาทของตนให้มุ่งหา
ความดี รู้จักแยกแยะว่าจะอะไรดีและไม่ดีและไม่ดำเนินตามแรงที่ผลักดันให้ทำตามที่ใจของตนปรารถนา

คุณธรรมและพระพรขทาน

1810 คุณธรรมของมนุษย์ที่ได้มาจากการศึกษา (ความรู้หรือสติปัญญา) จากการกระทำโดยจง
ใจและซ้ำ ๆ ในความพยายามอยู่เสมอนี้ย่อมรับการชำระและยกให้สูงขึ้นโดยพระพรขทาน อาศัยความ
ช่วยเหลือของพระเจ้า คุณธรรมเหล่านี้ช่วยเสริมสร้างอุปนิสัยและช่วยให้ทำดีได้ง่ายขึ้น คนที่มีคุณธรรมจึงมี

ความสุขในการปฏิบัติคุณธรรมเหล่านี้ (มนุษย์รู้จักและดำเนินชีวิตตามมโนธรรม พระเจ้าคอยประทานพระพรพรทานคอยช่วยเหลือ)

1811 แต่สำหรับมนุษย์ที่ได้รับบาดเจ็บจากบาปแล้ว ไม่เป็นการง่ายเลยที่จะรักษาสมดุทางศีลธรรม ความรอดพ้นซึ่งเป็นของประทานแด่พระคริสต์เจ้านำพระพรพรทานที่จำเป็นมาให้เราเพื่อจะแสวงหาคุณธรรมได้อย่างมั่นคง **แต่ทุกคนต้องวอนขอพระพรพรทานความสว่างและพลังกำลังนี้อยู่เสมอ** ต้องเข้าไปรับ**ศีลศักดิ์สิทธิ์** ต้องร่วมงานกับ**พระจิตเจ้า** เดินตาม**กระแสเรียก**ของพระองค์เพื่อจะรักษาความดีและรักษาตนให้พ้นจากความชั่ว (ทำดีหลีกเลี่ยงความชั่ว)

II. คุณธรรมเกี่ยวกับพระเจ้า

1812 คุณธรรมของมนุษย์มีรากตั้งอยู่บนคุณธรรมเกี่ยวกับพระเจ้าซึ่งปรับสมรรถนะของมนุษย์ให้เข้ามามีส่วนร่วมในพระธรรมชาติของพระเจ้าได้ คุณธรรมเกี่ยวกับพระเจ้านี้เกี่ยวข้องกับพระเจ้าจัดเตรียมคริสตชนไว้ให้พร้อมที่จะดำเนินชีวิตในความสัมพันธ์กับพระตรีเอกภาพ คุณธรรมเหล่านี้จึงมีพระเจ้าหนึ่งเดียวในสามพระบุคคลเป็นบ่อเกิด แรงบันดาลใจ และจุดหมาย

1813 คุณธรรมเกี่ยวกับพระเจ้าเป็นรากฐานความประพฤติด้านศีลธรรมโดยเฉพาะของคริสตชน เป็นพลังบันดาลใจและทำให้ความประพฤติเหล่านี้มีลักษณะเด่นชัด คุณธรรมเกี่ยวกับพระเจ้าทำให้คุณธรรมด้านศีลธรรมเกิดขึ้นและดำรงอยู่ได้ พระเจ้าทรงหลังคุณธรรมเกี่ยวกับพระเจ้านี้ในวิญญาณของบรรดาผู้มีความเชื่อ เพื่อทรงบันดาลให้เขามีความสามารถที่จะประพฤติตน เช่นบุตรของพระเจ้าและสมที่จะรับชีวิตนิรันดร์ คุณธรรมเหล่านี้เป็นประกันว่า พระจิตเจ้าประทับอยู่ และทรงทำงานในสมรรถนะของมนุษย์ คุณธรรมเกี่ยวกับพระเจ้านี้มีสามประการคือ ความเชื่อ ความหวัง และความรัก

ความเชื่อ

1814 “ความเชื่อ” เป็นคุณธรรมเกี่ยวกับพระเจ้าที่ทำให้เราเชื่อในพระเจ้าและทุกสิ่งที่พระองค์ตรัสและทรงเปิดเผยให้เรารู้และที่พระศาสนจักรเสนอให้เราเชื่อ เพราะพระเจ้าเองทรงเป็นความจริง อาศัยความเชื่อ “มนุษย์ยอมมอบตนเองโดยเสรีแก่พระเจ้าอย่างสิ้นเชิง” ดังนั้นผู้ที่เชื่อจึงพยายามที่จะรู้และปฏิบัติตามพระประสงค์ของพระเจ้า “ผู้ชอบธรรมจะมีชีวิตโดยอาศัยความเชื่อ” (รม 1:17) ความเชื่อที่มีชีวิต “ยอมแสดงออกเป็นการกระทำอาศัยความรัก” (กท 5:6)

1815 พระพรความเชื่อคงอยู่ในผู้ที่ไม่ได้ทำบาปผิดต่อความเชื่อนั้น แต่ทว่า “ความเชื่อที่ไม่มีการกระทำก็ยอมตายแล้ว” (ยก 2:26) ความเชื่อที่ไม่มี ความหวัง และความรักยอมไม่ทำให้ผู้มีความเชื่อมีความสัมพันธ์กับพระคริสต์เจ้าได้อย่างเต็มที่และไม่ทำให้เขาเป็นอวัยวะที่มีชีวิตของพระวรกายของพระองค์

1816 ศิษย์ของพระคริสต์เจ้าต้องไม่เพียงแต่รักษาความเชื่อไว้เท่านั้น แต่ยังคงดำเนินชีวิตจากความเชื่อนี้ด้วย นอกจากนี้ ยังต้องประกาศความเชื่อ เป็นพยานถึงและเผยแผ่ความเชื่อนี้ด้วย “ทุกคนต้องพร้อมที่จะเป็นพยานยืนยันถึงพระคริสต์เจ้าต่อหน้ามวลมนุษย์และเมื่อถูกเบียดเบียนด้วย พระศาสนจักรซึ่ง

ติดตามพระองค์ในหนทางไม้กางเขน ไม่เคยขาดการเบียดเบียนเช่นนี้เลย” เพื่อจะรับความรอดพ้นได้ เราต้องรับใช้และเป็นพยานถึงความเชื่อ “ทุกคนที่ยอมรับเราต่อหน้ามนุษย์ เราจะยอมรับผู้นั้นเฉพาะพระพักตร์พระบิดาของเราผู้สถิตในสวรรค์ และผู้ที่ไม่ยอมรับเราต่อหน้ามนุษย์ เราก็จะไม่รับผู้นั้นเฉพาะพระพักตร์พระบิดาของเราผู้สถิตในสวรรค์ด้วย” (มธ 10:32-33)

ความหวัง

1817 “ความหวัง” เป็นคุณธรรมเกี่ยวกับพระเจ้าที่ช่วยให้เราฝ่าฟันพระอาณาจักรสวรรค์และชีวิตนิรันดรเป็นความสุขของเรา โดยวางความมั่นใจของเราไว้กับพระสัญญาของพระคริสตเจ้า ไม่วางใจในกำลังของเรา แต่วางใจในความช่วยเหลือจากพระพรทานของพระจิตเจ้า “เราจึงยึดมั่นโดยไม่หวั่นไหวในการประกาศความหวังที่เรามีอยู่ เพราะว่าพระองค์ผู้ประทานพระสัญญานั้นทรงซื่อสัตย์” (ฮบ 10:23) พระองค์ “ทรงหลังพระจิตเจ้าลงเหนือเราอย่างอุดมโดยทางพระเยซูคริสตเจ้าพระผู้ไถ่ของเรา เพื่อพระพรทานของพระองค์จะบันดาลให้เรากลับเป็นผู้ชอบธรรมและเป็นทนายในความหวังว่าจะได้ชีวิตนิรันดร” (ทต 3:6-7)

1818 คุณธรรมความหวังตอบสนองการแสวงหาความสุขที่พระเจ้าทรงวางไว้ในใจของมนุษย์แต่ละคน รวบรวมการคาดหวังที่เป็นพลังบันดาลใจให้มนุษย์ประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ชำระพลังบันดาลใจเหล่านี้ให้มุ่งหาอาณาจักรสวรรค์ ช่วยป้องกันไม่ให้หมดกำลังใจ คอยพยุงใจไว้ไม่ให้ห่อเหี่ยว ช่วยเปิดใจให้กว้างมีความหวังว่าจะได้รับความสุขนิรันดร พลังผลักดันของความหวังช่วยปกป้องเราไว้จากความรักตนเอง (“ความเห็นแก่ตัว”) และนำเราให้แสวงหาความสุขที่มาจากความรัก

1819 ความหวังของคริสตชนสืบเนื่องมาจากความหวังของประชากรที่พระเจ้าทรงเลือกสรรและทำให้ความหวังนี้สมบูรณ์ ความหวังนี้ถือกำเนิดและมีตัวอย่างในความหวังของอับราฮัมที่ได้รับตาม พระสัญญาของพระเจ้าเมื่ออิสอัคเกิดมา และได้รับการชำระให้บริสุทธิ์เมื่อถูกทดลองให้ถวายบุตรเป็นบูชา “แม้ดูเหมือนจะไม่มี ความหวัง แต่อับราฮัมก็หวังและเชื่อว่าเขาจะเป็นบิดาของประชาชาติจำนวนมาก” (รม 4:18)

1820 นับตั้งแต่เมื่อพระเยซูเจ้าทรงเริ่มเทศน์สอนแล้ว ความหวังของคริสตชนก็ได้รับคำอธิบายในการประกาศสอนเรื่องความสุขแท้ ความสุขแท้เหล่านี้ ยกความหวังของเราขึ้นไปหาสวรรค์ซึ่งเป็นประหนึ่งแผ่นดินใหม่แห่งพระสัญญา ซึ่งแนวทางไปสู่แผ่นดินใหม่นี้ผ่านการทดลองต่าง ๆ ที่บรรดาศิษย์ของพระเยซูเจ้าจะต้องพบ แต่เดชะบุญกุศลของพระเยซูคริสตเจ้าและพระพรทานของพระองค์ พระเจ้าทรงปกป้องเราไว้ในความหวังซึ่ง “ไม่ทำให้เราผิดหวัง” (รม 5:5) “เรามีความหวังนี้เป็นดังสมอเรือที่มั่นคงปลอดภัยสำหรับชีวิต” ผ่านเข้าไปถึงที่ซึ่ง “พระเยซูเจ้าเสด็จล่วงหน้าเข้าไปก่อนแล้วเพื่อเรา” (ฮบ 6:19-20) ความหวังนี้ยังเป็นเสมือนยุทธภัณฑ์ที่ปกป้องเราในการต่อสู้เพื่อความรอดพ้นด้วย “เราสวมความเชื่อและความรักเป็นเกราะป้องกัน สวมความหวังที่จะได้รับความรอดพ้นเป็นเกราะป้องกันศีรษะ” (1 ธส 5:8) ความหวังนี้นำความยินดีมาให้เราแม้ในยามถูกทดลอง “(เรา) ขึ้นชมยินดีในความหวัง มีความอดทนต่อความทุกข์ยาก” (รม 12:12) ความหวังนี้แสดงออกและได้รับการหล่อเลี้ยงในการอธิษฐานภาวนา โดยเฉพาะในบท “ข้าแต่พระบิดา” ซึ่งเป็นบทสรุปทุกสิ่งของความหวังชวนให้เราฝ่าฟัน

ความรัก

1822 ความรักเป็นคุณธรรมเกี่ยวกับพระเจ้าที่ช่วยให้เรารักพระเจ้าเหนือสิ่งใดเพราะเห็นแก่พระองค์ และรักเพื่อนมนุษย์เหมือนรักตนเองเพราะเห็นแก่ความรักของพระเจ้า

1823 พระเยซูเจ้าทรงทำให้ความรักเป็นบัญญัติใหม่ของพระองค์ พระองค์ทรงรักบรรดาศิษย์ของพระองค์ “จนถึงที่สุด” (ยน 13:1) ทรงแสดงความรักของพระบิดาที่ทรงรับมา เมื่อบรรดาศิษย์รักกัน เขาก็ประพฤติตามแบบความรักของพระเยซูเจ้าที่เขาได้รับเข้ามาในตนด้วย ดังนั้น พระเยซูเจ้าจึงตรัสว่า “พระบิดาทรงรักเราอย่างไร เราก็รักท่านทั้งหลายอย่างนั้น จงดำรงอยู่ในความรักของเราเถิด” (ยน 15:9) และยังตรัสอีกว่า “นี่คือบทบัญญัติของเรา ให้ท่านทั้งหลายรักกันเหมือนดังที่เรารักท่าน” (ยน 15:12)

1827 การปฏิบัติคุณธรรมทุกประการต้องได้รับอิทธิพลและพลังบันดาลใจจากความรักเป็น “ที่รวมความสมบูรณ์” (เทียบ คส 3:14) ความรักเป็นรูปแบบของคุณธรรมทั้งหลาย รวมคุณธรรมต่าง ๆ ไว้และจัดให้สัมพันธ์กัน เป็นบ่อเกิดและจุดหมายของการที่คริสตชนปฏิบัติคุณธรรม ความรักให้กำลังและชำระสมรรถนะแบบมนุษย์ของเราที่จะรัก ทำให้สมรรถนะนี้สูงขึ้นให้มีความสมบูรณ์เหนือธรรมชาติเหมือนความรักของพระเจ้า (ความรักสำคัญที่สุด)

1828 “ถ้าเราหลีกเลี่ยงความชั่วเพราะกลัวจะถูกลงโทษ เราก็ยังอยู่ในความรู้สึกแบบทาส ถ้าเราแสวงหาผลประโยชน์แบบค่าจ้าง ทำตามคำสั่งเพื่อผลประโยชน์ของเรา และดังนั้นเราก็ทำตัวเราเป็นเหมือนกับลูกจ้าง หรือถ้าเราทำตนซื่อสัตย์และมีความรักต่อพระเจ้าผู้ทรงวางกฎไว้ให้เรา [...] เราก็ทำตนเป็นเสมือนบุตรในที่สุด”

III. พระพรและผลของพระจิตเจ้า

1830 ชีวิตด้านศีลธรรมของคริสตชนได้รับการทำนุบำรุงโดยพระพรของพระจิตเจ้า พระพรเหล่านี้เป็นอุปนิสัยถาวรที่ทำให้มนุษย์ว่านอนสอนง่ายพร้อมจะปฏิบัติตามการดลใจของพระจิตเจ้า

1831 พระพรเจ็ดประการของพระจิตเจ้าได้แก่ปรีชาญาณ ความเข้าใจ ความคิดอ่าน อานุภาพ ความรู้ ความศรัทธา และความยำเกรงพระเจ้า พระพรเหล่านี้เป็นของพระคริสตเจ้าอย่างเต็มเปี่ยมในฐานะโอโรสของกษัตริย์ดาวิด [84] พระพรเหล่านี้ทำให้คุณธรรมของผู้รับเต็มเปี่ยมอย่างสมบูรณ์ ทำให้ผู้มีความเชื่อพร้อมจะรับการสั่งสอนและเชื่อฟังการดลใจของพระเจ้า

1832 ผลของพระจิตเจ้าก็คือความสมบูรณ์ที่พระจิตเจ้าในฐานะผลแรกของสิริรุ่งโรจน์นิรันดรทำให้เป็นรูปร่างขึ้นในตัวเรา ธรรมประเพณีของพระศาสนจักรนับผลเหล่านี้ได้สิบสองประการ ได้แก่ “ความรัก ความชื่นชม ความสงบ ความอดทน ความเมตตา ความใจดี ความพากเพียร ความอ่อนหวาน ความซื่อสัตย์ ความอ่อนโยน และการรู้จักควบคุมตนเอง ความบริสุทธิ์” (กท 5:22-23 vulg.)

++++++0++++++

ตอนที่แปด บาป (1846-1876)

- พระเมตตาและบาป – คำนิยามของบาป - บาปชนิดต่าง ๆ
- บาปหนักและบาปเบา – การทวิจำนวนของบาป

I. พระเมตตาและบาป

1846 พระวรสารเป็นการเปิดเผยพระเมตตาที่พระเจ้าทรงมีต่อคนบาปในพระเยซูคริสต์ เจ้าทูตสวรรค์แจ้งข่าวนี้แก่โยเซฟว่า “ท่านจงตั้งชื่อเขาว่าเยซู เพราะเขาจะช่วยประชากรของเขาให้รอดพ้นจากบาป” (มธ 1:21) ข้อความนี้ยังเป็นจริงอีกด้วยกับศีลมหาสนิท ศีลแก่การไถ่กู้ “นี่เป็นโลหิตของเรา โลหิตแห่งพันธสัญญาที่หลั่งออกมาเพื่ออภัยบาปมนุษย์ทั้งหลาย” (มธ 26:28) (พระเยซูเจ้าบังเกิดมาเพื่อไถ่บาป เป็นพระผู้ไถ่)

1847 พระเจ้า “ผู้ทรงเนรมิตสร้างท่านมาโดยที่ท่านไม่ต้องทำอะไรนั้นทำให้ท่านเป็นผู้ชอบธรรมไม่ได้ถ้าท่านไม่ร่วมมือด้วย” การจะรับพระเมตตาของพระเจ้าได้นั้นเรียกร้องให้เราสารภาพว่าเราได้ทำผิด “ถ้าเราพูดว่าเราไม่มีบาป เรากำลังหลอกตนเอง และความจริงไม่อยู่ในเรา ถ้าเราสารภาพบาป พระองค์จะทรงอภัยบาปของเราและจะทรงชำระเราให้สะอาดจากความอธรรมทั้งปวง” (1 ยน 1:8-9) (บทสารภาพบาป ข้าพเจ้าเป็นคนบาป ข้าพเจ้ายอมรับว่าเป็นคนบาป)

1848 นักบุญเปาโลกล่าวไว้ว่าดังนี้ “ที่ใดบาปทวีขึ้น ที่นั่นพระหรรษทานก็ยิ่งทวีขึ้นมากกว่า” (รม 5:20) แต่เพื่อพระหรรษทานจะทำงานได้ก็จำเป็นต้องเปิดเผยบาปเพื่อเปลี่ยนใจของเราและเพื่อให้ “ความชอบธรรมนำเราไปสู่ชีวิตนิรันดรเดชะพระเยซูคริสต์องค์พระผู้เป็นเจ้าของเรา” (รม 5:21) พระเจ้าทรงเป็นเสมือนนายแพทย์ที่ตรวจดูบาดแผลก่อนที่จะรักษา ทรงใช้พระวาจาและพระจิตของพระองค์ ทรงส่องแสงสว่างให้เราแลเห็นบาปได้ชัดเจน

“การกลับใจเรียกร้องให้เรายอมรับว่าได้ทำบาป ยังรวมไปถึงการตัดสินใจของมโนธรรมภายใน การตัดสินใจนี้เป็นการพิสูจน์ของพระจิตเจ้าแห่งความจริงภายในส่วนลึกของมนุษย์ ในขณะที่เดียวกันยังกลายเป็นจุดเริ่มต้นของพระกรุณาที่ประทานพระหรรษทานและความรัก ‘จงรับพระจิตเจ้าเถิด’ ดังนั้น ในการ ‘แสดงให้เห็นความหมายของบาป’ ที่พระเยซูเจ้าตรัสถึงนั้น เราพบของประทานสองประการ คือพระพรแห่งความจริงจากมโนธรรมและพระพรแห่งความมั่นใจว่าเราจะได้รับการไถ่กู้ พระจิตเจ้า องค์ความจริงทรงเป็น ‘พระผู้บรรเทา’ อีกด้วย”

II. คำนินยามของบาป

1849 บาปเป็นการทำผิดต่อเหตุผล ต่อความจริง ต่อมโนธรรมที่ถูกต้อง เป็นความบกพร่องความรักแท้จริงต่อพระเจ้าและต่อเพื่อนมนุษย์ สืบเนื่องมาจากความรักที่บิดเบือนต่อบางสิ่งบางอย่าง บาปเป็นบาดแผลของธรรมชาติของมนุษย์และทำร้ายความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ บาปจึงได้รับคำนินยามว่าเป็น “การกระทำ หรือคำพูด หรือความปรารถนาอะไรบางอย่างที่ผิดต่อกฎหมายนิรันดร”

1850 บาปเป็นการทำผิดต่อพระเจ้า “ข้าพเจ้าทำบาปผิดต่อพระองค์ ต่อพระองค์เพียงผู้เดียว ข้าพเจ้าทำสิ่งที่ทรงเห็นว่าชั่วร้าย” (สดด 51:4) บาปตั้งตัวขึ้นต่อสู้กับความรักของพระเจ้าต่อเราและทำให้ใจของเราหันเหไปจากพระองค์ นอกจากนั้น เช่นเดียวกับบาปแรก บาปเป็นการไม่เชื่อฟังพระเจ้า เป็นการกบฏต่อพระเจ้า เนื่องจากความต้องการที่จะ “เป็นเหมือนพระเจ้า” (ปฐมก 3:5) รู้และตัดสินใจด้วยตนเอง ดังนี้ บาปจึงเป็น “ความรักตนเองจนดูหมิ่นพระเจ้า” เพราะความเย่อหยิ่งทะนงตนนี้ บาปจึงอยู่ตรงกันข้ามสุดขั้วกับความเชื่อฟังของพระเยซูเจ้าผู้ทรงนำความรอดพ้นมาให้เรา

1851 โดยเฉพาะในพระทรมาน เมื่อพระเมตตาของพระคริสตเจ้ากำลังจะมีชัยชนะอยู่นั้น บาปก็สำแดงความรุนแรงและความหลากหลายของมันออกมาอย่างชัดเจนที่สุด ได้แก่ ความไม่เชื่อ ความอาฆาตเกลียดชัง การไม่ยอมรับและด่าทอของบรรดาผู้นำและประชาชน ความอ่อนแอของปีศาจ ความโหดร้ายของบรรดาทหาร การทรยศของยูดาส – ซึ่งขมขื่นอย่างยิ่งสำหรับพระเยซูเจ้า – การปฏิเสธของเปโตรและการทอดทิ้งของบรรดาศิษย์ ถึงกระนั้น ในเวลาแห่งความมืดและของเจ้านายแห่งโลกนี้ (ปีศาจ) การถวายนูชาของพระคริสตเจ้าก็กลายเป็นเสมือนพุน้ำอย่างลึกซึ้งที่หลังการอภัยบาปของเราออกมาโดยไม่มีวันเหือดแห้ง

III. บาปชนิดต่าง ๆ

1852 บาปมีความหลากหลายอย่างมาก พระคัมภีร์แสดงรายการของบาปไว้หลายแบบด้วยกัน จดหมายถึงชาวกาลาเทียกล่าวถึงกิจการของธรรมชาติมนุษย์ (ตามตัวอักษรว่า “ของเนื้อหนัง”) ไว้ตรงกันข้ามกับผลของพระจิตเจ้าดังนี้ “กิจการของธรรมชาติมนุษย์นั้นปรากฏชัดแจ้ง คือ การผิดประเวณี ความลามกโส่มม การปล่อยตัวตามราคะตัณหา การกราบไหว้รูปเคารพ การใช้เวทมนต์คาถา การเป็นศัตรูกัน การทะเลาะวิวาท ความอิจฉาริษยา ความโกรธเคือง การแก่งแย่งชิงดี การแตกแยก การแบ่งพรรค แบ่งพวก การเมามาย การสำมะเลเทเมา

และอีกหลายประการในทำนองเดียวกันนี้ ข้าพเจ้าขอเตือนท่านทั้งหลายอีกครั้งหนึ่งดังที่เคยเตือนมาแล้วว่า ผู้ที่ประพฤติตนเช่นนี้จะไม่ได้อาณาจักรของพระเจ้าเป็นมรดก” (กท 5:19-21)

1853 เราอาจแยกบาปต่าง ๆ ได้ตามวัตถุประสงค์ของมันเช่นเดียวกับที่เราทำกับกิจกรรมทุกอย่างของมนุษย์ หรือตามคุณธรรมที่บาปเหล่านี้อยู่ตรงข้ามเพราะมากเกินไปหรือน้อยเกินไป หรือตามพระบัญญัติที่มันฝ่าฝืน เรายังอาจจัดแบ่งบาปตามที่มันเกี่ยวข้องกับพระเจ้า กับเพื่อนมนุษย์ หรือเกี่ยวข้องกับตัวเราเอง เรายังอาจแบ่งบาปว่าเป็นบาปเกี่ยวกับจิตใจหรือเกี่ยวกับร่างกาย หรือยังแยกบาปของความคิด คำพูด การกระทำ หรือการละเว้นไม่ทำ รากที่เกิดของบาปอยู่ในใจมนุษย์ ในเจตนาอิสระเสรีของเขา ดังที่องค์พระผู้เป็นเจ้าทรงสอนไว้ว่า “ใจเป็นที่เกิดของความคิดชั่วร้าย การฆ่าคน การประพฤติผิดทางเพศ การผิดประเวณี การลักขโมย การเป็นพยานเท็จ การใส่ร้าย การกระทำเหล่านี้ทำให้มนุษย์มีมลทิน” (มธ 15:19-20) ความรักก็ยังตั้งอยู่ในใจด้วย ใจเป็นบ่อเกิดของกิจการดีและบริสุทธิ์ บาปทำให้ความรักนี้เป็นบาดแผล (บาปในวัฒนธรรมกรีก 6 ชนิด)

IV. ความหนักของบาป – บาปหนักและบาปเบา

1854 เราต้องตัดสินบาปตามความหนักเบาของมัน เราเห็นความแตกต่างระหว่างบาปหนักกับบาปเบา ที่เราพบแล้วในพระคัมภีร์ [94] ได้ชัดเจนยิ่งขึ้นในธรรมประเพณีของพระศาสนจักร ประสบการณ์ของคนเราก็นับสนุนเรื่องนี้

1855 บาปหนัก ทำลายความรักในใจมนุษย์เพราะการฝ่าฝืนกฎหมายสำคัญของพระเจ้า ทำให้มนุษย์ออกห่างจากพระเจ้าผู้ทรงเป็นจุดหมายสุดท้ายและความสุขของเขา โดยชอบความดีที่ด้อยกว่าพระองค์ บาปเบา ยอมให้ความรักยังคงอยู่ แม้ว่าทำร้ายและทำให้ความรักบาดเจ็บ

1856 บาปหนัก ซึ่งทำร้ายความรักที่เป็นบ่อเกิดชีวิตในตัวเรา เรียกร้องให้พระเจ้าทรงเริ่มพระเมตตาขึ้นใหม่และเรียกร้องให้มีการกลับใจ ซึ่งโดยวิธีปกติแล้วเกิดขึ้นภายในศีลศักดิ์สิทธิ์แห่งการคืนดี

“เมื่อเจตนามุ่งหาบางสิ่งในตัวเองขัดสู้กับความรักซึ่งเป็นจุดหมายสุดท้ายที่มนุษย์ถูกจัดไว้ให้มุ่งไปหา บาปก็มีลักษณะเป็นบาปหนักจากวัตถุประสงค์ของตน [...] หรือถ้าเป็นการกระทำที่ขัดสู้กับความรักต่อพระเจ้า เช่นการสาปแช่งพระเจ้า การเป็นพยานเท็จหรืออะไรทำนองนี้ หรือเป็นการกระทำที่ขัดสู้กับความรักต่อเพื่อนมนุษย์ เช่นการฆ่าคน การลวงประเวณีหรืออะไร

ทำนองนี้ [...] แต่บางครั้งเจตนาของผู้ทำบาปมุ่งหาสิ่งที่ไม่ดีในตัวเองมีความผิดระเบียบอยู่บ้าง แต่ไม่ขัดแย้งกับความรักต่อพระเจ้าและเพื่อนมนุษย์ เช่น คำพูดไร้สาระ การหัวเราะมากเกินไปจนควรรหรืออะไรทำนองนี้ ก็กิจการเช่นนี้ก็ถือเป็นบาปเบา”

1857 เพื่อบาปจะเป็นบาปหนักได้จำเป็นต้องมีเงื่อนไขสามประการ บาปใด ๆ ไม่ว่าจะ เป็นบาปหนัก “เมื่อมีวัตถุประสงค์เป็นเรื่องหนัก ยิ่งกว่านั้นบาปนั้นยังต้องทำไปโดยรู้ตัวเต็มที่และตั้งใจทำ”

1858 มีเรื่องหนักที่พระบัญญัติสืบประการกำหนดไว้และพระเยซูเจ้าทรงตอบแก่ชายหนุ่มร่ำรวยคนนั้น “อย่าฆ่าคน อย่าล่วงประเวณี อย่าลักขโมย อย่าเป็นพยานเท็จ อย่าฉ้อโกง จงนับถือบิดามารดา” (มก 10:19) ความหนักของบาปอาจมากหรือน้อยก็ได้ การฆ่าคนย่อมเป็นความผิดหนักกว่าการขโมย เรายังต้องพิจารณาถึงลักษณะของบุคคลที่รับความเสียหายด้วย ความเสียหายที่ทำกับญาติพี่น้องในตัวเองแล้วย่อมหนักกว่าความเสียหายที่ทำกับบุคคลภายนอก

1859 จะเป็นบาปหนักได้จำเป็นต้องมีความรู้ตัวเต็มที่ และมีความตั้งใจเต็มที่ด้วย บาปหนักสมมุติว่าต้องมีความรู้ว่าการกระทำนั้นมีลักษณะเป็นบาป ขัดกับพระบัญญัติของพระเจ้า บาปหนักยังเรียกร้องให้มีความตั้งใจที่รู้ตัวเพียงพอที่จะเป็นการเลือกส่วนตัวได้ การแสวงว่าไม่รู้และใจคือด้าน ไม่ทำให้ความตั้งใจทำบาปน้อยลง แต่ยิ่งทำให้เพิ่มมากขึ้น

1860 ความไม่รู้โดยไม่ตั้งใจ (Unintentional ignorance) อาจทำให้ความรับผิดชอบต่อความผิดหนักน้อยลงได้ หรืออาจทำให้ไม่ต้องรับผิดชอบเลยก็ได้ แต่ไม่ควรคิดว่าผู้หนึ่งผู้ใดไม่รู้หลักการด้านศีลธรรมที่มีจารึกไว้ในมโนธรรมของมนุษย์แต่ละคนเสียเลย แรงผลักดันของความรู้สึกและอารมณ์อาจทำให้ความรู้สำนึกและเสรีภาพในการทำผิดลดน้อยลงได้อีกด้วย เช่นเดียวกับการถูกบีบบังคับจากภายนอกหรือถูกโรคภัยรบกวน บาปที่เกิดจากความชั่วร้าย จากการตั้งใจเลือกความชั่วจึงเป็นบาปหนักที่สุด

1861 เพราะมนุษย์มีเสรีภาพจึงสามารถทำบาปหนักได้ เช่นเดียวกับสามารถรักได้ บาปหนักมีผลทำให้สูญเสียความรักและพระพรหรรษทานศักดิ์สิทธิ์ นั่นคือสูญเสียสถานะพระพรหรรษทาน ถ้าไม่ได้รับการยกเว้นจากการเป็นทุกข์กลับใจและการอภัยจากพระเจ้า บาปหนักทำให้เข้าพระอาณาจักรพระเจ้าไม่ได้และนำความตายนิรันดรของนรกมาให้ เพราะเสรีภาพของเรามีอำนาจทำการเลือกได้อย่างเด็ดขาดหนักกลับอีกไม่ได้ ถึงกระนั้น แม้เราอาจตัดสินใจว่ากิจการหนึ่งเป็นความผิดหนักในตัวเอง เรายังต้องมอบการตัดสินใจเกี่ยวกับบุคคลต่างๆ ไว้กับพระยุติธรรมและพระเมตตาของพระเจ้า

1862 บาปเบาเกิดขึ้นเมื่อมีการละเมิดไม่ปฏิบัติตามกฎศีลธรรมในเรื่องเบา ๆ หรือเมื่อไม่มีการเชื่อฟังกฎศีลธรรมในเรื่องหนัก แต่โดยไม่มีความรู้สำนึกหรือความตั้งใจเต็มที่

1863 บาปเบาทำให้ความรักอ่อนแอลง แสดงถึงความพึงพอใจไร้ระเบียบต่อสิ่งสร้างขัดขวางไม่ให้วิญญาณก้าวหน้าในการปฏิบัติคุณธรรมและในการดำเนินชีวิตตามศีลธรรม ความดี บาปเบาสมรับโทษชั่วคราว บาปเบาที่จงใจทำและยังคงไม่สำนึกผิดค่อยๆ ทำให้เราพร้อมที่จะทำบาปหนัก ถึงกระนั้น บาปเบาก็ไม่ทำลายพันธสัญญาของเรากับพระเจ้า และมนุษย์อาจแก้ไขได้โดยร่วมมือกับพระพรชทานของพระเจ้า “(บาปเบา)ไม่ทำให้สูญเสียพระพรชทานหรือมิตรภาพกับพระเจ้า ความรักและความสุขนิรันดร”

“ตราบใดที่ยังมีเนื้อหนังร่างกาย มนุษย์ไม่อาจไม่มีแม้แต่บาปเบาได้ แต่ก็อย่าประมาทสิ่งที่เราเรียกว่า บาปเบา นี้ ถ้าท่านประมาทเมื่อซั่งดู ก็จงกลัวเมื่อนับจำนวน บาปเบาหลาย ๆ บาปทำให้เกิดหนึ่งบาปหนัก น้ำหลาย ๆ หยดทำให้แม่น้ำเต็ม เมล็ดข้าวหลาย ๆ เมล็ดทำให้เกิดกองข้าว และยังมีความหวังอะไรอีก? ก่อนอื่นหมด มีการสารภาพบาป....”

1864 “มนุษย์จะได้รับการอภัยบาปทุกชนิดรวมทั้งคำดูหมิ่นพระเจ้าด้วย แต่คำดูหมิ่นพระจิตเจ้าจะไม่ได้รับการอภัยเลย” (มธ 12:31) พระเมตตาของพระเจ้าไม่มีขอบเขต และผู้ที่ตั้งใจไม่ยอมรับพระเมตตาของพระเจ้าโดยการเป็นทุกข์กลับใจ เขาย่อมไม่ยอมรับการอภัยบาปของตนและความรอดพ้นที่พระจิตเจ้านำมาให้ ความใจกระด้างเช่นนี้อาจนำไปจนถึงการไม่ยอมเป็นทุกข์กลับใจในวาระสุดท้ายและการถูกลงโทษตลอดนิรันดร (บาปผิดต่อพระจิตเจ้า)

V. การทวิจำนวนของบาป

1865 บาปหนึ่งทำให้เกิดความเคยชินให้ทำอีกบาปหนึ่ง การทำกิจการ (ไม่ดี) อย่างเดียวซ้ำ ๆ กันทำให้เกิดนิสัยชั่ว จากนั้นก็เกิดความโน้มเอียงเลว ๆ ที่ทำให้มโนธรรมมีเดมัวและทำลายการรู้จักประเมินอย่างเป็นรูปธรรมว่าอะไรดีอะไรชั่ว ดังนี้ บาปจึงมีแนวโน้มที่จะทวีจำนวนและมีความแข็งแกร่งขึ้น แต่ก็ไม่อาจทำลายความสำนึกพื้นฐานด้านศีลธรรมลงได้จนหมดสิ้น (การนิินทา ความเกลียดชัง เป็นโรคติดต่อ)

1866 เราอาจกำหนดนิสัยชั่วได้ตามคุณธรรมที่อยู่ตรงกันข้าม หรืออาจรวมไว้ด้วยกันเป็น บาปต้นกำเนิด (capital sins) ซึ่งประสบการณ์ของคริสตชนแยกแยะไว้ตามคำสอนของยอห์นคัสเซียน (Ioannes Cassianus) และนักบุญเกรกอรี มหาสมณะ (Gregory the Great) ที่บาปเหล่านี้ได้ชื่อว่า “บาปต้นกำเนิด” ก็เพราะว่ามันก่อให้เกิดบาปและนิสัยชั่ว (vices) อื่น ๆ

อีก บาปต้นกำเนิด เหล่านี้ได้แก่ ความจองหอง ความโลภ ความอิจฉาริษยา ความโกรธ ความ
ใคร่ทางเพศ (lust, luxuria) ความตะกละ ความเกียจคร้านหรือเฉื่อยชา

1867 ธรรมประเพณีด้านคำสอนยังชวนให้เราคิดอีกว่ามี “บาปซึ่งเรียกร้องถึงสวรรค์”
เช่น โลहितของอาแบด บาปของชาวเมืองโสดม เสียงร้องของประชากร (อิสราเอล) ซึ่งถูก
เบียดเบียนในอียิปต์ เสียงคร่ำครวญของคนต่างด้าว หญิงม่ายและลูกกำพร้า ความอยุติธรรม
ต่อลูกจ้าง

1868 บาปเป็นการกระทำส่วนตัว ยิ่งกว่านั้น เรายังมีความรับผิดชอบในบาปที่ผู้อื่นทำ
ด้วย เมื่อเราช่วยทำผิดพร้อมกับเขา

- เมื่อเรามีส่วนร่วมในการกระทำโดยตรงและโดยเจตนา
- เมื่อเราสั่ง ไน่มน้ำว ชมสรรเสริญ หรือเห็นด้วยกับการกระทำเหล่านั้น
- เมื่อเราไม่เปิดเผย หรือไม่ขัดขวาง ในเมื่อเรามีหน้าที่ต้องทำเช่นนั้น
- เมื่อเราปกป้องผู้ที่ทำความชั่ว

1869 ดังนี้ บาปทำให้มนุษย์มีส่วนร่วมกันทำบาป ทำให้ความใคร่ทางเพศ ความรุนแรง
และความอยุติธรรมยังคงพลั้งอยู่ในโลก บาปชักชวนให้เกิดเงื่อนไขและสภาพทางสังคมที่
ขัดแย้งกับความดีของพระเจ้า “โครงสร้างของบาป” เป็นชื่อและผลของบาปส่วนตัว สิ่งเหล่านี้
ชักชวนเหยื่อของมันให้ทำความชั่วต่อไป จึงนับได้ว่าเป็น “บาปของสังคม” ได้ในใจความหนึ่ง

12.00 – 13.00 น. อาหารกลางวัน

13.00 – 13.15 น. ประชาสัมพันธ์

+++++++0+++++++

การอบรมช่วงที่ 3: 13.15- 14.00 น. (45 นาที)

บทที่สอง ชุมชนมนุษย์ (1877)

1877 กระแสเรียกของมนุษย์คือการได้รับเรียกให้แสดงภาพลักษณ์ของพระเจ้า และรับการเปลี่ยนแปลงให้เหมือนภาพลักษณ์ของพระบุตรพระเจ้า (Christlike) กระแสเรียกนี้มีลักษณะเป็นส่วนตัว เนื่องจากว่าแต่ละคนได้รับเรียกให้เข้าไปรับความสุขกับพระเจ้า การเรียกนี้ยังเกี่ยวข้องกับชุมชนมนุษย์โดยส่วนรวมด้วย (Private and Community)

ตอนที่หนึ่ง บุคคลและสังคม (1878-1896)

- มนุษย์ได้รับเรียกให้ดำเนินชีวิตร่วมกันเป็นชุมชน – การกลับใจและสังคม

ตอนที่หนึ่ง บุคคลและสังคม

I. มนุษย์ได้รับเรียกให้ดำเนินชีวิตร่วมกันเป็นชุมชน (มิสซาออนไลน์ การประกาศยืนยันความเชื่อในวันอาทิตย์)

1878 มนุษย์ทุกคนได้รับเรียกให้มุ่งไปหาจุดหมายเดียวกัน คือมุ่งหาพระเจ้านั่นเอง มีความละม้ายคล้ายกันอย่างหนึ่งระหว่างเอกภาพของ (สาม) พระบุคคลของพระเจ้ากับความเป็นพี่น้องที่มนุษย์ต้องสร้างให้มีขึ้นระหว่างกันในความจริงและความรัก ความรักต่อเพื่อนมนุษย์แยกไม่ได้จากความรักต่อพระเจ้า

1879 บุคคลมนุษย์จำเป็นต้องมีชีวิตสังคม เรื่องนี้ไม่ใช่เป็นอะไรพิเศษสำหรับมนุษย์ แต่เป็นข้อเรียกร้องของธรรมชาติมนุษย์ โดยการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยการรับใช้และสนทนากับเพื่อนพี่น้อง มนุษย์ย่อมพัฒนาสมรรถภาพทุกอย่างของตน และดังนั้นจึงตอบสนององกระแสเรียกของตน

1880 สังคม เป็นการที่บุคคลจำนวนหนึ่งมารวมกันอย่างมีระเบียบโดยมีหลักการเรื่องเอกภาพที่อยู่เหนือแต่ละบุคคล สังคมซึ่งเป็นสิ่งที่แลเห็นได้และเป็นจิตในเวลาเดียวกันย่อมดำรงอยู่ในกาลเวลา รับสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วในอดีตและเตรียมอนาคต อาศัยสังคม มนุษย์แต่ละคนเป็น “ทายาท” เขารับมรดกเป็น “พรสวรรค์” (talent) ที่ทำให้ตนร่ำรวยและต้องทำให้พรสวรรค์นี้เจริญเติบโตผลิตผลเพิ่มขึ้น ถูกต้องแล้วที่แต่ละคนต้องสละตนเองเพื่อชุมชนที่เขามีส่วนเป็น

สมาชิกและมีหน้าที่ต้องเคารพผู้มีอำนาจปกครองเพื่อความดีของส่วนรวม (อาศัยการร่วมชีวิตกับผู้อื่นทำให้เราฝึกฝนคุณธรรมสู่ความสมบูรณ์)

1881 แต่ละชุมชนถูกจำกัดโดยจุดหมายของตน และดังนั้นจึงต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้โดยเฉพาะ แต่ “บุคคลมนุษยย์ยอมเป็นและต้องเป็นจุดเริ่มต้น เป็นผู้ที่เกี่ยวข้อง และเป็นจุดหมายของสถาบันทุกอย่างในสังคม” (หน้าที่ต่อสังคม)

1882 สังคมบางชนิด เช่นครอบครัวและรัฐ สอดคล้องโดยตรงกับธรรมชาติของมนุษย์ จึงมีความจำเป็นสำหรับมนุษย์ เพื่อจะส่งเสริมให้ผู้คนมากที่สุดเข้ามามีส่วนร่วมในชีวิตสังคม จึงต้องส่งเสริมการก่อตั้งสมาคมและสถาบันต่าง ๆ ที่มีการเลือกได้อย่างอิสระเสรี “เพื่อจุดประสงค์ทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อกิจกรรมทางวัฒนธรรมและการหย่อนใจ การกีฬา การอาชีพต่าง ๆ รวมทั้งกิจกรรมทางการเมือง ไม่ว่าจะเกี่ยวข้องกับชาติใดชาติหนึ่งหรือกับนานาชาติ” “การก่อตั้งสมาคม” เช่นนี้แสดงออกถึงแนวโน้มตามธรรมชาติที่ผลักดันมนุษย์ให้รวมตัวกันเพื่อบรรลุจุดหมายที่อยู่เหนือความสามารถของแต่ละคน การก่อตั้งสมาคมเช่นนี้ย่อมพัฒนาคุณภาพของบุคคล โดยเฉพาะการมีความคิดริเริ่มและความรับผิดชอบ และยังช่วยปกป้องสิทธิของเขาด้วย

1883 แต่การก่อตั้งสมาคมก็มีอันตรายด้วยเหมือนกัน การที่รัฐเข้ามาแทรกแซงมากเกินไปอาจคุกคามอิสรภาพและความคิดริเริ่มส่วนตัวของแต่ละบุคคลได้ด้วย คำสอนของพระศาสนจักรมักขยายความเน้นหลักการที่เรียกว่า การกระจายอำนาจ ซึ่งหมายความว่า “สังคมในระดับสูงกว่าต้องไม่เข้าไปจัดการเกี่ยวกับชีวิตภายในของสังคมในระดับต่ำกว่า ทำให้สังคมนี้อันห่างจากบทบาทของตน แต่ตรงข้ามต้องเข้าไปสนับสนุนและช่วยเหลือในความจำเป็นให้สังคมนีทำงานร่วมกับสังคมส่วนอื่น ๆ โดยมุ่งหาแต่ประโยชน์ส่วนรวมเท่านั้น”

1884 พระเจ้าไม่ทรงประสงค์จะสงวนการใช้อำนาจทั้งหมดไว้สำหรับพระองค์เท่านั้น พระองค์ทรงมอบให้สิ่งสร้างแต่ละอย่างที่มีความสามารถได้ทำหน้าที่ต่าง ๆ ตามที่ธรรมชาติของตนทำได้ เราจึงต้องเอาอย่างวิธีการปกครองเช่นนี้ในชีวิตสังคมด้วย วิธีการที่พระเจ้าทรงใช้ในการปกครองโลกนี้ที่แสดงให้เห็นว่าทรงคำนึงถึงเสรีภาพของมนุษย์ด้วยนี้ควรต้องเป็นพลังบันดาลใจผู้ที่ปกครองสังคมมนุษย์ด้วย เขาเหล่านี้ต้องปฏิบัติตนเป็นผู้รับใช้พระญาณเอื้ออาทรของพระเจ้า

1885 หลักการ “การกระจายอำนาจ” อยู่ตรงข้ามกับทุกรูปแบบของการรวมอำนาจ กำหนดขอบเขตของการที่รัฐเข้ามาเกี่ยวข้อง พยายามที่จะนำปัจเจกบุคคลกับสังคมให้เข้ามามี

ความสัมพันธ์กันอย่างกลมกลืน พยายามที่จะรื้อฟื้นระเบียบความกลมกลืนแท้จริงระหว่างชาติ ให้เกิดขึ้นอีก

II. การกลับใจและสังคม

1886 สังคมจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อทำให้กระแสเรียกของมนุษย์บรรลุจุดหมาย เพื่อบรรลุ จุดประสงค์นี้ จำเป็นต้องรักษาลำดับค่านิยมว่า “สิ่งที่เป็นวัตถุและตามสัญญาชาติญาณต้องอยู่ ภายใต้อะไรที่ขึ้นอยู่กับจิตใจ”

“ดังนั้น ก่อนสิ่งอื่นใดทั้งหมด ต้องนับว่าสังคมมนุษย์เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับจิตใจ โดยเฉพาะ มนุษย์ต้องใช้สังคมเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกันอาศัยแสงสว่างของความจริง เพื่อเรียกร้องสิทธิและปฏิบัติหน้าที่ของตน รับการผลักดันให้มุ่งหาความดีด้านจิตวิญญาณ แบ่งปันความสุขระหว่างกันจากทุกสิ่งทั้งดงาม พร้อมเสมอที่จะถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม ของตนให้แก่ผู้อื่น และคอยเอาใจใส่ช่วยเหลือผู้อื่นให้ได้รับผลสำเร็จด้านจิตใจเช่นเดียวกับตน ด้วย ผลสำเร็จเหล่านี้มีอิทธิพลและนำประโยชน์ทุกอย่างมาให้ ไม่ว่าจะในด้านความรู้ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง ความสงบเรียบร้อย และโครงสร้างอื่นๆ ที่ช่วยสนับสนุนให้สังคมได้ตั้งมั่นและ พัฒนาได้อย่างต่อเนื่องตลอดไป

1887 การสืบเปลี่ยนระหว่างวิธีการกับจุดหมาย ซึ่งอาจมีผลให้ทำให้คิดว่าสิ่งที่เป็นเพียง วิธีการมีค่าเป็นจุดหมายสุดท้าย หรือคิดว่าบุคคลเป็นเพียงเครื่องมือเพื่อให้นำไปสู่จุดหมาย เท่านั้น ย่อมก่อให้เกิดโครงสร้างซึ่ง “ทำให้วิธีการดำเนินชีวิตแบบคริสตชนที่สอดคล้องกับการ ปฏิบัติตาม กฎเกณฑ์ของพระเจ้าผู้ทรงวางกฎต่าง ๆ ไว้ นั้นยากลำบากหรือแทบจะปฏิบัติตาม ไม่ได้”

1888 ดังนั้น จึงจำเป็นต้องพิจารณาถึงความสามารถด้านจิตใจและศีลธรรมของบุคคล มนุษย์ รวมทั้งความจำเป็นที่จะต้องกลับใจอยู่ตลอดเวลาเพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้าน สังคมมารับใช้ทุกคนโดยแท้จริง การยอมรับว่าการกลับใจจำเป็นต้องมาก่อนเช่นนี้มิได้ทำลาย แต่ตรงกันข้าม กลับเป็นการบังคับให้มีการปรับปรุงแก้ไขสถาบันและสภาพความเป็นอยู่ที่เป็น โอกาสชักชวนให้ทำบาป เพื่อให้สิ่งเหล่านี้สอดคล้องกับกฎแห่งความยุติธรรม ไม่ขัดขวาง แต่ ส่งเสริมความดี”

1889 ถ้าไม่มีพระพรชานคอยช่วยเหลือ มนุษย์คงไม่รู้ว่ “หนทางแคบนั้นหลายครั้ง แตกต่างจากความขลาดที่ยอมแพ้ต่อความชั่ว และบางครั้งการใช้ความรุนแรงที่เราหลงคิดไป

ว่าอาจเอาชนะความชั่วได้นั้นกลับทำให้สถานการณ์เลวลงไปอีก” นี่คือนางแห่งความรัก นั่นคือความรักต่อพระเจ้าและเพื่อนมนุษย์ ความรักเป็นกฎสำคัญที่สุดของสังคม ความรักเคารพผู้อื่นและสิทธิของเขา ความรักเรียกร้องให้ปฏิบัติความยุติธรรม และความรักเท่านั้นทำให้เราปฏิบัติความยุติธรรมได้ ความรักเป็นพลังบันดาลใจชีวิตให้รู้จักสละตนเอง “ผู้ใดที่พยายามรักษาชีวิตของตนไว้ ก็จะถูกสาปแช่งชีวิตนั้น และผู้ใดที่เสียชีวิตของตน ก็จะถูกสาปแช่งชีวิตนั้นไว้” (ลก 17:33)

+++++++0+++++++

ตอนที่สอง การมีส่วนร่วมในชีวิตสังคม (1897-1927)

- อำนาจปกครอง – ผลประโยชน์ส่วนรวม - ความรับผิดชอบและการมีส่วนร่วมงาน

I. อำนาจปกครอง

1897 “สังคมของมนุษย์ไม่อาจมีระเบียบและพัฒนาขึ้นได้ ถ้าไม่มีผู้ที่ได้รับอำนาจปกครองมาอย่างถูกต้องให้**รับใช้**องค์กรต่าง ๆ และ**สละตนเอง**เท่าที่จำเป็นเพื่อ**ความดีของทุกคน**” “อำนาจปกครอง” เป็นคุณสมบัติที่ทำให้บุคคลหรือสถาบันต่าง ๆ กำหนดกฎเกณฑ์และคำสั่งให้ผู้อื่นปฏิบัติ และหวังว่าทุกคนจะเชื่อฟังปฏิบัติตาม

1898 ทุกชุมชนของมนุษย์ต้องมีผู้มีอำนาจเพื่อปกครอง อำนาจนี้มีพื้นฐานตั้งอยู่ในธรรมชาติของมนุษย์ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเอกภาพของรัฐ บทบาทของอำนาจนี้ก็เพื่อดูแลรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมของสังคมเท่าที่จะทำได้

1899 อำนาจปกครองที่ระเบียบศีลธรรมเรียกร้องนั้นมาจากพระเจ้า “ทุกคนจงนอบน้อมต่อผู้มีอำนาจปกครอง เพราะไม่มีอำนาจใดที่ไม่มาจากพระเจ้า และอำนาจทั้งหลายที่มีอยู่ก็ล้วนได้รับจากพระเจ้า ดังนั้น ผู้ที่ต่อต้านอำนาจก็ต่อต้านพระบัญชาของพระเจ้า และผู้ที่ต่อต้านก็จะถูกตัดสินลงโทษ” (รม 13:1-2)

1900 ทุกคนมีหน้าที่ต้องเชื่อฟังและให้เกียรติแก่ผู้ปกครอง และให้ความเคารพแก่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่เขาคควรจะได้รับด้วยความกตัญญูและเต็มใจ

1901 ขณะที่อำนาจปกครองเป็นระเบียบที่พระเจ้าทรงกำหนดไว้ ก็ยังจำเป็นที่ “การกำหนดระบอบการปกครองและแต่งตั้งผู้ปกครองต้องปล่อยให้ประชาชนกำหนดได้อย่างเสรี”

ความแตกต่างของระบอบการเมืองเป็นที่ยอมรับได้ทางศีลธรรม ขอแต่เพียงให้ระบอบเหล่านี้ **ร่วมมือกันเพื่อผลประโยชน์ที่ถูกต้องของชุมชนที่รับระบอบนี้มาใช้** (การฟังความคิดเห็นของประชาชนมิใช่เผด็จการที่ไม่ฟังเสียงใคร) ระบอบการปกครองที่ขัดกับระเบียบสาธารณะและสิทธิพื้นฐานของบุคคล ย่อมไม่สามารถบรรลุถึงผลประโยชน์ส่วนรวมของชนชาติต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องรับระบอบการปกครองเช่นนี้

1902 ผู้มีอำนาจปกครองไม่ได้มีความถูกต้องทางศีลธรรมมาจากตนเอง เขาต้องไม่ปฏิบัติในแบบทรราชย์ แต่ต้องทำงานเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม “ในฐานะพลังทางศีลธรรมซึ่งตั้งอยู่บนนิสรวาพและมีสำนึกถึงหน้าที่และความรับผิดชอบ”

“กฎหมายของมนุษย์มีคุณสมบัติเป็นกฎหมายได้ตามส่วนที่ว่าถูกต้องตามเหตุผลมากน้อยเท่าใด ถ้าไม่ถูกต้องตามเหตุผล กฎหมายนี้ก็จะได้ชื่อที่ไม่ยุติธรรม และดังนั้นจะไม่ใช่มกฎหมาย แต่จะเป็น**กฎหมายโหดร้ายทารุณ**เสียมากกว่า”

1903 อำนาจปกครองถูกใช้อย่างถูกต้องก็เมื่อ อำนาจนี้พยายามแสวงหา**ผลประโยชน์ส่วนรวม**ของชุมชนที่เกี่ยวข้อง และใช้**วิธีการที่ถูกต้อง**เพื่อบรรลุถึงจุดประสงค์นี้ ถ้าหากว่าผู้ปกครองออกกฎหมายไม่ยุติธรรมหรือให้คำแนะนำที่ขัดกับหลักศีลธรรม **คำสั่งเช่นนี้ก็ไม้อาจมีผลบังคับบโนธรรมได้** “ในกรณีนี้อำนาจปกครองเองก็ล่มสลาย และผลเสียหายร้ายแรงย่อมตามมา”

1904 “เพราะฉะนั้น จึงเป็นการเหมาะสม ที่อำนาจทุกอย่างจะมีการถ่วงดุลกันกับหน้าที่และความรับผิดชอบอื่น ๆ ที่มุ่งหาจุดประสงค์เดียวกัน นี่เป็นหลักการเรื่อง “หลักนิติธรรม” ที่กฎหมายต้องมีอำนาจสูงสุด ไม่ใช่การทำตามอำเภอใจของมนุษย์”

II. ผลประโยชน์ส่วนรวม

1905 เนื่องจากมนุษย์มีธรรมชาติเป็นสัตว์สังคม ผลประโยชน์ของแต่ละคนจึงสัมพันธ์กับผลประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งไม่อาจนิยามได้โดยไม่เกี่ยวข้องกับบุคคลมนุษย์

“ท่านทั้งหลายอย่าดำเนินชีวิตแยกตนออกมาตามลำพังโดยตนเองประหนึ่งว่าได้รับความชอบธรรมแล้ว แต่จงพยายามรวมกันเป็นหนึ่งเดียวแสวงหาสิ่งที่เป็นผลประโยชน์สำหรับทุกคน”

1906 ต้องเข้าใจว่าผลประโยชน์ส่วนรวมหมายถึง “สภาพการณ์ทั้งหมดของชีวิตสังคมที่เอื้ออำนวยให้ทั้งชุมชนและสมาชิกแต่ละคนบรรลุถึงความสมบูรณ์ของตนได้เต็มที่และโดยสะดวกยิ่งขึ้น” ผลประโยชน์ส่วนรวมเกี่ยวข้องกับชีวิตของทุกคน ในด้านหนึ่งเรียกร้องความรอบคอบของแต่ละคน และยิ่งกว่านั้นยังเรียกร้องความรอบคอบจากผู้ที่ทำหน้าที่ใช้อำนาจปกครองด้วย ผลประโยชน์ส่วนรวมมีองค์ประกอบสำคัญสามประการ

1907 ก่อนอื่นหมด ผลประโยชน์ส่วนรวม “**ยอมรับศักดิ์ศรีของแต่ละบุคคลโดยเท่าเทียมกัน**” เพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม ผู้มีอำนาจปกครองสังคมจำเป็นต้องเคารพสิทธิพื้นฐานของบุคคลมนุษย์แต่ละคนซึ่งจะโอนให้ผู้อื่นไม่ได้ สังคมต้องอนุญาตให้สมาชิกแต่ละคนทำให้ความคาดหวังของตนเป็นจริงขึ้นได้ ในแต่ละกรณี ผลประโยชน์ส่วนรวมตั้งอยู่บนเงื่อนไขที่แต่ละคนจะใช้เสรีภาพโดยธรรมชาติของตนที่จำเป็นเพื่อพัฒนาความสามารถเฉพาะตน เช่นสิทธิ “ที่จะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของมโนธรรมของตน เพื่อปกป้องชีวิตส่วนตัวและเพื่อเสรีภาพที่ถูกต้องในการนับถือศาสนาด้วย”

1908 ประการที่สอง ผลประโยชน์ส่วนรวมเรียกร้องให้ชุมชนมีความเจริญและ “**การพัฒนาทางสังคม**” การพัฒนาเป็นการรวมหน้าที่ทุกอย่างทางสังคมไว้ด้วยกัน จึงเป็นหน้าที่ของผู้มีอำนาจปกครองที่จะตัดสินใจว่าผลประโยชน์ปลีกย่อยใดบ้างเป็นประโยชน์สำหรับส่วนรวม แต่ก็ต้องเปิดโอกาสให้แต่ละคนเข้าถึงสิ่งที่จำเป็นเพื่อเขาจะดำเนินชีวิตอย่างมนุษย์ได้ด้วย ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม สุขภาพ การมีงานอาชีพ การศึกษาและศิลปวัฒนธรรม การรับทราบข้อมูลข่าวอย่างเหมาะสม สิทธิที่จะจัดตั้งครอบครัว ฯลฯ

1909 ในที่สุด ผลประโยชน์ส่วนรวมยังรวมถึง “**สันติภาพ**” ด้วย นั่นคือเสถียรภาพและความมั่นใจในระยะยาวความเป็นอยู่ ดังนั้น จึงสมมุติว่าผู้มีอำนาจปกครองต้องใช้วิธีการที่ถูกต้องเพื่อ “**ประกันความปลอดภัยให้แก่สังคมและบรรดาสมาชิก**” สถานการณ์เช่นนี้เป็นรากฐานของสิทธิเพื่อแต่ละบุคคลและชุมชนจะปกป้องตนเองได้โดยชอบธรรม

1910 ถ้าแต่ละชุมชนมนุษย์มีผลประโยชน์ส่วนรวมที่ยอมให้รับการรับรู้เป็นชุมชนได้ ผลประโยชน์เช่นนี้ย่อมพบได้อย่างสมบูรณ์ในชุมชนทางการเมือง เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะปกป้องและส่งเสริมผลประโยชน์ของสังคมพลเมือง ผลประโยชน์ของประชาชนและองค์กรต่าง ๆ ในสังคม

1911 มนุษย์ยิ่งที่ยิ่งต้องพึ่งพาอาศัยกันมากขึ้น การพึ่งพาอาศัยกันนี้ค่อย ๆ แผ่ขยายไปทั่วโลก เอกภาพของมวลมนุษยชาติซึ่งรวมเป็นครอบครัวเดียวกัน รวบรวมสมาชิกที่มีศักดิ์ศรี

เดียวกันตามธรรมชาติ จึงหมายถึงผลประโยชน์ส่วนรวมร่วมกันของมวลมนุษย์ด้วย สภาพการณ์เช่นนี้จึงเรียกร้องให้มีองค์กรในระดับนานาชาติที่สามารถ “ตอบสนององความต้องการที่จำเป็นต่าง ๆ ของมนุษย์ตามส่วนของตน [...] ในชีวิตความเป็นอยู่ด้านสังคมเกี่ยวกับอาหาร สุขภาพ การศึกษา [...] ที่อาจเกิดขึ้นแก่บางคนในสถานการณ์พิเศษ เช่น ความจำเป็น [...] ที่จะต้องช่วยเหลือความทุกข์ยากของผู้อพยพลี้ภัยในที่ต่าง ๆ ทั่วโลก หรือช่วยเหลือผู้อพยพย้ายถิ่นฐานและครอบครัวของเขา”

1912 ผลประโยชน์ส่วนรวมต้องจัดไว้เพื่อความก้าวหน้าของบุคคลเสมอ “การจัดระเบียบสิ่งของต้องมีไว้เพื่อระเบียบของบุคคลเสมอ ไม่ใช่กลับกัน” ระเบียบดังกล่าวมีรากฐานอยู่บนความจริง สร้างอยู่บนความยุติธรรม และรับพลังบันดาลใจจากความรัก

III. ความรับผิดชอบและการมีส่วนร่วมงาน

1913 การมีส่วนร่วมงานคือการที่บุคคลหนึ่งเต็มใจและผูกมัดตนเองปฏิบัติกิจการด้านสังคมด้วยใจกว้าง จำเป็นที่ทุกคนจะต้องมีส่วนส่งเสริมผลประโยชน์ส่วนรวมโดยที่แต่ละคนปฏิบัติบทบาทและหน้าที่ของตน นี่เป็นหน้าที่ซึ่งควบคู่อยู่กับศักดิ์ศรีของบุคคลมนุษย์แต่ละคน

1914 ก่อนอื่นใดหมด การมีส่วนร่วมงานเกิดขึ้นโดยการรับภาระหน้าที่ในส่วนที่เรียกร้องให้มีความรับผิดชอบส่วนตัว มนุษย์เรามีส่วนในผลประโยชน์ของผู้อื่นและของสังคมโดยความเอาใจใส่ให้การศึกษาอบรมแก่ครอบครัวของตน โดยทำงานของตนด้วยความสำนึกในหน้าที่

1915 พลเมืองต้องมีส่วนแข่งขันในชีวิตความเป็นอยู่ส่วนรวมเท่าที่จะทำได้ วิธีการ การมีส่วนร่วมเช่นนี้อาจมีความแตกต่างกันไปได้ในแต่ละชาติและแต่ละอารยธรรม “นำชมเชยวิธีการปฏิบัติของหลายชาติที่เปิดโอกาสอย่างกว้างขวางที่สุดให้พลเมืองมีอิสระแท้จริงที่จะมีส่วนในงานสาธารณะ”

1916 การที่ทุกคนมีส่วนร่วมในงานเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม เช่นเดียวกับทุกหน้าที่ด้านศีลธรรม เรียกร้องให้ผู้ร่วมงานด้านสังคม “**ต้องกลับใจอยู่ตลอดเวลา**” การหลอกลวงหรือใช้เล่ห์เหลี่ยมอื่น ๆ เพื่อหลบเลี่ยงข้อกำหนดของกฎหมายและกฎระเบียบในการปฏิบัติหน้าที่ต้องได้รับการตัดสินลงโทษอย่างจริงจัง เพราะไม่อาจประนีประนอมได้กับข้อเรียกร้องของความยุติธรรม จำเป็นต้องเอาใจใส่ทำให้สถาบันต่าง ๆ ที่จะช่วยให้สภาพความเป็นอยู่ของชีวิตมนุษย์ดีขึ้นได้ก้าวหน้าอยู่เสมอ

1917 เป็นหน้าที่ของผู้มีอำนาจปกครองที่จะต้องย้าถึงคุณค่าต่าง ๆ ที่เชิญชวนสมาชิกในชุมชนให้มีความวางใจและปลุกเร้าสมาชิกทุกคนให้สละตนรับใช้เพื่อนสมาชิกคนอื่น การมีส่วนร่วมงานเริ่มจากการให้การศึกษาอบรม “เราอาจเชื่อมั่นได้ว่าอนาคตของมนุษยชาติอยู่ในมือของผู้ที่สามารถจัดให้อนุชนในภายหน้ามีเหตุผลที่จะมีชีวิตอยู่และมีความหวัง”

+++++++0+++++++

ตอนที่สาม ความยุติธรรมด้านสังคม (1928-1948)

- การให้ความสำคัญแก่บุคคลมนุษย์ – ความเสมอภาคและความแตกต่างกันระหว่างมนุษย์
- ความร่วมเป็นหนึ่งเดียวกันของมวลมนุษย์

1928 สังคมแสดงให้เห็นความยุติธรรมด้านสังคมเมื่อปฏิบัติตามเงื่อนไขต่าง ๆ ที่อนุญาตให้แต่ละสมาคมและปัจเจกบุคคล ได้รับสิ่งที่จำเป็นต้องมีตามธรรมชาติและกระแสเรียกของตน ความยุติธรรมด้านสังคมมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ส่วนรวม และกับการใช้อำนาจปกครองทางปฏิบัติ

I. การให้ความสำคัญแก่บุคคลมนุษย์

1929 ความยุติธรรมด้านสังคมพบได้เพียงในการให้ความสำคัญแก่ศักดิ์ศรีที่อยู่เหนือสิ่งอื่นใดหมดของมนุษย์เท่านั้น บุคคลเป็นจุดหมายสุดท้ายของสังคมที่ถูกจัดไว้สำหรับมนุษย์

1930 การให้ความสำคัญแก่บุคคลมนุษย์หมายถึง การเคารพสิทธิอันสืบเนื่องมาจากศักดิ์ศรีของเขาในฐานะสิ่งสร้าง สิทธิเหล่านี้มาก่อนสังคมและสังคมต้องให้ความเคารพ สิทธิเหล่านี้เป็นรากฐานความถูกต้องด้านศีลธรรมของอำนาจปกครองทั้งหลาย สังคมที่ไม่เคารพสิทธิเหล่านี้หรือไม่ยอมรับรู้ในการตรากฎหมายใช้บังคับยอมทำให้ความถูกต้องด้านศีลธรรมของตนล้มเหลว ถ้าไม่เคารพหลักการนี้ อำนาจปกครองก็อาจพึงพิงได้แต่เพียงการใช้กำลังและความรุนแรงเพื่อให้ผู้อยู่ใต้ปกครองเชื่อฟัง เป็นหน้าที่ของพระศาสนจักรที่จะเรียกร้องให้มนุษย์ผู้มีน้ำใจดีระลึกถึงสิทธิเหล่านี้ และแยกแยะสิทธิเหล่านี้ให้ชัดเจนจากการใช้สิทธิอย่างไม่ถูกต้องและอ้างถึงสิทธิที่ไม่มีอยู่จริง ๆ

1931 การให้ความสำคัญแก่บุคคลมนุษย์หมายถึงการยึดหลักการนี้คือ “แต่ละคนต้องถือว่าเพื่อนพี่น้องเป็น ‘ตนเองอีกคนหนึ่ง’ (รักคนอื่นเหมือนรักตนเอง) โดยไม่มีข้อยกเว้นคิดถึงชีวิตของเขาและให้เขามีสิ่งที่จำเป็นเพื่อการดำรงชีวิตอยู่เสมอ” คงไม่มีประมวลกฎหมายหมายใด ๆ ที่อาจขจัดความกลัว อคติ นิสัยหยิ่งจองหองและเห็นแก่ตัวอย่างมีขอบเขตที่ขัดกับการจัดตั้ง

สังคมที่มีความเป็นพี่น้องกันจริง ๆ ออกไปให้หมดได้ ความประพฤตินี้จะหยุดได้อาศัยความรักที่พบ “เพื่อนพี่น้อง” ของตนในมนุษย์แต่ละคน

1932 หน้าที่ทำตนเป็นเพื่อนพี่น้องของผู้อื่นและรับใช้เขาอย่างจริงจังเป็นเรื่องเร่งด่วนยิ่งขึ้น ถ้าเขาต้องการความช่วยเหลือมากขึ้นไม่ว่าเพราะเหตุผลใด “ทุกครั้งที่ท่านทำสิ่งใดต่อพี่น้องผู้ต่ำต้อยที่สุดของเราคนหนึ่ง ท่านก็ทำสิ่งนั้นต่อเรา” (มธ 25:40)

1933 หน้าทีเดียวกันนี้ยังขยายออกไปถึงผู้คิดหรือทำแตกต่างไปจากเราด้วย คำสอนของพระคริสตเจ้ายังเรียกร้องให้เราให้อภัยแก่ผู้ทำผิดต่อเราด้วย คำสอนนี้ขยายบัญญัติแห่งความรักซึ่งเป็นบัญญัติเฉพาะของกฎหมายใหม่ให้ครอบคลุมถึง**บรรดาศักดิ์**ด้วย การช่วยให้รอดพ้นตามเจตนารมณ์ของพระวรสารเข้ากันไม่ได้กับความเกลียดชังศัตรูในฐานะที่เขาเป็นบุคคลหนึ่ง ถึงกระนั้นนี้ก็ไม่ได้หมายถึงความเกลียดชังความชั่วที่เขาทำว่าเป็นศัตรู

II. ความเสมอภาคและความแตกต่างกันระหว่างมนุษย์

1934 มนุษย์ทุกคนที่ถูกเนรมิตสร้างมาตามภาพลักษณ์ของพระเจ้า มีวิญญาณที่รู้จักคิดตามเหตุผล มีธรรมชาติและมีจุดเริ่มต้นเดียวกัน ทุกคนได้รับการไถ่กู้โดยการถวายบูชาของพระคริสตเจ้า ทุกคนได้รับเรียกให้มามีส่วนร่วมในความสุขเดียวกัน มนุษย์ทุกคนจึงมีศักดิ์ศรีเดียวกัน

1935 ความเสมอภาคระหว่างมนุษย์ในสาระสำคัญตั้งอยู่บนศักดิ์ศรีและสิทธิส่วนบุคคลที่สืบเนื่องมาจากศักดิ์ศรีนี้

“การเลือกปฏิบัติทุกรูปแบบในเรื่องสิทธิพื้นฐานของบุคคล ไม่ว่าในด้านสังคมหรือวัฒนธรรม เพศ เชื้อชาติ สภาพสังคม ภาษาหรือศาสนา จะต้องถูกเอาชนะและขจัดออกไป ในฐานะที่ขัดกับแผนการของพระเจ้า”

1936 มนุษย์ทุกคน เมื่อเข้ามาในโลกนี้ ไม่มีทุกสิ่งที่เป็นเพื่อความก้าวหน้าของชีวิตทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เขาต้องการมนุษย์คนอื่นด้วย ความแตกต่างหลากหลายปรากฏชัดที่เกี่ยวข้องกับอายุ ความสามารถทางร่างกาย คุณสมบัติทางปัญญาและความประพฤติกว้างขวางที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ที่เขาอาจมีกับผู้อื่น หรือเกี่ยวข้องกับการแบ่งปันทรัพย์สินสมบัติความร่ำรวย พระเจ้ามิได้ทรงแบ่ง “เงินตะลันต์” ให้ทุกคนเท่าๆ กัน

1937 ความแตกต่างเช่นนี้เป็นพระประสงค์ของพระเจ้าผู้ทรงประสงค์ให้แต่ละคนได้รับสิ่งที่เขาต้องการจากผู้อื่น และให้ผู้ที่มิ “พรสวรรค์” ของตนแล้วได้รู้จักแบ่งปันพรเหล่านั้นแก่ผู้ที่มีความต้องการด้วย ความแตกต่างมักจะชักชวนและหลายครั้งถึงกับบังคับหลายคนให้มีใจกว้างรู้จักแบ่งปันกับผู้อื่น เป็นการส่งเสริมทำให้อารยธรรมต่างๆ ร่ำรวยขึ้นอีกด้วย

“ทำไมเราจึงให้คุณธรรมต่าง ๆ กันแก่มนุษย์ ไม่ให้คุณธรรมทุกอย่างแก่คนเดียว แต่ให้คุณธรรมนี้แก่คนนั้น คุณธรรมนั้นแก่คนนี้ เราจะให้ความรักเป็นพิเศษแก่บางคน ให้ความยุติธรรมแก่คนนี้ ให้ความสุภาพถ่อมตนแก่คนโน้น ให้ความเชื่อมีชีวิตชีวาแก่คนนั้น และดังนั้น พระพร พระพรหรรษา คุณธรรม และของประทานมากมายทั้งฝ่ายจิตและฝ่ายกาย เราแจกจ่ายของประทานยิ่งใหญ่มากแตกต่างกันมากมายทั้งหมดนี้ไม่เท่ากันแก่ทุกคน เพื่อท่านทั้งหลายจะได้มีโอกาสเพราะความจำเป็นที่จะฝึกหัดความรักต่อกัน (เอาไปแบ่งปันกันและกัน) เราต้องการให้คนหนึ่งต้องการอีกคนหนึ่ง และต้องการให้เขาเป็นผู้รับใช้เพื่อจัดการแจกจ่ายพระพรหรรษาและของประทานต่าง ๆ ที่เขาได้รับมาจากเรา”

1938 แต่ก็ยังมี ความไม่เท่าเทียมกันที่ผิด อีกด้วยที่ทำร้ายต่อชายหญิงนับล้านคน ความไม่เท่าเทียมเช่นนี้ขัดแย้งกับพระวรสารอย่างเปิดเผย

“ศักดิ์ศรีเท่าเทียมกันของบุคคลเรียกร้องให้เราสร้างเงื่อนไขชีวิตความเป็นอยู่ที่ยุติธรรมและสมศักดิ์ศรีของมนุษย์ให้มากยิ่งขึ้น ความไม่เท่าเทียมกันมากเกินไปด้านเศรษฐกิจและสังคมระหว่างสมาชิกหรือประชากรของครอบครัวมนุษยชาติชนให้รู้สึกสะอึดใจ และขัดกับความยุติธรรมด้านสังคม ความเท่าเทียมกัน ศักดิ์ศรีของบุคคลมนุษย์ ยังรวมไปถึงสันติภาพในสังคมและระหว่างชาติด้วย”

III. ความร่วมเป็นหนึ่งเดียวกันของมวลมนุษย์

1939 หลักการ “ความร่วมเป็นหนึ่งเดียวกัน” ซึ่งยังอาจเรียกได้อีกว่า “มิตรภาพ” หรือ “ความรักด้านสังคม” เป็นการเรียกร้องโดยตรงให้มนุษยชาติและคริสตชนรวมตัวกันเหมือนพี่น้อง

ความผิด “ประการแรกที่มีอยู่ในปัจจุบัน และแพร่ขยายนำความเสียหายอย่างกว้างขวางนั้น อยู่ที่การล้มไปว่ามนุษย์จำเป็นต้องร่วมอยู่ด้วยกันและมีความรักต่อกัน ซึ่งเป็นข้อเรียกร้องของการที่มนุษย์มีต้นกำเนิดร่วมกันและมีธรรมชาติรู้จักคิดตามเหตุผลเท่าเทียม

กัน ไม่ว่าจะเขามีเชื้อชาติใด นอกจากนั้นการถวายบูชาไถ่กู้ที่พระคริสตเจ้าทรงถวายบนไม้กางเขนให้มวลมนุษยย์กลับคืนดีกับพระบิดาวันครานั้นก็ยังสั่งไว้เช่นเดียวกันด้วย”

1940 ความร่วมเป็นหนึ่งในเดียวกันของมวลมนุษยย์แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนโดยเฉพาะในการแบ่งปันทรัพยากรและการตอบแทนผลงาน และยังรวมไปถึงความพยายามที่จะเจรจาแก้ไขความตึงเครียดในสังคมให้ดีขึ้นเพื่อจะได้พบทางออกร่วมกันได้ง่ายขึ้น

1941 ปัญหาต่าง ๆ ด้านสังคมและเศรษฐกิจจะแก้ไขไม่ได้เลยนอกจากจะได้รับความช่วยเหลือจากความร่วมเป็นหนึ่งในเดียวกันในรูปแบบต่าง ๆ การที่คนยากจนร่วมกันเป็นหนึ่งในเดียว การที่คนรวยและคนยากจนร่วมกันเป็นหนึ่งในเดียว การรวมตัวกันของผู้ใช้แรงงาน ของผู้ประกอบการธุรกิจและพนักงาน ความร่วมเป็นหนึ่งในเดียวกันของชนชาติต่าง ๆ ความร่วมเป็นหนึ่งในเดียวกันของนานาชาติเป็นข้อเรียกร้องในด้านศีลธรรม สันติภาพของโลกส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับเรื่องนี้

1942 คุณธรรมเรื่องการร่วมเป็นหนึ่งในเดียวกันขยายกว้างกว่าขอบเขตของผลประโยชน์ด้านวัตถุ เมื่อพระศาสนจักรแจกจ่ายความเชื่อเป็นพระพรฝ่ายจิต ก็ยังช่วยเปิดแนวทางใหม่ให้มีการพัฒนาผลประโยชน์ด้านวัตถุควบคู่ไปด้วย ดังนี้ ตลอดเวลาที่ผ่านมามากหลายศตวรรษ พระวาจาขององค์พระผู้เป็นเจ้าจึงกลายเป็นความจริงที่ว่า “จงแสวงหาพระอาณาจักรของพระเจ้าและความชอบธรรมของพระองค์ก่อน แล้วพระองค์จะทรงเพิ่มทุกสิ่งเหล่านี้ให้” (มธ 6:33)

14.00 – 14.15 น. พัก 15 นาที

+++++++0+++++++

62การอบรมช่วงที่ 4: 14.15 – 15.00 น. (45 นาที)

บทที่สาม ความรอดพ้นที่พระเจ้าประทานให้

– กฎหมายและพระหรรษทาน (1949)

1949 มนุษย์ผู้ได้รับเรียกให้รับความสุข แต่ได้รับบาดเจ็บจากบาป จึงต้องการความรอดพ้นที่พระเจ้าประทานให้ ความช่วยเหลือจากพระเจ้ามาถึงเขาในพระคริสต์เจ้าผ่านทางธรรมเนียมปฏิบัติซึ่งช่วยนำทางเขาและพวงเขาไว้ให้อยู่ในพระหรรษทาน

ตอนที่หนึ่ง กฎด้านศีลธรรม (1950-1986)

- กฎศีลธรรมตามธรรมชาติ – ธรรมเนียมปฏิบัติดั้งเดิม - ธรรมเนียมปฏิบัติใหม่ หรือกฎแห่งพระวรสาร

1950 กฎด้านศีลธรรมเป็นผลงานของพระปรีชาญาณของพระเจ้า ตามความหมายในพระคัมภีร์ ปรีชาญาณอาจนิยามได้ว่าเป็นคำสั่งสอนของบิดา เป็นการอบรมสั่งสอนของพระเจ้า กำหนดแนวทางให้มนุษย์ วางกฎการกระทำซึ่งนำไปพบความสุขที่ทรงสัญญาจะประทานให้ คอยกันหนทางความชั่วที่หันเหเราไปจากพระเจ้าและความรักต่อพระองค์ ในเวลาเดียวกันยังมั่นคงในข้อกำหนดและนํารักในคำสั่งสัญญาของตน

1951 กฎหมายเป็นแนวความประพฤติที่ผู้มีอำนาจปกครองโดยชอบธรรมตราไว้เพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม กฎศีลธรรมสมมุติแล้วว่ามีระเบียบตามเหตุผลในหมู่สิ่งสร้างเพื่อความดีของทุกคนและเพื่อจุดประสงค์ที่พระอาณาจักร พระปรีชาและความดีของพระเจ้าผู้เนรมิตสร้างทรงกำหนดไว้ กฎหมายทั้งหลายพบความจริงเริ่มแรกและสุดท้ายของตนในกฎหมายนิรันดร (ที่พระเจ้าทรงกำหนดไว้) กฎหมาย ในฐานะที่มีส่วนร่วมพระพรเอื้ออาทรของพระเจ้าผู้ทรงชีวิต พระผู้เนรมิตสร้างและพระผู้กอบกู้ของมวลมนุษย์ ได้รับการประกาศและกำหนดตามเหตุผล “ข้อกำหนดตามเหตุผลนี้ เรียกว่า ‘กฎหมาย’

“ในฐานะที่มนุษย์อาจภูมิใจได้ในฐานะที่ตนเท่านั้นเหมาะสมที่จะรับกฎหมายจากพระเจ้าได้ และในฐานะที่เป็นสัตว์ที่คิดตามเหตุผล เขาจึงใช้สติปัญญาและมีความรู้ได้ แต่อิสรภาพในการใช้เหตุผลก็ยังมีขอบเขตจำกัด เขายังต้องเชื่อฟังพระเจ้าที่ทรงมอบทุกสิ่งให้อยู่ในอำนาจของเขา”

1952 กฎศีลธรรมแสดงออกในหลายรูปแบบต่างกัน แต่ทุกรูปแบบก็มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน – กฎหมายนิรันดร บ่อเกิดของกฎหมายทั้งหลายอยู่ในพระเจ้า – กฎธรรมชาติ –

กฎหมายที่พระเจ้าทรงเปิดเผยรวมกฎหมาย (แห่งพันธสัญญา) เดิม และกฎหมายใหม่หรือกฎตามพระวรสาร – ในที่สุดยังมีกฎหมายบ้านเมือง และกฎหมายของพระศาสนจักร

1953 กฎศีลธรรมพบความสมบูรณ์และเอกภาพของตนในพระคริสตเจ้า พระเยซูคริสตเจ้าเองทรงเป็นหนทางแห่งความดีบริบูรณ์ พระองค์ทรงเป็นจุดหมายของกฎหมาย เพราะพระองค์แต่ผู้เดียวทรงสอนและประทานความยุติธรรมของพระเจ้าให้เราได้ “จุดหมายของธรรมาบัญญัติก็คือองค์พระคริสตเจ้า ดังนั้น ทุกคนที่มีความเชื่อจะได้รับความชอบธรรม” (รม 10:4)

I. กฎศีลธรรมตามธรรมชาติ

1954 มนุษย์มีส่วนร่วมพระปรีชาญาณและความดีของพระเจ้าผู้เนรมิตสร้างผู้ประทานให้เขามีอำนาจควบคุมการกระทำของตนและสามารถปกครองตนเองได้ตามความจริงและความดี กฎตามธรรมชาติแสดงความหมายพื้นฐานด้านศีลธรรมที่ช่วยให้มนุษย์ใช้เหตุผลแยกแยะได้ว่าอะไรดีอะไรเลว อะไรเป็นความจริงและเป็นความเท็จ

“กฎตามธรรมชาติ [...] มีเขียนและจารึกไว้ในใจของมนุษย์แต่ละคน (มโนธรรม) เพราะเป็นเหตุผลของมนุษย์ที่สั่งให้ทำสิ่งที่ถูกต้องและหลีกเลี่ยงที่จะทำบาป คำสั่งของเหตุผลของมนุษย์นี้ไม่อาจมีพลังของกฎหมายได้ เว้นแต่ว่าจะกลายเป็นเสียงและการตีความของเหตุผลสูงกว่าที่จิตใจและอิสรภาพของเราต้องอยู่ได้บังคับ”

1955 กฎของพระเจ้าและธรรมชาติชี้ให้มนุษย์และเห็นหนทางที่จะต้องเดินตามเพื่อทำความดีและบรรลุถึงจุดหมายของตน กฎตามธรรมชาติบอกให้เราทราบถึงกฎเกณฑ์แรกที่เป็นสาระสำคัญซึ่งควบคุมชีวิตด้านศีลธรรม กฎนี้มีพื้นฐานอยู่บนการแสวงหาพระเจ้าและอยู่ได้ อำนาจของพระองค์ผู้ทรงเป็นบ่อเกิดและผู้พิพากษาตัดสินความดีทั้งปวง และยังให้ความหมายของสิ่งอื่นที่มีค่าเท่ากับพระองค์ด้วย กฎของพระเจ้านี้ส่วนใหญ่อันสำคัญแสดงออกใน**พระบัญญัติสิบประการ** กฎนี้เรียกว่ากฎธรรมชาติไม่ใช่เพราะความสัมพันธ์กับสิ่งที่ไม่รู้จักคิดตามเหตุผล แต่เพราะว่าเหตุผลที่ประกาศกฎเหล่านี้เกี่ยวข้องกับ**ธรรมชาติมนุษย์โดยตรง**

“[กฎเหล่านี้] มีเขียนไว้ที่ไหน ถ้าไม่ใช่ในหนังสือแห่งแสงสว่างนั้นที่เรียกว่า ‘ความจริง’ กฎหมายเที่ยงธรรมทั้งหลายมีเขียนไว้ในหนังสือนี้และภายในใจของมนุษย์ผู้ปฏิบัติความยุติธรรม ไม่ใช่โดยย้ายถิ่นเข้าไปในนั้น แต่โดยประทับลงเหมือนกับรูปภาพจากแหวนที่ประทับลงบนขี้ผึ้ง แต่ก็ไม่ออกไปจากแหวนนั้น”

1956 กฎธรรมชาติดีที่อยู่ใใจและถูกกำหนดไว้ในเหตุผลของมนุษย์แต่ละคนมีผลบังคับ เป็นสากล และขยายอำนาจไปถึงมนุษย์ทุกคน แสดงให้เห็นศักดิ์ศรีของบุคคลและเป็นฐาน กำหนดสิทธิและหน้าที่พื้นฐานของเขา

“เหตุผลถูกต้องเป็นกฎหมายแท้จริง สอดคล้องกับธรรมชาติ ครอบคลุมทุกคน มั่นคง ดำรงอยู่ตลอดไป สั่งให้ทุกคนทำหน้าที่ ห้ามไว้ไม่ให้กล้าคดโกง [...] กฎนี้จึงต้องไม่ถูกยกเลิก และไม่อาจกำหนดเป็นอย่างอื่นหรือยกเลิกเสียทั้งหมดได้”

1957 กฎธรรมชาติดีอาจถูกนำมาใช้ได้หลากหลายวิธี โดยต้องพิจารณาปรับให้เข้ากับ สภาพการณ์ต่าง ๆ ของชีวิต ตามสถานที่ เวลาและกรณีแวดล้อม ถึงกระนั้น ในอารยธรรมที่ แตกต่างกัน กฎธรรมชาติดีซึ่งยังคงเป็นกฎที่รวมมนุษย์เข้าไว้ด้วยกัน ก็ยังเป็นกฎที่มีผลบังคับ ทั่วไป ยกเว้นความแตกต่างที่หลีกเลี่ยงไม่ได้

1958 กฎธรรมชาติดีเปลี่ยนแปลงไม่ได้ และมันคงอยู่ในความเปลี่ยนแปลงของ ประวัติศาสตร์ ตั้งมั่นอยู่ในความเปลี่ยนแปลงของความคิดและความประพฤติและสนับสนุน ความก้าวหน้าของสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ระเบียบที่สะท้อนกฎเหล่านี้ยังคงใช้ได้ในสาระสำคัญ แม้ว่า บางครั้งหลักการกฎธรรมชาติดีนี้จะถูกปฏิเสธไม่ยอมรับ แต่ก็ไม่สามารถทำลายหรือลบล้างไป จากใจของมนุษย์ได้ กฎธรรมชาติดีนี้อยู่มาขึ้นเรื่อยมาอีกในชีวิตของแต่ละคนและของสังคม

1959 กฎธรรมชาติดี ซึ่งเป็นผลงานดีที่สุดในของผู้เนรมิตสร้าง เป็นพื้นฐานมั่นคงที่ มนุษย์อาจสร้างโครงสร้างกฎศีลธรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยแนะนำในการเลือกกระทำของตน นอกจากนั้นกฎธรรมชาติดียังกำหนดฐานทางศีลธรรมที่จำเป็นเพื่อก่อสร้างชุมชนมนุษย์อีกด้วย ในที่สุดกฎธรรมชาติดียังเป็นฐานที่จำเป็นให้แก่กฎหมายบ้านเมืองที่ต้องมีความสัมพันธ์กับกฎ ธรรมชาติดีด้วย ไม่ว่าจะด้วยการพิจารณาที่สรุปแนวทางปฏิบัติจากหลักการของกฎธรรมชาติดีนี้ หรือด้วยการเพิ่มเติมข้อกำหนดปลีกย่อยที่มีผลใช้บังคับทางกฎหมาย

1960 ทุกคนอาจไม่รู้ข้อกำหนดของกฎธรรมชาติดีได้ชัดเจนหรือทันที ในสถานการณ์ ปัจจุบัน พระพรหมญาณและการเปิดเผยจากพระเจ้าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ที่เป็นคนบาป เพื่อความจริงด้านศาสนาและศีลธรรม “จะเป็นที่รู้จักแก่ทุกคนได้โดยง่าย ด้วยความมั่นใจและ ไม่มีความหลงผิดเข้ามาปะปน” กฎธรรมชาติดีปูพื้นฐานให้แก่ธรรมบัญญัติที่พระเจ้าทรง เปิดเผยให้ทราบและเป็นพื้นฐานสำหรับพระพรหมญาณที่พระเจ้าทรงเตรียมไว้ให้เหมาะสำหรับ งานของพระจิตเจ้า

II. ธรรมบัญญัติดั้งเดิม

1961 พระเจ้า พระผู้เนรมิตสร้างและกอบกู้ชาวเรา ได้ทรงเลือกสรรอิสราเอลไว้เป็นประชากรของพระองค์และทรงเปิดเผยธรรมบัญญัติของพระองค์ให้เขาเป็นการเตรียมการเสด็จมาของพระคริสตเจ้า ธรรมบัญญัติของโมเสสแสดงความจริงหลายประการที่เราอาจเข้าถึงได้ อาศัยสติปัญญาโดยธรรมชาติ ความจริงเหล่านี้ได้รับการประกาศและรับรองไว้ภายในพันธสัญญาว่าพระองค์จะประทานความรอดพ้นให้มนุษย์

1962 ธรรมบัญญัติดั้งเดิมเป็นขั้นตอนแรกของธรรมบัญญัติที่พระเจ้าทรงเปิดเผยแก่มนุษย์ **ข้อกำหนดด้านศีลธรรมของธรรมบัญญัตินี้สรุปอยู่ในธรรมบัญญัติสิบประการ** ข้อกำหนดของธรรมบัญญัติสิบประการวางพื้นฐานของการเรียกมนุษย์ที่พระเจ้าทรงสร้างมาตามภาพลักษณ์ของพระองค์ ห้ามสิ่งที่ขัดกับความรักต่อพระเจ้าและเพื่อนมนุษย์ และกำหนดสิ่งที่เป็นการสำคัญสำหรับการนี้ ธรรมบัญญัติสิบประการเป็นแสงสว่างที่พระเจ้าประทานแก่มโนธรรมของมนุษย์ทุกคนเพื่อแสดงให้เขาเห็นการเรียกจากพระเจ้าและหนทางไปพบพระองค์ และยังคอยปกป้องเขาให้พ้นจากความชั่ว

1963 ธรรมประเพณีของคริสตชนสอนว่าธรรมบัญญัติดั้งเดิมนี้ศักดิ์สิทธิ์ เป็นเรื่องฝ่ายจิตและดีแต่ยังไม่สมบูรณ์เป็นเสมือนครูพี่เลี้ยง ธรรมบัญญัติบอกให้เราทราบว่าต้องทำอะไร แต่โดยตนเองไม่ให้พลัง ไม่ประทานพระพรของพระเจ้าเพื่อจะปฏิบัติตามกฎเหล่านี้ได้ ธรรมบัญญัติดั้งเดิมนี้ เพราะบาปที่ตนไม่อาจลบล้างได้ จึงยังคงเป็นกฎหมายของการเป็นทาส ตามคำสอนของนักบุญเปาโล ธรรมบัญญัติดั้งเดิมมีบทบาทโดยเฉพาะเพื่อแจ้งและแสดงให้เราทราบว่าอะไรเป็นบาป เพราะกำหนด “กฎแห่งความใคร่” ไว้ในใจของมนุษย์ ถึงกระนั้น ธรรมบัญญัติก็ยังคงเป็นก้าวแรกในหนทางไปสู่พระอาณาจักร เตรียมและจัดประชากรที่ทรงเลือกสรรและคริสตชนแต่ละคนไว้ให้พร้อมที่จะกลับใจและเข้ามารับความเชื่อในพระเจ้าพระผู้ช่วยให้รอดพ้น ให้คำสอนซึ่งจะดำรงอยู่ตลอดไปในฐานะพระวาจาของพระเจ้า

1964 ธรรมบัญญัติดั้งเดิมเป็นการเตรียมทางอย่างหนึ่งไว้สำหรับพระวรสาร “ธรรมบัญญัติเป็นการอบรมสั่งสอนสำหรับพวกเขาและเป็นการประกาศพระวาจาสำหรับอนาคต” ธรรมบัญญัตินี้ประกาศและกล่าวล่วงหน้าถึงงานกอบกู้ซึ่งจะสำเร็จไปในพระคริสตเจ้า แสดงให้เห็นสัญลักษณ์เดียวกันที่เป็นภาพลักษณ์ “รูปแบบ” ซึ่งแสดงถึงชีวิตตามพระจิตเจ้า ในที่สุด ธรรมบัญญัติยังเป็นคำสอนที่จะสำเร็จบริบูรณ์จากคำสอนของหนังสือของบรรดาผู้มีปรีชาและประกาศกที่นำธรรมบัญญัตินี้ไปถึงพันธสัญญาใหม่และพระอาณาจักรสวรรค์

II. ธรรมเนียมปฏิบัติใหม่ หรือกฎแห่งพระวรสาร

1965 ธรรมเนียมปฏิบัติใหม่ หรือกฎแห่งพระวรสารเป็นการทำให้กฎของพระเจ้า กฎของธรรมชาติและกฎที่พระเจ้าทรงเปิดเผยเป็นความสมบูรณ์ในโลกนี้ **ธรรมเนียมปฏิบัติใหม่นี้เป็นผลงานของพระคริสตเจ้าและแสดงออกอย่างชัดเจนโดยเฉพาะในบทเทศน์บนภูเขา** ธรรมเนียมปฏิบัตินี้ยังเป็นผลงานของพระจิตเจ้าด้วย และอาศัยพระองค์กลายเป็นกฎภายในแห่งความรัก “เราจะทำพันธสัญญาใหม่กับตระกูลอิสราเอลและตระกูลยูดาห์ [...] เราจะใส่บทบัญญัติของเราในจิตใจของเขา เราจะจารึกไว้ในดวงใจของเขา และเราจะเป็นพระเจ้าของเขา และเขาจะเป็นประชากรของเรา” (ฮบ 8:8 และ 10)

1966 ธรรมเนียมปฏิบัติใหม่เป็นพระหรรษทานของพระจิตเจ้าที่พระเจ้าประทานให้แก่ผู้มีความเชื่ออาศัยความเชื่อในพระคริสตเจ้า ธรรมเนียมปฏิบัติใหม่นี้ทำงานอาศัยความรักและใช้คำเทศน์สอนขององค์พระผู้เป็นเจ้าเพื่อสอนเราว่าต้องทำอะไร และใช้ศีลศักดิ์สิทธิ์เพื่อประทานพระหรรษทานให้เราทำการนี้ได้

1967 กฎแห่งพระวรสารปรับปรุงให้ธรรมเนียมปฏิบัติดั้งเดิมสมบูรณ์ขึ้น[21] ชัดเกลา ก้าวข้ามและทำให้สมบูรณ์ ในบทเทศน์เรื่องความสุขแท้จริง กฎแห่งพระวรสารทำให้พระสัญญาสำเร็จไปโดยยกย่องและจัดไว้ให้มุ่งหา “พระอาณาจักรสวรรค์” กฎนี้มุ่งหาผู้ที่เตรียมพร้อมด้วยความเชื่อเพื่อจะไปรับความหวังใหม่นี้ เช่นผู้ยากจน สุขภาพอ่อนแอ เป็นทุกข์โศกเศร้า มีใจบริสุทธิ์ ถูกเบียดเบียน เพราะพระคริสตเจ้า และดังนั้นจึงชี้เส้นทางไปสู่พระอาณาจักรอย่างที่ไม่มีความกลัว

1968 กฎแห่งพระวรสารทำให้ธรรมเนียมปฏิบัติสมบูรณ์ คำเทศน์สอนขององค์พระผู้เป็นเจ้าไม่ได้ลบล้างข้อกำหนดเกี่ยวกับความประพฤติของธรรมเนียมปฏิบัติดั้งเดิม และไม่ได้ทำให้ข้อกำหนดเหล่านี้ลดค่าลงเลย แต่ทำให้พลังที่ซ่อนเร้นอยู่ของข้อกำหนดเหล่านี้ปรากฏชัดเจนขึ้นและทำให้เกิดข้อเรียกร้องใหม่ ๆ จากข้อกำหนดเหล่านี้ เปิดเผยความจริงทั้งหมดเกี่ยวกับพระเจ้าและมนุษย์ของข้อกำหนดเหล่านี้ กฎแห่งพระวรสารไม่เพิ่มข้อกำหนดใหม่ภายนอก และก้าวหน้าเข้าไปปรับปรุงจิตใจซึ่งเป็นรากของการกระทำต่างๆ เมื่อมนุษย์ไม่ยอมรับสิ่งที่มีมลทิน เลือกล้างบริสุทธิ์ ที่ก่อให้เกิดความเชื่อ ความหวังและความรัก และคุณธรรมประการอื่นๆ พร้อมกับคุณธรรมเหล่านี้ด้วย พระวรสารจึงนำธรรมเนียมปฏิบัติให้บรรลุถึงความบริบูรณ์โดยเอาอย่างความดีบริบูรณ์ของพระบิดาเจ้าสวรรค์โดยยกโทษให้ศัตรูและอธิษฐานภาวนาให้ผู้ที่เบียดเบียนตามแบบฉบับพระทัยกว้างของพระเจ้า

1969 ธรรมเนียมปฏิบัติใหม่ปฏิบัติศาสนกิจ เช่นการให้ทาน การอธิษฐานภาวนาและจำศีลอดอาหาร โดยจัดให้กิจการเหล่านี้มุ่งไปหา “พระบิดา [...] ผู้ทรงหยั่งรู้ในที่ลับ” ผิดกับผู้ที่ต้องการ “ให้ใครๆเห็น” บทภาวนาของธรรมเนียมใหม่นี้ก็คือบท “ข้าแต่พระบิดาของข้าพเจ้าทั้งหลาย”

1970 กฎแห่งพระวรสารเรียกร้องให้มีการเลือกระหว่าง “ทางสองแพร่ง” และให้นำพระวาจาขององค์พระผู้เป็นเจ้ามาปฏิบัติ ทั้งหมดนี้รวมกันเรียกว่า “กฎปฏิบัติ” (Golden Rule) ที่สรุปได้ดังนี้ “ท่านอยากให้เขาทำกับท่านอย่างไร ก็จงทำกับเขาอย่างนั้นเถิด นี่คือนิยามบัญญัติและบรรดาประกาศก” (มธ 7:12)

กฎแห่งพระวรสารทั้งหมดรวมอยู่ในบัญญัติใหม่ของพระเยซูเจ้า ที่สั่งให้เรารักกัน เหมือนกับที่พระองค์ทรงรักเรา

1971 นอกจากคำเทศน์สอนขององค์พระผู้เป็นเจ้าแล้ว เรายังต้องเพิ่มคำสั่งสอนด้านศีลธรรมของบรรดาอัครสาวกเข้าไปอีกด้วย เช่น รม บทที่ 12-15; 1 คร บทที่ 12-13; คส บทที่ 3-4; อฟ บทที่ 4-6; ฯลฯ คำสอนเหล่านี้ถ่ายทอดคำสอนขององค์พระผู้เป็นเจ้าอาศัยอำนาจของอัครสาวก โดยเฉพาะโดยอธิบายถึงคุณธรรมต่างๆ ที่สืบเนื่องมาจากความเชื่อในพระคริสตเจ้า และได้รับพลังบันดาลใจจากความรักซึ่งเป็นพระพรสำคัญของพระจิตเจ้า “จงรักด้วยใจจริง [...] จงรักกันฉันพี่น้อง [...] จงชื่นชมยินดีในความหวัง จงมีความอดทนต่อความทุกข์ยาก จงพากเพียรในการภาวนา จงเห็นอกเห็นใจช่วยเหลือบรรดาผู้ศักดิ์สิทธิ์ในยามขัดสน จงต้อนรับด้วยอัธยาศัยไมตรี” (รม 12:9-13) คำสั่งสอนเช่นนี้ยังสอนเราให้แก้ปัญหาในธรรมของเรา อาศัยเหตุผลความสัมพันธ์ของเรากับพระคริสตเจ้าและกับพระศาสนจักรด้วย

1972 ธรรมเนียมปฏิบัติใหม่นี้ยังได้ชื่อว่า กฎแห่งความรัก เพราะผลักดันให้เราปฏิบัติงานด้วยความรักที่ พระจิตเจ้าทรงสั่งให้เรา มากกว่าด้วยความกลัว ได้ชื่อว่า กฎแห่งพระหรรษทาน เพราะประทานพลังแห่งพระหรรษทานให้ปฏิบัติงานอาศัยความเชื่อและศีลศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ ได้ชื่อว่า กฎแห่งอิสรภาพ เพราะช่วยเราให้เป็นอิสระจากการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และจารีตพิธีต่างๆ ของธรรมเนียมปฏิบัติดั้งเดิม โนม้นำเราให้เต็มใจปฏิบัติงานเพราะได้รับพลังบันดาลใจจากความรัก และในที่สุดช่วยเราให้พ้นจากสภาพการเป็นทาสที่ “ไม่รู้ว่านายของตนทำอะไร” มาสู่สภาพการเป็นมิตรของพระคริสตเจ้า “เพราะเราแจ้งให้ท่านรู้ทุกสิ่งที่เราได้ยืมมาจากพระบิดาของเรา” (ยน 15:15) และยังนำเราเข้าสู่สภาพการเป็นทายาทของบุตรด้วย

1973 ธรรมเนียมปฏิบัติใหม่นี้ นอกจากบทบัญญัติข้อบังคับแล้ว ยังรวมเอาคำแนะนำของพระวรสารเข้าไว้ด้วย ความแตกต่างตามธรรมเนียมระหว่างบทบัญญัติของพระเจ้าจากคำแนะนำของพระวรสารมักจะเกี่ยวข้องกับความรัก ความครบครันของชีวิตคริสตชน บทบัญญัติมีเจตนาเพื่อให้หลีกเลี่ยงการกระทำที่เข้ากันไม่ได้กับความรัก ส่วนคำแนะนำมีเจตนาแนะนำให้หลีกเลี่ยงการกระทำที่แม้จะไม่ขัดกับความรักโดยตรง แต่ก็อาจขัดขวางไม่ให้ความรักก้าวหน้าได้เท่าที่ควร

1974 คำแนะนำของพระวรสารแสดงให้เห็นว่าความรักสมบูรณ์ที่มีชีวิตชีวาไม่เคยพอใจที่จะไม่ให้อะไรเพิ่มเติมอีก คำแนะนำเหล่านี้เป็นพยานยืนยันว่าเรายังมีแรงผลักดันและมีจิตใจพร้อมที่จะแสดงความรักอยู่เสมอสาระสำคัญของความดีบริบูรณ์ของกฎใหม่นี้อยู่ที่ความรักต่อพระเจ้าและต่อเพื่อนมนุษย์ คำแนะนำ (ของพระวรสาร) ซ้ำมากขึ้นให้เห็นหนทางตรง วิธีการง่ายขึ้นที่เราจะต้องปฏิบัติตามกระแสเรียกของแต่ละคน

+++++++0+++++++

ตอนที่สอง พระพรชทานและการประทานความชอบธรรม (1987-2029)

- การประทานความชอบธรรม – พระพรชทาน – คุณความดี – ความศักดิ์สิทธิ์ของคริสตชน

I. การประทานความชอบธรรม

1987 พระพรชทานของพระจิตเจ้ามีพลังที่จะประทานความชอบธรรมแก่เรา นั่นคือชำระล้างเราให้พ้นจากบาปและทำให้เราได้รับความชอบธรรมของพระเจ้าอาศัยความเชื่อในพระเยซูคริสตเจ้า และศีลล้างบาป

1988 เดชะพระอานุภาพของพระจิตเจ้า เรามีส่วนร่วมพระทรมานของพระคริสตเจ้า ตายจากบาป และมีส่วนร่วมการกลับคืนพระชนมชีพของพระองค์ บังเกิดมีชีวิตใหม่ เราเป็นส่วนพระวรกายของพระองค์ซึ่งได้แก่พระศาสนจักรเป็นเสมือนกิ่งอุนที่ติดอยู่กับเถาอุน คือพระองค์นั่นเอง

1989 งานแรกจากพระพรชทานของพระจิตเจ้าก็คือ การกลับใจ ซึ่งทำให้เกิดการประทานความชอบธรรมตามข่าวดีที่พระเยซูเจ้าทรงแจ้งไว้ในตอนต้นของพระวรสาร “จงกลับใจเถิด เพราะอาณาจักรสวรรค์อยู่ใกล้แล้ว” (มธ 4:17) อาศัยพลังจิตใจของพระพรชทาน มนุษย์หันกลับมาหาพระเจ้าและปลื้มอกปลื้มใจออกจากบาป และดังนั้นจึงรับการอภัยและความชอบ

ธรรมจากเบื้องบน “การประทานความชอบธรรม [...] ไม่เป็นแต่เพียงการให้อภัยบาปเท่านั้น แต่ยังเป็นการบันดาลความศักดิ์สิทธิ์และรื้อฟื้นมนุษย์ภายในด้วย”

1990 การประทานความชอบธรรมทำให้มนุษย์หลุดพ้นจากบาป ซึ่งเป็นการปฏิเสธความรักของพระเจ้า และชำระจิตใจของเขาให้พ้นจากบาป การประทานความชอบธรรมเกิดจากการริเริ่มของพระกรุณาของพระเจ้าผู้ประทานการให้อภัย การประทานความชอบธรรมนี้ทำให้มนุษย์คืนดีกับพระเจ้า ช่วยมนุษย์ให้เป็นอิสระและบำบัดรักษาเขาจากอำนาจของบาป

1991 การประทานความชอบธรรมในเวลาเดียวกันยังเป็นการยอมรับความชอบธรรมของพระเจ้าอาศัยความเชื่อในพระเยซูคริสต์เจ้า ที่นี่ ความชอบธรรมยังหมายถึงความเที่ยงตรงของความรักของพระเจ้า พร้อมกับการประทานความชอบธรรม พระเจ้าทรงหลังความเชื่อ ความหวังและความรักลงมาในใจของเรา และยังโปรดให้เราเชื่อฟังพระประสงค์ของพระองค์ได้อีกด้วย

1992 การประทานความชอบธรรมเป็นบุญกุศลที่พระคริสต์เจ้าทรงได้มาเพื่อเราอาศัยพระทรมานที่ทรงรับเพื่อถวายพระองค์เป็นเครื่องบูชามีชีวิต ศักดิ์สิทธิ์และเป็นที่พักพิงพระเจ้านบนไม้กางเขน และพระโลหิตของพระองค์เป็นเครื่องมือที่ทรงใช้เพื่อชดเชยบาปของมวลมนุษย์ พระเจ้าประทานความชอบธรรมให้เราอาศัยศีลล้างบาป ซึ่งเป็นศีลแห่งความเชื่อ การประทานความชอบธรรมนี้ทำให้เราเข้าร่วมมีความชอบธรรมกับพระเจ้าผู้ทรงทำให้เราเป็นผู้ชอบธรรมภายในอาศัยพลังแห่งพระกรุณาของพระองค์ การประทานความชอบธรรมนี้มีพระสิริรุ่งโรจน์ของพระเจ้าและของพระคริสต์เจ้าเป็นจุดหมายและมีชีวิตนิรันดรเป็นของประทาน

1993 การประทานความชอบธรรมทำให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างพระพรหทานของพระเจ้ากับเสรีภาพของมนุษย์ เสรีภาพของมนุษย์ ในด้านของมนุษย์ แสดงออกโดยการยอมรับพระวาจาของพระเจ้าผู้ทรงเชิญเขาให้กลับใจ และในการร่วมมือด้วยความรักกับการดลใจของพระจิตเจ้าซึ่งนำหน้าและคอยช่วยเหลือให้เขาเห็นด้วยกับพระองค์

1994 การประทานความชอบธรรมเป็นกิจการประเสริฐสุดแห่งความรักของพระเจ้าที่แสดงให้ปรากฏในพระคริสต์เยซูและประทานให้เราเดชะพระจิตเจ้า นักบุญออกัสตินคิดว่าการประทานความชอบธรรมเป็นงาน “ยิ่งใหญ่กว่าการนมัสการสร้างสวรรค์และแผ่นดิน [...] ทั้งสวรรค์และแผ่นดินจะผ่านพ้นไป [...] แต่ความรอดพ้นและการรับความชอบธรรมของผู้ที่พระเจ้าทรงเลือกสรรนั้นจะคงอยู่ตลอดไป”[48] ท่านนักบุญยังคิดว่าการที่คนบาปได้รับความชอบ

ธรรมนั้นยิ่งใหญ่กว่าการเนรมิตสร้างบรรดาทูตสวรรค์ในความชอบธรรมเสียอีก เพราะแสดงให้เห็นพระเมตตากรุณาที่ยิ่งใหญ่กว่า(ของพระเจ้า)

1995 พระจิตเจ้าทรงเป็นพระอาจารย์สอนชีวิตภายใน การประทานความชอบธรรม เพราะบันดาลให้ “มนุษย์ภายใน” เกิดมา จึงหมายถึง การบันดาลความศักดิ์สิทธิ์ ของมนุษย์ ครบทั้งตัว

II. พระพรชทาน

1996 การรับความชอบธรรมของเรามาจากพระพรชทานของพระเจ้า พระพรชทาน เป็นความโปรดปราน ความช่วยเหลือให้เปล่าที่พระเจ้าประทานแก่เรา เพื่อเราจะได้ตอบสนอง การที่ทรงเรียกเราให้มาเป็นบุตรของพระเจ้า เป็นบุตรบุญธรรมของพระองค์ มีส่วนร่วมพระ ธรรมชาติพระเจ้า และชีวิตนิรันดร

1997 พระพรชทานเป็น การมีส่วนร่วมพระชนมชีพของพระเจ้า นำเราเข้ามาร่วมสนิท กับชีวิตพระตรีเอกภาพ อาศัยศีลล้างบาป คริสตชนมีส่วนรับพระพรชทานของพระคริสตเจ้า ผู้ ทรงเป็นศิระแห่งพระวรกาย(ทิพย์)ของพระองค์ ในฐานะ “บุตรบุญธรรม” ตั้งแต่นี้ไปเขาอาจ เรียกพระเจ้าได้ว่า “พระบิดา” ร่วมกับพระบุตรเพียงพระองค์เดียว เขาใช้ชีวิตของพระจิตเจ้าผู้ ประทานความรักให้เขาและทรงบันดาลให้เกิดพระศาสนจักร

1998 การเรียกให้มารับชีวิตนิรันดรเช่นนี้เป็นการเรียกเหนือธรรมชาติ เพราะขึ้นอยู่กับ การริเริ่มโดยอิสระเสรีของพระเจ้าทั้งหมด เพราะพระองค์เท่านั้นอาจทรงเปิดเผยและประทาน พระองค์แก่เราได้ การนี้อยู่เหนือความสามารถเข้าใจและพลังความปรารถนาของมนุษย์ เช่นเดียวกับของสิ่งสร้างทั้งหลายด้วย

1999 พระพรชทานของพระคริสตเจ้าเป็นของประทานที่ทรงให้เราเปล่าๆ สิ่งที่พระเจ้า ประทานแก่เราเป็นชีวิตของพระองค์ที่ทรงหลั่งลงในวิญญาณของเราเดชะพระจิตเจ้าเพื่อ บำบัดรักษาวิญญาณจากบาปและบันดาลความศักดิ์สิทธิ์ให้ เป็นพระพรชทานที่บันดาลความ ศักดิ์สิทธิ์ หรือ ทำให้เราเป็นเหมือนพระเจ้า (พระพรชทานศักดิ์สิทธิ์) ที่เรารับในศีลล้างบาป พระพรชทานนี้เป็นบ่อเกิดงานบันดาลความศักดิ์สิทธิ์ในตัวเรา

2000 พระพรชทานศักดิ์สิทธิ์เป็นของประทานถาวร เป็นความพร้อมมั่นคงเหนือ ธรรมชาติที่ทำให้วิญญาณสมบูรณ์ยิ่งขึ้นเพื่อจะได้ดำรงชีวิตกับพระเจ้าและปฏิบัติงานเพราะ

ความรักต่อพระองค์ เราต้องแยกพระพรหรรษทานถาวร (habitual grace) ซึ่งเป็นความพร้อม มั่นคงเพื่อดำเนินชีวิตและปฏิบัติงานตามการเรียกร้องของพระเจ้า จากพระพรหรรษทานปัจจุบัน (actual grace) ซึ่งหมายถึงการที่พระเจ้าเข้ามาเกี่ยวข้องกับจัดการไม่ว่าในการเริ่มกลับใจ หรือใน การปฏิบัติงานบนดินแดนความศักดิ์สิทธิ์สืบต่อไป

2001 การเตรียมมนุษย์เพื่อรับพระพรหรรษทานก็เป็นผลงานของพระพรหรรษทานแล้ว พระพรหรรษทานเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อปลุกและช่วยอุดหนุนความร่วมมือของเราเพื่อรับความชอบธรรม อาศัยความเชื่อและเพื่อรับความศักดิ์สิทธิ์อาศัยความรัก พระเจ้าทรงทำให้งานที่ทรงเริ่มไว้ใน ตัวเราบรรลุผลสำเร็จ “เพราะพระองค์ทรงทำงานเมื่อทรงเริ่มทำให้ให้เรามีความปรารถนาอยาก ทำ และทรงร่วมงานกับเราที่อยากทำจนสำเร็จ”

2002 การริเริ่มโดยเสรีของพระเจ้าย่อมเรียกร้องการตอบสนองโดยเสรีของมนุษย์ด้วย เพราะพระเจ้าทรงเนรมิตสร้างมนุษย์ตามภาพลักษณ์ของพระองค์ ประทานให้เขามีอิสระเสรี มีความสามารถที่จะรู้จักและรักพระองค์ด้วย วิญญาณจะมีความสัมพันธ์รักใคร่ได้ก็โดยอิสระเสรี เท่านั้น พระเจ้าทรงสัมผัสและปลุกจิตใจมนุษย์โดยตรงไม่ต้องผ่านสิ่งใด พระองค์ทรงจัดไว้ใน มนุษย์ให้ต้องการแสวงหาความจริงและความดีที่พระองค์เท่านั้นอาจตอบสนองได้เต็มที่ พระ สักขญาณจะประทาน “ชีวิตนิรันดร์” ตอบสนองความต้องการนี้เกินกว่าความคาดหวังทั้งหลาย

2003 ก่อนสิ่งใดอื่นทั้งหมดและโดยเฉพาะอย่างยิ่ง พระพรหรรษทานเป็นของประทานของ พระจิตเจ้าซึ่งประทานให้เราเป็นผู้ชอบธรรมและศักดิ์สิทธิ์ แต่พระพรหรรษทานยังรวมถึงพระพร อื่นๆ ที่พระจิตเจ้าประทานแก่เราเพื่อทำให้เราร่วมงานของพระองค์ด้วย ทำให้เราช่วยให้ผู้อื่น สามารถรับความรอดพ้นและร่วมงานเสริมสร้างพระวรกาย(ทิพย์)ของพระคริสตเจ้า คือพระศา สนจักรได้ด้วย พระพรหรรษทานเหล่านี้เป็นพระพรหรรษทานของศีลศักดิ์สิทธิ์ เป็นพระพรเฉพาะของ ศีลศักดิ์สิทธิ์แต่ละศีล นอกจากนี้ยังมีพระพรหรรษทานพิเศษ ที่ยังเรียกอีกว่า ‘พระพรพิเศษ’ (charismata) ตามคำภาษากรีกที่นักบุญเปาโลใช้ หมายถึง ‘ความโปรดปราน’ ‘พระพรที่ ประทานให้เปล่า’ ‘ผลประโยชน์’ ไม่ว่าพระพรพิเศษเหล่านี้จะมีลักษณะอย่างไร และบางครั้ง อาจจะมีพิเศษสุดๆด้วย เช่นพระพรทำอัศจรรย์หรือพูดภาษาต่างๆ พระพรพิเศษเหล่านี้ล้วนมี จุดหมายมุ่งหาพระพรหรรษทานศักดิ์สิทธิ์กร และมีจุดหมายเพื่อความดีส่วนรวมของพระศาสน จักร เพื่อรับใช้ความรักซึ่งเสริมสร้างพระศาสนจักร

2004 ในจำพวก “พระพรหรรษทานพิเศษ” เราต้องกล่าวถึง “พระพรหรรษทานประจำสถานะ” (graces of state) ซึ่งหมายถึงพระพรหรรษทานที่พระเจ้าประทานให้ ควบคู่กับความรับผิดชอบใน ชีวิตคริสตชน และศาสนบริการที่คนใดคนหนึ่งต้องปฏิบัติในพระศาสนจักร

2005 เนื่องจากว่าพระหรรษทานเป็นสิ่งเหนือธรรมชาติจึงไม่อยู่ใต้อำนาจของ
ประสบการณ์ของเรา และเป็นที่รู้จักได้อาศัยความเชื่อเท่านั้น เราจึงไม่อาจใช้ประสาทสัมผัส
หรือการทำงานของเรายืนยันหรือสรุปได้ว่าเราได้รับความชอบธรรมหรือรอดพ้นแล้ว[61] ถึง
กระนั้น ตามพระวาจาขององค์พระผู้เป็นเจ้าที่ตรัสว่า “ท่านจะรู้จักเขาได้จากผลงานของเขา”
(มธ 7:20) การพิจารณาจึงพระพรต่างๆ ของพระเจ้าในชีวิตของเราและของบรรดาผู้ศักดิ์สิทธิ์ก็
เป็นประกันให้เราทราบว่าพระหรรษทานกำลังทำงานอยู่ในตัวเราและผลักดันเราให้มีความเชื่อและมี
มีท่าทีแห่งความยากจนที่วางใจในพระเจ้ามากยิ่งขึ้น ๆ ขึ้นเสมอ

III. คุณความดี (ความดีความชอบหรือบุญกุศล)

2006 คำว่า “คุณความดี” หรือ “ความดีความชอบ” (merit) โดยปกติแล้วหมายถึง
รางวัล (หรือ “ค่าตอบแทน”) ที่ชุมชนหรือสังคมต้องตอบแทนให้เพราะการกระทำของสมาชิก
คนหนึ่งไม่ว่าดีหรือชั่วตามที่เขาคควรได้รับ ความดีความชอบเกี่ยวข้องกับคุณธรรมความยุติธรรม
ตามหลักการความเสมอภาคที่คอยควบคุมอยู่

2007 เฉพาะพระพักตร์พระเจ้า ตามสิทธิอย่างเคร่งครัด มนุษย์ไม่อาจมีความดี
ความชอบได้เลย ระหว่างพระเจ้ายกกับมนุษย์มีความไม่เท่ากันที่ไม่อาจวัดได้ เพราะเราได้รับทุก
สิ่งจากพระองค์ผู้ทรงเป็นพระเจ้าผู้ทรงเนรมิตสร้างเรา

2008 ความดีความชอบของมนุษย์เฉพาะพระพักตร์พระเจ้าในชีวิตคริสตชนมาจากการ
ที่ว่าพระเจ้าทรงจัดให้มนุษย์ร่วมแผนงานพระหรรษทานของพระองค์ได้โดยอิสระ การกระทำ
เยี่ยงบิดาของพระเจ้าเป็นงานแรกโดยการริเริ่มจากพระองค์ ตามมาด้วยการกระทำอย่างอิสระ
ของมนุษย์ที่ร่วมงานกับพระองค์ ดังนั้นความดีความชอบของกิจการที่ดีเหล่านี้ก่อนอื่นใดจึง
ต้องถือว่าเป็นผลจากพระหรรษทานของพระเจ้า แล้วจึงถือว่าเป็นผลงานของผู้มีความเชื่อ
นอกจากนั้น ความดีความชอบของมนุษย์เองก็เป็นของพระเจ้า เพราะกิจการที่ดีของพระองค์ใน
พระคริสตเจ้านี้สืบเนื่องมาจากการริเริ่มและความช่วยเหลือของพระจิตเจ้า

2009 การรับเป็นบุตรบุญธรรมซึ่งอาศัยพระหรรษทานทำให้เรามีส่วนร่วมพระธรรมชาติ
พระเจ้า อาจทำให้เรามีความดีความชอบแท้จริงได้เดชะความเที่ยงธรรมของพระเจ้าที่พระองค์
ประทานให้เราเปล่าๆ นี่จึงเป็นสิทธิของเราอาศัยพระหรรษทาน เป็นสิทธิแห่งความรักล้วนๆ ที่
ทำให้เราเป็น “ทายาทร่วม” กับพระคริสตเจ้า และสมที่จะได้รับชีวิตนิรันดรเป็นมรดกตามที่ทรง
สัญญาไว้ ความดีความชอบกิจการดีของเราเป็นของประทานจากความดีของพระเจ้า “ก่อนอื่น

หมด พระเจ้าประทานพระพรพรทานให้เรา แล้วเราจึงได้รับรางวัลที่ควรได้รับ [...] ความดีความชอบของเราจึงเป็นของประทานจากพระองค์”

2010 ในเมื่อการริเริ่มในลำดับของพระพรพรทานที่เริ่มจากการกลับใจ การให้อภัยบาป และการบันดลความชอบธรรมนั้นมาจากพระเจ้า จึงไม่มีผู้ใดมีความดีความชอบสมจะรับพระพรพรทานได้ แต่เมื่อได้รับพลังของพระจิตเจ้าและความรักแล้ว เราจึงอาจเหมาะสมจะรับพระพรพรทานทั้งสำหรับตนเองและผู้อื่นเพื่อทำให้ตนศักดิ์สิทธิ์ เพื่อเพิ่มพูนพระพรพรทานและความรัก และเพื่อจะรับชีวิตนิรันดร์ได้ เรายังอาจมีความดีความชอบที่จะรับแม้กระทั่งสิ่งดีๆ ชั่วคราวได้ เช่นสุขภาพดี มิตรภาพ ตามพระปรีชาญาณของพระเจ้า พระพรพรทานและของประทานเหล่านี้เป็นสิ่งที่เราได้มาจากการอธิษฐานภาวนาแบบคริสตชน คำอธิษฐานภาวนานี้ยังจัดให้เรามีพระพรพรทานที่จำเป็นเพื่อเราจะประกอบกิจการที่เป็นคุณงามความดีสำหรับเราด้วย

2011 ความรักของพระคริสต์เจ้าเป็นบ่อเกิดความดีความชอบทุกอย่างในตัวเราเฉพาะพระพักตร์พระเจ้า พระพรพรทานซึ่งรวมเรากับพระคริสต์เจ้าอาศัยความรักที่แสดงออกทางกิจการ แสดงให้เห็นลักษณะเหนือธรรมชาติของกิจการที่เราทำ และดังนั้นจึงแสดงให้เห็นความดีความชอบของกิจการเหล่านี้เฉพาะพระพักตร์พระเจ้าและต่อหน้ามนุษย์ บรรดาผู้ศักดิ์สิทธิ์มีความสำนึกที่มีชีวิตชีวาอยู่เสมอว่าความดีความชอบของตนเป็นพระพรพรทานล้วน ๆ

IV. ความศักดิ์สิทธิ์ของคริสตชน

2012 “พระเจ้าทรงบันดลให้ทุกสิ่งกลับเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่รักพระองค์ [...] เพราะผู้ที่พระองค์ทรงทราบล่วงหน้า นั้น พระองค์ทรงกำหนดจะให้ เป็นภาพลักษณ์ของพระบุตรของพระองค์ด้วย เพื่อพระบุตรจะได้เป็นบุตรคนแรกในบรรดาพี่น้องจำนวนมาก ผู้ที่ทรงกำหนดไว้แล้วนั้น พระองค์ทรงเรียก ผู้ที่ทรงเรียกนั้น พระองค์ทรงบันดลให้เป็นผู้ชอบธรรม ผู้ที่ทรงบันดลให้ชอบธรรมนั้น พระองค์ประทานพระสิริรุ่งโรจน์ให้ด้วย” (รม 8:28-30)

2013 “คริสตชนผู้มีความเชื่อทุกคน ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะหรืออาชีพใดๆ ต่างก็ได้รับเรียกให้มาดำเนิน ชีวิตคริสตชนอย่างครบครันและบรรลุถึงความรักที่สมบูรณ์”[68] ทุกคนได้รับเรียกให้บรรลุถึงความศักดิ์สิทธิ์ “ฉะนั้น ท่านจงเป็นคนดีอย่างสมบูรณ์ ดังที่พระบิดาเจ้าสวรรค์ของท่านทรงความดีอย่างสมบูรณ์เกิด” (มธ 5:48)

2014 ความก้าวหน้าด้านจิตวิญญาณมุ่งไปสู่ความสนิทสัมพันธ์ยิ่งขึ้นอยู่เสมอกับพระคริสต์เจ้า ความสนิทสัมพันธ์นี้ได้ชื่อว่าคุณสัมพันธ์ “ลึกลับ” (mystica) เพราะมีส่วนร่วมกับ

พระธรรมล้ำลึกของพระคริสตเจ้าโดยทางศีลศักดิ์สิทธิ์ – หรือ “พระธรรมล้ำลึกศักดิ์สิทธิ์” (sancta mysteria) – และในพระธรรมล้ำลึกนี้ กับพระธรรมล้ำลึกของพระตรีเอกภาพศักดิ์สิทธิ์ ยิ่ง พระเจ้าทรงเรียกเราทุกคนให้เข้ามาร่วมความสัมพันธ์ลึกซึ้งนี้กับพระองค์ ถึงแม้ว่าพระองค์ จะประทานเครื่องหมายพิเศษของชีวิตสนิทสัมพันธ์ “ล้ำลึก” เช่นนี้แก่บางคนเท่านั้นเพื่อแสดง ว่าพระพรนี้เป็นพระพรที่พระองค์ประทานเปล่า ๆ ให้แก่ทุกคน

2015 หนทางไปสู่ความดีบริบูรณ์ยอมผ่านทางไม้กางเขน ความศักดิ์สิทธิ์ไม่อาจมีได้ โดยไม่มีการสละตนและโดยไม่ต้องสู้รบทางจิตใจ ความก้าวหน้าด้านจิตใจหมายถึงการบำเพ็ญพรตและการสละตนซึ่งค่อย ๆ นำเราให้ดำเนินชีวิตในสันติและความยินดีแห่งความสุขแท้

2016 เป็นการถูกต้องแล้วที่บรรดาบุตรของพระศาสนจักรมารดาศักดิ์สิทธิ์ของเรา มีความหวังจะได้รับพระพรพรทานที่จะมั่นคงอยู่จนถึงวาระสุดท้าย และรางวัลตอบแทนจากพระเจ้าพระบิดาของตนเพราะกิจการดีที่ได้ทำอาศัยพระพรพรทานจากพระองค์โดยร่วมสนิทกับพระเยซูเจ้า โดยหลักการเดียวกันนี้ บรรดาผู้มีความเชื่อยอมมีส่วนร่วมใน “ความหวังในความสุข” ของบรรดาผู้ที่พระกรุณาของพระเจ้ารวบรวมเข้าไว้ใน “นครศักดิ์สิทธิ์ คือนครเยรูซาเล็มใหม่ที่ลงมาจากสวรรค์ ลงมาจากพระเจ้า เตรียมพร้อมเหมือนกับเจ้าสาวที่แต่งตัวรอเจ้าบ่าว” (วิว 21:2)

+++++++0+++++++

ตอนที่สาม พระศาสนจักร มารดาและอาจารย์ (2030-2051)

- ชีวิตศีลธรรมและอำนาจสั่งสอนของพระศาสนจักร – บทบัญญัติของพระศาสนจักร - ชีวิตด้านความประพฤติและการเป็นพยานในการประกอบพันธกิจ

2030 ในพระศาสนจักร คริสตชนทำให้การเรียกของตนสมบูรณ์ในความสัมพันธ์กับทุกคนที่ได้รับศีลล้างบาปแล้ว จากพระศาสนจักร เขารับพระวาจาซึ่งบรรจุคำสอนเรื่อง “กฎหมายของพระคริสตเจ้า” จากพระศาสนจักร เขารับพระพรพรทานของศีลศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ ที่คอยค้ำจุนเขาไว้ใน “หนทาง” จากพระศาสนจักร เขาเรียนรู้ แบบอย่างของความศักดิ์สิทธิ์ และรู้รูปแบบและบ่อเกิดของความศักดิ์สิทธิ์นี้อยู่ในพระนางพรหมจารีมารีย์ เขาแลเห็นความศักดิ์สิทธิ์ในการเป็นพยานแท้จริงของคนเหล่านั้นที่ดำเนินชีวิตตามความศักดิ์สิทธิ์ เขาค้นพบความศักดิ์สิทธิ์ในธรรมประเพณีด้านจิตใจและในประวัติศาสตร์ยาวนานของบรรดาผู้ศักดิ์สิทธิ์ที่ล่วงหน้าเขาไปแล้วและที่พิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์เฉลิมฉลองตามลำดับในปฏิทินของบรรดานักบุญ

2031 การดำเนินชีวิตตามศีลธรรมเป็นคารวกิจฝ่ายจิต “เราถวายร่างกายของเราเป็นเครื่องบูชาที่มีชีวิต ศักดิ์สิทธิ์และเป็นทิพย์แด่พระเจ้า” ในพระวรกายของพระคริสตเจ้าที่เราเราด้วยกันเป็นและโดยร่วมกับการถวายบูชาขอพระคุณของพระองค์ ในพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์และในการประกอบพิธีศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ คำภาวนาและคำสอนรวมกับพระพรของท่านของพระคริสตเจ้าเพื่ออธิบายและหล่อเลี้ยงกิจกรรมต่างๆแบบคริสตชน เช่นเดียวกับชีวิตคริสตชนทั้งหมด ชีวิตศีลธรรมของคริสตชนมีจุดกำเนิดและจุดยอดอยู่ที่พิธีบูชาขอพระคุณ

I. ชีวิตศีลธรรมและอำนาจสั่งสอนของพระศาสนจักร

2032 พระศาสนจักร “ซึ่งเป็นหลักและรากฐานของความจริง” (1 ทธ 3:15) “ได้รับพระบัญชาอย่างสง่าของพระคริสตเจ้าจากบรรดาอัครสาวกให้ประกาศความจริงที่บันดาลความรอดพ้น” “เป็นหน้าที่ของพระศาสนจักรที่จะต้องประกาศหลักการด้านศีลธรรมและเกี่ยวกับระเบียบของสังคมทุกเวลาและสถานที่ รวมทั้งให้คำตัดสินเกี่ยวกับกิจกรรมบางประการของมนุษย์ในฐานะที่สิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลมนุษย์หรือความรอดพ้นของวิญญาณเรียกร้องเช่นนี้”

2033 บรรดาผู้อภิบาลของพระศาสนจักรใช้อำนาจสั่งสอนของตนในเรื่องศีลธรรมโดยปกติในการสอนคำสอนและเทศน์ โดยได้รับความช่วยเหลือจากผลงานของบรรดานักเทววิทยาและผู้ปฏิบัติเรื่องชีวิตจิต ด้วยวิธีนี้ โดยการนำและคอยดูแลของบรรดาผู้อภิบาล “คลัง” คำสั่งสอนด้านศีลธรรมคริสต์ที่ประกอบด้วยการรวมกฎเกณฑ์ คำสั่งสอนและคุณธรรมต่างๆ ที่สืบเนื่องมาจากความเชื่อในพระคริสตเจ้าและส่งเสริมชีวิตเนื่องมาจากความรัก ได้รับการถ่ายทอดสืบต่อกันมาจากชั่วอายุหนึ่งถึงอีกชั่วอายุหนึ่ง โดยธรรมประเพณี การสอนคำสอนเช่นนี้ได้รับพระบัญญัติสืบประการมาเป็นดังพื้นฐาน พร้อมกับสูตรประกาศยืนยันความเชื่อ บท “ข้าแต่พระบิดา” บัญญัติสืบประการนี้ประกาศหลักการเบื้องต้นของชีวิตศีลธรรมที่มีผลบังคับใช้ได้สำหรับมนุษย์ทุกคน

2034 สมเด็จพระสันตะปาปาและบรรดาพระสังฆราช ในฐานะ “ผู้สอนทางการหรือได้รับมอบหมายอำนาจของพระคริสตเจ้า [...] ย่อมเทศน์สอนประชากรที่พระเจ้าทรงมอบไว้ให้ปกครองดูแลรู้จักความเชื่อที่ได้รับมอบไว้ให้เชื่อและนำไปปฏิบัติใช้ในการดำเนินชีวิต”[79] อำนาจสอนสามัญและครอบคลุมทั่วพระศาสนจักรของสมเด็จพระสันตะปาปาและพระสังฆราชที่มีความสัมพันธ์กับพระองค์ย่อมสอนบรรดาผู้มีความเชื่อถึงความจริงที่ต้องเชื่อความรักที่ต้องปฏิบัติ และความสุขแท้ที่ต้องหวัง

2035 การมีส่วนร่วมในพระอำนาจของพระคริสตเจ้าชั้นสูงสุดมีประกันจากพระพรพิเศษของการไม่รู้จัก หลงผิด (infallibilitas) การไม่รู้จักหลงผิดนี้ “ครอบคลุมไปถึงชุมทรัพย์ความจริงเท่าที่พระเจ้าทรงเปิดเผย” และยังขยายไปถึงองค์ประกอบทุกประการของคำสอนด้วย รวมทั้งคำสอนเรื่องศีลธรรม ซึ่งถ้าไม่มีองค์ประกอบเหล่านี้แล้ว เราก็ไม่อาจรักษาไว้ อธิบาย หรือปฏิบัติตามได้

2036 ขอบเขตของอำนาจสอนของพระศาสนจักรนี้ยังขยายไปถึงบัญญัติของกฎธรรมชาติด้วย เพราะการปฏิบัติตามกฎเหล่านี้ได้รับการขอร้องจากพระผู้เนรมิตสร้างและจำเป็นสำหรับความรอดพ้น เมื่อผู้มีอำนาจสอนของพระศาสนจักรเชิญชวนให้ระลึกข้อกำหนดของกฎธรรมชาติ ท่านเหล่านี้ก็ปฏิบัติบทบาทสำคัญของหน้าที่ประกาศที่ที่จะต้องประกาศให้มนุษย์รู้ว่าโดยแท้จริงแล้วตนเป็นอะไรและเตือนให้ระลึกด้วยว่าตนต้องเป็นอะไรเฉพาะพระพักตร์พระเจ้า

2037 กฎของพระเจ้าที่ทรงมอบไว้แก่พระศาสนจักรยังถูกมอบไว้ให้เป็นหนทางแห่งชีวิตและความจริงแก่ผู้มีความเชื่อ บรรดาผู้มีความเชื่อจึงมีสิทธิที่จะได้รับการสอนถึงกฎบัญญัติของพระเจ้าเรื่องความรอดพ้น ซึ่งใช้พระหรรษทานชำระคำตัดสินและบำบัดรักษาบาดแผลเหตุผลของมนุษย์ มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามธรรมบัญญัติและกฤษฎีกาที่ประกาศโดยอำนาจปกครองตามกฎหมายของพระศาสนจักร ข้อกำหนดเหล่านี้ แม้ว่าเป็นระเบียบจะต้องปฏิบัติ ก็ยังเรียกร้องให้ปฏิบัติตามอย่างอ่อนน้อมง่ายในความรัก

2038 ในงานสอนและนำคำสอนด้านศีลธรรมมาบังคับใช้ พระศาสนจักรต้องการความเอาใจใส่ของบรรดาผู้อภิบาล ความรู้ของบรรดานักเทววิทยา ความช่วยเหลือของคริสตชนและผู้มีน้ำใจดีทุกคน ความเชื่อและการปฏิบัติตามพระวรสารช่วยให้แต่ละคนมีประสบการณ์ชีวิต “ในพระคริสตเจ้า” ซึ่งเป็นแสงส่องนำชีวิตของเขาและทำให้เขารู้จักตัดสินคุณค่าของสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวกับพระเจ้าและมนุษย์ตามมาตรฐานการของพระจิตเจ้า ดังนี้ พระจิตเจ้าอาจใช้ผู้ต่ำต้อยที่สุดเพื่อส่องสว่างแก่ผู้มีปรีชาและมีเกียรติสูงส่งได้

2039 ศาสนบริการในพระจิตเจ้าต้องใช้เพื่อรับใช้พี่น้องและพระศาสนจักรเดชะพระนามขององค์พระผู้เป็นเจ้า[85] ในขณะเดียวกัน มโนธรรมของแต่ละคนในการตัดสินด้านศีลธรรมเกี่ยวกับการ กระทำส่วนตัวต้องหลีกเลี่ยงไม่ปิดตัวคิดถึงแต่เรื่องของตนเองเท่านั้น เท่าที่จะทำได้ เขาต้องพยายามที่จะเปิดตัวคิดถึงผลประโยชน์ของทุกคนตามที่มิกล้าไว้ในกฎศีลธรรมตามธรรมชาติและที่ได้รับการเปิดเผยจากพระเจ้า และดังนี้ในกฎหมายของพระศาสนจักรและ

ในคำสั่งสอนทางการของอำนาจสั่งสอนเกี่ยวกับปัญหาด้านศีลธรรม มโนธรรมส่วนตัวและเหตุผลต้องไม่ขัดแย้งกับกฎด้านศีลธรรมหรืออำนาจสั่งสอนของพระศาสนจักร

2040 ดังนี้ จิตตารมณ์เยี่ยงบุตรอย่างแท้จริงต่อพระศาสนจักรยอมพัฒนาขึ้นได้ในหมู่คริสตชน จิตตารมณ์นี้เป็นการขยายตัวตามปกติของพระหรรษทานแห่งศีลล้างบาปซึ่งทำให้เราเกิดในครรภ์ของพระศาสนจักรและเป็นส่วนต่าง ๆ ในพระวรกายของพระคริสตเจ้า พระศาสนจักรเอาใจใส่ต่อเราเยี่ยงมารดา ประธานพระกรุณาของพระเจ้าแก่เรา พระกรุณานี้ทรงพลังเหนือบาปของเราและทำงานโดยเฉพาะในศีลแห่งการคืนดี พระศาสนจักรในฐานะมารดาที่คอยเอาใจใส่ดูแลยังจัดในพิธีกรรมของตนให้เราได้รับพระวาจาและพิธีบูชาขอบพระคุณขององค์พระผู้เป็นเจ้าเป็นอาหารหล่อเลี้ยงชีวิตของเราทุกวัน

II. บทบัญญัติของพระศาสนจักร

2041 บทบัญญัติของพระศาสนจักรถูกจัดไว้ตามแนวชีวิตศีลธรรมโดยเกี่ยวข้องและได้รับการหล่อเลี้ยงจากชีวิตด้านพิธีกรรม ลักษณะเป็นข้อบังคับของกฎที่ผู้มีอำนาจปกครองด้านอภิบาลประกาศใช้เหล่านี้มีเจตนาช่วยให้บรรดาผู้มีความเชื่อได้มีหลักการที่จำเป็นให้น้อยที่สุดเกี่ยวกับจิตตารมณ์การภาวนาและความพยายามในเรื่องความประพฤติให้เพิ่มพูนความรักต่อพระเจ้าและเพื่อนพี่น้อง

2042 บทบัญญัติประการแรก (“จงร่วมพิธีบูชาขอบพระคุณและหยุดทำงานในวันอาทิตย์และวันฉลองบังคับ”) เรียกร้องให้ผู้มีความเชื่อทำให้วันที่ระลึกถึงการกลับคืนพระชนมชีพขององค์พระผู้เป็นเจ้า และวันสมโภชสำคัญทางพิธีกรรมที่เฉลิมฉลองพระธรรมล้ำลึกขององค์พระผู้เป็นเจ้า พระนางพรหมจารีมารีย์และบรรดานักบุญ เป็นวันศักดิ์สิทธิ์ โดยเฉพาะโดยการร่วมเฉลิมฉลองพิธีบูชาขอบพระคุณ ที่ชุมชนคริสตชนมาร่วมชุมนุมกัน พร้อมทั้งพักผ่อนจากการงานและธุรกิจที่อาจขัดขวางมิให้ทำให้วันเหล่านี้เป็นวันศักดิ์สิทธิ์ได้

บทบัญญัติประการที่สอง (“จงรับศีลอภัยบาปอย่างน้อยปีละครั้ง”) ช่วยการเตรียมตัวเพื่อรับศีลมหาสนิทโดยการรับศีลแห่งการคืนดีซึ่งเป็นการสืบต่องานการกลับใจและรับอภัยบาปของศีลล้างบาป

บทบัญญัติประการที่สาม (“จงรับศีลมหาสนิทอย่างน้อยปีละครั้งในกำหนดปีสภา”) แสดงการเรียกร้องน้อยที่สุดในการรับพระกายและพระโลหิตขององค์พระผู้เป็นเจ้าใน

ความสัมพันธ์กับการฉลองต่างๆในเทศกาลปัสกาซึ่งเป็นป่อเกิดและศูนย์กลางของพิธีกรรมของคริสตชน

2043 บทบัญญัติประการที่สี่ (“จงอดอาหารและอดเนื้อในวันที่กำหนด”) กำหนดเวลาการสละตนเองและปฏิบัติกิจชดเชยบาปช่วยเราให้เตรียมวันฉลองทางพิธีกรรมและฝึกฝนให้รู้จักควบคุมตนเองและมีอิสระทางจิตใจ

บทบัญญัติประการที่ห้า (“จงบำรุงพระศาสนจักรตามความสามารถ”) ประกาศว่าบรรดาผู้มีความเชื่อแต่ละคนยังมีหน้าที่ต้องช่วยเหลือความจำเป็นด้านวัตถุของพระศาสนจักรตามความสามารถของตน

III. ชีวิตด้านความประพฤติและการเป็นพยานในการประกอบพันธกิจ

2044 ความซื่อสัตย์ของผู้รับศีลล้างบาปแล้วเป็นเงื่อนไขสำคัญที่สุดสำหรับการประกาศพระวรสารและสำหรับพันธกิจของพระศาสนจักรในโลก ถ้าการประกาศข่าวดีเรื่องความรอดพ้นต้องการแสดงพลังแห่งความจริงและความรุ่งโรจน์ของตนต่อหน้ามนุษย์ ก็จำเป็นต้องมีการดำเนินชีวิตคริสตชนเป็นพยานรับรองควบคู่ไปด้วย “การเป็นพยานยืนยันของชีวิตคริสตชนและกิจการดีที่ทำโดยจิตตารมณ์เหนือธรรมชาติย่อมมีพลังดึงดูดมนุษย์เข้ามาหาความเชื่อและพระเจ้า”

2045 เนื่องจากบรรดาคริสตชนล้วนเป็นอวัยวะของพระกาย(ทิพย์)ที่มีพระคริสตเจ้าทรงเป็นศีรษะ ความมั่นคงในความเชื่อมั่นและความประพฤติของเขาจึงมีส่วนช่วยเสริมสร้างพระศาสนจักร พระศาสนจักรเจริญเติบโตและพัฒนาขึ้นโดยความศักดิ์สิทธิ์ของบรรดาผู้มีความเชื่อ จนกระทั่งเขาทุกคน “เป็นผู้ใหญ่เต็มที่มาตราฐานความสมบูรณ์ของพระคริสตเจ้า” (อฟ 4:13)

2046 เมื่อบรรดาคริสตชนดำเนินชีวิตของตนตามเจตนารมณ์ของพระคริสตเจ้าย่อมเร่งให้พระอาณาจักรของพระเจ้ามาถึงโดยเร็ว พระอาณาจักรนี้เป็น “พระอาณาจักรแห่งความยุติธรรม ความรัก และสันติ” ดังนั้น เขาทั้งหลายจึงไม่ละเลยบทบาทของโลกนี้ แต่ปฏิบัติหน้าที่เหล่านี้อย่างซื่อสัตย์ ด้วยความเที่ยงธรรม ความอดทนและความรัก

15.00 น. ชักถาม - จบการอบรมครั้งที่ 1

+++++++0+++++++

การอบรมครั้งที่ 2: วันเสาร์ที่ 19 ตุลาคม ค.ศ. 2024

08.00 - 08.30 น. เปิดห้อง Zoom และ ถ่ายทอดสด FB: Catechesis Cbct

08.30 - 08.45 น. ภาวนาก่อนการอบรม

08.45 - 09.00 น. เกริ่นนำก่อนการอบรม

การอบรมช่วงที่ 1: 09.00-10.00 น. (60 นาที)

ภาคที่สาม การดำเนินชีวิตในพระคริสตเจ้า (ต่อ)

ส่วนที่สอง พระบัญญัติสิบประการ (2052-2082)

- พระบัญญัติสิบประการในธรรมเนียมประเพณีของพระศาสนจักร

- เอกภาพของพระบัญญัติสิบประการ – พระบัญญัติสิบประการและกฎธรรมชาติ
- อำนาจบังคับของพระบัญญัติสิบประการ – ปราศจากเราแล้วท่านทำอะไรไม่ได้เลย

2052 “พระอาจารย์ ข้าพเจ้าต้องทำอะไรเพื่อจะมีชีวิตนิรันดร” พระเยซูเจ้าทรงตอบชายหนุ่มที่ทูลถามคำถามนี้ โดยก่อนอื่นทรงเน้นว่าพระเจ้าทรงเป็น “ผู้ทรงความดีแต่ผู้เดียวเท่านั้น” ทรงเป็นความดีสูงสุดและบ่อเกิดแห่งความดีทั้งหลาย พระองค์ยังตรัสกับเขาอีกว่า “ถ้าท่านอยากเข้าสู่ชีวิตนิรันดร ก็จงปฏิบัติตามบทบัญญัติเถิด” แล้วทรงเตือนคู่สนทนาของพระองค์ให้ระลึกถึงบทบัญญัติเกี่ยวกับเพื่อนมนุษย์ “อย่าฆ่าคน อย่าล่วงประเวณี อย่าลักขโมย อย่าเป็นพยานเท็จ จงนับถือบิดามารดา” ในที่สุด พระเยซูเจ้ายังทรงสรุปบทบัญญัติเหล่านี้ไว้ในเชิงบวกว่า “จงรักผู้อื่นเหมือนรักตนเอง” (มธ 19:16-19)

2053 พระองค์ยังทรงเสริมคำตอบแรกนี้อีกว่า “ถ้าท่านอยากเป็นคนดีอย่างสมบูรณ์ จงไปขายทุกสิ่งที่มี มอบเงินให้คนยากจน และท่านจะมีขุมทรัพย์ในสวรรค์ แล้วจงติดตามเราเถิด” (มธ 19:21) บัญญัติข้อนี้ไม่ลบล้างข้อแรก การติดตามพระคริสตเจ้ารวมบทบัญญัติทุกข้อ ธรรมบัญญัติไม่ถูกลบล้าง แต่เชิญชวนมนุษย์ให้พบธรรมบัญญัติในพระบุคคลของพระอาจารย์ซึ่งเป็นผู้ปรับปรุงธรรมบัญญัติให้สมบูรณ์ ในพระวรสารสหทรรศน์ทั้งสามฉบับ พระวาจาที่พระเยซูเจ้าทรงเรียกเศรษฐีหนุ่มให้เป็นศิษย์ติดตามพระองค์ด้วยความเชื่อฟังและปฏิบัติตามบทบัญญัติยังทรงเสริมการเรียกให้ปฏิบัติความยากจนและความบริสุทธิ์ คำแนะนำของพระวรสารแยกไม่ออกจากบทบัญญัติ

2054 พระเยซูเจ้าทรงยอมรับพระบัญญัติสิบประการมาเทศน์สอนอีก แต่ทรงย้ำถึงพลังของพระจิตเจ้าที่ทำงานในตัวของบัญญัติเหล่านี้ด้วย พระองค์ทรงประกาศสอนเรื่อง

ความชอบธรรมที่ดีกว่าความชอบธรรมของบรรดาธรรมจารย์และชาวฟาริสี[3] รวมทั้งของคนต่างศาสนาด้วย[4] พระองค์ทรงอธิบายข้อเรียกร้องต่างๆ ของธรรมบัญญัติเหล่านี้ทุกข้อ “ท่านได้ยินคำกล่าวแก่คนโบราณว่า อย่าฆ่าคน [...] แต่เรากล่าวแก่ท่านว่า ทุกคนที่โกรธเคืองพี่น้องจะต้องขึ้นศาล” (มธ 5:21-22)

2055 เมื่อมีผู้ถามพระองค์ว่า “บทบัญญัติข้อใดเป็นเอกในธรรมบัญญัติ” (มธ 22:36) พระเยซูเจ้าตรัสตอบว่า “ท่านจะต้องรักองค์พระผู้เป็นเจ้า พระเจ้าของท่านสุดจิตใจ สุดวิญญาณ สุดสติปัญญาของท่าน นี่คือบทบัญญัติเอกและเป็นบทบัญญัติแรก บทบัญญัติประการที่สองก็เช่นเดียวกัน คือท่านต้องรักเพื่อนมนุษย์เหมือนรักตนเอง ธรรมบัญญัติและคำสอนของบรรดาประกาศกก็ขึ้นอยู่กับบทบัญญัติสองประการนี้” (มธ 22:37-40) พระบัญญัติสิบประการต้องรับการอธิบายโดยคำนึงถึงบัญญัติหนึ่งเดียวแต่มีสองหน้าเรื่องความรักนี้ ซึ่งเป็นการทำให้ธรรมบัญญัติบรรลุความสมบูรณ์

พระบัญญัติสิบประการในพระคัมภีร์

2056 คำ “Decalogue” (ที่เราแปลว่า “พระบัญญัติสิบประการ”) แปลตามตัวอักษรได้ว่า “ถ้อยคำสิบคำ” (อพย 34:28; ฉธบ 4:13; 10:4) พระเจ้าทรงเปิดเผย “พระวาจาสิบคำ” นี้แก่ประชากรของพระองค์บนภูเขาซีนายที่ศักดิ์สิทธิ์ พระองค์ทรงเขียนพระวาจาสิบคำนี้ “ด้วยพระหัตถ์ของพระองค์” ต่างจากบัญญัติอื่นๆ ที่เขียนโดยโมเสส พระวาจาสิบคำนี้จึงเป็นพระวาจาของพระเจ้าในความหมายพิเศษ พระบัญญัติสิบประการได้รับการถ่ายทอดมาถึงเราในหนังสืออพยพ และในหนังสือเฉลยธรรมบัญญัติ ตั้งแต่ในพันธสัญญาเดิมแล้วพระคัมภีร์กล่าวถึง “พระวาจาสิบคำ” แต่ในพันธสัญญาใหม่ ความหมายสมบูรณ์ของพระวาจาเหล่านี้จะได้รับการเปิดเผยในพระเยซูเจ้า

2057 พระบัญญัติสิบประการเข้าใจได้โดยเฉพาะในบริบทของการอพยพซึ่งเป็นกิจการช่วยให้รอดพ้นที่ยิ่งใหญ่ของพระเจ้า ไม่ว่าพระบัญญัติสิบประการนี้จะเรียงไว้เป็นข้อห้ามหรือเป็นคำสั่ง (เช่น “จงนับถือบิดามารดาของท่าน”) ก็ล้วนแสดงเงื่อนไขสำหรับชีวิตที่ได้รับการช่วยให้พ้นจากการเป็นทาสของบาปแล้ว พระบัญญัติสิบประการเป็นแนวทางชีวิต

2058 พระบัญญัติสิบประการสรุปและประกาศกฎของพระเจ้า “องค์พระผู้เป็นเจ้าตรัสพระวาจาเหล่านี้แก่ท่านทุกคนที่มาชุมนุมกันที่ภูเขาด้วยพระสุรเสียงดังจากกองไฟ จากเมฆ และความมืดทึบ หลังจากนั้นพระองค์ไม่ได้ตรัสอะไรอีก พระองค์ทรงจารึกพระวาจาไว้บนศิลาสองแผ่นและทรงมอบให้ข้าพเจ้า” (ฉธบ 5:22) เพราะฉะนั้น ศิลาสองแผ่นนี้จึงเรียกว่า

“แผ่นศิลาจารึก” (หรือ “คำยืนยัน” หรือ “คำสั่ง” หรือ “ข้อกำหนด”) (อพย 25:16) เพราะแผ่นศิลาจารึกเหล่านี้บรรจุเงื่อนไขพันธสัญญาที่สร้างขึ้นระหว่างพระเจ้ากับประชากรของพระองค์ จึงจำเป็นต้องบรรจุ “แผ่นศิลาจารึก” เหล่านี้ (อพย 31:18; 32:15; 34:29) ไว้ใน “หีบ(พันธสัญญา)” (อพย 25:16; 40:1-3)

2059 พระเจ้าทรงประกาศพระบัญญัติสิบประการ (“พระวาจาสิบคำ”) ในระหว่างการแสดงพระองค์บนภูเขาซีนาย (“พระองค์ตรัสแก่ท่านโดยตรงจากกองไฟบนภูเขา” ธรบ 5:4) การที่ทรงแสดงพระองค์และพระสิริรุ่งโรจน์ของพระองค์นี้เป็นเรื่องของการเปิดเผย (revelation) การประทานพระบัญญัติจึงเป็นการประทานพระเจ้าพระองค์เองและพระประสงค์ศักดิ์สิทธิ์ของพระองค์ ทำให้เรารู้พระประสงค์ของพระองค์ พระเจ้าทรงเปิดเผยพระองค์แก่ประชากรของพระองค์

2060 การประทานธรรมบัญญัติและกฎหมายจึงเป็นส่วนหนึ่งของพันธสัญญาที่พระเจ้าทรงทำกับประชากรของพระองค์ ในหนังสืออพยพ “พระบัญญัติสิบประการ” ได้รับการเปิดเผยในกระบวนการระหว่างการเสนอพันธสัญญา กับการทำสัตยาบรรณของการนี้ - หลังจากประชากรผูกมัดตนเองเพื่อ “ทำ” สิ่งใดไม่ว่าที่องค์พระผู้เป็นเจ้าได้ตรัส และ “เชื่อฟัง” พระองค์ พระบัญญัติสิบประการไม่เคยได้รับการถ่ายทอดมาเลยถ้าไม่ได้กล่าวถึงการทำพันธสัญญาเสียก่อน (“องค์พระผู้เป็นเจ้าพระเจ้าของเราทรงทำพันธสัญญาไว้กับเราที่ภูเขาไฮเรบ” ธรบ 5:2)

2061 พระบัญญัติมีความหมายสมบูรณ์ภายในพันธสัญญา พระคัมภีร์สอนว่าความประพฤติของมนุษย์มีความหมายสมบูรณ์ในพันธสัญญาและโดยทางพันธสัญญา พระบัญญัติประการแรกจาก “พระบัญญัติสิบประการ” ก่อนอื่นใดหมดเตือนให้ระลึกถึงความรักที่พระเจ้าทรงมีต่อประชากรของพระองค์

2062 พระบัญญัติจริง ๆ มาเป็นอันดับที่สอง แสดงข้อเรียกร้องของสภาพการเป็น (ประชากร) ของพระเจ้าที่เกิดจากพันธสัญญา การมีศีลธรรมเป็นคำตอบต่อการริเริ่มของพระเจ้าที่เต็มด้วยความรัก เป็นการยอมรับ เป็นการถวายคารวะต่อพระเจ้าและเป็นคารวกิจการขอบพระคุณ เป็นการร่วมมือกับแผนงานที่พระเจ้าทรงกระทำตลอดมาในประวัติศาสตร์

2063 พันธสัญญาและการสนทนาระหว่างพระเจ้าและมนุษย์ยังมีหลักฐานยืนยันจากการที่ว่าข้อผูกมัดทั้งหลายกล่าวไว้ในกิริยาบุรุษที่หนึ่ง (“เราคือองค์พระผู้เป็นเจ้า....”) และพูดกับผู้อื่นอีกคนหนึ่ง (“ท่าน....”) พระบัญญัติทุกข้อของพระเจ้าล้วนใช้บุรุษสรรพนามในรูป

เอกพจน์ หมายถึงผู้รับพระบัญญัติเหล่านี้ พระเจ้าทรงแสดงพระประสงค์ของพระองค์ให้เป็นที่รู้จักทั้งแก่ประชากรทั้งหมดพร้อมกัน และให้เป็นที่รู้จักแก่ประชากรแต่ละคนด้วย

พระบัญญัติสิบประการในธรรมประเพณีของพระศาสนจักร

2064 ธรรมประเพณีของพระศาสนจักรที่สอดคล้องต่อพระคัมภีร์และปฏิบัติตามพระแบบฉบับของพระเยซูเจ้า ได้ยอมรับว่าพระบัญญัติสิบประการมีความสำคัญและความหมายพิเศษในอันดับแรก

2065 ตั้งแต่สมัยนักบุญออกัสตินมาแล้ว “พระบัญญัติสิบประการ” มีบทบาทสำคัญในการสอนบรรดาผู้เตรียมตัวรับศีลล้างบาปและผู้มีความเชื่อแล้ว ในศตวรรษที่ 15 ได้เริ่มมีธรรมเนียมเรียบเรียงข้อความของพระบัญญัติสิบประการให้เป็นสูตรคล้องจองกันให้จดจำได้ง่าย สูตรเช่นนี้ยังคงใช้อยู่จนถึงวันนี้ การสอนคำสอนของพระศาสนจักรบ่อยๆยังอธิบายคำสอนด้านศีลธรรมของคริสตชนตามลำดับของ “พระบัญญัติสิบประการ”

2066 การแบ่งและนับตำแหน่งของบัญญัติต่าง ๆ มีความแตกต่างกันบ้างในช่วงเวลาที่ผ่านมาในประวัติศาสตร์ หนังสือคำสอนเล่มนี้ทำตามการแบ่งบัญญัติตามที่นักบุญออกัสตินกำหนดไว้และได้กลายเป็นธรรมประเพณีในพระศาสนจักรคาทอลิก ลำดับนี้ยังใช้ในกลุ่มชาวลูเธอรันด้วยเช่นเดียวกัน บรรดาปีศาจกรีกได้แบ่งบัญญัติแตกต่างไปเล็กน้อย ซึ่งยังพบได้ในพระศาสนจักรออร์ทอดอกซ์และชุมชนคริสเตียนปฏิรูปกลุ่มต่าง ๆ

2067 พระบัญญัติสิบประการกล่าวถึงข้อเรียกร้องของความรักต่อพระเจ้าและต่อเพื่อนมนุษย์ พระบัญญัติสามประการแรกเกี่ยวข้องกับความรักต่อพระเจ้า และพระบัญญัติอีกเจ็ดประการเกี่ยวข้องกับความรักต่อเพื่อนมนุษย์

“เนื่องจากบัญญัติความรักมีอยู่สองประการ ที่องค์พระผู้เป็นเจ้าตรัสว่าธรรมบัญญัติและ(คำสอนของ)ประกาศกทั้งหมดขึ้นอยู่กับความรักต่อพระเจ้า [...] พระเจ้าจึงประทานพระบัญญัติสิบประการไว้บนศิลาจารึกสองแผ่นด้วยฉันนั้น พระบัญญัติสามประการเขียนไว้บนศิลาแผ่นหนึ่งและเจ็ดประการเขียนไว้บนอีกแผ่นหนึ่ง”

2068 สภาสังคายนาแห่งเมืองเตรินท์สอนว่าบรรดาคริสตชนและมนุษย์ที่ได้รับการยอมรับว่ามีความชอบธรรมยังจำเป็นต้องปฏิบัติตามพระบัญญัติสิบประการนี้ สภาสังคายนาวาติกันที่ 2 ยังกล่าวซ้ำอีกว่า “บรรดาพระสังฆราช ในฐานะผู้สืบตำแหน่งต่อจากบรรดาอัครสาวก ได้รับ

พันธกิจจากองค์พระผู้เป็นเจ้า [...] ให้ไปสอนนานาชาติและประกาศข่าวดีให้มนุษย์ทั้งปวง เพื่อ
ว่ามนุษย์ทุกคน อาศัยความเชื่อ ศีลล้างบาป และการปฏิบัติตามพระบัญญัติ จะได้บรรลุถึง
ความรอดพ้น”

เอกภาพของพระบัญญัติสิบประการ

2069 พระบัญญัติสิบประการร่วมเป็นหนึ่งในเดียวกันอย่างแยกกันไม่ออก พระบัญญัติ
(หรือ “ถ้อยคำ”) แต่ละข้อมีความสัมพันธ์ต่อกันและต่อทุกข้อ ศิลาจารึกทั้งสองแผ่นให้ความ
กระจ่างต่อกัน รวมกันเป็นเอกภาพอย่างใกล้ชิด การละเมิดธรรมบัญญัติข้อหนึ่งก็เป็นการ
ละเมิดธรรมบัญญัติทุกข้อด้วย[19] เราจะให้เกียรติผู้อื่นไม่ได้ถ้าไม่ถวายพระพรแต่พระเจ้าพระ
ผู้ที่ทรงสร้างเขามาด้วย เราจะนมัสการพระเจ้าไม่ได้ถ้าเราไม่รักมนุษย์ทุกคนที่พระองค์ทรง
เนรมิตสร้างมาด้วย พระบัญญัติสิบประการรวมชีวิตที่เกี่ยวข้องกับพระเจ้าและชีวิตสังคมของ
มนุษย์ไว้ด้วยกัน

พระบัญญัติสิบประการและกฎธรรมชาติ

2070 พระบัญญัติสิบประการเกี่ยวข้องกับการเปิดเผยจากพระเจ้า ในเวลาเดียวกันพระ
บัญญัติเหล่านี้ยังสอนเราให้เป็นคนดีด้วย พระบัญญัติบอกให้เรา รู้จักหน้าที่ที่สำคัญของเรา
แล้วนั้นจึงกล่าวถึงสิทธิพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติของเรามนุษย์ที่เป็นบุคคลด้วย พระ
บัญญัติสิบประการจึงเป็นการกล่าวถึง “กฎธรรมชาติ” ไว้อย่างดีเลิศ

2071 แม้ว่าเราอาจใช้เหตุผลเข้าถึงข้อกำหนดของพระบัญญัติสิบประการได้ แต่
ข้อกำหนดเหล่านี้ก็ได้รับการเปิดเผย มนุษยชาติที่เป็นคนบาปต้องการการเปิดเผยนี้เพื่อจะรับ
ความรู้ให้แน่ชัดถึงการเรียกร้องของกฎธรรมชาตินี้ได้

อำนาจบังคับของพระบัญญัติสิบประการ

2072 เนื่องจากว่า พระบัญญัติสิบประการ กล่าวถึงหน้าที่พื้นฐานของมนุษย์ต่อพระเจ้า
และต่อเพื่อนมนุษย์ เปิดเผยข้อบังคับเรื่องสำคัญ(หนัก)ในบัญญัติเหล่านี้ โดยหลักการแล้ว
บัญญัติเหล่านี้จึงเปลี่ยนแปลงไม่ได้และมีอำนาจบังคับตลอดไปและทั่วทุกแห่ง ไม่มีใครอาจรับ
การยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามได้ พระเจ้าทรงจารึกพระบัญญัติทั้งสิบประการนี้ไว้ในใจของ
มนุษย์ทุกคน

2073 การปฏิบัติตามพระบัญญัติเหล่านี้ยังรวมถึงข้อบังคับที่ในตัวเองมีเนื้อหาไม่หนักหนาอะไร ดังนั้นการทำร้ายด้วยวาจาจึงถูกห้ามโดยพระบัญญัติประการที่ห้าด้วย และความผิดคงไม่อาจเป็นเรื่องหนักได้นอกจากโดยเหตุผลของสภาพแวดล้อมหรือเจตนาของผู้ที่กล่าวถ้อยคำนั้น

“ถ้าไม่มีเรา ท่านก็ทำอะไรไม่ได้เลย”

2074 พระเยซูเจ้าตรัสว่า “เราเป็นเถาองุ่น ท่านทั้งหลายเป็นกิ่งก้าน ผู้ที่ดำรงอยู่ในเรา และเราดำรงอยู่ในเขา ก็ย่อมเกิดผลมาก เพราะถ้าไม่มีเรา ท่านก็ทำอะไรไม่ได้เลย” (ยน 15:5) ผลที่พระวาจานี้กล่าวถึงก็คือความศักดิ์สิทธิ์ของชีวิตที่เกิดจากความสัมพันธ์เป็นหนึ่งเดียวกับพระคริสตเจ้า เมื่อเราเชื่อในพระเยซูคริสตเจ้า ร่วมสัมพันธ์กับพระธรรมล้ำลึกของพระองค์และปฏิบัติตามพระบัญชาของพระองค์ พระองค์พระผู้ไถ่ก็เสด็จมาพบพระบิดาและพี่น้องของพระองค์ มารักพระบิดาและพี่น้องของเราในตัวเอง เดชะพระจิตเจ้า พระบุคคลของพระองค์ กลับเป็นกฎปฏิบัติที่มีชีวิตชีวาในตัวเรา “นี่คือบทบัญญัติของเรา ให้ท่านทั้งหลายรักกัน เหมือนดังที่เรารักท่าน” (ยน 15:12)

+++++++0+++++++

**บทที่หนึ่ง “ท่านจะต้องรักองค์พระผู้เป็นเจ้าพระเจ้าของท่าน
สุดจิตใจ สุดวิญญาณ สุดสติปัญญาของท่าน” (2083)**

2083 พระเยซูเจ้าทรงสรุปหน้าที่ของมนุษย์ต่อพระเจ้าไว้ในบัญญัติข้อนี้ว่า “ท่านจะต้องรักองค์พระผู้เป็นเจ้าพระเจ้าของท่านสุดจิตใจ สุดวิญญาณ สุดสติปัญญาของท่าน” (มธ 22:37) ข้อความนี้ชวนให้เราคิดถึงพระสุรเสียงเรียกอย่างสง่าที่ว่า “อิสราเอลเอ๋ย จงฟังเถิด องค์พระผู้เป็นเจ้าทรงเป็นพระเจ้าของเรา องค์พระผู้เป็นเจ้ามีเพียงพระองค์เดียว” (ฉบบ 6:4)

ตอนที่หนึ่ง พระบัญญัติประการแรก (2084-2141) จงนมัสการพระเป็นเจ้าผู้เดียวของเจ้า

I. “จงกราบนมัสการองค์พระผู้เป็นเจ้าพระเจ้าของท่านและรับใช้พระองค์”

ความเชื่อ ความหวัง ความรัก

II. “ท่านจะต้องรับใช้พระองค์เพียงผู้เดียว”

การนมัสการพระเจ้า การอธิษฐานภาวนา การถวายบูชา คำสัญญาและบนบาน

III. “ท่านอย่ามีพระเจ้าอื่นใดนอกจากเรา”

การปฏิบัตินอกรีต การกราบไหว้รูปเคารพ การทำนายอนาคตและใช้เวทย์มนต์ การไม่มีศาสนา อเทวนิยม อไถยนิยม

IV. “ท่านต้องไม่ทำรูปเคารพสำหรับตน...”

I. “จงกราบนมัสการองค์พระผู้เป็นเจ้าพระเจ้าของท่านและรับใช้พระองค์”

2084 พระเจ้าทรงสำแดงพระองค์ให้เป็นที่รู้จักโดยทรงเตือนให้ระลึกถึงกิจการทรงสรรพานุภาพ แสดงพระทัยดีที่ช่วยให้รอดพ้นในประวัติศาสตร์ของประชากรที่พระองค์ทรงมุ่งหาว่า “เรา [...] เป็นผู้นำท่านออกมาจากแผ่นดินอียิปต์ ให้พ้นจากการเป็นทาส” (ฉบบ 5:6) พระวาทะคำแรกบรรจพระบัญญัติประการแรก “ท่านจะต้องยำเกรงองค์พระผู้เป็นเจ้าพระเจ้าของท่าน ท่านจะต้องกราบไหว้พระองค์ [...] เท่านั้น ท่านจะต้องไม่ติดตามเทพเจ้าอื่น” (ฉบบ 6:13-14) การเรียกและข้อเรียกร้องที่ยุติธรรมประการแรกของพระเจ้าก็คือให้มนุษย์ยอมรับและนมัสการพระองค์

2085 พระเจ้าเพียงแท่นหนึ่งเดียวทรงเปิดเผยพระสิริรุ่งโรจน์ของพระองค์โดยเฉพาะแก่ชนชาติอิสราเอล การเปิดเผยเรื่องการเรียกและความจริงของมนุษย์มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยเรื่องพระเจ้า มนุษย์ได้รับเรียกให้เปิดเผยพระเจ้าอาศัยการกระทำของตนที่สอดคล้องกับการที่เขากฎเกณฑ์สร้างมา “ตามภาพลักษณ์ให้มีความคล้ายคลึง” กับพระเจ้า (ปฐม 1:26)

2086 “พระบัญญัติประการแรกนี้รวมบัญญัติให้มีความเชื่อ ความหวัง และความรัก เพราะเมื่อเรากล่าวถึงพระเจ้า เราก็ประกาศว่าพระองค์ทรงมั่นคง ไม่เคลื่อนไหว ไม่เปลี่ยนแปลง ดำรงอยู่นั่นตลอดไป ทรงซื่อสัตย์ เทียงตรง ไม่มีความชั่วใดๆ เลย เมื่อเราเห็นด้วยกับพระวาทะของพระองค์ เราก็จำเป็นต้องเชื่อและยอมรับพระอำนาจของพระองค์ ใครเล่าที่พิจารณาพระสรรพานุภาพ พระกรุณา และความพร้อมของพระองค์ที่จะประทานความดีแก่เราแล้ว จะไม่วางความหวังทั้งหมดของตนไว้ในพระองค์? และถ้าใครพิจารณาถึงความดีและความรักของพระองค์ที่ประทานพระพรต่างๆ ให้เราอย่างมากมาแล้ว เขาอาจจะไม่รักพระองค์ได้หรือ? ดังนั้น ข้อความที่พระเจ้าทรงใช้ตรัสในพระคัมภีร์ว่า เราคือองค์พระผู้เป็นเจ้า จึงเป็นทั้งคำนำและข้อสรุปของพระบัญญัติประการนี้

ความเชื่อ

2087 ชีวิตศีลธรรมของเรามีจุดกำเนิดในความเชื่อในพระเจ้าผู้ทรงเปิดเผยความรักของพระองค์ให้เรา รู้ นักบุญเปาโลกล่าวถึงการปฏิบัติตามความเชื่อว่าเป็นข้อบังคับประการแรก ท่านบอกว่า “ความไม่รู้จักพระเจ้า” เป็นต้นตอและคำอธิบายของความประพฤตินอกกลุ่มนอก

ทางด้านศีลธรรมทั้งหลาย[7] การมีความเชื่อและเป็นพยานถึงพระองค์จึงเป็นหน้าที่ของเราต่อพระเจ้า

2088 พระบัญญัติประการแรกเรียกร้องจากเราให้หล่อเลี้ยงและรักษาความเชื่อของเราไว้อย่างเอาใจใส่และชาญฉลาด ทั้งให้เราละทิ้งทุกสิ่งที่ยึดกับความเชื่อนี้ เราอาจทำบาปผิดต่อความเชื่อได้หลายวิธี เช่น

ความสงสัยโดยจงใจเกี่ยวกับความเชื่อไม่สนใจหรือไม่ยอมรับว่าเรื่องที่พระเจ้าทรงเปิดเผยและพระศาสนจักรกำหนดให้เชื่อนั้นเป็นความจริง ความสงสัยโดยไม่จงใจหมายถึงความลังเลใจที่จะเชื่อ ความยากลำบากที่จะเอาชนะข้อโต้แย้งที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ หรือแม้กระทั่งความไม่สบายใจที่เกิดจากความเข้าใจได้ยากของความเชื่อ ความสงสัย ถ้าจงใจปล่อยให้คงอยู่ต่อไป อาจนำไปถึงจิตใจมืดบอดได้

2089 การไม่ยอมรับ (incredulity) คือความไม่สนใจต่อความจริงที่พระเจ้าทรงเปิดเผยหรือการจงใจไม่ยอมรับความจริงนั้น “มิจชาติฐิ (heresy) หมายถึงความผิดด้าน หลังจากได้รับศีลล้างบาปแล้ว ปฏิเสธไม่ยอมรับความจริงบางข้อที่ต้องเชื่อตามความเชื่อที่พระเจ้าและพระศาสนจักรคาทอลิกกำหนดให้เชื่อ หรือผิดด้านในความสงสัยเกี่ยวกับความเชื่อดังกล่าว การปฏิเสธละทิ้งความเชื่อ (apostasy) คือการปฏิเสธไม่ยอมรับความเชื่อของคริสตศาสนาโดยสิ้นเชิง การแตกแยก (schism) เป็นการไม่ยอมอยู่ใต้ปกครองของสมเด็จพระสันตะปาปา หรือการไม่ยอมรับความสัมพันธ์กับสมาชิกของพระศาสนจักรที่อยู่ใต้ปกครองของพระองค์”

ความหวัง

2090 เมื่อพระเจ้าทรงเปิดเผยพระองค์และทรงเรียกมนุษย์ มนุษย์ก็ไม่อาจตอบสนองความรักของพระเจ้าได้เต็มที่ด้วยพลังของตน เขาต้องหวังว่าพระเจ้าจะประทานความสามารถให้ตนรักตอบพระองค์และปฏิบัติตามบัญญัติความรักได้ ความหวังคือการรอคอยพระพรของพระเจ้าและการจะได้ชมพระพักตร์พระเจ้าด้วยความมั่นใจ ความหวังยังเป็นความกลัวไม่กล้าทำผิดต่อความรักพระเจ้าและกลัวจะรับโทษจากพระองค์

2091 พระบัญญัติประการแรกยังกล่าวถึงบาปที่เกี่ยวกับความหวังด้วย ได้แก่ความหมดหวัง และความชะล่าใจ

ความหมัดหวัง เมื่อมนุษย์เลิกหวังต่อไปว่าจะได้รับความรอดพ้นส่วนตัวของตนจากพระเจ้า เลิกหวังว่าจะได้รับความช่วยเหลือจากพระองค์เพื่อบรรลุถึงความรอดพ้น หรือเลิกหวังว่าจะได้รับการอภัยบาปของตน ความหมัดหวังขัดกับความดีของพระเจ้า ขัดต่อความยุติธรรมของพระองค์ – เพราะพระเจ้าทรงซื่อสัตย์ต่อพระสัญญาของพระองค์ – และขัดต่อพระกรุณาของพระองค์

2092 ความชะล่าใจมีอยู่สองชนิด หรือมนุษย์ที่คิดว่าตนมีความสามารถ (หวังว่าตนสามารถช่วยรอดพ้นได้โดยไม่ต้องได้รับความช่วยเหลือจากเบื้องบน) หรือมั่นใจในพระสรรพานุภาพและพระกรุณาของพระเจ้า (หวังว่าจะได้รับการอภัยจากพระองค์โดยไม่ต้องกลับใจ และรับสิริรุ่งโรจน์โดยไม่ต้องทำดีอะไร)

ความรัก

2093 ความเชื่อถึงความรักของพระเจ้ารวมการเชื่อเชิญและเรียกร้องให้ตอบสนองความรักของพระเจ้าด้วยความรักจากใจจริง พระบัญญัติประการแรกสั่งให้เรารักพระเจ้าเหนือทุกสิ่ง และรักสิ่งสร้างทุกอย่างเพื่อพระองค์และเพราะพระองค์

2094 เราอาจทำบาปผิดต่อความรักต่อพระเจ้าได้หลายวิธี ได้แก่

- ความไม่สนใจ ที่จะคิดถึงความรักต่อพระเจ้าหรือปฏิเสธไม่ยอมรักพระองค์ ไม่รับรู้ความรักและพลังของความรักนี้
- การไม่รู้บุญคุณ ไม่สนใจหรือไม่ยอมรับรู้ความรักของพระเจ้าและตอบสนองความรักนี้
- ความเย็นชา เป็นความล้งเลใจหรือไม่สนใจที่จะตอบสนองความรักของพระเจ้า อาจรวมไปถึงการไม่ยอมรับพลังผลักดันของความรัก
- ความเกียจคร้าน ด้านจิตใจจนกระทั่งไม่ยอมรับความยินดีที่มาจากพระเจ้า และรังเกียจไม่ยอมรับความดีของพระเจ้า
- ความเกลียดชังพระเจ้า ซึ่งมาจากความหยิ่งยโส ขัดแย้งกับความรักของพระเจ้าที่เขาปฏิเสธไม่ยอมรับความรักของพระองค์ และตั้งใจสาปแช่งพระเจ้าที่ทรงห้ามไม่ให้เขาทำบาปและทรงลงโทษบาป

II. “ท่านจะต้องรับใช้พระองค์เพียงผู้เดียว”

2095 คุณธรรมเกี่ยวกับพระเจ้า คือความเชื่อ ความหวัง และความรัก เพิ่มพลังและให้ชีวิตแก่คุณธรรมเกี่ยวกับความประพฤติ ดังนั้น ความรักชักนำเราให้ถวายสิ่งที่เราในฐานะสิ่ง

สร้างต้องถวายคืนแด่พระเจ้าตามความยุติธรรม คุณธรรมการนับถือศาสนาช่วยจัดให้เรา มี
ทำที่ประการนี้

การนมัสการพระเจ้า

2096 การนมัสการเป็นกิจกรรมแรกของคุณธรรมการนับถือศาสนา การนมัสการพระเจ้าคือการยอมรับว่าพระองค์ทรงเป็นพระเจ้า ทรงเป็นพระผู้เนรมิตสร้างและพระผู้ช่วยให้รอด
พ้น ทรงเป็นเจ้านายปกครองสรรพสิ่งที่มีความเป็นอยู่ ทรงเป็นความรักและผู้ทรงเมตตาไร้
ขอบเขต พระเยซูเจ้าได้ตรัสโดยทรงยกข้อความจากหนังสือเฉลยธรรมบัญญัติ (ฉบ 6:13) ว่า
“จงนมัสการองค์พระผู้เป็นเจ้าของท่านและรับใช้พระองค์แต่ผู้เดียวเท่านั้น” (ลก 4:8)

2097 นมัสการพระเจ้าหมายถึงการยอมรับด้วยความเคารพและยอมอยู่ใต้อำนาจอย่าง
ที่สุดว่า “สิ่งสร้างเป็นความเปล่า” ที่มีความเป็นอยู่ได้จากพระเจ้าเท่านั้น นมัสการพระเจ้าคือ
การสรรเสริญพระองค์เช่นเดียวกับที่พระนางมารีย์ทรงกระทำในบท “Magnificat” (“วิญญูณาณ
ข้าพเจ้าประกาศความยิ่งใหญ่”) ยกย่องพระองค์และถ่อมตน ประกาศด้วยความกตัญญูรู้คุณ
ว่าพระองค์ทรงกระทำกิจการยิ่งใหญ่ และพระนามของพระองค์ศักดิ์สิทธิ์ การนมัสการพระเจ้า
หนึ่งเดียวช่วยมนุษย์ให้เป็นอิสระจากการให้ความสำคัญแก่ตนเองเท่านั้น จากการเป็นทาสของ
บาป และจากการนับถือโลกนี้เป็นเทพเจ้า

การอธิษฐานภาวนา

2098 กิจกรรมความเชื่อ ความหวังและความรักที่พระบัญญัติประการแรกสั่งให้ปฏิบัติ
สำเร็จไปในการอธิษฐานภาวนา การยกจิตใจขึ้นหาพระเจ้าเป็นการแสดงออกถึงการที่เรา
นมัสการพระเจ้า การอธิษฐานภาวนาสรรเสริญและขอบพระคุณ การวอนขอแทนผู้อื่นและขอ
ความช่วยเหลือ การอธิษฐานภาวนาเป็นเงื่อนไขจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อให้ผู้หนึ่งสามารถปฏิบัติ
ตามพระบัญชาของพระเจ้าได้ “จำเป็นต้องอธิษฐานภาวนาอยู่เสมอโดยไม่ทอดทิ้ง” (ลก 18:1)

การถวายบูชา

2099 เป็นการถูกต้องที่จะถวายบูชาแด่พระเจ้าเป็นเครื่องหมายของการนมัสการและ
การสำนึกในพระคุณ การวอนขอและความสนิทสัมพันธ์กับพระองค์ “การถวายบูชาที่แท้จริงก็
คือกิจกรรมทุกอย่างที่ทำไปเพื่อเราจะได้มีความสัมพันธ์ศักดิ์สิทธิ์ชิดสนิทกับพระเจ้า นั่นคือมี
ความสัมพันธ์กับจุดหมายแห่งความดีนั้นที่ทำให้เรามีความสุขได้อย่างแท้จริง”

2100 การถวายบูชาภายนอก เพื่อจะเป็นการถวายบูชาแท้จริง ต้องเป็นการแสดงออกของการถวายบูชาฝ่ายจิต “เครื่องบูชาแต่พระเจ้าคือดวงจิตที่เป็นทุกซ์...” (สดด 51:19?) บรรดาประกาศกในพันธสัญญาเดิมหลายครั้งตำหนิการถวายบูชาที่ไม่มาจากการมีส่วนร่วมจากภายในจริง ๆ หรือการถวายบูชาที่ไม่ควบคู่ไปกับความรักต่อเพื่อนมนุษย์ พระเยซูเจ้าทรงเตือนให้ระลึกถึงถ้อยคำของประกาศกโฮเซยาว่า “เราพอใจความเมตตาการุณา มิใช่พอใจเครื่องบูชา” (มธ 9:13; 12:7) การถวายบูชาที่สมบูรณ์หนึ่งเดียวก็คือการถวายบูชาที่พระคริสตเจ้าทรงถวายบนไม้กางเขนด้วยการถวายพระองค์ทั้งหมดแต่ความรักของพระบิดาและเพื่อความรอดพ้นของเรา ถ้าเราร่วมถวายตัวเรากับการถวายบูชาของพระองค์ เราก็อาจทำให้ชีวิตของเราเป็นการถวายบูชาแต่พระเจ้าได้

คำสัญญาและบนบาน

2101 ในหลายกรณี คริสตชนได้รับเรียกให้ทำสัญญากับพระเจ้า คือล้างบาปและศีลกำลัง ศีลสมรสและศีลบวชมีคำสัญญารวมอยู่ด้วยเสมอ คริสตชน โดยความศรัทธาส่วนตัว ยังอาจสัญญากับพระเจ้าว่าจะทำกิจการบางประการ อธิษฐานภาวนาบางบท ทำทานบางอย่าง เดินทางไปแสวงบุญบางแห่ง ฯลฯ ด้วยก็ได้ ความเชื่อสัตย์ต่อคำสัญญาที่ได้ทำไว้แต่พระเจ้าเป็นการถวายเกียรติแด่พระมหิทธานุภาพของพระเจ้าและแสดงความรักต่อพระเจ้าผู้ทรงสัตย์

2102 “การบนบาน นั้นคือคำสัญญาโดยจงใจและอิสระที่ทำต่อพระเจ้าว่า จากคุณธรรมความศรัทธา ตนจะทำกิจกรรมดีที่จำเป็นต้องทำให้สำเร็จ” การบนบานเป็นกิจศรัทธาที่คริสตชนผูกมัดตนเองแต่พระเจ้าหรือเป็นกิจกรรมดีที่เขาสัญญาจะทำถวายพระองค์ ดังนั้น โดยการปฏิบัติตามการบนบานของตน เขาจึงทำตามที่เขาได้สัญญาหรือถวายตนไว้แต่พระองค์ หนังสือกิจการอัครสาวกแสดงให้เราเห็นว่านักบุญเปาโลได้สนใจที่จะปฏิบัติตามการบนบานที่ท่านได้ทำไว้

2103 พระศาสนจักรยอมรับคุณค่าของคำบนบานจะปฏิบัติตามคำแนะนำของพระวรสารว่าเป็นแบบอย่างน่าปฏิบัติตาม

“พระศาสนจักรมารดาอินดีที่พบว่าภายนอกอ้อมอกของตนมีชายและหญิงหลายคนติดตามการสละตนของพระเจ้าได้อย่างใกล้ชิด และแสดงอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ได้รับความยากจนโดยอิสระเสรีเยี่ยงบุตรของพระเจ้า และสละน้ำใจของตนเอง เขาเหล่านี้ยอมอยู่ใต้บังคับของมนุษย์ด้วยกันมากกว่าตามพระบัญญัติ เพราะเห็นแก่พระเจ้าในเรื่องความครบครัน เพื่อทำตนให้

ละม้ายอย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้นกับพระคริสตเจ้าผู้ทรงยอมเชื่อฟัง” ในบางกรณี พระศาสนจักร เพราะเหตุผลสมควร อาจยกเว้นจากพันธะของการบวชและคำสัญญาได้

หน้าที่ของสังคมด้านศาสนา และสิทธิเสรีภาพในการนับถือศาสนา

2104 “มนุษย์ทุกคนจำเป็นต้องแสวงหาความจริง โดยเฉพาะความจริงที่เกี่ยวกับพระเจ้าและพระศาสนจักรของพระองค์ ยอมรับและปฏิบัติตามความจริงนั้นเมื่อรู้แล้วด้วย” หน้าที่นี้สืบเนื่องมาจากธรรมชาติของมนุษย์โดยตรง และไม่ขัดกับการนับถือจากใจจริงต่อศาสนาต่างๆ ที่ “บ่อยๆ สะท้อนแสงแห่งความจริงที่ส่องสว่างมนุษย์ทุกคน” และไม่ขัดกับข้อเรียกร้องของความรักที่เร่งรีบบรรดาคริสตชน “ให้ทำทุกอย่างด้วยความรัก อย่างรอบคอบ และด้วยความเพียรกับเพื่อนมนุษย์ที่ยังคงอยู่ในความหลงผิดหรือความไม่รู้เกี่ยวกับความเชื่อ”

2105 หน้าที่ที่จะต้องถวายเป็นคารวาทิพย์แท้จริงต่อพระเจ้านั้นเกี่ยวข้องกับมนุษย์ตั้งแต่ละคนและในสังคม เรื่องนี้เป็น “คำสอนคาทอลิกที่สืบต่อกันมาเกี่ยวกับหน้าที่ทางปฏิบัติของมนุษย์แต่ละคนและของสังคมต่อศาสนาที่ยั่งยืนและพระศาสนจักรหนึ่งเดียวของพระคริสตเจ้า” พระศาสนจักรซึ่งประกาศข่าวดีแก่มวลมนุษย์โดยไม่หยุดยั้ง ยังคงทำงานเพื่อให้เขาทั้งหลายสามารถรับรู้ถึง “เจตนารมณ์และขนบธรรมเนียม กฎเกณฑ์และโครงสร้างของชุมชน” ที่เขาดำเนินชีวิตอยู่ด้วย เป็นหน้าที่ด้านสังคมของบรรดาคริสตชน ที่จะต้องรักษาและปลูกฝังแต่ละคนให้มีความรักความจริงและความดี หน้าที่นี้เรียกร้องให้เขาแสดงให้ทุกคนรู้จักคารวาทิพย์ของศาสนาที่ยั่งยืนหนึ่งเดียวที่มีอยู่ในพระศาสนจักรคาทอลิกและสืบเนื่องมาจากบรรดาอัครสาวก บรรดาคริสตชนได้รับเรียกมาให้เป็นแสงสว่างส่องโลก ดังนั้น พระศาสนจักรจึงแสดงให้เห็นว่าพระคริสตเจ้าทรงเป็นกษัตริย์ปกครองเหนือสิ่งสร้างทั้งหมดและโดยเฉพาะเหนือสังคมมนุษย์ทั้งหลาย

2106 “ในเรื่องศาสนาไม่มีผู้ใดถูกบังคับให้ปฏิบัติขัดกับมโนธรรมของตน หรือถูกขัดขวางไม่ให้ปฏิบัติตามมโนธรรมของตนทั้งในเรื่องส่วนตัวและในเรื่องสาธารณะ ทั้งเมื่ออยู่คนเดียวหรืออยู่ร่วมกับผู้อื่น ภายในขอบเขตที่กำหนดไว้” สิทธิประการนี้ตั้งอยู่บนธรรมชาติของมนุษย์แต่ละคนซึ่งมีศักดิ์ศรีที่จะยอมรับความจริงเกี่ยวกับพระเจ้าที่อยู่เหนือระเบียบของวัตถุได้โดยอิสระ เพราะเหตุนี้ สิทธิประการนี้ “จึงยังคงอยู่แม้ในเขาเหล่านั้นที่ไม่ยอมปฏิบัติตามข้อเรียกร้องที่จะต้องแสวงหาความจริงและยึดมั่นในความจริงนี้ด้วย”

2107 “ถ้าเพราะสภาพแวดล้อมของประชากรต่างๆ มีการยอมรับศาสนาหนึ่งเป็นศาสนาพิเศษเฉพาะของชุมชนในธรรมเนียมการปกครองของตน ในเวลาเดียวกัน ก็ยังจำเป็นต้องยอมรับและเคารพสิทธิในเสรีภาพในการนับถือศาสนาของประชาชนทุกคนและทุกชุมชนด้วย”

2108 สิทธิที่จะมีเสรีภาพในการนับถือศาสนาไม่ใช่การอนุญาตด้านศีลธรรมให้ยึดมั่นในความผิด และไม่ใช่อำนาจให้สิทธิแก่ความหลงผิด[34] แต่เป็นสิทธิตามธรรมชาติของมนุษย์บุคคลหนึ่งที่จะมีสิทธิโดยชอบธรรม นั่นคือ สิทธิที่จะต้องไม่ถูกบังคับจากภายนอกโดยอำนาจปกครองทางการเมือง ภายในขอบเขตที่ยุติธรรม ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับศาสนา สิทธิตามธรรมชาติประการนี้ต้องได้รับการรับรู้ตามกฎหมายของสังคมโดยถือว่าเป็นสิทธิของพลเมือง

2109 สิทธิเสรีภาพในการนับถือศาสนาโดยธรรมชาติแล้วไม่อาจไม่มีขอบเขตจำกัดและไม่อาจถูกจำกัดโดยระเบียบทางบ้านเมืองที่เข้าใจใน “ทางปฏิบัติ” หรือ “ตามธรรมชาติ” เท่านั้น “ขอบเขตที่เหมาะสม” ในเรื่องนี้ต้องถูกกำหนดโดยผู้มีอำนาจปกครองบ้านเมืองตามสภาพทางสังคมของแต่ละเรื่องด้วยความรอบคอบทางการเมืองตามที่ผลประโยชน์ส่วนรวมเรียกร้อง “ตามหลักการด้านกฎหมายและสอดคล้องกับมาตรฐานทางศีลธรรมโดยแท้จริง”

III. “ท่านอย่ามีพระเจ้าอื่นใดนอกจากเรา”

2110 พระบัญญัติประการแรกยังห้ามไม่ให้นับถือเทพเจ้าอื่นนอกจากองค์พระผู้เป็นเจ้าของพระองค์เดียวผู้ทรงเปิดเผยพระองค์แก่ประชากรของพระองค์ ห้ามการปฏิบัตินอกรีตและการไม่มีศาสนา การปฏิบัตินอกรีตเป็นการถือศาสนามากเกินไปอย่างผิด ๆ การไม่มีศาสนาเป็นความผิดที่ขัดต่อคุณธรรมการนับถือศาสนาเพราะเป็นความบกพร่อง

การปฏิบัตินอกรีต (superstition)

2111 การปฏิบัตินอกรีตเป็นการเบี่ยงเบนของความรู้สึกด้านศาสนาและออกไปจากวิธีปฏิบัติที่กำหนดไว้ การปฏิบัตินอกรีตอาจเกี่ยวกับคารวกิจที่เราถวายแด่พระเจ้าเที่ยงแท้ได้ด้วย เช่นเราอาจให้กิจกรรมที่ตามปกติถูกต้องและจำต้องปฏิบัตินั้นมีมนต์ขลังหรืออำนาจพิเศษอย่างใดอย่างหนึ่ง การกำหนดให้บทภาวนาบางบทหรือเครื่องหมายศักดิ์สิทธิ์บางประการมีอำนาจพิเศษโดยการ กระทำภายนอกเท่านั้นโดยไม่เรียกร้องให้มีสภาพภายในจิตที่ศึลนั้น เรียกร้องยอมเป็นการตกอยู่ในการปฏิบัตินอกรีต

การกราบไหว้รูปเคารพ

2112 พระบัญญัติประการแรกห้ามการเคารพนับถือเทพเจ้าหลายองค์ (polytheism) พระบัญญัติประการนี้เรียกร้องไม่ให้มนุษย์เชื่อและเคารพนับถือพระเจ้าอื่นใดนอกจากพระเจ้าเพียงพระองค์เดียว พระคัมภีร์ย้ำอยู่เสมอถึงการต้องไม่ยอมรับนับถือ “รูปเคารพ [...] เป็นเงินและทองคำ สร้างขึ้นด้วยฝีมือมนุษย์” รูปเคารพเหล่านี้ “มีปากแต่พูดไม่ได้ มีตาแต่มองไม่เห็น.....” รูปเคารพไร้สาระเหล่านี้ทำให้มนุษย์ไร้สาระไปด้วย “ขอให้ผู้สร้างรูปเคารพเหล่านี้เป็นเหมือนรูปที่เขาสร้าง ทุกคนที่วางใจในรูปเหล่านี้จึงเป็นเช่นเดียวกัน” (สดด 115:4-5,8) ตรงกันข้าม พระเจ้าทรงเป็น “พระเจ้าผู้ทรงชีวิต” (ยฮว 3:10) พระองค์ประทานชีวิตและทรงเข้ามาเกี่ยวข้องกับมนุษย์ในประวัติศาสตร์

2113 การกราบไหว้รูปเคารพไม่หมายถึงเพียงคารวักไม่ถูกต้องของคนต่างศาสนาเท่านั้น ยังคงเป็นการประจัญความเชื่ออยู่ตลอดเวลา การกราบไหว้รูปเคารพนี้อยู่ที่การยกย่องสิ่งที่ไม่ใช่พระเจ้าขึ้นเป็นพระเจ้า การกราบไหว้รูปเคารพมิได้เสมอเมื่อมนุษย์เคารพนับถือสิ่งสร้างแทนที่พระเจ้า ไม่ว่าจะเป็นเทพเจ้าหรือปีศาจ (เช่นการเคารพนับถือผีปีศาจ) อำนาจ ความสนุกสนาน เชื่อชาติ บรรพบุรุษ รัฐ เงินทอง ฯลฯ “ท่านทั้งหลายจะปรนนิบัติรับใช้พระเจ้าและเงินทองพร้อมกันไม่ได้” (มธ 6:24) บรรดามรดกสักขีจำนวนมากยอมสละชีวิตเพื่อจะไม่ต้องกราบไหว้ “สัตวีย์รายไม่ยอมแม้กระทั่งการเสแสร้งประกอบพิธีเหล่านี้ การกราบไหว้รูปเคารพปฏิเสธไม่ยอมรับอำนาจปกครองหนึ่งเดียวของพระเจ้า ดังนั้นจึงเข้ากันไม่ได้กับความสนิทสัมพันธ์กับพระเจ้า

2114 ชีวิตมนุษย์พบเอกภาพในการนมัสการพระเจ้าหนึ่งเดียว บัญญัติให้มนัสการพระเจ้าเพียงหนึ่งเดียวทำให้มนุษย์ไม่มีความซับซ้อนและช่วยเขาให้พ้นจากความแตกแยกไร้ขอบเขต การกราบไหว้รูปเคารพเป็นการทำลายความรู้สึกด้านศาสนาที่เกิดมาพร้อมกับมนุษย์ ผู้กราบไหว้รูปเคารพเป็นผู้ที่ “เปลี่ยนแปลงความรู้เรื่องพระเจ้าที่ฝังแน่นอยู่ในจิตใจไปหาสิ่งอื่นที่ไม่ใช่พระเจ้า”

การทำนายอนาคตและใช้เวทย์มนต์

2115 พระเจ้าอาจทรงเปิดเผยอนาคตให้แก่ประกาศกหรือผู้ศักดิ์สิทธิ์อื่น ๆ รู้ได้ ถึงกระนั้นท่าทีที่ถูกต้องของคริสตชนนั้นอยู่ที่การมอบตนด้วยความมั่นใจไว้ในพระญาณเอื้ออาทรของพระองค์เกี่ยวกับเหตุการณ์ในอนาคตและเลิกอยากรู้หรืออยากเห็นอย่างไม่เหมาะสมเกี่ยวกับเรื่องนี้ ความสะเพร่าอาจก่อให้เกิดความไม่รับผิดชอบ

2116 เราต้องไม่ยอมรับการทำนายอนาคตทุกรูปแบบ การเข้าหาผีหรือปีศาจ การปลุกผู้ตายขึ้นมาหรือการกระทำอื่นๆ ที่เข้าใจอย่างผิดๆ ว่าอาจ “เปิดเผย” ให้รู้อนาคตได้[45] การปรึกษาผู้ดวงชะตา โหราศาสตร์ การดูลายมือ การดูฤกษ์ยามและการทำนายอนาคต การเข้าเฝ้าฯ เข้าทรงแสดงให้เห็นความต้องการที่จะควบคุมเวลา เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ ควบคุมมนุษย์ และอำนาจลึกลับให้อยู่ในอำนาจของตน กิจกรรมเหล่านี้อยู่ตรงข้ามกับการถวายเกียรติและความเคารพพร้อมกับความเคารพยำเกรงต่อคนรักที่เราต้องมีให้แก่พระเจ้าเพียงพระองค์เดียว

2117 การทำเวทย์มนต์คาถาทุกอย่างที่ต้องการควบคุมอำนาจลึกลับเพื่อนำอำนาจเหล่านี้ให้มารับใช้ตนและเพื่อจะได้มีอำนาจเหนือธรรมชาติเหนือเพื่อนมนุษย์ – แม้เพื่อมีอำนาจบำบัดรักษาผู้อื่นด้วย – ล้วนเป็นความผิดอย่างหนักต่อคุณธรรมการนับถือศาสนา กิจกรรมเหล่านี้ยังน่าประณามมากขึ้นถ้าควบคุมไปกับความตั้งใจที่จะทำร้ายผู้อื่น หรือเพื่อขอให้ปีศาจเข้ามาช่วยเหลือ การสวมเครื่องรางของขลังก็เป็นกิจการนำตำหนิดด้วย การใช้เวทย์มนต์คาถา (spiritism) บ่อย ๆ ยังรวมถึงการทำนายอนาคตและศาสตร์ลึกลับ พระศาสนจักรยังเตือนบรรดาผู้มีความเชื่อให้ละเว้นกิจกรรมนี้ การใช้วิชาการแพทย์แผนโบราณไม่ทำให้การไปเรียกหาอำนาจชั่วร้ายและหาประโยชน์จากความเชื่อง่ายของผู้อื่นกลายเป็นสิ่งที่ถูกต้องขึ้นมาได้

การไม่มีศาสนา

2118 พระบัญญัติของพระเจ้าประการแรกประณามบาปต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการไม่มีศาสนาโดยเฉพาะ เช่นการทดลองพระเจ้าด้วยคำพูดหรือการกระทำ การล่วงเกินพระเจ้าและการซื้อขายสิ่งของหรือตำแหน่งศักดิ์สิทธิ์ (simony)

2119 การทดลองพระเจ้าเป็นการนำความดีและพระสรรพานุภาพของพระองค์มาทดสอบด้วยวาจาหรือกิจการ ปีศาจต้องการได้รับผลเช่นนี้จากพระเยซูเจ้า คือต้องการให้พระองค์ทรงกระโดดลงมาจากยอดพระวิหาร และทรงบังคับให้พระเจ้าทรงทำงานในการกระทำเช่นนี้ แต่พระเยซูเจ้าทรงนำพระวาจาของพระเจ้ามาตอบได้ว่า “อย่าทดลององค์พระผู้เป็นเจ้าพระเจ้าของท่านเลย” (ฉบบ 6:16) การทำทนายที่อยู่ในการทดลองพระเจ้าเช่นนี้เป็นการทำผิดต่อความเคารพและความไว้วางใจที่เราต้องมีต่อพระผู้ทรงเนรมิตสร้างและองค์พระผู้เป็นเจ้าของเรา รวมทั้งความสงสัยถึงความรัก พระญาณเหนืออาทร และพระอานุภาพของพระองค์อยู่เสมอ

2120 การล่วงเกิน (ทูลจาร - sacrilege) คือการกระทำที่ขาดความเคารพและไม่เหมาะสมต่อศีลศักดิ์สิทธิ์และกิจกรรมอื่นๆ ของพิธีกรรม รวมทั้งต่อบุคคลและสถานที่ได้ถวาย

แต่พระเจ้าแล้ว การล่วงเกินเป็นบาปหนัก โดยเฉพาะเมื่อทำต่อศีลมหาสนิท เพราะพระกายของพระคริสต์เจ้าประทับอยู่โดยแท้จริง (substantially) ในศีลนี้

2121 การซื้อขายสิ่งของหรือตำแหน่งศักดิ์สิทธิ์ (simony) ได้ชื่อเช่นนี้มาจากซีโมนผู้วิเศษในหนังสือกิจการอัครสาวก เขาต้องการซื้ออำนาจฝ่ายจิตที่เขาเห็นว่าแสดงผลในบรรดาอัครสาวก แต่เปโตรตอบว่า “ท่านและเงินของท่านจงพินาศ เพราะท่านคิดว่าท่านใช้เงินซื้อของประทานของพระเจ้าได้” (กจ 8:20) เปโตรปฏิบัติตามพระวาจาของพระเยซูที่ว่า “ท่านได้รับมาโดยไม่เสียค่าตอบแทน ก็จงให้เขาโดยไม่รับค่าตอบแทนด้วย” (มธ 10:8) เป็นไปไม่ได้ที่เราจะหวังพระพรของพระเจ้าไว้เป็นของตนเองและทำเหมือนกับว่าเราเป็นเจ้าของและเจ้านายของพระพรเหล่านี้ซึ่งเกิดมาจากพระเจ้า เราได้รับพระพรเหล่านี้ได้จากพระองค์เท่านั้นโดยไม่ต้องเสียค่าตอบแทนอะไร

2122 “ศาสนบริกรไม่อาจเรียกร้องอะไรได้สำหรับการประกอบพิธีศีลศักดิ์สิทธิ์ นอกจากของถวายที่ผู้มีอำนาจปกครองกำหนดไว้ ต้องระวังเสมออย่าให้คนยากจนไม่ได้รับความช่วยเหลือของศีลศักดิ์สิทธิ์เพราะความยากจน”[51] ผู้มีอำนาจปกครองที่เกี่ยวข้องยอมกำหนด “ของถวาย” นี้โดยอาศัยหลักการที่ว่าประชากรคริสตชนต้องช่วยเหลือศาสนบริกรของพระศาสนจักร “คนงานยอมมีสิทธิได้รับอาหารของตน” (มธ 10:10)

อเทวนิยม (การไม่นับถือพระเจ้า, atheism)

2123 “หลายคน..ร่วมสมัยของเราไม่เคยรู้สึกความสัมพันธ์ลึกซึ้งและมีชีวิตชีวากับพระเจ้า หรือไม่ยอมรับความสัมพันธ์นี้อย่างเปิดเผย ประหนึ่งว่าอเทวนิยมจัดได้ว่าเป็นปัญหาสำคัญในสมัยของเรา”

2124 คำว่า “อเทวนิยม” (atheism) มีความหมายครอบคลุมถึงปรากฏการณ์หลากหลาย รูปแบบที่เห็นอยู่บ่อยๆ คือลัทธิวัตถุนิยมทางปฏิบัติ (practical materialism) ที่จำกัดความต้องการและความทะเยอทะยานของตนอยู่ที่สถานที่และเวลาเท่านั้น มนุษยนิยมที่ไม่ยอมรับพระเจ้าเข้าใจอย่างผิดๆว่ามนุษย์เป็นอะไรที่ “เป็นจุดหมายของตนเอง เป็นผู้สร้างสรรค์และจัดการประวัติศาสตร์ของตนแต่เพียงผู้เดียว” อีกรูปแบบหนึ่งของอเทวนิยมทุกวันนี้มีความหวังว่ามนุษย์จะได้รับการปลดปล่อยให้รอดพ้นได้อาศัยการปลดปล่อยด้านเศรษฐกิจและสังคม “ที่ศาสนาโดยธรรมชาติของตนพยายามที่จะขัดขวางโดยตั้งความหวังอย่างลม ๆ แล้ง ๆ ไว้ถึงชีวิตในอนาคต ทำให้มนุษย์ไม่กล้าทำงานเพื่อก่อสร้างชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นในโลกนี้”

2125 อเทวนิยม ในฐานะที่ปฏิเสธหรือไม่ยอมรับว่ามีพระเจ้า เป็นบาปผิดต่อคุณธรรม การนับถือศาสนา ความรับผิดชอบต่อความผิดนี้อาจลดลงได้เพราะเจตนาและกรณีแวดล้อม “ผู้มีความเชื่ออาจมีบทบาทอยู่บ้างในการเกิดและขยายตัวของอเทวนิยมในฐานะที่เดินเลี้ยวไม่ศึกษาความเชื่อ หรือโดยสอนความรู้อย่างไม่ถูกต้อง หรือโดยการดำเนินชีวิตด้านศาสนาของตน นับได้ว่า โดยความผิดด้านความประพฤติและสังคม เขาได้ปิดบังมากกว่าจะเปิดเผย ภาพลักษณ์ของพระเจ้าและศาสนาให้ปรากฏ”

2126 อเทวนิยมหลายครั้งตั้งอยู่บนความเข้าใจผิดเรื่องอัตตานิติ (autonomy) ของมนุษย์ที่ก้าวไปไกลจนไม่ยอมรับการอยู่ใต้อำนาจของพระเจ้าแต่ประการใด ถึงกระนั้น การยอมรับพระเจ้านั้นมิได้ขัดกับศักดิ์ศรีของมนุษย์แต่ประการใด “ในเมื่อศักดิ์ศรีเช่นนี้มีพื้นฐานและสมบูรณ์ขึ้นในพระเจ้าเอง” พระศาสนจักรรู้ดีว่า “ชาวดีของตนนั้นเข้ากันได้ดีกับความปรารถนาแม้ที่ลึกที่สุดในจิตใจของมนุษย์”

อไถยนิยม (agnosticism)

2127 อไถยนิยมมีหลายรูปแบบ ในบางกรณี ผู้ที่ไม่ยอมรับว่าเรารู้จักพระเจ้าได้ก็ไม่ได้ ปฏิเสธพระเจ้า ตรงกันข้าม เขาเรียกร้องให้มีอะไรบางอย่างที่เป็นโลกุตระ (อยู่เหนือโลกออกไป) ที่ไม่อาจเปิดเผยตนเองและไม่มีผู้ใดอาจกล่าวอะไรเกี่ยวกับสิ่งนี้ได้ ในอีกบางกรณี ผู้ที่ไม่ยอมรับว่าเรารู้จักพระเจ้าได้ก็ไม่ได้อาจตัดสินใจได้ว่ามีพระเจ้าหรือไม่ โดยประกาศว่าเราไม่อาจพิสูจน์ หรือแม้แต่จะยืนยันหรือปฏิเสธเรื่องนี้ได้

2128 บางครั้ง อไถยนิยมอาจมีความพยายามค้นคว้าอะไรบางอย่างเรื่องพระเจ้า แต่ในขณะเดียวกันก็อาจหมายถึงการวางเฉยไม่สนใจ หมายถึงการหนีปัญหาสุดท้ายเรื่องที่ว่า มีพระเจ้าหรือไม่ และยังอาจหมายถึงความเกียจคร้านของมโนธรรมในเรื่องศีลธรรม บ่อย ๆ ที่สุด อไถยนิยมก็เท่ากันกับอเทวนิยมในทางปฏิบัติ

IV. “ท่านต้องไม่ทำรูปเคารพสำหรับตน....”

2129 พระบัญชาของพระเจ้าประการนี้ห้ามไม่ให้มนุษย์สร้างรูปเหมือนทั้งหลายของพระเจ้า หนังสือเฉลยธรรมบัญญัติอธิบายไว้ว่า “เมื่อองค์พระผู้เป็นเจ้าตรัสแก่ท่านจากกองไฟที่ภูเขาไซเนบ ท่านไม่เห็นพระองค์เลย เพราะฉะนั้น จงระวังให้ดี อย่าเสี่ยงชีวิต ท่านจะต้องไม่หลงทำบาปโดยทำรูปเคารพใดๆ ขึ้นมากราบไหว้” (ฉธบ 4:15-16) พระเจ้าทรงเป็นโลกุตระอย่างสมบูรณ์ พระองค์ทรงล้ำแดงพระองค์แก่ชาวอิสราเอล “พระองค์ทรงเป็นทุกสิ่ง” แต่ใน

เวลาเดียวกันก็ทรง “ยิ่งใหญ่เหนือพระราชกิจทุกสิ่งทีทรงกระทำ” (บสร 43:27-28) ทรงเป็น “บ่อเกิดของความมั่งคั่ง” (ปชญ 13:3)

2130 ในพันธสัญญาเดิม พระเจ้าทรงบัญชาหรือทรงอนุญาตให้สร้างภาพซึ่งเป็นสัญลักษณ์ช่วยชี้นำไปสู่ความรอดพ้นเดชะพระวจนาตถ์ผู้ทรงรับพระธรรมชาติมนุษย์ เช่น ภูทองสัมฤทธิ์ หีบพระบัญญัติ และรูปบรรดาเศวต

2131 สภาสังคายนาสากลครั้งที่ 7 ที่เมืองนีเซอา (ค.ศ. 787) ประกาศประณามพวกที่ทำลายรูปศักดิ์สิทธิ์ (Iconoclasts) รับรองการเคารพรูปภาพของพระคริสตเจ้า รวมทั้งของพระมารดาของพระเจ้า รูปภาพของบรรดาทูตสวรรค์และผู้ศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ เป็นการถูกต้อง โดยคำนึงถึงพระธรรมล้ำลึกการรับพระธรรมชาติมนุษย์ของพระวจนาตถ์ โดยการรับพระธรรมชาติมนุษย์ พระบุตรของพระเจ้าทรงเริ่ม “แผนการอัน” ใหม่เกี่ยวกับรูปภาพ

2132 การที่คริสตชนเคารพรูปภาพไม่ขัดกับพระบัญญัติประการแรกที่ห้ามไม่ให้กราบนมัสการรูปเคารพ โดยแท้จริงแล้ว “เกียรติที่เราถวายแด่รูปนั้นเป็นการแสดงความเคารพแก่ผู้เป็นแบบ(ของรูปนั้น)” และ “ผู้ที่เคารพรูป ย่อมเคารพผู้ที่มีภาพวาดไว้ในรูปนั้น” เกียรติที่เราถวายแก่รูปศักดิ์สิทธิ์เป็นการคารวะด้วยความเคารพ ไม่ใช่การกราบนมัสการที่เราต้องถวายแด่พระเจ้าเพียงพระองค์เดียวเท่านั้น

“เราแสดงความเคารพทางศาสนาต่อรูป (ของบรรดาผู้ศักดิ์สิทธิ์) ไม่ใช่ต่อรูปเหล่านั้นโดยตรง แต่ตามที่รูปเหล่านั้นนำเราไปหาพระเจ้าผู้ทรงรับพระธรรมชาติมนุษย์ ความเคารพไม่ได้มุ่งไปสู่รูปนั้นในฐานะที่เป็นรูป ไม่หยุดอยู่ที่นั่น แต่มุ่งไปหาผู้ที่รูปนั้นแสดงถึง”

+++++++0+++++++

ตอนที่สอง พระบัญญัติประการที่สอง (2142-2167) อย่าออกนามพระเจ้าโดยไม่สมเหตุ

- I. พระนามขององค์พระผู้เป็นเจ้านั้นศักดิ์สิทธิ์
- II. การกล่าวพระนามขององค์พระผู้เป็นเจ้าอย่างไม่เหมาะสม
- III. ชื่อนักบุญองค์อุปถัมภ์ของคริสตชน

“ท่านต้องไม่กล่าวพระนามองค์พระผู้เป็นเจ้าพระเจ้าของท่านอย่างไม่เหมาะสม” (อพย 20:7)[67]

“ท่านได้ยินคำกล่าวแก่คนโบราณว่า อย่าผิดคำสาบาน [...] แต่เราบอกท่านทั้งหลายว่า อย่าสาบานเลย” (มธ 5:33-34)

I. พระนามขององค์พระผู้เป็นเจ้านั้นศักดิ์สิทธิ์

2142 พระบัญญัติประการที่สองสั่งให้เคารพพระนามขององค์พระผู้เป็นเจ้า พระบัญญัติประการนี้สืบเนื่องมาจากคุณธรรมการนับถือศาสนา และวางกฎไว้เจาะจงยิ่งเกี่ยวกับการใช้วาจาของเราในเรื่องศักดิ์สิทธิ์

2143 ในบรรดาพระวาจาเกี่ยวกับการเปิดเผย มีเรื่องเด่นชัดเรื่องหนึ่ง คือการเปิดเผยพระนามของพระองค์ พระองค์ทรงแจ้งให้ผู้เชื่อในพระองค์รู้จักพระนาม ทรงเปิดเผยพระองค์ในพระธรรมล้ำลึกส่วนพระองค์ การบอกนามให้ทราบเป็นเรื่องของความไว้วางใจและความสนิทสนม “พระนามขององค์พระผู้เป็นเจ้านั้นศักดิ์สิทธิ์” ดังนั้น มนุษย์จึงไม่อาจนำพระนามมาใช้อย่างไม่ถูกต้อง เขาต้องเก็บรักษาพระนามนี้ไว้ในความทรงจำ นมัสการด้วยความรักอย่างเจียม ๆ เขาจะต้องไม่นำพระนามเข้ามาปนกับคำพูดของตนนอกจากเพื่อถวายพระพรสรรเสริญ และถวายพระสิริรุ่งโรจน์แด่พระนามนี้

2144 ความเคารพต่อพระนามของพระเจ้าแสดงถึงความเคารพที่พระธรรมล้ำลึกและความศักดิ์สิทธิ์ทั้งหมดของพระองค์เรียกร้อง ความสำนึกถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นคุณสมบัติของคุณธรรมการนับถือศาสนา

“ความรู้สึกลัวและยำเกรงต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นความรู้สึกของคริสตชนไม่ใช่หรือ? [...] ไม่มีผู้ใดที่มีเหตุผลอาจสงสัยในเรื่องนี้ได้ เป็นความรู้สึกที่เราคงจะมี และอย่างเข้มข้นด้วย ถ้าเราแลเห็นพระเจ้าสูงสุด เป็นความรู้สึกที่เราคงจะมี ถ้าเรา “รู้สำนึก” ว่าพระองค์ประทับอยู่ที่นี้ เราต้องมีความรู้สึกนี้ตามอัตราส่วนที่เราเชื่อว่าพระองค์ประทับอยู่ ถ้าเราไม่มีความรู้สึกเช่นนี้ก็เพราะเราไม่รู้สึกถึงเรื่องนี้ คือไม่เชื่อว่าพระองค์ประทับอยู่ที่นี้”

2145 ผู้มีความเชื่อต้องเป็นพยานถึงพระนามขององค์พระผู้เป็นเจ้า ประกาศความเชื่อถึงพระองค์โดยไม่ยอมแพ้ต่อความกลัว การเทศน์และสอนคำสอนต้องซึมซาบไปด้วยการกราบไหว้นมัสการและความเคารพต่อพระนามของพระเยซูคริสตเจ้า องค์พระผู้เป็นเจ้าของเรา

2146 พระบัญญัติประการที่สองห้ามไม่ให้ใช้พระนามของพระเจ้าอย่างไม่ถูกต้อง นั่นคือการใช้พระนามของพระเจ้า พระเยซูคริสตเจ้า พระแม่มารีย์พรหมจารี และบรรดาผู้ศักดิ์สิทธิ์ (นักบุญ) อย่างไม่เหมาะสม

2147 คำสัญญา ที่ทำไว้กับผู้อื่นเดชะพระนามของพระเจ้า เป็นการผูกมัดพระเกียรติ ความซื่อสัตย์ ความสัตย์จริง และอำนาจของพระเจ้า จึงจำเป็นต้องปฏิบัติตามคำสัญญาเหล่านี้ตามความยุติธรรม การไม่ซื่อสัตย์ต่อคำสัญญาเป็นการใช้พระนามของพระเจ้าอย่างไม่เหมาะสม และเป็นการทำให้พระเจ้าตรัสคำเท็จแบบหนึ่งด้วย

2148 การกล่าวดูหมิ่นพระเจ้า (blasphemy) ขัดกับพระบัญญัติประการนี้โดยตรง เป็นการกล่าวถ้อยคำแสดงความเกลียดชัง ต่ำหนิติเตียน และทำทนาย – ภายในใจหรือกล่าวออกมาภายนอก – ต่อพระเจ้า การกล่าวร้ายถึงพระเจ้า การแสดงความไม่เคารพต่อพระองค์ด้วยคำพูด การใช้พระนามของพระเจ้าอย่างไม่เหมาะสม นักบุญยากอบกล่าวว่าประณามผู้ที่ “กล่าวร้ายต่อพระนาม(เยซู)ซึ่งบันดาลให้ [เขา] เป็นของพระเจ้า” (ยก 2:7) การห้ามกล่าวดูหมิ่นพระเจ้ายังรวมไปถึงการกล่าวร้ายต่อพระศาสนจักรของพระคริสตเจ้า ต่อบรรดาผู้ศักดิ์สิทธิ์ (นักบุญ) ต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ ด้วย การกล่าวดูหมิ่นพระเจ้ายังรวมไปถึงการใช้พระนามพระเจ้ามาปกป้องความผิดของตน มาบังคับประชาชนให้เป็นทาส มาทรมานหรือประหารชีวิต การนำพระนามของพระเจ้ามาใช้ประกอบอาชญากรรมเป็นการผลักดันให้ผู้อื่นไม่ยอมรับนับถือศาสนา

การกล่าวดูหมิ่นพระเจ้าขัดกับการถวายเป็นคารวะที่ต้องแสดงต่อพระเจ้าและพระนามศักดิ์สิทธิ์ของพระองค์ จึงเป็นบาปหนักโดยธรรมชาติของตัวเอง

2149 การสาบาน ที่นำพระนามของพระเจ้าเข้ามาแทรกไว้ด้วย แม้จะไม่มีเจตนาที่จะกล่าวดูหมิ่นพระเจ้า ก็เป็นการขาดความเคารพต่อองค์พระผู้เป็นเจ้า พระบัญญัติประการที่สองยังห้ามการใช้พระนามของพระเจ้าในเวทย์มนต์คาถาด้วย

II. การกล่าวพระนามขององค์พระผู้เป็นเจ้าอย่างไม่เหมาะสม

2150 พระบัญญัติประการที่สองห้ามการสาบานเท็จ การสาบานคือการนำพระเจ้ามาเป็นพยานในเรื่องที่ตนกล่าวยืนยัน เป็นการเรียกความสัตย์จริงของพระเจ้ามาเป็นประกันว่าตนพูดความจริง การสาบานนำพระนามขององค์พระผู้เป็นเจ้ามาใช้ “ท่านจะต้องยำเกรงองค์พระผู้เป็นเจ้าพระเจ้าของท่าน ท่านจะต้องกราบไหว้พระองค์และสาบานโดยออกพระนามพระองค์เท่านั้น” (ฉบบ 6:13)

2151 เป็นหน้าที่ต่อพระเจ้า ที่จะไม่ยอมรับการสาบานเท็จ พระเจ้าในฐานะพระเจ้า เนรมิตสร้างและองค์พระผู้เป็นเจ้า ทรงเป็นกฎของความจริงทุกประการ ถ้อยคำของมนุษย์ สอดคล้องหรือขัดแย้งกับพระเจ้าผู้ทรงเป็นความจริง การสาบาน ถ้าจริงและถูกต้อง เน้นว่า ถ้อยคำของมนุษย์มีความสัมพันธ์กับความจริงของพระเจ้า การสาบานเท็จเรียกพระเจ้าให้มาเป็นพยานยืนยันคำมูสา

2152 ผู้ที่สัญญาด้วยการสาบาน โดยไม่มีเจตนาจะปฏิบัติตาม หรือหลังจากสัญญาโดยสาบานแล้วไม่ถือคำสัญญานั้น ก็เป็นผู้ทวนสาบาน (ผิดคำสาบาน) การทวนสาบานนับเป็นความผิดหนักเพราะขาดความเคารพต่อองค์พระผู้เป็นเจ้าของคำพูดทั้งหลาย การผูกมัดตนเองด้วยคำสาบานว่าจะทำชั้วขัดกับความศักดิ์สิทธิ์แห่งพระนามของพระเจ้า

2153 พระเยซูเจ้าทรงอธิบายพระบัญญัติประการที่สองนี้ในบทเทศน์บนภูเขา “ท่านได้ยินคำกล่าวแก่คนโบราณว่า อย่าผิดคำสาบาน แต่จงทำตามที่ได้สาบานไว้ต่อองค์พระผู้เป็นเจ้า แต่เราบอกท่านทั้งหลายว่า อย่าสาบานเลย [...] ท่านจงกล่าวเพียงว่า ‘ใช่’ หรือ ‘ไม่ใช่’ คำพูดที่มากไปกว่านั้นมาจากมารร้าย” (มธ 5:33-34,37) พระเยซูเจ้าทรงสอนว่าคำสาบานทั้งหลายหมายถึงความสัมพันธ์กับพระเจ้าและเราต้องให้เกียรติแก่การประทับอยู่ของพระเจ้าและความจริงของพระองค์ในคำพูดทุกคำ เราต้องระวังตัวกล่าวอ้างถึงพระเจ้าแต่พอควรพร้อมกับให้ความเคารพต่อการประทับอยู่ของพระองค์ซึ่งเราเป็นพยานถึงหรือลบล้างในคำพูดทุกคำของเรา

2154 ธรรมเนียมของพระศาสนจักรปฏิบัติตามตัวอย่างของนักบุญเปาโล เข้าใจว่าพระวาจาของพระเยซูเจ้าไม่ขัดกับการสาบานถ้าการนี้มีเหตุผลสมควร (เช่น ในศาล) “การสาบาน นั่นคือการเรียกขานพระนามของพระเจ้ามาเป็นพยานความจริง ทำไม่ได้ เว้นแต่ด้วยความจริง ในการพิพากษา และในเรื่องเกี่ยวกับความยุติธรรม”

2155 ความศักดิ์สิทธิ์ของพระนามพระเจ้าเรียกร้องไม่ให้สาบานในเรื่องไม่สำคัญ และไม่ควรถาสาบานในกรณีที่มีการสาบานอาจเข้าใจได้ว่าเป็นการรับรองอำนาจที่เรียกร้องให้สาบานอย่างยุติธรรม เราอาจปฏิเสธไม่ยอมรับสาบานได้เมื่อการสาบานถูกเรียกร้องจากอำนาจปกครองบ้านเมืองที่ไม่ถูกต้อง เราต้องปฏิเสธไม่ยอมรับสาบาน ถ้าถูกขอร้องให้สาบานเพื่อจุดประสงค์ที่ขัดกับศักดิ์ศรีของบุคคลหรือชุมชนของพระศาสนจักร

III. ชื่อนักบุญองค์อุปถัมภ์ของคริสตชน (Christian name)

2156 พิธีศีลล้างบาปประกอบให้เรา “เดชะพระนามพระบิดา พระบุตร และพระจิต” (มธ 28:19) พระนามขององค์พระผู้เป็นเจ้าในศีลล้างบาปบันดาลความศักดิ์สิทธิ์ให้แก่มนุษย์ และคริสตชนก็รับนามของตนในพระศาสนจักร นามนี้อาจเป็นนามของนักบุญองค์หนึ่ง นั่นคือของศิษย์ซึ่งดำเนินชีวิตเป็นแบบอย่างความซื่อสัตย์ต่อองค์พระผู้เป็นเจ้าของตน การอุปถัมภ์ของผู้ศักดิ์สิทธิ์ท่านนี้ให้แบบอย่างความรักและช่วยวอนขอพระเจ้าแทนเรา “ชื่อเมื่อรับศีลล้างบาป” (baptismal name) ยังอาจแสดงถึงพระธรรมล้ำลึกหรือคุณธรรมบางประการสำหรับคริสตชนได้ “บิดามารดาและเจ้าอาวาสจึงไม่ควรตั้งชื่อที่เข้ากันไม่ได้กับความหมายการเป็นคริสตชน”

2157 คริสตชนมักเริ่มวันใหม่ เริ่มการอธิษฐานภาวนาและการทำกิจการงานของตนด้วยเครื่องหมายกางเขน “เดชะพระนามพระบิดา และพระบุตร และพระจิต อาเมน” ผู้ที่รับศีลล้างบาปแล้วย่อมถวายวันของตนแด่พระสิริรุ่งโรจน์ของพระเจ้าและอัญเชิญพระพรพรทานของพระผู้ไถ่ให้มาช่วยเขาในฐานะบุตรของพระบิดาให้ทำกิจการในพระจิตเจ้า เครื่องหมายกางเขนยังทำให้เรากำลังต่อสู้ในการประจัญและความยากลำบากต่าง ๆ

2158 พระเจ้าทรงเรียกชื่อของเขาแต่ละคน ชื่อของมนุษย์มีความศักดิ์สิทธิ์ ชื่อเป็นภาพวาดของบุคคลนั้น จึงเรียกร่องความเคารพนับถือเป็นเสมือนเครื่องหมายของศักดิ์ศรีของผู้ที่มีนามนั้น

2159 นามที่เราได้รับเป็นนามแห่งนิรันดรภาพ ในพระอาณาจักร คุณสมบัติลึกลับและโดดเด่นของแต่ละคนที่ได้รับเครื่องหมายจากพระนามของพระเจ้าจะส่องแสงรุ่งโรจน์อย่างเต็มที่ “ผู้ใดมีชัยชนะ เราจะให้ [...] ก้อนหินขาวซึ่งมีนามใหม่เขียนไว้ ไม่มีใครรู้จักนามนี้ นอกจากผู้ที่ได้รับ” (วิว 2:17) “ข้าพเจ้าเห็นภาพนิมิต ลูกแกะทรงยืนอยู่บนภูเขาศิโยน ประชาชนจำนวนหนึ่งแสนสี่หมื่นสี่พันคนอยู่กับพระองค์ แต่ละคนมีพระนามของลูกแกะ และพระนามของพระบิดาของพระองค์เขียนไว้ที่หน้าผาก” (วิว 14:1)

+++++++0+++++++

ตอนที่สาม พระบัญญัติประการที่สาม (2168-2195) วันพระเจ้าอย่าลืมฉลองเป็นวันศักดิ์สิทธิ์

I. วันสัปดาห์โต

II. วันขององค์พระผู้เป็นเจ้า

- วันอาทิตย์ (วันขององค์พระผู้เป็นเจ้า) – ทำให้วันสัปดาห์โตสมบูรณ์
- พิธีบูชาขอบพระคุณในวันอาทิตย์

- ข้อบังคับสำหรับวันอาทิตย์
- วันของพระหรรษทานและการหยุดงาน

“จงระลึกถึงวันสัปดาห์โตเป็นวันศักดิ์สิทธิ์ ท่านจะต้องออกแรงทำงานทั้งหมดในหกวัน แต่วันที่เจ็ดเป็นวันพักผ่อนที่ถวายแด่องค์พระผู้เป็นเจ้าพระเจ้าของท่าน ในวันนั้น ท่านต้องไม่ทำงานใดๆ” (อพย 20:8-10)

“วันสัปดาห์โตมีไว้เพื่อมนุษย์ มิใช่มนุษย์มีไว้เพื่อวันสัปดาห์โต ดังนั้น บุตรแห่งมนุษย์จึงเป็นนายเหนือแม้กระทั่งวันสัปดาห์โตด้วย” (มก 2:27-28)

I. วันสัปดาห์โต

2168 พระบัญญัติประการที่สามเตือนให้ระลึกถึงความศักดิ์สิทธิ์ของวันสัปดาห์โต “วันที่เจ็ดจะเป็นวันหยุดงานโดยเด็ดขาด และเป็นวันศักดิ์สิทธิ์ถวายแด่องค์พระผู้เป็นเจ้า” (อพย 31:15)

2169 ในโอกาสนี้ พระคัมภีร์เตือนให้ระลึกถึงการเนรมิตสร้าง “ในหกวันองค์พระผู้เป็นเจ้าทรงสร้างฟ้า แผ่นดิน ทะเล และสรรพสิ่งที่มีอยู่ในที่เหล่านี้ แต่ในวันที่เจ็ด พระองค์ทรงพักผ่อน ดังนั้น องค์พระผู้เป็นเจ้าทรงอวยพระพรวันสัปดาห์โต และทรงทำให้เป็นวันศักดิ์สิทธิ์” (อพย 20:11)

2170 พระคัมภีร์ยังแสดงว่าวันขององค์พระผู้เป็นเจ้ายังเป็นการระลึกถึงการช่วยอิสราเอลให้รอดพ้นจากการเป็นทาสในอียิปต์ “จงจำไว้ว่าท่านเคยเป็นทาสในแผ่นดินอียิปต์ และองค์พระผู้เป็นเจ้าพระเจ้าของท่านทรงใช้พระหัตถ์ทรงฤทธิ์และพระอำนาจยิ่งใหญ่ของท่านออกจากที่นั่น เพราะฉะนั้น พระองค์จึงทรงบัญชาให้ท่านรักษาวันสัปดาห์โตไว้เป็นวันพักผ่อน” (ฉธบ 5:15)

2171 พระเจ้าทรงมอบวันสัปดาห์โตให้อิสราเอลรักษาไว้เป็นเครื่องหมายของพันธสัญญา ซึ่งจะล่วงละเมิดไม่ได้เลย วันสัปดาห์โตมีไว้สำหรับองค์พระผู้เป็นเจ้า จะต้องสงวนไว้เป็นวันศักดิ์สิทธิ์เพื่อสรรเสริญพระเจ้า สรรเสริญงานเนรมิตสร้างของพระองค์ และกิจการทรงช่วยให้รอดพ้นที่ทรงกระทำเพื่ออิสราเอล

2172 วิธีการกระทำของพระเจ้าเป็นตัวอย่างการกระทำสำหรับมนุษย์ ถ้าพระเจ้า “ทรงพักผ่อน” ในวันที่เจ็ด (อพย 31:17) มนุษย์ก็ต้อง “หยุดพัก” จากการทำงานด้วย และยอมให้ผู้อื่น โดยเฉพาะคนยากจน “จะได้พักผ่อนมีกำลังขึ้นใหม่” วันสัปดาห์โตทำให้งานประจำวันต้องหยุดและอนุญาตให้มีการพักผ่อนได้ นับได้ว่าเป็นวันต่อต้านการเป็นข้าของการทำงานและการกราบไหว้เงินทอง

2173 พระวรสารเล่าถึงหลายกรณีที่พระเยซูเจ้าทรงถูกกล่าวหาว่าล่วงละเมิดวันสัปดาห์โต แต่พระเยซูเจ้าไม่ทรงเคยฝ่าฝืนความศักดิ์สิทธิ์ของวันนี้เลย[86] พระองค์ทรงตีความหมายของกฎนี้อย่างทรงอำนาจ “วันสัปดาห์โตมิใช่เพื่อมนุษย์ มิใช่มนุษย์มิใช่เพื่อวันสัปดาห์โต” (มก 2:27) พระคริสตเจ้าทรงใช้ความเห็นอกเห็นใจชี้ให้เห็นว่าทรงมีอำนาจทำดีในวันสัปดาห์โต ไม่ใช่ทำชั่ว ช่วยชีวิตให้รอด ไม่ใช่ทำลายชีวิต วันสัปดาห์โตเป็นวันแห่งพระกรุณาขององค์พระผู้เป็นเจ้า และวันถวายเกียรติแด่พระเจ้า “บุตรแห่งมนุษย์จึงเป็นนายเหนือแม้กระทั่งวันสัปดาห์โตด้วย” (มก 2:28)

II. วันขององค์พระผู้เป็นเจ้า

“นี่คือวันที่องค์พระผู้เป็นเจ้าทรงสร้าง เราจึงยินดีและมีความสุขเถิด” (สดด 118:24)

วันที่ (พระคริสตเจ้า) ทรงกลับคืนพระชนมชีพ – การนมิตสร้างใหม่

2174 พระเยซูเจ้าทรงกลับคืนพระชนมชีพ “เข้าตรู่ของวันต้นสัปดาห์” (มก 16:2) ในฐานะที่เป็น “วันที่หนึ่ง” วันที่พระคริสตเจ้าทรงกลับคืนพระชนมชีพจึงชวนให้เราคิดถึงการนมิตสร้างครั้งแรก ในฐานะที่ “วันที่แปด” ที่ตามหลังวันสัปดาห์โต วันนี้จึงหมายถึงการนมิตสร้างครั้งใหม่ที่เริ่มขึ้นโดยการกลับคืนพระชนมชีพของพระคริสตเจ้า กลายเป็นวันแรกของวันทั้งหลายสำหรับคริสตชน เป็น “วันขององค์พระผู้เป็นเจ้า” (dies Dominica, he kyriake hemera) หรือ “Dominica”

“เมื่อถึงวันอาทิตย์ พวกเราก็มาชุมนุมพร้อมกัน เพราะว่าวันนี้เป็นวันแรก [หลังวันสัปดาห์โตของชาวยิว และยังเป็นวันแรก] ที่พระเจ้าทรงแยกวัตถุจากความมืด ทรงนมิตสร้างโลก และเพราะว่าพระเยซูคริสตเจ้า พระผู้ไถ่ของเราทรงกลับคืนพระชนมชีพในวันเดียวกันด้วย”

วันอาทิตย์ (วันขององค์พระผู้เป็นเจ้า) – ทำให้วันสัปดาห์โตสมบูรณ์

2175 วันอาทิตย์ต่างจากวันสัปดาห์โดยชัดเจน ทุกสัปดาห์ วันอาทิตย์ตามหลังวันสัปดาห์โดยตามลำดับเวลา และสำหรับบรรดาคริสตชนวันอาทิตย์ก็เข้ามาแทนที่ข้อกำหนดด้านพิธีกรรมของวันสัปดาห์ด้วย ในปัสกาของพระคริสตเจ้า วันอาทิตย์ทำให้ความจริงด้านจิตใจของวันสัปดาห์ของชาวยิวสมบูรณ์ขึ้นและกล่าวล่วงหน้าถึงการพักผ่อนนิรันดรของมนุษย์ในพระเจ้า อันที่จริง คารวกิจในพันธสัญญาเดิมเป็นการเตรียมพระธรรมล้ำลึกของพระคริสตเจ้า และเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นจริงในพระองค์ เป็นประหนึ่งโครงร่างภาพที่พาดพิงถึงพระคริสตเจ้า [92]

“ผู้ที่มีชีวิตอยู่ในระเบียบเก่าได้มาถึงความหวังใหม่ เขาไม่ถือวันสัปดาห์โตอีกต่อไป แต่ดำเนินชีวิตตามวันขององค์พระผู้เป็นเจ้า (วันอาทิตย์) วันที่ชีวิตของเราได้เริ่มต้นเดชะพระองค์ และเดชะการสิ้นพระชนม์ของพระองค์”

2176 การเฉลิมฉลององค์พระผู้เป็นเจ้าในวันอาทิตย์เป็นการปฏิบัติตามข้อกำหนดที่อยู่ในใจของมนุษย์แล้วโดยธรรมชาติที่ “สั่งให้ถวายคารวกิจภายนอกแด่พระเจ้าเป็นเครื่องหมายภายนอกแสดงถึงพระคุณความดีที่พระเจ้าประทานให้ ซึ่งเป็นหน้าที่ของมนุษย์ทุกคน” คารวกิจในวันอาทิตย์เป็นการปฏิบัติตามพระบัญญัติที่ต้องปฏิบัติของพันธสัญญาเดิมที่รับเอาลำดับและจิตตารมณ์ให้ประชากรเฉลิมฉลองพระผู้เนรมิตสร้างและพระผู้ช่วยให้รอดพ้นทุก ๆ สัปดาห์

พิธีบูชาขอบพระคุณในวันอาทิตย์

2177 การเฉลิมฉลองวันอาทิตย์และพิธีบูชาขอบพระคุณขององค์พระผู้เป็นเจ้าเป็นศูนย์กลางชีวิตของพระศาสนจักร “วันอาทิตย์ที่มีการเฉลิมฉลองพระธรรมล้ำลึกปัสกาจากธรรมชาติประเพณีตั้งแต่สมัยอัครสาวกต้องถือเป็นวันฉลองบังคับสำคัญที่สุดในพระศาสนจักรสากล”

“เช่นเดียวกัน ยังต้องถือวันเหล่านี้เป็นวันฉลองบังคับด้วย คือวันสมภพของพระเยซูคริสตเจ้าองค์พระผู้เป็นเจ้าของเรา วันพระคริสต์สำแดงพระองค์ วันสมโภชการเสด็จสู่สวรรค์และวันสมโภชพระกายและพระโลหิตศักดิ์สิทธิ์ยิ่งของพระคริสตเจ้า วันสมโภชพระนางมารีย์พรหมจารีของพระเจ้าคือวันปฏิสนธินิรมลและวันทรงได้รับเข้าสู่สวรรค์ วันสมโภชนักบุญโยเซฟนักบุญเปโตรและเปาโลอัครสาวก และวันสมโภชนักบุญทั้งหลาย”

2178 การปฏิบัติเช่นนี้ของกลุ่มคริสตชนเริ่มมาตั้งแต่สมัยอัครสาวกแล้ว จดหมายถึงชาวฮีบรูเตือนว่า “อย่าขาดการเข้าร่วมชุมนุมกันดังที่บางคนเคยทำ แต่จงตักเตือนกัน” (ฮบ 10:25)

ธรรมประเพณียังรักษาความทรงจำที่ระลึกถึงคำตักเตือนหนึ่งที่เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ที่ว่า “ดังนั้น เวลาเช้า ท่านจงมาอยู่ในที่ประชุมของพระเจ้า จงเข้ามาหาองค์พระผู้เป็นเจ้า จงสารภาพบาปของท่านต่อพระองค์ จงอธิษฐานภาวนาขอขมาบาป [...] จงคงอยู่ในพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ของพระเจ้า จงอธิษฐานภาวนาจนจบและอย่าออกไปก่อนได้รับอนุญาต [...] ดังที่เราได้กล่าวไว้บ่อย ๆ พระเจ้าประทานวันนี้ให้ท่านเพื่ออธิษฐานภาวนาและพักผ่อน วันนี้จึงเป็นวันที่องค์พระผู้เป็นเจ้าทรงสร้าง เราจึงยินดีและมีความสุขเกิด”

2179 “เขตวัด (parish) เป็นกลุ่มคริสตชนผู้มีความเชื่อที่ได้รับการจัดตั้งเป็นการถาวรในพระศาสนจักรท้องถิ่น ที่ได้รับการอภิบาลดูแลตามปกติจากผู้อภิบาลเฉพาะของตน คือคุณพ่อเจ้าวัดซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยอำนาจของพระสังฆราชของสังฆมณฑล” วัดของชุมชนเป็นสถานที่ที่ผู้มีความเชื่อทุกคนอาจมาชุมนุมกันเพื่อเฉลิมฉลองพิธีบูชาขอบพระคุณวันอาทิตย์ อบรมคริสตชนให้เข้าใจการแสดงออกชีวิตด้านพิธีกรรม รวบรวมประชากรมาร่วมการเฉลิมฉลองนี้ ส่งสอนเขาให้รู้จักคำสอนที่นำความรอดพ้นมาให้ของพระคริสตเจ้า แสดงความรักขององค์พระผู้เป็นเจ้าในกิจการที่ดีและแสดงความรักฐานพี่น้อง

“ท่านยังอาจอธิษฐานภาวนาได้ที่บ้านด้วย แต่ท่านไม่อาจอธิษฐานภาวนาได้เหมือนกับในโบสถ์ที่มีผู้มาชุมนุมกันจำนวนมาก ที่มีการร้องหาพระเจ้าเป็นเสียงเดียวกัน [...] ที่นี้มีอะไรมากกว่า นั่นคือมีการร่วมใจร่วมเสียง มีสายสัมพันธ์แห่งความรักและคำอธิษฐานภาวนาของพระสงฆ์”

ข้อบังคับสำหรับวันอาทิตย์

2180 พระบัญญัติของพระศาสนจักรกำหนดและจำกัดกฎขององค์พระผู้เป็นเจ้าให้ชัดเจน “ในวันอาทิตย์และวันฉลองบังคับอื่น ๆ บรรดาผู้มีความเชื่อมีข้อบังคับให้ไปร่วมพิธีมิสซา” “ผู้ที่ไปร่วมมิสซา ไม่ว่าจะประกอบที่ใดในจารีตคาทอลิก จะเป็นในวันฉลองหรือเย็นวันก่อนนั้น ย่อมปฏิบัติตามพระบัญญัติให้ไปร่วมมิสซา”

2181 พิธีบูชาขอบพระคุณในวันอาทิตย์เป็นรากฐานและส่งเสริมกิจกรรมปฏิบัติทั้งหมดของคริสตชน เพราะเหตุนี้ บรรดาผู้มีความเชื่อจึงมีข้อบังคับให้เข้าร่วมพิธีบูชาขอบพระคุณในวันบังคับ เว้นแต่จะมีเหตุผลที่มีน้ำหนักพอเป็นข้อยกเว้นได้ (เช่น ความเจ็บป่วย การต้องดูแลเด็กทารก) หรือได้รับการยกเว้นจากผู้อภิบาลของตน ผู้ที่จงใจฝ่าฝืนข้อบังคับประการนี้ก็ทำบาปหนัก

2182 การมีส่วนร่วมเฉลิมฉลองพิธีบูชาขอบพระคุณพร้อมกันในวันอาทิตย์เป็นพยานยืนยันถึงความสัมพันธ์และความเชื่อสัตย์กับพระคริสตเจ้าและพระศาสนจักรของพระองค์ ดังนี้ บรรดาผู้มี ความเชื่อจึงยืนยันความสัมพันธ์ของตนในความเชื่อและความรัก พร้อมกันนั้นเขายังเป็นพยานถึงความศักดิ์สิทธิ์ของพระเจ้าและความหวังในความรอดพ้นของตน พระจิตเจ้าทรงนำเขาทั้งหลายเพื่อให้กำลังใจกัน

2183 “ถ้าเพราะไม่มีศาสนบริกรศักดิ์สิทธิ์หรือเพราะสาเหตุหนักอย่างอื่น การมีส่วนร่วมพิธีบูชาขอบพระคุณไม่อาจมีได้ ก็ขอสนับสนุนอย่างมากให้บรรดาผู้มี ความเชื่อมีส่วนร่วมจนพิธีกรรม ถ้ามีพิธีนี้ในโบสถ์ประจำหมู่บ้านหรือในสถานที่ศักดิ์สิทธิ์อื่นตามข้อกำหนดของสมณประมุขผู้ปกครองสังฆมณฑล หรืออาจอธิษฐานภาวนาเป็นการส่วนตัวหรือในครอบครัว หรืออธิษฐานภาวนาร่วมกันหลายครอบครัวเป็นเวลาพอสมควรก็ได้”

วันของพระพรทานและการหยุดงาน

2184 เช่นเดียวกับที่พระเจ้า “ทรงหยุดพักในวันที่เจ็ดจากงานทั้งหมดที่ทรงกระทำ” (ปฐม 2:2) ชีวิตของมนุษย์ก็ย่อมมีจังหวะการทำงานและการพักผ่อนสลับกันไปด้วย การกำหนดวันขององค์พระผู้เป็นเจ้ามีไว้ก็เพื่อช่วยให้ทุกคนมีเวลาว่างและพักผ่อนเพียงพอเพื่ออนุญาตให้เขาเสริมสร้างชีวิตครอบครัว วัฒนธรรม สังคม และศาสนาได้

2185 ในวันอาทิตย์และวันฉลองบังคับอื่นๆ บรรดาผู้มี ความเชื่อจะต้องละเว้นไม่ทำงานหรือกิจกรรมที่ขัดขวางภารกิจที่จำเป็นต้องถวายแด่พระเจ้า ขัดต่อความยินดีที่เป็นวันขององค์พระผู้เป็นเจ้าโดยเฉพาะ ขัดต่อการปฏิบัติงานแสดงเมตตาจิตและการพักผ่อนจิตใจและร่างกาย[107] แต่ความจำเป็นของครอบครัวหรือผลประโยชน์สำคัญด้านสังคมเป็นข้อแก้ตัวที่ถูกต้องเกี่ยวกับบัญญัติเรื่องการพักผ่อนวันอาทิตย์ แต่ผู้มี ความเชื่อก็ต้องเอาใจใส่ไม่ให้ข้อแก้ตัวที่ถูกต้องเหล่านี้ทำให้เกิดนิสัยที่มีผลร้ายต่อศาสนกิจ ต่อชีวิตครอบครัวหรือต่อสุขภาพ

2186 บรรดาคริสตชนที่มีเวลาพักผ่อนต้องระลึกถึงบรรดาพี่น้องที่มีความจำเป็นและสิทธิเช่นเดียวกัน แต่ไม่อาจพักผ่อนได้เพราะความยากจนหรือความยากลำบาก ความศรัทธาแบบคริสตชนจึงมีธรรมเนียมที่จะยกถวายวันอาทิตย์เพื่อกิจกรรมที่ดีและต่ำต้อยเพื่อรับใช้คนเจ็บป่วย คนพิการและคนชรา คริสตชนยังจะทำให้วันอาทิตย์ศักดิ์สิทธิ์โดยให้เวลาและความเอาใจใส่แก่ครอบครัวของตนและเพื่อนพี่น้องที่อาจได้รับเวลาและความเอาใจใส่เช่นนี้ได้ยากในวันอื่นของสัปดาห์ วันอาทิตย์เป็นวันของการพิจารณาไตร่ตรอง ความเงียบ การพัฒนาและการคิดคำนึงที่ช่วยให้ชีวิตภายในและชีวิตคริสตชนเจริญเติบโตยิ่งขึ้น

2187 การทำให้วันอาทิตย์และวันฉลองเป็นวันศักดิ์สิทธิ์เรียกร้องความพยายามร่วมกัน คริสตชนแต่ละคนต้องหลีกเลี่ยงเรียกร้องผู้อื่นโดยไม่จำเป็นให้ทำสิ่งที่ขัดขวางไม่ให้เขารักษาวันอาทิตย์ได้ แม้ว่าชนบทรอบนิยม (การกีฬา ร้านอาหาร ฯลฯ) และความจำเป็นของสังคม (บริการสาธารณะ ฯลฯ) เรียกร้องให้บางคนต้องทำงานในวันอาทิตย์ แต่ทุกคนก็ยังต้องรับผิดชอบให้มีเวลาเพียงพอสำหรับการพักผ่อน บรรดาผู้มีความเชื่อจะต้องเอาใจใส่ที่จะใช้ความรู้ประมาณและความรักหลีกเลี่ยงการทำเกินไปและการใช้ความรุนแรงที่บางครั้งการพักผ่อนของประชาชนอาจก่อให้เกิดขึ้นได้ แม้จะมีความขัดสนทางเศรษฐกิจ ผู้มีอำนาจปกครองจะต้องเอาใจใส่ให้ประชาชนมีเวลาที่กำหนดไว้สำหรับการพักผ่อนและคารวกิจต่อพระเจ้า บรรดานายจ้างก็มีหน้าที่เช่นเดียวกันต่อลูกจ้างของตน

2188 บรรดาคริสตชน ขณะที่รักษาเสรีภาพในการนับถือศาสนาและผลประโยชน์ส่วนรวมของทุกคน ยังต้องเอาใจใส่ให้วันอาทิตย์และวันฉลองของพระศาสนจักรได้รับการรับรองเป็นวันหยุดงานตามกฎหมาย เขาต้องแสดงตัวอย่างแก่ทุกคนอย่างเปิดเผยของการอธิษฐานภาวนา การให้เกียรติแก่กัน และความยินดี อีกทั้งปกป้องธรรมเนียมประเพณีของตนว่าเป็นการส่งเสริมอย่างดีสำหรับชีวิตจิตของสังคมมนุษย์ ถ้ากฎหมายของท้องถิ่นหรือเหตุผลอื่นบังคับให้ต้องทำงานในวันอาทิตย์ ถึงกระนั้นในวันนี้ คริสตชนก็ยังต้องดำเนินชีวิตเหมือนกับในวันฉลองอิสรภาพของตนที่ทำให้ตนมีส่วน “ในการชุมนุมของบุตรคนแรกที่ได้รับการลงชื่อไว้ในสวรรค์แล้ว” (ฮบ 12:23)

10.00 – 10.30 น. พัก - อาหารว่าง

+++++++0+++++++

การอบรมช่วงที่ 2: 10.30 – 12.00 น. (90 นาที)

บทที่สอง “ท่านจะต้องรักเพื่อนมนุษย์เหมือนรักตนเอง” (2196)

พระเยซูเจ้าตรัสกับบรรดาศิษย์ว่า “เรารักท่านทั้งหลายอย่างไร ท่านก็จงรักกันอย่างนั้นเถิด” (ยอห์น 13:34)

2196 พระเยซูเจ้าทรงตอบผู้ทูลถามพระองค์ถึงบทบัญญัติประการเอกว่า “บทบัญญัติเอกก็คือ ‘อิสราเอลเอ๋ย จงฟังเถิด องค์พระผู้เป็นเจ้าพระเจ้าของเราเป็นองค์พระผู้เป็นเจ้าแต่เพียงพระองค์เดียว ท่านจะต้องรักองค์พระผู้เป็นเจ้าพระเจ้าของท่านสุดจิตใจ สุดวิญญาณ สุดสติปัญญาและสุดกำลังของท่าน’ บทบัญญัติประการที่สองก็คือ ‘ท่านจะต้องรักเพื่อนมนุษย์เหมือนรักตนเอง’ ไม่มีบทบัญญัติข้อใดยิ่งใหญ่กว่าบทบัญญัติสองประการนี้” (มก 12 :29-31)

นักบุญเปาโลยังเตือนเราอีกว่า “ผู้ที่รักเพื่อนมนุษย์ก็ปฏิบัติตามธรรมบัญญัติครบถ้วนแล้ว พระบัญญัติกล่าวว่า อย่าผิดประเวณี อย่าฆ่าคน อย่าลักขโมย อย่าโลภ และถ้ามีบทบัญญัติอื่นอีกก็สรุปได้ในข้อความนี้ว่า จงรักเพื่อนมนุษย์เหมือนรักตนเอง ความรักไม่ทำความเสียหายแก่เพื่อนมนุษย์ ความรักเป็นการปฏิบัติตามธรรมบัญญัติอย่างครบถ้วน” (รม 13:8-10)

ตอนที่สี่ พระบัญญัติประการที่สี่ (2197-2257) จงนับถือบิดามารดา

I. ครอบครัวในแผนการของพระเจ้า ธรรมชาติของครอบครัว

ครอบครัวคริสตชน

II. ครอบครัวและสังคม

III. หน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว

หน้าที่ของบุตร หน้าที่ของบิดามารดา

IV. ครอบครัวและพระอาณาจักร

V. อำนาจปกครองของบ้านเมือง

หน้าที่ของผู้มีอำนาจปกครองบ้านเมือง หน้าที่พลเมือง ชุมชนการเมืองและพระศาสนจักร

ตอนที่สี่ พระบัญญัติประการที่สี่

“จงนับถือบิดามารดา เพื่อท่านจะได้มีอายุยืนอยู่บนแผ่นดินที่องค์พระผู้เป็นเจ้าพระเจ้าของท่านประทานให้” (อพย 20:12)

“พระเยซูเจ้าทรงเชื่อฟังท่านทั้งสอง” (ลก 2:51)

พระเยซูเจ้าทรงเน้นความสำคัญของ “บทบัญญัติของพระเจ้า”[1] ท่านอัครสาวกสอนว่า “บุตรทั้งหลาย จงเชื่อฟังบิดามารดาในองค์พระผู้เป็นเจ้า เพราะการทำเช่นนี้ถูกต้อง พระบัญญัติที่ว่า จงให้เกียรติบิดามารดา เป็นพระบัญญัติแรกซึ่งมีพระสัญญาควบคุมอยู่ด้วยว่า แล้วท่านจะอยู่บนแผ่นดินอย่างมีความสุขและมีอายุยืน” (อฟ 6:1-3)

2197 พระบัญญัติประการที่สี่เปิดศิวาจารึกแผ่นที่สองของพระบัญญัติสิบประการ กล่าวถึงคำสั่งเรื่องความรัก พระเจ้าทรงประสงค์ว่า ต่อจากพระองค์ เราต้องให้เกียรติบิดามารดาที่ให้ชีวิตแก่เราและสอนเราให้รู้จักพระเจ้า เราจึงจำเป็นต้องให้เกียรติและเคารพทุกคนที่พระเจ้าประทานอำนาจให้เพื่อความดีของเรา

2198 พระบัญญัติประการนี้แสดงออกในรูปแบบของหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ เป็นการเกริ่นถึงพระบัญญัติที่ตามมาที่เกี่ยวข้องกับรายละเอียดของชีวิต การแต่งงาน ทรัพย์สินในโลก และการใช้คำพูด นับเป็นรากฐานประการหนึ่งของคำสั่งสอนด้านสังคมของพระศาสนจักร

2199 พระบัญญัติประการที่สี่เป็นคำสั่งแก่บุตรโดยตรงเรื่องความสัมพันธ์กับบิดามารดา เพราะความสัมพันธ์ประการนี้ครอบคลุมถึงทุกคน ในทำนองเดียวกันยังขยายไปเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของสมาชิกอื่นๆ ของครอบครัวอีกด้วย พระบัญญัติประการนี้เรียกร้องให้เราให้เกียรติ ความรักและความกตัญญูรู้คุณต่อปู่ย่าตายายอีกด้วย ในที่สุดยังขยายไปถึงหน้าที่ของศิษย์ต่อครู ลูกจ้างต่อนายจ้าง ผู้อยู่ใต้บังคับต่อผู้นำ พลเมืองต่อบ้านเกิดเมืองนอนและต่อผู้บริหารและมีอำนาจปกครอง

พระบัญญัติประการนี้ยังครอบคลุมไปถึงบทบาทหน้าที่ของบิดามารดา ผู้ดูแล ครูบาอาจารย์ ผู้ปกครอง ข้าราชการและทุกคนที่มีอำนาจปกครองเหนือชุมชนหรือบุคคล

2200 การปฏิบัติตามพระบัญญัติประการที่สี่นี้มีรางวัลติดมาด้วย “จงนับถือบิดามารดา เพื่อท่านจะได้มีอายุยืนอยู่ในแผ่นดินที่องค์พระผู้เป็นเจ้าพระเจ้าของท่านประทานให้” (อพย 20:12)

การปฏิบัติตามบทบัญญัติข้อนี้ยังให้ผลเป็นสันติและความเจริญ นอกเหนือจากผลด้านจิตใจในชีวิตนี้ด้วย ตรงกันข้าม การไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติข้อนี้ย่อมนำมาผลร้ายยิ่งใหญ่มาสู่ชุมชนและปัจเจกบุคคล

I. ครอบครัวในแผนการของพระเจ้า ธรรมชาติของครอบครัว

2201 สังคมครอบครัวตั้งอยู่บนการเห็นพ้องกันของคู่สามีภรรยา การแต่งงานและครอบครัวถูกจัดไว้เพื่อประโยชน์ของสามีภรรยา เพื่อให้กำเนิดและอบรมดูแลบุตร ความรักของสามีภรรยาและการให้กำเนิดบุตรก่อให้เกิดความสัมพันธ์ส่วนตัวและความรับผิดชอบพื้นฐานระหว่างสมาชิกของครอบครัวเดียวกัน

2202 ชายและหญิงที่สัมพันธ์กันโดยการสมรสรวมเป็นครอบครัวพร้อมกับบุตรของตน สถาบันนี้มาก่อนการรับรองจากอำนาจปกครองทางบ้านเมือง ยิ่งกว่านั้นยังเรียกร้องเรื่องนี้ด้วยความสัมพันธ์นี้จะต้องถือว่าเป็นหลักการทั่วไปสำหรับพิจารณาตัดสินความเป็นเครือญาติกันในรูปแบบต่าง ๆ ด้วย

2203 เมื่อพระเจ้าทรงเนรมิตสร้างชายและหญิง พระองค์ทรงสถาปนาครอบครัวและทรงกำหนดระเบียบพื้นฐานของครอบครัวไว้ด้วย สมาชิกของครอบครัวเป็นบุคคลที่มีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน ครอบครัวมีความรับผิดชอบ สิทธิ และหน้าที่แตกต่างกันเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมทั้งของสมาชิกและของสังคม

ครอบครัวคริสตชน

2204 “ครอบครัวคริสตชนแสดงให้เห็นและก่อให้เกิดชุมชนของพระศาสนจักร ซึ่งเพราะเหตุนี้จึงยังต้องเรียกว่า พระศาสนจักรบ้าน ด้วย” ครอบครัวเป็นชุมชนความเชื่อ ความหวังและความรัก มีความสำคัญพิเศษในพระศาสนจักร ดังที่เห็นได้ชัดเจนในพันธสัญญาใหม่

2205 ครอบครัวคริสตชนเป็นชุมชนประกอบด้วยหลายบุคคล เป็นร่องรอยและภาพลักษณ์แห่งความสัมพันธ์ของพระบิดาและพระบุตรในพระจิตเจ้า กิจกรรมการให้กำเนิดและอบรมสั่งสอนบุตรสะท้อนให้เห็นงานเนรมิตสร้างของพระบิดา เป็นการเรียกให้มาอธิษฐานภาวนาและถวายบูชาพร้อมกับพระคริสตเจ้า การอธิษฐานภาวนาและอ่านพระวาจาทุกๆ วันทำให้ครอบครัวเข้มแข็งในความรัก ครอบครัวคริสตชนเป็นผู้ประกาศข่าวดีและเป็นมิชชันนารี

2206 ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวนำสมาชิกเข้ามาให้มีความรู้สึก ความรัก และการดำเนินชีวิตที่ใกล้ชิดกันที่สืบเนื่องมาจากความเคารพนับถือต่อกัน โดยเฉพาะครอบครัวเป็นชุมชนพิเศษที่ถูกเรียกมาเพื่อสมาชิกควรจะได้รับการรักษา และบิดามารดาจะได้เอาใจใส่ร่วมมือกันช่วยให้การอบรมดูแลบุตร

II. ครอบครัวและสังคม

2207 ครอบครัวเป็นองค์ประกอบหน่วยแรก(original cell)ของชีวิตสังคม เป็นสังคมตามธรรมชาติที่ชายและหญิงได้รับเรียกมาเพื่อมอบตนเองด้วยความรักเป็นของขวัญแห่งชีวิต อำนาจ ความมั่นคง และชีวิตความสัมพันธ์ภายในครอบครัวเป็นรากฐานของอิสรภาพ ความปลอดภัย และความเป็นพี่น้องกันภายในสังคม ครอบครัวเป็นชุมชนที่ตั้งแต่วัยเด็กเราอาจเรียนรู้คุณค่าทางศีลธรรม เริ่มถวายเกียรติแด่พระเจ้าและใช้อิสรภาพอย่างดี ชีวิตครอบครัวเป็นการเริ่มต้นเข้าสู่ชีวิตในสังคม

2208 ครอบครัวจึงต้องดำเนินชีวิตให้สมาชิกของตนเรียนรู้ที่จะเอาใจใส่ต่อผู้อื่น คุณแลเยาวยุวชนและคนชรา คนเจ็บป่วยหรือพิการและยากจน มีหลายครอบครัวที่บางครั้งไม่อยู่ในสภาพที่อาจให้ความช่วยเหลือเช่นนี้ได้ บุคคลหรือครอบครัวอื่น รวมทั้งสังคมด้วย จึงจำเป็นต้องเข้ามาช่วยเหลือ “การปฏิบัติศาสนกิจที่บริสุทธิ์และไร้มลทินเฉพาะพระพักตร์พระเจ้าพระบิดาคือการเยี่ยมเด็กกำพร้าและหญิงม่ายที่มีความทุกข์ร้อน และการรักษาตนให้พ้นจากมลทินของโลก” (ยก 1:27)

2209 ครอบครัวต้องได้รับความช่วยเหลือและปกป้องโดยมาตรการที่เหมาะสมจากสังคม ที่ใดที่ครอบครัวไม่อยู่ในสภาพที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตนได้ องค์การอื่นๆในสังคมมีหน้าที่จะต้องช่วยเหลือและอุดหนุนสถาบันครอบครัว ตามหลักการความช่วยเหลือ ชุมชนที่ใหญ่กว่าจะต้องเอาใจใส่ไม่จำกัดอภิสิทธิ์และเข้าไปแทรกแซงในชีวิตของครอบครัวต่าง ๆ

2210 ความสำคัญของครอบครัวสำหรับชีวิตและความเรียบร้อยของสังคม เรียกร้องให้สังคมมีความรับผิดชอบพิเศษที่จะต้องช่วยเหลือและอุดหนุนการแต่งงานและครอบครัว ผู้มีอำนาจปกครองบ้านเมืองต้องถือเป็นหน้าที่สำคัญ “ที่จะต้องรับรู้ ปกป้องและส่งเสริมธรรมชาติที่ถูกต้องของครอบครัว คอยดูแลศีลธรรมในสังคมและช่วยพัฒนาชีวิตครอบครัว”

2211 สังคมทางการเมืองมีหน้าที่ให้ความเคารพครอบครัว คอยช่วยเหลือและจัดให้

- มีอิสระในการตั้งครอบครัว มีบุตร และให้การอบรมบุตรตามความเชื่อถือของตนในเรื่องความประเพณีและศาสนา
- มีการปกป้องให้พันธะของการแต่งงานและสถาบันครอบครัวมีความมั่นคง
- มีเสรีภาพที่จะประกาศและถ่ายทอดความเชื่อ ใช้วิธีการและสถาบันที่จำเป็นในการอบรมบุตรในความเชื่อนั้น
- มีสิทธิในทรัพย์สินส่วนตัว มีอิสระเสรีในธุรกิจ ในการมีงานทำ มีที่อยู่อาศัย และสิทธิที่จะโยกย้ายถิ่นฐาน
- มีสิทธิได้รับการดูแลทางการแพทย์ บำเหน็จบำนาญในวัยชรา และเงินช่วยเหลือครอบครัวตามข้อกำหนดของชาติ
- มีการปกป้องความปลอดภัยและสุขภาพ โดยเฉพาะเกี่ยวกับอันตรายเช่นยาเสพติด สื่อดรามากอนาจาร การติดสุราเรื้อรัง ฯลฯ
- มีอิสระเสรีที่จะก่อตั้งสมาคมกับครอบครัวอื่น และดังนั้นจะได้มีผู้แทนต่อหน้าผู้มีอำนาจปกครองทางบ้านเมือง

2212 พระบัญญัติประการที่สี่ยังช่วยให้ความสัมพันธ์อื่นๆ ในสังคมเด่นชัดยิ่งขึ้น เราเห็นบุตรของบิดามารดาของเราในพี่น้องชายหญิงของเรา เห็นญาติพี่น้องในลูกพี่ลูกน้องที่สืบเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษของเรา เห็นเพื่อนร่วมชาติเป็นบุตรของบ้านเกิดเมืองนอน เห็นผู้ที่ได้รับศีลล้างบาปเป็นบุตรของพระศาสนจักรมารดาของเรา เห็นมนุษย์ทุกคนเป็นบุตรของพระองค์ที่ทรงประสงค์ให้เราเรียกพระองค์ว่า “พระบิดาของข้าพเจ้าทั้งหลาย” เพราะเหตุนี้ความสัมพันธ์ของเรากับเพื่อนมนุษย์จึงนับว่าเป็นความสัมพันธ์ในระดับบุคคล เพื่อนมนุษย์ไม่ใช่ “หน่วยหนึ่ง” ในสังคมมนุษย์ แต่เป็น “ใครคนหนึ่ง” ที่สมควรจะได้รับความเอาใจใส่และความเคารพนับถือโดยเฉพาะเพราะเรารู้จักที่มาของเขา

2213 ชุมชนมนุษย์ประกอบด้วยบุคคลต่างๆ การปกครองเขาอย่างดีจึงไม่จำกัดอยู่เพียงด้วยการประกันสิทธิ การปฏิบัติตามหน้าที่ และแม้กระทั่งด้วยความซื่อสัตย์ต่อคำสั่งญูญา ความสัมพันธ์อย่างยุติธรรมระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง ผู้ปกครองและประชาชน เรียกร้องให้มีความหวังดีตามธรรมชาติที่สมกับศักดิ์ศรีของบุคคลมนุษย์ซึ่งต้องการความยุติธรรมและภราดรภาพอีกด้วย

III. หน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว

หน้าที่ของบุตร

2214 การที่พระเจ้าทรงเป็นพระบิดาเป็นที่มาของครอบครัวทั้งหลาย[10] การนี้จึงเป็นพื้นฐานของความเคารพนับถือที่บุตรต้องให้แก่บิดามารดา ความเคารพนับถือที่บุตร ไม่ว่าจะยังเป็นผู้เยาว์หรือเป็นผู้ใหญ่แล้ว ต้องมีต่อบิดามารดา นั้นย่อมได้รับการหล่อเลี้ยงจากความรักที่เกิดจากความสัมพันธ์ที่ผูกมัดทุกคนไว้ พระบัญญัติของพระเจ้ายังเรียกร้องความเคารพนับถือนี้ด้วย

2215 ความเคารพนับถือบิดามารดา (pietas filialis) ประกอบด้วยความกตัญญูรู้คุณต่อผู้ที่ทำให้บุตรเกิดมาในโลกนี้ ยอมลำบาก ใช้ความรักช่วยให้เขาเจริญเติบโตขึ้นด้วยอายุ ปริชาญาณและพระพรหทาน “จงนับถือบิดาสุดจิตสุดใจ จงอย่าลืมว่ามารดาให้กำเนิดท่าน ด้วยความเจ็บปวด จงระลึกว่าท่านทั้งสองเป็นผู้ให้กำเนิด จะมีสิ่งมาตอบแทนบุญคุณนี้ได้” (บสร 7:27-28)

2216 การที่บุตรให้ความเคารพนับถือบิดามารดาแสดงให้เห็นด้วยการยินดีรับการสั่งสอนและการเชื่อฟังอย่างแท้จริง “ลูกเอ๋ย จงรักษาบทบัญญัติของพ่อ อย่าดูหมิ่นคำสั่งสอนจากแม่ของลูก [...] เมื่อลูกเดิน บทบัญญัติและคำสั่งสอนนี้จะนำลูก เมื่อลูกนอน สิ่งเหล่านี้จะดูแลลูก เมื่อลูกตื่นขึ้น สิ่งเหล่านี้จะพูดกับลูก” (สภษ 6:20-22) “บุตรที่มีปรีชาเยอมาฟังคำสั่งสอนของบิดา คนชอบเยาะเย้ยไม่ฟังคำต่าหนิ” (สภษ 13:1)

2217 ตลอดเวลาที่บุตรอาศัยอยู่กับบิดามารดา เขาต้องทำตามข้อเรียกร้องทุกอย่างของบิดามารดาเพื่อผลประโยชน์ของตนและของครอบครัว “บุตร จงเชื่อฟังบิดามารดาในทุกสิ่ง เพราะการกระทำเช่นนี้เป็นที่พอพระทัยองค์พระผู้เป็นเจ้า” (คส 3:20) บรรดาบุตรยังต้องเชื่อฟังคำสั่งที่มีเหตุผลของครูบาอาจารย์ของตนและของทุกคนที่บิดามารดาฝากฝังเขาไว้ แต่ถ้าบุตรมั่นใจในมโนธรรมว่าการเชื่อฟังคำสั่งเช่นนั้นผิดศีลธรรม เขาก็ไม่ต้องปฏิบัติตาม

บรรดาบุตร เมื่อเติบโตขึ้น ก็ยังต้องเคารพนับถือบิดามารดาต่อไป เขาต้องคาดลวงหน้าว่าบิดามารดามีความต้องการอย่างไร จะต้องยินดีขอคำแนะนำของท่านและรับคำตักเตือนที่เหมาะสมของท่าน การเชื่อฟังบิดามารดาของบุตรสิ้นสุดลงเมื่อบุตรแยกออกไปอยู่ต่างหาก แต่ความเคารพนับถือต่อท่านยังคงต้องมีอยู่ต่อไปเสมอ อันที่จริง ความเคารพนับถือเช่นนี้มีรากอยู่ในความยำเกรงพระเจ้าซึ่งเป็นของประทานประการหนึ่งของพระจิตเจ้า

2218 พระบัญญัติประการที่สี่ยังเตือนบรรดาบุตรที่มีอายุเป็นผู้ใหญ่แล้ว ให้มีความรับผิดชอบต่อบิดามารดา เขาต้องจัดหาความช่วยเหลือทั้งด้านวัตถุและการปฏิบัติเท่าที่จะทำ

ได้ให้แก่ท่านในยามชราหรือยามป่วยไข้ เมื่อท่านต้องอยู่โดดเดี่ยวหรือมีความขัดสน พระเยซูเจ้าก็ทรงเตือนถึงหน้าที่แสดงความกตัญญูเช่นนี้ด้วย

องค์พระผู้เป็นเจ้าทรงปรารถนาให้บิดาได้รับเกียรติจากบุตร ทรงกำหนดให้มารดาได้รับความเคารพจากบุตร บุตรที่ยำเกรงบิดาก็ชดเชยบาปของตน บุตรที่ให้เกียรติมารดาก็เหมือนกับสะสมทรัพย์สมบัติไว้ ผู้ที่ยำเกรงบิดาก็มีความสุขจากบุตรของตน เมื่อเขาอธิษฐานภาวนา พระเจ้าก็จะทรงฟังเขา บุตรที่ให้เกียรติบิดาจะมีอายุยืน บุตรที่เชื่อฟังองค์พระผู้เป็นเจ้าจะทำให้มารดาชื่นใจ” (บสร 3:2-6)

“ลูกเอ๋ย จงดูแลบิดาของท่านในวัยชรา อย่าให้เขาเศร้าโศกตลอดชีวิต แม้สติปัญญาของบิดาจะเสื่อมลง ก็จงสงสารเขา อย่าดูหมิ่นเขาขณะที่ท่านยังแข็งแรงอยู่ [...] บุตรที่ละทิ้งบิดาก็เหมือนผู้กล่าวดูหมิ่นพระเจ้า บุตรที่ทำให้มารดาเสียใจจะถูกองค์พระผู้เป็นเจ้าสาปแช่ง” (บสร 3:12-13,16)

2219 การที่บุตรเคารพนับถือบิดามารดาสร้างเสริมความกลมกลืนในชีวิตครอบครัวทั้งหมด ความกลมกลืนนี้ยังรวมไปถึงความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องอีกด้วย ความเคารพนับถือบิดามารดาเป็นเสมือนแสงสว่างส่องไปทั่วครอบครัว “หลานเหลนเป็นมงกุฎของผู้ชรา บิดามารดาเป็นเกียรติยศของลูกหลาน” (สภษ 17:6) “จงถ่อมตนอยู่เสมอ จงมีความอ่อนโยน พากเพียรอดทนต่อกันด้วยความรัก” (อฟ 4:2)

2220 คริสตชนต้องมีความกตัญญูรู้คุณเป็นพิเศษต่อผู้ที่มอบพระพรความเชื่อ พระพรพรทานแห่งศีลล้างบาปและชีวิตในพระศาสนจักรให้แก่ตน ซึ่งอาจหมายถึงบิดามารดา สมาชิกคนอื่นของครอบครัว ปู่ย่าตายาย พระสงฆ์ผู้อภิบาล ครูสอนคำสอน ครูบาอาจารย์หรือเพื่อนฝูงอื่นๆ ด้วย “ข้าพเจ้ายังระลึกถึงความเชื่อที่จริงใจของท่าน เป็นความเชื่อแต่เดิมของโลอิส ยายของท่าน เป็นความเชื่อของยูนิส มารดาของท่าน และข้าพเจ้ามั่นใจว่าเป็นความเชื่อของท่านด้วย” (2 ทธ 1:5)

หน้าที่ของบิดามารดา

2221 ความอุดมสมบูรณ์ของความรักระหว่างสามีภรรยาไม่จำกัดอยู่เพียงในการให้กำเนิดบุตร แต่ยังต้องขยายออกไปถึงการให้การอบรมเรื่องความประพฤติของบุตรและการอบรมจิตใจของพวกเขาด้วย “หน้าที่ของบิดามารดาเรื่องการอบรมมีความสำคัญอย่างมาก

จนกระทั่งว่า ถ้าขาดไป ก็จะมีอะไรมาทดแทนได้ยาก”[15] สิทธิและหน้าที่ในการให้การอบรมบุตรเป็นของบิดามารดาโดยเฉพาะซึ่งจะปล่อยให้ผู้อื่นรับไปไม่ได้[16]

2222 บิดามารดาต้องเห็นว่าบุตรของตนเป็นบุตรของพระเจ้า และต้องถือว่าบุตรเหล่านี้เป็นบุคคลมนุษย์ เขาต้องอบรมบุตรของตนให้ปฏิบัติตามกฎหมายของพระเจ้า โดยแสดงตนเป็นผู้เชื่อฟังปฏิบัติตามพระประสงค์ของพระบิดาเจ้าสวรรค์

2223 บิดามารดาเป็นคนแรกที่ต้องรับผิดชอบที่จะให้การศึกษารอบตัวแก่บุตรของตน เขาต้องแสดงความรับผิดชอบประการนี้ก่อนอื่นโดยการสร้างครอบครัวที่มีความอ่อนโยน การเห็นอกเห็นใจรู้จักให้อภัยกัน การให้เกียรติต่อกัน ความซื่อสัตย์และการรับใช้กันโดยไม่หวังผลตอบแทนจะต้องเป็นกฎปฏิบัติ ครอบครัวเป็นสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับฝึกฝนให้มีคุณธรรม การนี้เรียกร้องให้มีการฝึกฝนให้รู้จักเสียสละ รู้จักตัดสินใจอย่างถูกต้อง รู้จักควบคุมตนเอง ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นเงื่อนไขของอิสรภาพแท้จริง บิดามารดาจะต้องสอนบุตรให้รู้จักจัดลำดับให้ “เรื่องที่เกี่ยวข้องกับวัตถุและตามธรรมชาติมีความสำคัญน้อยกว่าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับจิตใจภายใน” บิดามารดาต้องรับผิดชอบต่ออย่างมากที่จะให้ตัวอย่างที่ดีแก่บุตรของตน บิดามารดาที่รู้จักยอมรับความผิดพลาดของตนต่อบุตร ก็ย่อมจะแนะนำและแก้ไขเมื่อบุตรทำผิดได้ง่ายขึ้น

“(ผู้ที่รักลูก) จงดีสั่งสอนเขาตั้งแต่เขายังเป็นเด็ก เขาจะได้ไม่กลายเป็นคนดื้อไม่ยอมเชื่อฟัง แล้วทำให้ท่านต้องเป็นทุกข์อย่างมาก” (บสร 30:12) “บิดา อย่าสั่งสอนจนบุตรขุนเคือง แต่จงอบรมสั่งสอนและตักเตือนเขาตามหลักธรรมขององค์พระผู้เป็นเจ้า” (อฟ 6:4)

2224 ครอบครัวเป็นสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติเพื่อนำบุคคลมนุษย์ให้เข้ามาเป็นสังคมที่มีความรับผิดชอบร่วมกัน บิดามารดาจะต้องสอนบุตรให้รู้จักปกป้องตนเองจากอันตรายและสิ่งเลวร้ายต่าง ๆ ที่เป็นภัยคุกคามต่อสังคมมนุษย์

2225 โดยพระพรของท่านของศีลสมรส บิดามารดาได้รับความรับผิดชอบและสิทธิพิเศษที่จะประกาศข่าวดีแก่บุตรของตน เขาจะต้องนำบุตรตั้งแต่วัยเยาว์ให้เข้ามารู้จักพระธรรมล้ำลึกแห่งความเชื่อที่เขาเองเป็น “ผู้ประกาศชุดแรก” สำหรับบุตร ซึ่งเขาจะต้องช่วยให้เข้าร่วมชีวิตสังคมของพระศาสนจักรตั้งแต่วัยเยาว์ วิธีดำเนินชีวิตในครอบครัวย่อมช่วยเหลือเลี้ยงบรยากาศความรักซึ่งยังคงอยู่เป็นบรรยากาศและเครื่องค้ำจุนที่แท้จริงของความเชื่อที่มีชีวิตชีวาไปตลอดชีวิต

2226 การศึกษาอบรมความเชื่อ ในส่วนของบิดามารดาต้องเริ่มต้นตั้งแต่วัยเยาว์มาก ๆ การนี้เกิดขึ้นแล้วเมื่อสมาชิกในครอบครัวช่วยเหลือกันเพื่อจะเติบโตในความเชื่อโดยการเป็นพยานชีวิตคริสตชนตามพระวรสาร การสอนคำสอนภายในครอบครัวนำหน้า ร่วมเดินไปด้วยกันและทำให้รูปแบบอื่น ๆ ของการอบรมสั่งสอนให้มีความเชื่อมีคุณภาพยิ่งขึ้น บิดามารดามีพันธกิจที่จะต้องสอนบุตรของตนให้รู้จักอิฐฐานภาวนาและค้นพบกระแสเรียกของตน ในการเป็นบุตรพระเจ้า การที่คริสตชนในเขตวัดมาชุมนุมกันในพิธีบูชาขอบพระคุณเป็นศูนย์กลางชีวิตด้านพิธีกรรมของครอบครัวคริสตชน เป็นโอกาสพิเศษของการสอนคำสอนให้แก่ทั้งบุตรและบิดามารดา

2227 บรรดาบุตรเองก็มีบทบาทที่จะช่วยเพิ่มความศักดิ์สิทธิ์ของบิดามารดาด้วย ทุกคนและแต่ละคนจะต้องเต็มใจที่จะให้อภัยแก่กันโดยใจกว้างและอย่างไม่เหน็ดเหนื่อยที่ความผิด การทะเลาะเบาะแว้ง ความอยุติธรรมและการไม่สนใจต่อกันเรียกร้อง ความรักต่อกัน เชิญชวนเช่นนี้ ความรักของพระคริสตเจ้ายังเรียกร้องเช่นนี้ด้วย

2228 ในช่วงวัยเด็ก ความเอาใจใส่และความรักของบิดามารดาแสดงออกโดยเฉพาะจากการเอาใจใส่ดูแลที่เขาเสียสละเพื่ออบรมสั่งสอนบุตรของตน จะได้ตอบสนองความต้องการทั้งด้านร่างกายและจิตใจของบุตร เมื่อบุตรเติบโตขึ้น ความเอาใจใส่และเสียสละเดียวกันของบิดามารดาก็เปลี่ยนไปเป็นการอบรมสั่งสอนบุตรของตนให้รู้จักใช้เหตุผลและเสรีภาพของตนอย่างถูกต้อง

2229 บิดามารดาในฐานะผู้รับผิดชอบคนแรกในการให้การศึกษาอบรมแก่บุตร ย่อมมีสิทธิที่จะเลือกโรงเรียนสำหรับบุตรตรงตามเห็นดีเห็นชอบของเขา สิทธิประการนี้เป็นสิทธิพื้นฐาน เท่าที่สามารถจะทำได้ บิดามารดามีหน้าที่เลือกโรงเรียนที่อาจช่วยเหลือบุตรได้อย่างดีที่สุด ผู้มีอำนาจปกครองบ้านเมืองมีหน้าที่จะต้องให้สิทธินี้แก่บิดามารดาและสร้างเงื่อนไขที่เหมาะสมให้เขาใช้สิทธินี้ได้

2230 เมื่อบุตรเป็นผู้ใหญ่แล้ว เขาย่อมมีหน้าที่และสิทธิที่จะเลือกอาชีพและสภาพชีวิตของตน เขาจะต้องรับความรับผิดชอบใหม่นี้โดยมีความสัมพันธ์ที่ไว้วางใจกับบิดามารดาซึ่งเขาจะยินดีไปขอและรับความเห็นและคำแนะนำจากท่าน บิดามารดาก็จะต้องเอาใจใส่ไม่บังคับบุตรในการเลือกอาชีพและคู่สมรส หน้าที่ให้คำแนะนำนี้ไม่ควรขัดขวาง แต่ตรงกันข้าม ควรช่วยเหลือบุตรด้วยคำแนะนำที่รอบคอบ โดยเฉพาะเมื่อเขาต้องการจะสร้างครอบครัวของตน

2231 บางคนไม่แต่งงานเพื่อเอาใจใส่ช่วยเหลือบิดามารดาหรือพี่น้องชายหญิงของตน เพื่อจะสละตนได้มากยิ่งขึ้นสำหรับงานอาชีพหรือเพราะเหตุผลสุจริตอื่น ๆ เขาเหล่านี้ก็อาจนำผลดีมากมายมาสู่ครอบครัวเพื่อนมนุษย์ได้

IV. ครอบครัวและพระอาณาจักร

2232 ความสัมพันธ์ในครอบครัวสำคัญมาก แต่ก็ไม่ได้เด็ดขาด เช่นเดียวกับที่เด็กทารกเติบโตเป็นผู้ใหญ่มีความรับผิดชอบส่วนตัวตามธรรมชาติและด้านจิตใจยิ่งขึ้น กระแสเรียกเฉพาะส่วนตัวของเขาที่มาจากพระเจ้าย่อมปรากฏชัดเจนและเข้มแข็งยิ่งขึ้น บิดามารดาจะต้องสังเกตกระแสเรียกของบุตรและสนับสนุนให้ตอบสนองเพื่อติดตามกระแสเรียกนี้ เขาต้องคิดว่ากระแสเรียกประการแรกของคริสตชนก็คือการติดตามพระเยซูเจ้า “ผู้ที่รักบิดามารดามากกว่ารักเรา ก็ไม่คู่ควรกับเรา ผู้ที่รักบุตรชายหญิงมากกว่ารักเรา ก็ไม่คู่ควรกับเรา” (มธ 10:37)

2233 การเป็นศิษย์ติดตามพระเยซูเจ้าเป็นการรับเชิญให้มาอยู่ในครอบครัวของพระเจ้า ให้มาดำเนินชีวิตตามวิธีการดำเนินชีวิตของพระองค์ “ผู้ที่ปฏิบัติตามพระประสงค์ของพระบิดาของเราผู้สถิตในสวรรค์ ผู้นั้นเป็นพี่น้องชายหญิงและเป็นมารดาของเรา” (มธ 12:50)

บิดามารดาจะต้องยินดีรับการเรียกขององค์พระผู้เป็นเจ้าให้บุตรคนหนึ่งของตนติดตามพระองค์ในการถือพรหมจรรย์เพื่อพระอาณาจักรโดยการดำเนินชีวิตถวายตนหรือปฏิบัติศาสนบริการเป็นพระสงฆ์ และยินดีรักษาการเรียกนี้ไว้ด้วยความชอบพระคุณ

V. อำนาจปกครองของบ้านเมือง

2234 พระบัญญัติประการที่สี่ยังสั่งเราให้เคารพทุกคนที่ได้รับอำนาจปกครองจากพระเจ้าในสังคมเพื่อความดีของเรา พระบัญญัติประการนี้อธิบายถึงหน้าที่ของผู้ใช้อำนาจปกครอง เช่นเดียวกับผู้ที่ได้รับประโยชน์จากอำนาจนี้

หน้าที่ของผู้มีอำนาจปกครองบ้านเมือง

2235 ผู้มีอำนาจปกครองต้องใช้อำนาจนั้นเพื่อรับใช้สังคม “ในหมู่ท่านทั้งหลาย ผู้ที่ปรารถนาจะเป็นใหญ่จะต้องทำตนเป็นผู้รับใช้” (มธ 20:26) การใช้อำนาจปกครองในฐานะที่สืบเนื่องมาจากพระเจ้า ต้องได้รับการควบคุมด้านศีลธรรมโดยธรรมชาติตามเหตุผลและ

จุดประสงค์เจาะจงของอำนาจนั้นไม่มีใครอาจสั่งหรือกำหนดให้ทำสิ่งที่ขัดกับศักดิ์ศรีของบุคคลและกฎธรรมชาติได้

2236 การใช้อำนาจปกครองมีจุดหมายเพื่อแสดงให้เห็นลำดับความสำคัญที่ถูกต้องของคุณค่าต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ทุกคนใช้เสรีภาพปฏิบัติความรับผิดชอบของตนได้ง่ายขึ้น ผู้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติอย่างชาญฉลาดให้ทุกคนได้รับแจกจ่ายแบ่งปันตามสิทธิอย่างยุติธรรม พยายามให้เกิดความสามัคคีและสันติ โดยคำนึงถึงความต้องการและผลงานของแต่ละคน เขาจะต้องเอาใจใส่ไม่ให้กฎเกณฑ์และระเบียบที่กำหนดไว้ชวนให้ตกในการผจญที่จะคิดถึงผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าผลประโยชน์ส่วนรวม

2237 ผู้มีอำนาจทางการเมืองจำเป็นต้องให้ความเคารพต่อสิทธิพื้นฐานของบุคคลมนุษย์ เขาต้องแบ่งปันความยุติธรรมด้วยความเห็นอกเห็นใจ โดยคำนึงถึงสิทธิของแต่ละคน โดยเฉพาะของครอบครัวและผู้ขัดสน

สิทธิทางการเมืองของประชาชนอาจและต้องแจกจ่ายตามที่ผลประโยชน์ส่วนรวมเรียกร้อง เขาไม่อาจถูกขัดขวางไม่ให้มีอำนาจทางบ้านเมืองได้โดยไม่มีเหตุผลถูกต้องตามสัดส่วน การใช้สิทธิทางการเมืองมีกำหนดไว้เพื่อผลประโยชน์ของชาติและสังคมมนุษย์

หน้าที่พลเมือง

2238 ผู้ที่อยู่ใต้อำนาจปกครองจะต้องมองผู้ปกครองของตนในฐานะผู้แทนของพระเจ้าผู้ทรงแต่งตั้งเขาเป็นผู้รับใช้แจกจ่ายของประทานจากพระองค์ “เพราะเห็นแก่ความรักต่อองค์พระผู้เป็นเจ้า จงอ่อนน้อมเชื่อฟังมนุษย์ทุกคนที่มีอำนาจปกครอง [...] จงประพฤติตนดุจคนอิสระอย่าใช้อิสระภาพเป็นข้ออ้างเพื่อปิดบังความชั่ว แต่จงประพฤติดุจผู้รับใช้ของพระเจ้า” (1 ปต 2:13,16) การร่วมมืออย่างซื่อสัตย์ของเขาหมายถึงสิทธิ และบางครั้ง หมายถึงหน้าที่ที่จะต้องแสดงความไม่เห็นด้วยกับสิ่งที่อาจจะเกิดผลร้ายต่อศักดิ์ศรีของบุคคลและต่อผลประโยชน์ส่วนรวมได้

2239 เป็นหน้าที่ของประชาชนที่จะต้องร่วมมือกับผู้ที่มีอำนาจปกครองบ้านเมืองเพื่อผลประโยชน์ของสังคมด้วยจิตตารมณ์แห่งความจริง ความยุติธรรม ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันและเสรีภาพ ความรักและการรับใช้ชาติเกิดจากหน้าที่ที่ต้องแสดงความกตัญญูและความรัก การยอมอยู่ใต้อำนาจที่ถูกต้องตามกฎหมายและการรับใช้ผลประโยชน์ส่วนรวมเรียกร้องประชาชนให้ปฏิบัติหน้าที่ของตนในชีวิตสังคมการเมือง

2240 การอยู่ใต้อำนาจปกครองและการร่วมรับผิดชอบเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมในทางปฏิบัติเรียกร้องให้จ่ายภาษีอากร ใช้สิทธิเลือกตั้ง ป้องกันประเทศ

“จงให้ทุกคนตามสิทธิของเขา จงเสียภาษีแก่ผู้มีสิทธิรับภาษี จงเสียค่าธรรมเนียมแก่ผู้มีสิทธิเก็บค่าธรรมเนียม จงเกรงกลัวผู้ที่ควรเกรงกลัว จงให้เกียรติแก่ผู้สมควรจะได้รับเกียรติ” (รม 13:7)

คริสตชน “อาศัยอยู่ในบ้านเมืองของตน แต่เป็นเหมือนคนต่างด้าว มีทุกสิ่งร่วมกัน เหมือนกับผู้อื่นในฐานะพลเมือง และทนทุกอย่างเหมือนกับคนต่างชาติ [...] ปฏิบัติตามกฎหมายที่กำหนดไว้ แต่วิถีดำเนินชีวิตเกินกว่ากฎหมาย [...] พระเจ้าทรงตั้งเขาไว้ในตำแหน่งที่เขาไม่อาจหลีกเลี่ยงได้”

นักบุญเปาโลเตือนเราให้อธิษฐานภาวนาและขอบพระคุณเพื่อกษัตริย์และทุกคนที่มีอำนาจปกครองเพื่อ “เราจะได้มีชีวิตที่สงบสุขราบรื่น เป็นชีวิตที่มีเกียรติด้วยความเคารพเลื่อมใสต่อพระเจ้า” (1 ทธ 2:2)

2241 เท่าที่จะทำได้ ประเทศที่ร่ำรวยกว่าจำเป็นต้องรับ คนต่างด้าว ที่แสวงหาความปลอดภัยและรายได้ที่จำเป็นสำหรับชีวิตที่เขาไม่อาจหาได้ในที่อยู่ดั้งเดิมของตน ผู้มีอำนาจปกครองต้องเอาใจใส่ถึงสิทธิตามธรรมชาติที่เรียกร้องให้ผู้มาเยือนต้องได้รับการปกป้องจากผู้ที่ต้อนรับเขา

เพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมที่เขาต้องรับผิดชอบ ผู้มีอำนาจปกครองบ้านเมืองอาจวางเงื่อนไขและกฎเกณฑ์ต่างๆไว้ในการใช้สิทธิของผู้ลี้ภัย โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ลี้ภัยต่อชาติที่ต้อนรับเขา ผู้ลี้ภัยจำเป็นต้องมีความกตัญญูรู้คุณเคารพนับถือมรดกทางวัตถุและจิตใจ ปฏิบัติตามกฎหมายและยอมรับภารกิจของชนชาติที่ต้อนรับด้วย

2242 ประชาชนจำเป็นต้องเคารพมโนธรรมไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของผู้มีอำนาจปกครองบ้านเมือง เมื่อข้อกำหนดเหล่านี้ขัดกับข้อเรียกร้องของระเบียบทางศีลธรรม ขัดกับสิทธิพื้นฐานของบุคคล หรือขัดกับคำสั่งสอนของพระวรสาร การขัดขืนไม่ยอมเชื่อฟังผู้มีอำนาจปกครองบ้านเมือง เมื่อข้อเรียกร้องของอำนาจปกครองเหล่านี้ขัดกับข้อเรียกร้องของมโนธรรมที่ถูกต้องเช่นนี้มีเหตุผลสนับสนุนจากความแตกต่างระหว่างการรับใช้พระเจ้าและรับใช้ชุมชนทางการเมือง

“ของของซีซาร์ จงคืนให้ซีซาร์ และของของพระเจ้า ก็จงคืนให้พระเจ้าเถิด” (มธ 22:21)
“เราต้องเชื่อฟังพระเจ้ายิ่งกว่าเชื่อฟังมนุษย์” (กจ 5:29)

“เมื่ออำนาจทางบ้านเมืองบังคับประชาชนเกินขอบเขตอำนาจของตน ประชาชนก็ไม่ควรปฏิเสธข้อเรียกร้องนั้น ถ้าข้อเรียกร้องเป็นประโยชน์จริงๆ แก่ชุมชนส่วนรวม แต่เขามีสิทธิที่จะปกป้องสิทธิของตนและของเพื่อนประชาชนขัดสู้กับการใช้อำนาจอย่างไม่ถูกต้องของผู้มีอำนาจปกครองภายในขอบเขตที่กฎธรรมชาติและกฎของพระวรสารจำกัดไว้”

2243 การใช้กำลังอาวุธขัดขวางการเบียดเบียนจากอำนาจปกครองไม่เป็นการถูกต้อง เว้นแต่ว่าจะมีเงื่อนไขต่อไปนี้ทุกข้อ คือ

- 1) ในกรณีที่เป็นที่ชัดเจนว่าสิทธิพื้นฐานถูกล่วงละเมิดอย่างหนักและอย่างต่อเนื่อง
- 2) หลังจากที่ได้ใช้วิธีการอื่นๆ ทุกอย่างแก้ไขแล้วไม่สำเร็จ
- 3) ต้องไม่ก่อให้เกิดความสับสนวุ่นวายมากกว่าเก่า
- 4) เมื่อมีความหวังสมเหตุสมผลว่าจะประสบผลสำเร็จ
- 5) ถ้าเห็นว่าไม่อาจจัดหาวิธีแก้ไขอื่นที่ดีกว่าได้อีกแล้ว

ชุมชนการเมืองและพระศาสนจักร

2244 สถาบันทุกอย่างได้รับแรงบันดาลใจ อย่างน้อยโดยปริยาย จากวิสัยทัศน์และชะตากรรมของมนุษย์ที่ทำให้เขาสร้างหลักการในการตัดสินใจ ลำดับค่านิยม แนวปฏิบัติของตน สังคมต่าง ๆ ส่วนใหญ่จัดตั้งสถาบันของตนโดยถือว่ามนุษย์มีความสำคัญมากกว่าสิ่งของ มีแต่ศาสนาที่ได้รับการเปิดเผยจากพระเจ้า พระผู้เนรมิตสร้างและพระผู้ไถ่ เท่านั้นที่รับรู้บ่อเกิดและชะตากรรมของมนุษย์อย่างแท้จริง พระศาสนจักรจึงเชิญชวนผู้มีอำนาจทางการเมืองให้ประเมินคำตัดสินและการตกลงใจของตนตามความจริงที่ได้รับการดลใจในเรื่องพระเจ้าและมนุษย์

สังคมที่ไม่รู้จักหรือไม่ยอมรับการดลใจนี้โดยอ้างว่าตนไม่ตั้งขึ้นกับพระเจ้าย่อมมีแนวโน้มที่จะแสวงหามาตรการและจุดหมายของตนในตัวเองหรือหยิบยืมมาจากอุดมการณ์ประการใดประการหนึ่ง และไม่ยอมรับมาตรฐานความดีความชั่วที่มีอยู่จริง และอ้างว่าตนมีอำนาจเบ็ดเสร็จเหนือมนุษย์และโชคชะตาของเขาไม่ว่าอย่างเปิดเผยหรืออย่างลับๆ ดังที่ประวัติศาสตร์แสดงให้เห็นปรากฏอยู่

2245 “พระศาสนจักรซึ่งโดยเหตุผลของหน้าที่และความสามารถของตน ไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวอะไรเลยกับชุมชนทางการเมือง [...] แต่ในเวลาเดียวกันก็เป็นเครื่องหมายและผู้ปกป้องศักดิ์ศรีที่เหนือกว่าของบุคคลมนุษย์” พระศาสนจักร “ให้ความเคารพนับถือและส่งเสริมเสรีภาพทางการเมืองและความรับผิดชอบของประชาชน”

2246 เป็นพันธกิจของพระศาสนจักร “ที่จะตัดสินเรื่องศีลธรรม แม้ในเรื่องที่เกี่ยวกับระเบียบทางการเมืองด้วย เมื่อสิทธิพื้นฐานของบุคคลหรือความรอดพ้นของวิญญาณเรียกร้องให้ทำเช่นนั้น โดยใช้วิธีการทุกอย่าง และเพียงแต่วิธีการที่สอดคล้องกับพระวรสารและผลประโยชน์ของทุกคนตามเวลาและสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันเท่านั้น”

+++++++0+++++++

ตอนที่ห้า พระบัญญัติประการที่ห้า (2258-2330) อย่าฆ่าคน

I. ความเคารพนับถือชีวิตมนุษย์

พยานยืนยันของประวัติศาสตร์ศักดิ์สิทธิ์ การป้องกันตัวที่ถูกกฎหมาย โทษประหารชีวิต ฆาตกรรมโดยจงใจ การทำแท้ง การุณยฆาต การฆ่าตัวตาย

II. การเคารพศักดิ์ศรีของบุคคล

การดูแลสุขภาพ การให้เกียรติต่อบุคคลและการค้นคว้าทางวิชาการ การให้ความเคารพนับถือต่อความครบบริบูรณ์ของร่างกาย การให้ความเคารพนับถือต่อผู้ตาย

III. การปกป้องสันติภาพ

สันติภาพ การหลีกเลี่ยงสงคราม

“อย่าฆ่า(คน)” (อพย 20:13)

“ท่านได้ยินคำกล่าวแก่คนโบราณว่า อย่าฆ่าคน ผู้ใดฆ่าคนจะต้องขึ้นศาล แต่เรากล่าวแก่ท่านว่า ทุกคนที่โกรธเคืองพี่น้องจะต้องขึ้นศาล” (มธ 5:21-22)

2258 “ต้องถือว่าชีวิตมนุษย์เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เพราะตั้งแต่เริ่มแรกแล้ว ‘ชีวิตมนุษย์เรียกร้องการกระทำของพระเจ้าผู้เนรมิตสร้าง’ และยังคงมีความสัมพันธ์พิเศษอยู่เสมอกับพระเจ้าผู้เนรมิตสร้างผู้ทรงเป็นจุดหมายเพียงหนึ่งเดียวของตน พระเจ้าเท่านั้นทรงเป็นเจ้านายของชีวิต ตั้งแต่แรกเริ่มจนถึงวาระสุดท้าย ไม่มีผู้ใดไม่ว่าในกรณีใด ๆ ทั้งสิ้น อาจอ้างสิทธิที่จะนำความตายมาให้แก่มนุษย์ผู้ไม่มีผิดที่ทรงสร้างไว้ได้โดยตรง”

I. ความเคารพนับถือชีวิตมนุษย์

พยานยืนยันของประวัติศาสตร์ศักดิ์สิทธิ์

2259 พระคัมภีร์ ในเรื่องเล่าถึงการที่อาแบลถูกกาอินพี่ชายฆ่า[34] เปิดเผยว่าตั้งแต่แรกเริ่มของประวัติศาสตร์มนุษยชาติแล้วในตัวมนุษย์มีความโกรธและความอิจฉาซึ่งเป็นผลของบาปกำเนิด มนุษย์กลายเป็นศัตรูของเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน พระเจ้าทรงประกาศความชั่วร้ายของการฆาตกรรมครั้งนี้ “ท่านทำอะไรงงไป เลือดของน้องชายท่านจากพื้นดินร้องดังมาถึงเรา บัดนี้ท่านจะต้องถูกสาปแช่งให้ออกไปจากแผ่นดินที่อาปากลับโลหิตของน้องชายที่ท่านฆ่า” (ปฐมก 4:10-11)

2260 พันธสัญญาระหว่างพระเจ้ากับมนุษยชาติมีการกล่าวซ้ำหลายครั้งถึงชีวิตมนุษย์ซึ่งเป็นของประทานจากพระเจ้าและเรื่องความรุนแรงที่พร่าชีวิตมนุษย์แทรกอยู่ด้วย

“เราจะทวงเลือดซึ่งเป็นชีวิตของท่าน [...] ผู้ใดหลังเลือดของเพื่อนมนุษย์ เลือดของเขาจะต้องถูกหลังโดยมนุษย์เช่นเดียวกัน เพราะพระเจ้าทรงสร้างมนุษย์ตามภาพลักษณ์ของพระองค์” (ปฐมก 9:5-6)

พันธสัญญาเดิมถือเสมอว่าเลือดเป็นเครื่องหมายศักดิ์สิทธิ์ของชีวิต คำสอนประการนี้ยังคงจำเป็นสำหรับทุกสมัย

2261 พระคัมภีร์กำหนดข้อห้ามของพระบัญญัติประการที่ห้าว่า “อย่าประหารชีวิตผู้บริสุทธิ์หรือผู้ชอบธรรม” (อพย 23:7) การจงใจฆ่าผู้บริสุทธิ์ขัดอย่างหนักกับศักดิ์ศรีของมนุษย์ที่พระเจ้าทรงเนรมิตสร้างไว้ ขัดกับกฎสำคัญและขัดกับความศักดิ์สิทธิ์ของพระเจ้าผู้สร้าง กฎที่ตั้งห้ามการนี้มีผลบังคับใช้ทั่วไป ทั้งกับมนุษย์ทุกๆ คนและแต่ละคน มีผลบังคับเสมอและทั่วไป

2262 องค์พระผู้เป็นเจ้าทรงกล่าวถึงพระบัญญัติประการนี้ในบทเทศน์บนภูเขา “อย่าฆ่าคน” (มธ 5:21) และยังทรงเพิ่มการห้ามไม่ให้โกรธ เกลียดชัง และแก้แค้นอีกด้วย ยิ่งกว่านั้นพระคริสตเจ้ายังทรงขอรับรองให้ศิษย์ของพระองค์หันแก้มอีกข้างหนึ่งให้ด้วย ให้รักศัตรู พระองค์ไม่ทรงป้องกันพระองค์เองและยังตรัสให้เปโตรเอาดาบใส่ฝักเสียด้วยการป้องกันตัวที่ถูกกฎหมาย

2263 การป้องกันบุคคลหรือสังคมอย่างถูกต้องตามกฎหมายไม่ใช่ข้อยกเว้นข้อห้ามไม่ให้ใจเข้าสู่ผู้บริโภค “การกระทำของคนหนึ่งที่ป้องกันตนเองอาจมีผลได้สองอย่าง อย่างหนึ่งคือการปกป้องชีวิตของตน ส่วนอีกอย่างหนึ่งก็คือการฆ่าผู้บริโภค” “ไม่มีอะไรป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำหนึ่งที่มีผลสองอย่าง ผลอย่างหนึ่งเป็นผลที่ต้องการให้เกิดขึ้น ส่วนอีกอย่างหนึ่งเกิดขึ้นโดยที่ผู้กระทำไม่ได้ตั้งใจให้เกิด”

2264 ความรักต่อตนเองยังคงเป็นหลักการพื้นฐานของศีลธรรม ดังนั้นจึงเป็นการชอบธรรมที่จะรักษาสิทธิปกป้องชีวิตของตน ผู้ที่ปกป้องชีวิตของตนจึงไม่มีความผิดฐานฆ่าคนแม้ว่าเขาจำเป็นต้องทำกิจการที่ทำลายชีวิตของผู้จุ่ม

“ถ้าผู้ใดใช้ความรุนแรงมากกว่าที่จำเป็นเพื่อปกป้องชีวิตของตน ก็เป็นการไม่ถูกต้อง แต่ถ้าเขาขับไล่ความรุนแรงแต่พอประมาณ ก็จะเป็นการป้องกันตัวอย่างถูกต้อง [...] เพื่อความปลอดภัย (ของวิญญาณ) ไม่จำเป็นที่คนหนึ่งจะต้องละเว้นการป้องกันตนเองเพื่อจะหลีกเลี่ยงไม่ต้องฆ่าคนอื่น เพราะคนเราต้องปกป้องดูแลชีวิตของตนเองมากกว่าชีวิตของผู้อื่น”

2265 การป้องกันตนเองอาจไม่เป็นเพียงสิทธิ แต่ยังเป็นหน้าที่สำคัญสำหรับผู้มีหน้าที่รับผิดชอบชีวิตของผู้อื่นด้วย การป้องกันผลประโยชน์ส่วนรวมเรียกร้องให้ผู้จุ่มอย่างอดุติธรรมถูกกันไว้ไม่ให้ทำร้ายผู้อื่นได้ ด้วยเหตุผลนี้ ผู้มีอำนาจปกครองอย่างถูกต้องจึงมีสิทธิที่จะใช้อาวุธเพื่อขับไล่ผู้จุ่มชุมชนที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนด้วย

2266 รัฐต้องพยายามตอบสนองความจำเป็นที่จะต้องดูแลผลประโยชน์ส่วนรวมเพื่อป้องกันการแพร่ขยายของวิธีการกระทำของผู้ที่ทำลายสิทธิของผู้อื่นและกฎพื้นฐานของความสัมพันธ์สาธารณะ ผู้มีอำนาจปกครองบ้านเมืองมีสิทธิและหน้าที่จะลงโทษตามอัตราส่วนความหนักเบาของความผิด การลงโทษมีเจตนาแรกเพื่อซ่อมแซมความเสียหายที่เกิดจากความผิด เมื่อผู้ทำผิดยินดีรับโทษด้วยเต็มใจ การลงโทษย่อมมีค่าเป็นการชดเชย ดังนั้น การลงโทษ นอกจากจากจะเป็นการปกป้องและป้องกันความปลอดภัยของสังคมและบุคคลแล้ว ยังมีเจตนาที่เป็นโอสถบำบัดรักษา ต้องช่วยนำการแก้ไขมาให้ผู้กระทำผิดเท่าที่จะทำได้ด้วย

โทษประหารชีวิต

2267 เป็นเวลานานมาแล้วที่ผู้มีอำนาจปกครองโดยชอบธรรมจะยอมรับว่า หลังจากการพิจารณาคดีตามหลักความยุติธรรมแล้ว การลงโทษโดยการประหารชีวิตเป็นการ

ตอบสนองอย่างเหมาะสมแล้วกับความผิดหนัก (ทางอาญา) บางประการ เป็นมาตรการเพื่อปกป้องความดีส่วนรวมของสังคม

กระนั้นก็ดี ในปัจจุบันนี้ (สังคม) มีความสำคัญมากยิ่งขึ้นถึงศักดิ์ศรีของบุคคลว่าศักดิ์ศรีนี้มีได้สูญหายไปแม้ว่าบุคคลผู้นั้นจะได้ประกอบอาชญากรรมอย่างหนักแล้วก็ตาม ยิ่งกว่านั้นยังมีความเข้าใจเกิดขึ้นใหม่ถึงความหมายของการที่ฝ่ายรัฐผู้มีอำนาจปกครองจำต้องกำหนดโทษประหารชีวิตเช่นนี้ ในที่สุด ยังได้มีการพัฒนาระบบการจองจำที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งจะประกันความปลอดภัยของประชาชนได้ และในเวลาเดียวกัน ยังไม่ปิดโอกาสให้ผู้ทำผิดไปแล้วให้สามารถปรับปรุงแก้ไขความประพฤติของตนได้

เพราะฉะนั้น พระศาสนจักรจึงสอนตามเจตนารมณ์ของพระวรสารว่า “โทษประหารชีวิตเป็นที่ยอมรับไม่ได้เพราะเป็นการขัดแย้งกับศักดิ์ศรีที่มีอาจล่วงละเมิดได้ของบุคคล” และพระศาสนจักรก็พยายามสุดความสามารถที่จะขจัดโทษประหารชีวิตนี้ให้หมดไปจากโลกนี้

มาตรการโดยจงใจ

2268 พระบัญญัติประการที่ห้าห้ามการจงใจฆ่าคนโดยตรงว่าเป็นบาปหนัก ฆาตกรและคนอื่นที่จงใจร่วมมือกับการฆ่ายอมทำบาปที่เรียกกรรมการแก้แค้นไปถึงสวรรค์

การฆ่าทารก การฆ่าพี่น้อง บิดามารดาและคู่สมรสเป็นความผิดหนักอย่างพิเศษเนื่องมาจากความสัมพันธ์ตามธรรมชาติที่ความผิดเหล่านี้ทำลายลง ความพยายามเพื่อสุพันธุศาสตร์ (= ศาสตร์ที่ศึกษาการทำพันธุกรรมของมนุษย์ให้ดีขึ้น) หรือเพื่อดูแลสุขภาพสาธารณะไม่อาจยกเว้นความผิดให้การฆ่าคนได้ แม้ว่าทางบ้านเมืองสั่งให้ทำการนี้

2269 พระบัญญัติประการที่ห้าห้ามไม่ให้ทำอะไรโดยมีเจตนาที่จะก่อให้เกิดความตายของบุคคลแม้ไม่โดยตรง กฎศีลธรรมห้ามมิให้ผู้ใดเสี่ยงชีวิตโดยไม่มีเหตุผลสำคัญจริงๆ รวมทั้งการไม่ยอมให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่อยู่ในอันตรายด้วย

การที่ในสังคมมนุษย์ยังยอมให้มีความอดอยากที่ทำให้หลายคนต้องเสียชีวิต โดยไม่พยายามที่แก้ไขสถานการณ์ดังกล่าว นับว่าเป็นความอยุติธรรมที่น่ารังเกียจและเป็นความผิดหนัก บรรดานักธุรกิจที่ให้เงินกู้และค้าขายทำให้บรรดาพี่น้องเพื่อนมนุษย์ต้องอดอยากถึงตายก็ทำฆาตกรรมทางอ้อม เขาต้องรับผิดชอบในเรื่องนี้

การฆ่าคนโดยไม่เจตนาไม่เป็นความผิดทางศีลธรรม แต่ถ้าผู้ใดทำให้เกิดความตายโดยไม่มีเหตุผลสมควร แม้จะโดยไม่ตั้งใจ ก็ไม่อาจพ้นจากความผิดหนักได้

การทำแท้ง

2270 ชีวิตมนุษย์ นับตั้งแต่วันที่ปฏิสนธิ ต้องได้รับความเคารพและปกป้องอย่างเด็ดขาด นับตั้งแต่วันที่แรกที่มีความเป็นอยู่ บุคคลมนุษย์ต้องได้รับการรับรองว่ามีสิทธิในฐานะบุคคล และสิทธิประการแรกที่ล่วงละเมิดไม่ได้เลยของสิ่งสร้างที่มีชีวิตทุกอย่างก็คือสิทธิที่จะมีชีวิต

2271 ตั้งแต่ศตวรรษที่หนึ่งแล้ว พระศาสนจักรประกาศยืนยันความผิดทางศีลธรรมของการทำแท้งทุกอย่าง คำสอนข้อนี้ไม่เคยเปลี่ยนแปลงเลย ยังคงเป็นข้อห้ามที่ไม่มีวันเปลี่ยนแปลงได้ การทำแท้งโดยตรง นั่นคือ ในฐานะที่เป็นจุดประสงค์หรือเป็นวิธีการที่ต้องการใช้ ก็เป็นการขัดต่อกฎศีลธรรมอย่างหนัก

2272 การร่วมมือทำแท้งโดยตรงเป็นความผิดหนัก พระศาสนจักรกำหนดโทษถูกตัดขาดเป็นทางการจากพระศาสนจักรสำหรับความผิดต่อชีวิตมนุษย์ประการนี้ด้วย “ผู้ที่ทำแท้งมีผลสำเร็จย่อมมีโทษที่กำหนดไว้แล้ว ถูกตัดขาดจากพระศาสนจักร” “โดยอัตโนมัติเมื่อทำความผิด” ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ด้วยวิธีการนี้ พระศาสนจักรมิได้ตั้งใจจำกัดเจตนาที่จะแสดงความเมตตาากรุณา พระศาสนจักรแจ้งให้รู้ความหนักของความผิดที่ตกลงไปว่าเป็นความเสียหายที่ไม่อาจแก้ไขได้ต่อผู้ไม่มีความผิดที่ต้องตาย ต่อบิดามารดาของทารกและต่อสังคมทั้งหมด

2273 สิทธิของผู้บริสุทธิ์แต่ละคนที่จะมีชีวิต ซึ่งไม่อาจล่วงละเมิดได้นี้เป็นองค์ประกอบของสังคมที่พัฒนาแล้วและของข้อกำหนดกฎหมาย

“สิทธิที่ล่วงละเมิดมิได้ของบุคคลต้องได้รับการรับรองและเคารพนับถือจากสังคมที่พัฒนาแล้วและจากผู้มีอำนาจปกครองทางบ้านเมือง สิทธิเหล่านี้ไม่ขึ้นกับแต่ละคน กับบิดามารดา และไม่ใช้การอนุญาตที่ได้รับจากสังคมหรือบ้านเมือง แต่เป็นสิทธิที่มาจากธรรมชาติมนุษย์และยึดติดอยู่กับบุคคลสืบเนื่องมาจากกิจการเนรมิตสร้าง(จากพระเจ้า)ที่บุคคลนั้นถือกำเนิดมา ในบรรดาสิทธิพื้นฐานที่ต้องกล่าวถึงเหล่านี้ เราต้องเน้นสิทธิที่จะมีชีวิตและความสมบูรณ์ของร่างกายที่มนุษย์แต่ละคนมีมาตั้งแต่ช่วงเวลาของการปฏิสนธิจนถึงความตาย”

“ถ้ากฎหมายบ้านเมืองไม่ให้ความช่วยเหลือแก่กลุ่มชนตามที่กฎหมายต้องจัดให้ การนี้เองย่อมแสดงว่าบ้านเมืองปฏิเสธความเท่าเทียมกันของพลเมืองทุกคนต่อหน้ากฎหมาย ในเมื่อรัฐไม่ใช่อำนาจของตนเพื่อปกป้องสิทธิของแต่ละคน โดยเฉพาะสิทธิของผู้อ่อนแอ รากฐานของรัฐที่จัดตั้งขึ้นอย่างถูกต้องย่อมคลอนแคลน [...] จากการเคารพและปกป้องสิทธิของทารกที่จะเกิดมานับตั้งแต่ช่วงเวลาของการปฏิสนธิ จึงมีผลตามมาว่ากฎหมายต้องกำหนดโทษที่เหมาะสมไว้ต่อการจงใจใด ๆ ไม่ว่าจะฝ่าฝืนสิทธิของทารกนั้น”

2274 ตัวอ่อนในครรภ์ต้องได้รับการดูแลในฐานะที่เป็นบุคคลตั้งแต่เวลาที่ปฏิสนธิต้องได้รับการปกป้อง เอาใจใส่ และดูแลรักษาในความสมบูรณ์ของตนเท่าที่จะทำได้ เช่นเดียวกับมนุษย์คนอื่น ๆ ทั่วไป

การตรวจสอบสุขภาพของตัวอ่อนก่อนเกิดเป็นสิ่งที่ทำได้ ไม่ผิดศีลธรรม ถ้า “มีการดูแลชีวิตและความสมบูรณ์ของตัวอ่อนและทารกในครรภ์และมีเจตนาที่จะดูแลและบำบัดรักษาตัวอ่อนแต่ละตัว [...] แต่เป็นการผิดศีลธรรมอย่างหนักถ้าทำไปเพื่อคิดจะทำแท้งได้ การตรวจต้องไม่เท่ากับเป็นการตัดสินประหารชีวิต”

2275 “การเข้าไปเกี่ยวข้องกับตัวอ่อนในครรภ์เป็นสิ่งที่ทำได้โดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องรักษาชีวิตและความสมบูรณ์ของตัวอ่อนไว้ อย่างก่อให้เกิดอันตรายที่ร้ายแรงกว่า แต่มุ่งสำหรับการบำบัดรักษาโรค เพื่อให้สุขภาพมีสภาพดีขึ้น และเพื่อให้ชีวิตที่รอดอยู่ของตัวอ่อนแต่ละตัวปลอดภัย”

“เป็นการผิดศีลธรรมที่จะให้ตัวอ่อนของมนุษย์ถือกำเนิดมาเพื่อหาประโยชน์ นั่นคือเพื่อทำให้เป็น ‘วัตถุทางชีววิทยา’ สำหรับการใช้ทดลอง”

“มีความพยายามบางอย่างจะเข้าไปแทรกแซงในแควดวงของโครโมโซมและพันธุกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษา แต่มุ่งให้เกิดชีวิตมนุษย์ได้ตามเพศหรือคุณสมบัติที่กำหนดไว้ วิธีจัดการเช่นนี้ขัดกับศักดิ์ศรีของบุคคลมนุษย์ และยังขัดกับความสมบูรณ์และเอกลักษณ์ของเขา” ที่มีหนึ่งเดียวไม่อาจทำซ้ำอีกได้

การุณยฆาต

2276 ผู้ที่มีชีวิตไม่สมบูรณ์หรือเจ็บป่วยเรียกร้องให้มีการเอาใจใส่ดูแลเป็นพิเศษ ผู้ที่เจ็บป่วยหรือพิการควรต้องได้รับความช่วยเหลือเพื่อจะดำรงอยู่ได้ตามปกติเท่าที่จะทำได้

2277 การอนุญาตโดยตรง ไม่ว่าจะมียุติบัตรใจหรือใช้วิธีการใด ก็คือการทำให้ชีวิตของบุคคลที่พิการ เจ็บป่วย หรือใกล้จะตายเพราะเหตุใดเหตุหนึ่งจบสิ้นลง การนี้ไม่อาจเป็นที่ยอมรับได้ทางศีลธรรม

ดังนั้น การกระทำหรือการละเว้นไม่ทำ ซึ่งโดยตนเองหรือโดยตั้งใจ ก่อให้เกิดความตาย เพื่อขจัดความเจ็บปวด เป็นการฆ่าที่ขัดกับศักดิ์ศรีของบุคคลมนุษย์และขัดกับความเคารพนับถือต่อพระเจ้าผู้ทรงชีวิต พระผู้เนรมิตสร้างของเขา การตัดสินใจที่อาจเกิดขึ้นกับใครก็ได้ อาจตกลงไปได้นั้นไม่เปลี่ยนแปลงธรรมชาติของการทำฆาตกรรมที่ต้องถูกประณามและหลีกเลี่ยง

2278 การยุติกระบวนการรักษาทางแพทย์ที่เป็นภาระหนัก อันตราย การรักษาพิเศษที่ไม่ใช่การบำบัดรักษาตามธรรมดาหรือไม่คุ้มกับผลที่ได้รับ อาจเป็นการถูกต้องทำได้ นี่เป็นการไม่ยอมรับ “การบำบัดรักษาที่โหดร้าย” โดยวิธีนี้ เราไม่ตั้งใจที่จะนำความตายมาให้ เราเพียงแต่ยอมรับว่าไม่อาจขัดขวางความตายไว้ได้อีกเท่านั้น

ผู้ป่วยต้องเป็นผู้ตัดสินใจ ถ้าเขายังทำได้และควรทำ มิฉะนั้นผู้ที่มีสิทธิตามกฎหมายต้องเป็นผู้ตัดสินใจโดยให้ความเคารพต่อเจตนาสมเหตุสมผลและผลประโยชน์ของผู้ป่วยด้วย

2279 แม้จะเห็นว่าความตายใกล้เข้ามาแล้ว ก็ยังต้องเอาใจใส่ดูแลผู้ป่วยต่อไปตามปกติ จะเลิกเอาใจใส่ดูแลไม่ได้ การใช้ยาระงับความเจ็บปวดเพื่อทุเลาความทรมานของผู้ใกล้จะตาย แม้จะมีผลร้ายทำให้ชีวิตของเขาสั้นลง อาจทำได้โดยไม่ขัดศีลธรรมต่อศักดิ์ศรีของมนุษย์ แต่ต้องรู้ล่วงหน้าแล้วเท่านั้นว่าเป็นความจำเป็นที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ การดูแลเพื่อบรรเทาความเจ็บปวดเป็นรูปแบบแสดงความรักที่ไม่หวังผลประโยชน์อย่างดีที่สุด เพราะเหตุนี้จึงควรได้รับการส่งเสริม

อติวินิบาตกรรม (การฆ่าตัวตาย)

2280 แต่ละคนต้องรับผิดชอบชีวิตของตนเฉพาะพระพักตร์พระเจ้าผู้ประทานชีวิตนี้ให้เขา พระองค์ยังคงทรงเป็นเจ้านายสูงสุดของชีวิต เราจึงจำเป็นต้องรับชีวิตนี้ไว้ด้วยความกตัญญูรู้คุณ และรักษาชีวิตนี้ไว้เพื่อพระเกียรติของพระองค์และเพื่อความรอดพ้นของวิญญาณ เราเป็นเพียงผู้ดูแลชีวิตที่พระเจ้าทรงฝากเราไว้ ไม่ใช่เจ้านายของชีวิตนั้น เราจึงจัดการกับชีวิตนั้นตามใจไม่ได้

2281 การฆ่าตัวตายขัดแย้งกับความโน้มเอียงตามธรรมชาติของบุคคลมนุษย์ที่จะรักษาชีวิตของตนไว้ให้คงอยู่ตลอดไป การฆ่าตัวตายยังผิดต่อความรักต่อเพื่อนมนุษย์ด้วย เพราะทำลายอย่าง อยุธยาธรรมความสัมพันธ์ของความร่วมเป็นหนึ่งเดียวกันกับสังคมครอบครัว ประเทศชาติและมวลมนุษย์ที่เราจำเป็นต้องมีพันธะด้วย การฆ่าตัวตายขัดกับความรักต่อพระเจ้าผู้ทรงพระชนม์

2282 การฆ่าตัวตาย ถ้าทำลงไปโดยตั้งใจให้เป็นตัวอย่างแก่ผู้อื่น โดยเฉพาะแก่เยาวชน ยังเป็นความผิดหนักในฐานะเป็นเหตุชักนำให้ผู้อื่นทำบาปด้วย การจงใจร่วมมือในการฆ่าตัวตายเป็นความผิดต่อกฎศีลธรรมด้วย

ความผิดปกติทางจิตอย่างรุนแรง ความกังวลในหรือความกลัวอย่างมากต่อความเจ็บปวดหรือความทรมานอาจลดความรับผิดชอบของผู้ที่ฆ่าตัวตายได้

2283 แต่เราก็ต้องไม่หมดหวังเรื่องความรอดพ้นนิรันดรของผู้ที่ฆ่าตัวตาย พระเจ้าทรงสามารถที่จะใช้วิธีการที่พระองค์เท่านั้นทรงทราบ ประทานโอกาสให้เขาเป็นทุกข์กลับใจเพื่อรับความรอดพ้นได้ พระศาสนจักรยังอธิษฐานภาวนาเพื่อผู้ที่ทำลายชีวิตของตนด้วย

II. การเคารพศักดิ์ศรีของบุคคล

การให้ความเคารพนับถือวิญญาณของผู้อื่น – การชักนำให้ผู้อื่นทำบาป

2284 การชักนำให้ผู้อื่นทำบาปเป็นท่าทีหรือวิธีปฏิบัติที่นำผู้อื่นให้ทำผิด ผู้ชักนำให้ผู้อื่นทำบาปก็เป็นผู้ผจญเพื่อนพี่น้องให้ทำผิด การนี้ทำให้คุณธรรมและความถูกต้องได้รับความเสียหาย อาจชักนำเพื่อนพี่น้องให้ได้รับความตายด้านจิตใจได้ การชักนำให้ผู้อื่นทำบาปนับเป็นความผิดหนักถ้าโดยการกระทำหรือการละเว้นดังกล่าวงจใจนำผู้อื่นให้ทำผิดหนัก

2285 การชักนำให้ผู้อื่นทำบาปมีความหนักเป็นพิเศษ ถ้าผู้เป็นเหตุทำให้ผู้อื่นทำบาปนั้นมีอำนาจปกครอง หรือผู้รับการชักนำนั้นไม่อาจทัดทานได้ การกระทำเช่นนี้ชวนให้องค์พระผู้เป็นเจ้าตรัสสถาปแข่งว่า “ผู้ใดเป็นเหตุให้คนธรรมดาๆ เหล่านี้ [...] ทำบาป ถ้าเขาจะถูกแขวนคอด้วยหินไม้ใหญ่ถ่วงลงใต้ทะเลก็ยิ่งดีกว่าสำหรับเขา” (มธ 18:6) การชักนำให้ผู้อื่นทำบาปเป็นความผิดหนักถ้าเป็นการกระทำของผู้ที่โดยธรรมชาติหรือโดยหน้าที่ต้องเป็นผู้สอนหรือให้การอบรมผู้อื่น พระเยซูเจ้าทรงตำหนิบรรดาธรรมาจารย์และชาวฟาริสี ทรงเปรียบเทียบว่าพวกนี้เป็นเหมือนสุนัขป่าที่ปลอมตัวเป็นลูกแกะ

2286 การชักนำให้ผู้อื่นทำบาปอาจเกิดจากกฎหมายหรือสถาบัน จากธรรมเนียมปฏิบัติ หรือความเห็นก็ได้

ดังนี้ผู้ที่ตรากฎหมายหรือกำหนดโครงสร้างทางสังคมที่นำไปสู่ความเสื่อมทรามทางศีลธรรมหรือทำลายวิถีชีวิตด้านศาสนา หรือนำไปสู่ “สภาพสังคมที่ไม่ว่าจะโดยจงใจหรือไม่ ทำให้วิถีดำเนินชีวิตแบบคริสตชนตามกฎเกณฑ์ของพระเจ้าผู้ประทานพระบัญญัติยากลำบากหรือแทบจะเป็นไปไม่ได้” หลักการเดียวกันนี้ยังใช้ได้กับผู้นำทางธุรกิจที่เปิดโอกาสส่งเสริมการทุจริตกับครูผู้สอนที่ทำให้เด็ก “ท้อแท้หมดกำลังใจ” หรือกับผู้ที่ใช้ความชาญฉลาดเปลี่ยนแปลงความเห็นของสาธารณะให้หันเหออกไปจากคุณค่าทางศีลธรรม

2287 ผู้ที่ใช้อำนาจที่ตนมีโดยเจตนาที่ชักนำให้ผู้อื่นทำผิด ก็มีความผิดฐานชักนำให้ผู้อื่นทำบาป และต้องรับผิดชอบในผลร้ายที่เขาช่วยทำให้เกิดขึ้นทั้งโดยตรงหรือโดยอ้อม “เหตุที่ชักนำให้ทำบาปจะเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่วิบัติจึงเกิดแก่ผู้ที่เป็นเหตุให้บาปเกิดขึ้น” (ลก 17:1)

การดูแลสุขภาพ

2288 ชีวิตและสุขภาพทางร่างกายเป็นของประทานทรงค่ายิ่งที่พระเจ้าทรงฝากไว้กับเรา เราจึงต้องเอาใจใส่ดูแลของประทานเหล่านี้ตามเหตุผล โดยคำนึงถึงความจำเป็นของผู้อื่น และผลประโยชน์ส่วนรวมด้วย

การดูแลสุขภาพของประชาชนเรียกร้องความช่วยเหลือของสังคมเพื่อช่วยให้มีเงื่อนไขจำเป็นที่ช่วยให้ทุกคนเติบโตและบรรลุถึงวุฒิภาวะ ได้แก่ อาหารและเครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย การดูแลสุขภาพ การศึกษาขั้นพื้นฐาน งานอาชีพและสังคมสงเคราะห์

2289 แม้คำสอนทางศีลธรรมเรียกร้องให้เคารพนับถือชีวิตทางร่างกาย แต่ก็ไม่ได้ให้คุณค่าเบ็ดเสร็จแก่การนี้ คำสอนนี้ก็ไม่เห็นด้วยกับความคิดไม่เชื่อถึงพระเจ้าแบบใหม่ที่มุ่งส่งเสริมเพียงความเคารพนับถือร่างกาย ยอมสละทุกสิ่งเพื่อการนี้ ที่เป็นเสมือนการเคารพบูชาความสมบูรณ์ทางร่างกายและชัยชนะในการกีฬา แนวคิดเช่นนี้ เพราะมีการคัดเลือกผู้แข็งแรงมากกว่าผู้อ่อนแอ อาจนำไปสู่การบิดเบือนความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ได้

2290 คุณธรรมความพอดีช่วยจัดให้เราหลีกเลี่ยงการเลยเถิดทุกรูปแบบ เช่นความฟุ่มเฟือยในการกินอาหาร การเสพสุราเมามาย การสูบบุหรี่และการใช้ยารักษาโรค ผู้ที่เพราะความเมาหรือชอบความเร็วเกินกำหนด เป็นอันตรายบนท้องถนน ในทะเล หรือบนอากาศ ต่อความปลอดภัยของผู้อื่นหรือเป็นอันตรายต่อตนเองย่อมมีความผิดหนัก

2291 การใช้ยาเสพติดนำความเสียหายหนักที่สุดมาสู่สุขภาพและชีวิตของมนุษย์ การใช้ยาเสพติด ถ้าไม่ใช่เพื่อการรักษาพยาบาลจริง ๆ เป็นความผิดหนัก การลักลอบผลิตและค้ายาเสพติดเป็นกิจกรรมที่เป็นเหตุให้ผู้อื่นทำบาป เป็นการร่วมมือทำบาปโดยตรง เพราะเป็นการส่งเสริมให้ทำกิจกรรมที่ผิดต่อกฎศีลธรรมอย่างหนัก

การให้เกียรติต่อบุคคลและการค้นคว้าทางวิชาการ

2292 การทดลองทางวิชาการ ทางการแพทย์หรือจิตวิทยากับบุคคลหรือกลุ่มบุคคล มนุษย์อาจมีส่วนช่วยเหลือการบำบัดรักษาและการพัฒนาสุขภาพของสังคมส่วนรวม

2293 การค้นคว้าขั้นพื้นฐานทางวิชาการและแม้กระทั่งการค้นคว้าวิจัยแบบประยุกต์ เป็นการแสดงออกอย่างสำคัญถึงการที่มนุษย์มีอำนาจควบคุมสิ่งสร้างได้ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนับเป็นตัวช่วยที่มีค่าอย่างมากเมื่อถูกนำมาใช้เพื่อรับใช้มนุษย์และส่งเสริมความก้าวหน้าในทุกด้านเพื่อประโยชน์ของทุกคน ถึงกระนั้น การค้นคว้าเหล่านี้ในตัวเองเท่านั้นไม่อาจให้ความหมายของความเป็นอยู่และความก้าวหน้าของมวลมนุษย์ได้ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีไว้สำหรับมนุษย์ที่ทำให้มันเกิดมาและพัฒนาขึ้น ดังนั้น การค้นคว้าและงานวิจัยเหล่านี้จะดีและถูกต้องหรือไม่ก็แล้วแต่ว่ามันมีประโยชน์ต่อมนุษย์หรือขัดต่อกฎศีลธรรมหรือไม่

2294 เป็นความเข้าใจผิดที่จะคิดว่าการค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์และการนำมาใช้ไม่มี ความผิดหรือความถูกต้องทางศีลธรรม ในอีกด้านหนึ่ง หลักการเพื่อชี้นำแนวทางการค้นคว้าไม่อาจได้มาจากผลประโยชน์หรือความเสียหายที่อาจเป็นผลที่เกิดขึ้นเท่านั้น และที่เร็วกว่านั้น มาจากอุดมการณ์ซึ่งเป็นที่นิยมกันในปัจจุบัน วิชาการและเทคโนโลยีในความหมายแท้จริง ภายในของตนต้องให้ความเคารพนับถือต่อมาตรฐานทางศีลธรรม สิ่งเหล่านี้ต้องมีอยู่เพื่อรับใช้บุคคลมนุษย์ รับผิดชอบต่อเขาที่ไม่อาจให้แก่ผู้อื่นได้ รับผิดชอบต่อผลประโยชน์แท้จริงและสมบูรณ์ของเขาตามแผนการและพระประสงค์ของพระเจ้า

2295 การค้นคว้าหรือการทดลองกับมนุษย์ไม่อาจเป็นการถูกต้องได้ถ้าการทำเช่นนั้น ในตัวเองขัดกับศักดิ์ศรีของบุคคลและกฎศีลธรรม การยอมรับเห็นด้วยของผู้เกี่ยวข้อง ถ้าอาจมี

ก็ไม่ทำให้กิจการเช่นนี้ถูกต้องไปได้ การทดลองในตัวมนุษย์ไม่ถูกต้องทางศีลธรรมถ้าทำให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือเกิดความไม่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกายและจิตใจที่เกินจำเป็นและอาจหลีกเลี่ยงได้ต่อผู้เกี่ยวข้อง การทดลองในตัวมนุษย์ย่อมเข้ากันไม่ได้กับศักดิ์ศรีของบุคคลถ้าหากว่าทำไปโดยไม่ได้รับความเห็นชอบโดยรู้ตัวของผู้นั้นหรือของผู้ที่มีสิทธิแทนเขา

2296 การปลูกถ่ายอวัยวะเป็นการถูกต้องทางศีลธรรม ถ้าอันตรายและความเสี่ยงด้านร่างกายและจิตใจที่ผู้ให้อาจต้องรับมีอัตราส่วนกับผลดีที่ผู้ขอรับบริจาคได้รับ การมอบอวัยวะหลังจากตายแล้วเป็นการกระทำที่สูงส่งน่าสรรเสริญและน่าส่งเสริม เป็นการแสดงถึงความร่วมเป็นหนึ่งเดียวกันด้วยใจกว้าง แต่การนี้เป็นที่ยอมรับไม่ได้ด้านศีลธรรม ถ้าผู้ให้หรือญาติผู้ที่มีสิทธิอนุญาตไม่เห็นด้วย นอกจากนั้น ทางศีลธรรมยังไม่อาจยอมรับการผ่าตัดอวัยวะที่เป็นเหตุให้ทุพพลภาพ หรืออาจทำให้เกิดความตายโดยตรงได้ แม้ว่าการทำเช่นนี้จะมีขึ้นเพื่อยืดเยื้อความตายของผู้อื่นได้ก็ตาม

การให้ความเคารพนับถือต่อความครบบริบูรณ์ของร่างกาย

2297 การลักพาตัวและจับตัวประกันก่อให้เกิดความกลัวทั่วไป และอาศัยการข่มขู่ทำให้ผู้ถูกกระทำต้องรับความกดดันเหลือจะทนได้ การกระทำเหล่านี้เป็นที่ยอมรับไม่ได้ทางศีลธรรม การก่อการร้าย (terrorism) เป็นการข่มขู่ ทำร้ายและเข่นฆ่าโดยไม่มี การแยกแยะ การทำเช่นนี้ขัดอย่างหนักกับความยุติธรรมและความรัก การทรมาน ที่ใช้ความรุนแรงทั้งด้านร่างกายหรือจิตใจเพื่อบังคับให้รับสารภาพ เพื่อลงโทษผู้ผิด เพื่อข่มขู่คู่กรณี เพื่อทำให้ฝ่ายตรงข้ามมีความกลัว เพื่อตอบสนองความเกลียดชัง ขัดกับความเคารพต่อบุคคลและศักดิ์ศรีของมนุษย์ ศัลยกรรมตัดแขนขา ตัดอวัยวะ หรือการทำหมัน ถ้าไม่ได้ทำตามคำสั่งของแพทย์เพื่อการบำบัดรักษาเท่านั้น ก็เป็นการขัดต่อกฎด้านศีลธรรมเพราะเป็นการจงใจทำร้ายต่อผู้บริสุทธิ์โดยตรง

2298 ในสมัยก่อน ผู้มีอำนาจปกครองตามกฎหมายมักใช้วิธีการโหดร้ายเพื่อรักษากฎหมายและระเบียบในสังคม และบ่อยๆ บรรดาผู้อภิบาลของพระศาสนจักรก็ไม่ได้คัดค้านและเขาเองก็รับเอาข้อกำหนดเรื่องการทำทรมานตามกฎหมายโรมันมาใช้ในการพิจารณาคดีของตนด้วย นอกเหนือจากการกระทำที่น่าเศร้านี้ พระศาสนจักรยังสอนเสมอถึงหน้าที่ให้มีความเมตตากรุณา และได้ห้ามบรรพชิตไม่ให้ห้ำหั่นโลหิต ในสมัยปัจจุบันนี้ เป็นที่แจ้งชัดแล้วว่าการทรมานโหดร้ายเช่นนี้ไม่จำเป็นต้องใช้เพื่อระเบียบสาธารณะ และยังไม่สอดคล้องกับสิทธิของบุคคลมนุษย์อีกต่อไป ตรงกันข้าม การใช้การทรมานเช่นนี้ยังนำไปสู่ความเลวร้ายอย่างที่สุด จึงต้องพยายามกำจัดการกระทำเช่นนี้ให้หมดไป เราจึงต้องอธิษฐานภาวนาทั้งสำหรับผู้รับเคราะห์และเพชรฆาตที่ทำร้ายเขาด้วย

การให้ความเคารพนับถือต่อผู้ตาย

2299 เราต้องให้ความสนใจและเอาใจใส่ต่อผู้ใกล้จะตายเพื่อช่วยเขาให้ดำเนินชีวิตใน ระยะเวลาสุดท้ายอย่างสมเกียรติและในสันติ เขาจะได้รับความช่วยเหลือจากคำอธิษฐานภาวนา ของบรรดาญาติพี่น้อง เขาเหล่านี้จะต้องจัดการให้ผู้ป่วยได้รับศีลศักดิ์สิทธิ์ในเวลาที่เหมาะสม เพื่อเตรียมผู้ใกล้จะตายให้ไปเฝ้าพระเจ้าผู้ทรงชีวิต

2300 เราต้องจัดการกับศพของผู้ตายด้วยความเคารพและความรักโดยมีความเชื่อและ ความหวังในการกลับคืนชีพ การฝังศพผู้ตายเป็นงานแสดงความเมตตากรุณาด้านร่างกาย[64] การกระทำเช่นนี้เป็นกรทำให้เกียรติแก่บรรดาบุตรของพระเจ้าและวิหารของพระจิตเจ้า

2301 การผ่าตัดพิสูจน์ศพ (autopsy) อาจทำได้ไม่ผิดศีลธรรมเพื่อการสอบสวนทาง กฎหมายและค้นคว้าทางวิชาการ การมอบอวัยวะหลังจากตายแล้วโดยไม่คิดราคาเป็นการ ถูกต้องและอาจเป็นกิจกุศลด้วย

พระศาสนจักรอนุญาตการเผาศพถ้าการนี้ไม่เป็นการแสดงความสงสัยต่อ(หรือปฏิเสธ) ความเชื่อเรื่องการกลับคืนชีพของร่างกาย

III. การปกป้องสันติภาพ

สันติภาพ

2302 องค์พระผู้เป็นเจ้าของเรา เมื่อทรงเตือนถึงพระบัญญัติ “อย่าฆ่าคน” (มธ 5:21) ยังทรงขอร้องให้มีสันติภายในใจและทรงประณามความไม่ถูกต้องของความเกลียดชังด้วย

ความโกรธ คือความปรารถนาจะแก้แค้น “การเรียกร้องให้มีการแก้แค้นเพราะความผิด ของคนที่ควรถูกลงโทษเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง” แต่เป็นสิ่งที่น่าชมที่จะกำหนดการชดเชย “เพื่อแก้ไขนิสัยเลวๆ และเพื่อรักษาความยุติธรรม”[66] ถ้าความโกรธก้าวไกลไปจนถึงต้องการ ฆ่าเพื่อนพี่น้องโดยจงใจหรือทำให้เขาบาดเจ็บสาหัส ก็เป็นการผิดหนักต่อความรัก เป็นบาป หนัก องค์พระผู้เป็นเจ้าทรงกล่าวว่า “ทุกคนที่โกรธเคืองพี่น้องจะต้องขึ้นศาล” (มธ 5:22)

2303 ความเกลียดชัง โดยจงใจเป็นความผิดต่อความรัก การเกลียดชังเพื่อนพี่น้องเป็น บาป เมื่อใครคนหนึ่งจงใจต้องการให้เขาได้รับอันตราย การเกลียดชังเพื่อนพี่น้องเป็นบาปหนัก

เมื่อใครคนหนึ่งจงใจปรารถนาให้เขาได้รับความเสียหายอย่างหนัก “เรากล่าวแก่ท่านว่าจงรักศรัทธา จงอธิษฐานภาวนาให้ผู้ที่เบียดเบียนท่าน เพื่อท่านจะได้เป็นบุตรของพระบิดาเจ้าสวรรค์...” (มธ 5:44-45)

2304 การให้ความเคารพต่อชีวิตมนุษย์และพัฒนาการของชีวิตเรียกร้องให้มีสันติภาพ สันติภาพไม่เป็นเพียงการไม่มีสงคราม และไม่ถูกจำกัดอยู่เพียงที่การคานอำนาจที่ขัดแย้งกันเท่านั้น จะมีสันติภาพอยู่ในโลกไม่ได้ถ้าไม่มีการปกป้องดูแลผลประโยชน์ของบุคคล การติดต่อสื่อสารกันอย่างอิสระระหว่างมนุษย์ การให้ความเคารพนับถือศักดิ์ศรีของบุคคลและของประชากร ความเอาใจใส่พยายามทำให้เกิดภราดรภาพ สันติภาพคือ “ความมีระเบียบโดยสงบ” สันติภาพคือ “ผลงานของความยุติธรรม” (อสย 32:17) และเป็นผลจากความรัก

2305 สันติภาพในโลกนี้เป็นภาพและผลของสันติภาพของพระคริสตเจ้า ผู้ทรงเป็น “เจ้าแห่งสันติ” (อสย 9:5) ของพระเมสสิยาห์ เดชะพระโลหิตที่ทรงหลั่งบนไม้กางเขน พระองค์ทรงจัดการเป็นศัตรูกันเดชะพระองค์ ทรงทำให้มนุษย์คืนดีกับพระเจ้าและทรงบันดาลให้พระศาสนจักรเป็นศิลาศักดิ์สิทธิ์แห่งเอกภาพของมนุษยชาติและความสัมพันธ์ของเขากับพระเจ้า “พระองค์คือสันติของเรา” (อฟ 2:14) และทรงประกาศว่า “ผู้สร้างสันติย่อมเป็นสุข” (มธ 5:9)

2306 ผู้ที่ปฏิเสธไม่ยอมรับการกระทำรุนแรงและหลังโลหิต และใช้วิธีการที่แม้ผู้อ่อนแอก็มีได้เพื่อปกป้องสิทธิของมนุษย์ยอมเป็นพยานถึงความรักตามพระวรสาร เพียงแต่ว่าการกระทำเช่นนี้ไม่เป็นอันตรายต่อสิทธิและหน้าที่ของคนอื่นหรือสังคม เป็นการถูกต้องแล้วที่จะเป็นพยานยืนยันว่าการใช้ความรุนแรงจนเกิดความเสียหายและมีผู้คนล้มตายนั้นเป็นอันตรายหนักทั้งด้านร่างกายและศีลธรรมความประพฤติ

การหลีกเลี่ยงสงคราม

2307 พระบัญญัติประการที่ห้าห้ามการจงใจทำลายชีวิตมนุษย์ พระศาสนจักรรู้ว่าการสงครามทุกอย่างนำความเสียหายและความยุติธรรมมาด้วย จึงเตือนทุกๆ คนให้อธิษฐานภาวนาและทำกิจกรรมเพื่อขอพระเจ้าผู้ทรงพระทัยดีทรงปลดปล่อยเราให้พ้นจากการเป็นทาสของการสงครามตั้งแต่โบราณมาแล้ว

2308 พลเมืองและผู้มีอำนาจปกครองแต่ละคนจำเป็นต้องพยายามที่จะหลีกเลี่ยงสงคราม

“ตลอดเวลาที่ยังมีอันตรายของสงครามและไม่มีองค์กรรนาชชาติซึ่งมีอำนาจที่จำเป็นเพื่อควบคุม และเมื่อได้ใช้วิธีการเจรจาทุกอย่างเพื่อสันติภาพแล้ว ก็ไม่อาจปฏิเสธไม่ให้รัฐบาลใช้สิทธิป้องกันตนได้โดยถูกต้อง”

2309 จำเป็นต้องพิจารณาอย่างเคร่งครัดถึงเงื่อนไขในการใช้กำลังทางทหารเพื่อป้องกันตนได้อย่างถูกต้อง ความสำคัญของการตัดสินใจเกี่ยวกับความถูกต้องทางศีลธรรมเช่นนี้ทำให้เราต้องพิจารณาเรื่องนี้โดยมีเงื่อนไขที่เคร่งครัด จำเป็นต้องมีเงื่อนไขทั้งหมดต่อไปนี้พร้อมกันคือ

- ความเสียหายจากการรุกรานต่อชาติหนึ่งหรือต่อชุมชนหลายชาติร่วมกันต้องอาจยึดเยื่อ รุนแรง อย่างไม่ต้องสงสัย
- ได้พยายามใช้วิธีการทุกอย่างเพื่อยุติความขัดแย้งแล้วและยังปรากฏว่าใช้ไม่ได้และไม่สัมฤทธิ์ผล
- อาจคาดการณ์และเป็นเงื่อนไขได้ว่าจะประสบความสำเร็จ
- การใช้อาวุธจะไม่ก่อให้เกิดอันตรายและความวุ่นวายหนักกว่าอันตรายที่ต้องกำจัด
- มีความสำคัญอย่างมากที่จะต้องพิจารณาถึงอำนาจทำลายล้างของยุโรปกรณ์สมัยใหม่ในสถานะเช่นนี้

เท่าที่กล่าวมานี้เป็นองค์ประกอบตามธรรมชาติของเงื่อนไขในเรื่องคำสอนที่เรียกว่า “การสงครามที่ยุติธรรม”

การประเมินค่าของเงื่อนไขเหล่านี้เพื่อตัดสินความถูกต้องทางศีลธรรมเป็นเรื่องของการพิจารณาตัดสินอย่างรอบคอบของผู้มีหน้าที่ดูแลผลประโยชน์ส่วนรวมของสังคมและประเทศชาติ

2310 ในกรณีเช่นนี้ผู้มีอำนาจปกครองบ้านเมืองมีสิทธิและหน้าที่กำหนดให้พลเมืองปฏิบัติหน้าที่ที่จำเป็นเพื่อป้องกันประเทศชาติ

ผู้ที่อุทิศตนรับใช้ประเทศชาติโดยการเป็นทหารย่อมเป็นผู้รับใช้ปกป้องความปลอดภัยและอิสรภาพของประชาชน ถ้าเขาปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้อง เขาก็มีส่วนช่วยเหลือผลประโยชน์ส่วนรวมและเพื่อรักษาสันติภาพ

2311 ผู้มีอำนาจปกครองบ้านเมืองต้องจัดการด้วยความยุติธรรมในกรณีของผู้ที่ไม่ยอมรับราชการทหารเพราะเหตุผลทางมโนธรรม ขณะที่เขายังมีหน้าที่ต้องรับใช้สังคมมนุษย์ในรูปแบบอื่น

2312 พระศาสนจักรและเหตุผลของมนุษย์ประกาศชัดเจนว่ากฎศีลธรรมยังมีผลใช้บังคับแม้ในช่วงเวลาของการใช้อาวุธต่อสู้กันด้วย “แม้เมื่อสงครามบังเอิญได้เกิดขึ้นแล้ว ก็เชื่อว่าคู่อริทั้งสองฝ่ายจะทำอะไรต่อกันก็ได้”

2313 พลเรือน(ที่ไม่ใช่ผู้ต่อสู้) ทหารที่ได้รับบาดเจ็บและเชลยศึกต้องได้รับความเคารพและการปฏิบัติต่ออย่างมีมนุษยธรรม

การกระทำที่จงใจขัดต่อสิทธิของนานาชาติและหลักการซึ่งเป็นที่ยอมรับทั่วไป รวมทั้งคำสั่งที่กำหนดให้ทำเช่นนั้นนับเป็นอาชญากรรม การเชื่อฟังอย่างตาบอดไม่เพียงพอที่จะทำให้ผู้ยอมปฏิบัติเช่นนั้นพ้นผิดได้ ดังนั้น การทำลายล้างประชาชน ชนชาติ หรือชนส่วนน้อยส่วนหนึ่งต้องถูกประณามว่าเป็นบาปหนัก กฎศีลธรรมบังคับให้ต่อต้านคำสั่งที่สั่งให้มี “การฆ่าล้างโคตร”(genocide)

2314 “การทำสงครามที่มุ่งทำลายเมืองทั้งเมืองหรือแคว้นทั้งแคว้นพร้อมกับพลเมืองโดยไม่เลือกหน้านับว่าเป็นอาชญากรรมผิดต่อพระเจ้าและต่อมนุษย์เอง การนี้จึงต้องได้รับการประณามอย่างแข็งขันและไม่ต้องรั้งรอ” อันตรายของสงครามในปัจจุบันนี้ก็คือต้องไม่ให้ผู้ที่มีอาวุธทางวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะอาวุธนิวเคลียร์ อาวุธทางชีววิทยาหรือเคมีมีโอกาสประกอบอาชญากรรมเช่นนี้ได้

2315 หลายคนดูเหมือนจะหลงผิดคิดว่าการสะสมอาวุธเป็นวิธีการที่จะกันไม่ให้ฝ่ายที่อาจเป็นศัตรูได้ไม่กล้าทำสงคราม พวกนี้คิดว่าการกระทำเช่นนี้เป็นวิธีการที่อาจสถาปนาสันติภาพระหว่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิธีการข่มขู่นี้เรียกร้องข้อแม้สำคัญทางศีลธรรมหลายประการ การแข่งขันสะสมอาวุธไม่เป็นประกันถึงสันติภาพ การทำเช่นนี้ไม่เพียงแต่ไม่ขจัดสาเหตุของสงครามแล้ว แต่ยังเป็นการเสี่ยงหนักขึ้นให้มีสงคราม การใช้จ่ายงบประมาณอย่างมหาศาลในการจัดหาอาวุธขัดขวางไม่ให้ความพยายามที่จะช่วยเหลือประชากรที่ยากจนขัดสนเป็นการขัดขวางการพัฒนาประชากร การสะสมอาวุธมากเกินไปทำให้เกิดข้ออ้างที่จะต่อสู้กันมากยิ่งขึ้นและเพิ่มอันตรายที่การเป็นอริกันจะขยายวงกว้างยิ่งขึ้นด้วย

2316 การผลิตและค้าอาวุธมีผลกระทบผลประโยชน์ของชาติต่าง ๆ และผลประโยชน์ร่วมกันของสังคมนานาชาติ ดังนั้น ผู้มีอำนาจสาธารณะจึงมีสิทธิและหน้าที่ที่จะต้องจัดระเบียบเรื่องนี้ การแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวหรือส่วนรวมภายในเวลาสั้นๆ ไม่ทำให้ธุรกิจที่ส่งเสริมความรุนแรงและการสู้รบกันระหว่างชาติต่าง ๆ และยังทำลายระเบียบกฎหมายของนานาชาติอีกด้วยกลายเป็นสิ่งที่ถูกต้องไปได้

2317 ความอยู่ดีธรรมต่าง ๆ และความไม่เสมอภาคเกินไปในเรื่องเศรษฐกิจและสังคม ความอิจฉาริษยา ความไม่ไว้วางใจกัน และความหยิ่งยโสที่แผ่ขยายไปในหมู่มนุษย์และชนชาติต่าง ๆ ล้วนคุกคามสันติภาพและเป็นเหตุให้เกิดสงครามอยู่ตลอดเวลา สิ่งใดไม่ว่าที่เกิดขึ้นเพื่อเอาชนะความสับสนวุ่นวายเหล่านี้ล้วนช่วยเสริมสร้างสันติภาพและหลีกเลี่ยงการสงครามทั้งนั้น

“ในฐานะที่มนุษย์เป็นคนบาป อันตรายที่จะมีสงครามจึงคอยคุกคามเขาอยู่ และจะยังคุกคามจนถึงการเสด็จมาของพระคริสตเจ้า แต่ในฐานะที่เรามนุษย์สัมพันธ์กันในความรักเอาชนะบาป ความทารุณก็จะถูกพิชิตด้วยจนกระทั่งพระวาจานี้จะสำเร็จเป็นจริง ‘เขาทั้งหลายจะติดตามให้เป็นผลไถนา ดีหอกให้เป็นเคียว ชาติต่าง ๆ จะไม่ยกดาบขึ้นต่อสู้กันอีก จะไม่ฝึกฝนยุทธวิธีอีกต่อไป’ (อสย 2:4)”

+++++++0+++++++

ตอนที่หก พระบัญญัติประการที่หก (2331-2400) อย่าผิดประเวณี

I. “พระองค์ทรงสร้างเขาให้เป็นชายและหญิง....”

II. การเรียกให้รักษาความบริสุทธิ์

ความสมบูรณ์ของบุคคล การมอบตนเองทั้งหมดเป็นของถวาย รูปแบบต่าง ๆ ของความบริสุทธิ์ การทำผิดต่อความบริสุทธิ์ ความบริสุทธิ์และความใคร่เพศเดียวกัน

III. ความรักของคู่สมรส

ความซื่อสัตย์ของคู่สมรส การมีบุตรของคู่สมรส บุตรเป็นของประทานจากพระเจ้า

IV. ความผิดต่อศักดิ์ศรีของการสมรส

การเป็นชู้ การหย่าร้าง ความผิดอื่น ๆ ต่อศักดิ์ศรีของการสมรส

“อย่าล่วงประเวณี” (อพย 20:14)

“ท่านได้ยินคำกล่าวที่ว่า อย่าล่วงประเวณี แต่เรากล่าวแก่ท่านทั้งหลายว่าผู้ใดมองหญิงด้วยความใคร่ ก็ได้ล่วงประเวณีกับนางในใจแล้ว” (มธ 5:27-28)

I. “พระองค์ทรงสร้างเขาให้เป็นชายและหญิง....”

2331 “พระเจ้าทรงเป็นความรักและทรงพระชนม์ในพระองค์เองจากพระธรรมล้ำลึกที่ทรงความสัมพันธ์ความรักระหว่างพระบุคคล เมื่อทรงเนรมิตสร้างธรรมชาติมนุษย์ของชายและหญิง พระองค์ก็ทรงมอบกระแสเรียกให้เขา และดังนั้นจึงทรงมอบอำนาจและหน้าที่ให้เขามีความรักและความสนิทสัมพันธ์กันพร้อมกับมโนสำนึก”

“และพระเจ้าทรงสร้างมนุษย์ตามภาพลักษณ์ของพระองค์ [...] พระองค์ทรงสร้างเขาให้เป็นชายและหญิง” (ปฐมก 1:27) “จงมีลูกมาก” (ปฐมก 1:28) “เมื่อพระเจ้าทรงสร้างมนุษย์ พระองค์ทรงสร้างเขาให้เหมือนพระเจ้า ทรงสร้างเขาเป็นชายและหญิง และเมื่อทรงสร้างแล้ว พระองค์ทรงอวยพรเขา ทรงเรียกเขาว่า ‘มนุษย์’ (ปฐมก 5:1-2)

2332 ลักษณะทางเพศ มีผลกระทบต่อเหตุผลความเป็นอยู่ทุกด้านของบุคคลมนุษย์ ในฐานะที่ร่างกายและวิญญาณของเขา มีเอกภาพรวมเป็นหนึ่งเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับพลังด้านความรัก สมรรถภาพที่จะรักและมีบุตรสืบสกุล และกล่าวโดยทั่วไป เกี่ยวกับแนวโน้มที่จะมีความสนิทสัมพันธ์กับผู้อื่นได้

2333 ทุกคนทั้งชายและหญิงต้องรับรู้และยอมรับลักษณะทางเพศของตน ความแตกต่างและเติมเต็มกันทั้งทางกายภาพ ความประพฤติและจิตใจถูกจัดไว้เพื่อความดีของการสมรสและการพัฒนาของชีวิตครอบครัว ความกลมกลืนของกลุ่มสมรสทั้งสองคนและของสังคมส่วนหนึ่งขึ้นกับวิธีการที่ทั้งสองเพศเติมเต็มให้กัน ต้องการกัน และช่วยเหลือกันในชีวิต

2334 “เมื่อพระเจ้าทรงเนรมิตสร้างมนุษย์ให้ ‘เป็นชายและหญิง’ ก็ประทานให้ทั้งชายและหญิงมีศักดิ์ศรีเท่ากัน” “มนุษย์ทั้งชายและหญิงเป็นบุคคลเท่าเทียมกัน เพราะทั้งสองคนถูกเนรมิตสร้างมาตามภาพลักษณ์เหมือนกับพระเจ้าที่ทรงเป็นพระบุคคล”

2335 แต่ละเพศมีศักดิ์ศรีเท่ากัน แม้จะโดยวิธีต่างกัน เป็นภาพของพระอานุภาพและความอ่อนโยนของพระเจ้า การที่ชายและหญิงมาอยู่ด้วยกันในการสมรสเป็นวิธีการหนึ่งที่จะเลียนแบบความใจกว้างและความอุดมสมบูรณ์ของพระเจ้าผู้เนรมิตสร้างในร่างกาย “ชายจะละบิตามารดาของตนไปผูกพันกับภรรยา และทั้งสองคนจะเป็นเนื้อเดียวกัน” (ปฐมก 2:24) การให้กำเนิดทั้งหลายของมนุษย์สืบเนื่องมาจากความสัมพันธ์ประการนี้

2336 พระเยซูเจ้าเสด็จมาเพื่อทรงสถาปนาสิ่งสร้างให้มีความบริสุทธิ์เหมือนเมื่อแรกเริ่มในการเทศน์สอนบนภูเขาพระองค์ทรงอธิบายแผนการของพระเจ้าอย่างเคร่งครัด “ท่านได้ยินคำ

กล่าวว่า อย่าล่องประเวณี แต่เรากล่าวแก่ท่านทั้งหลายว่า ผู้ใดมองหญิงด้วยความใคร่ ก็ได้ล่องประเวณีกับนางในใจแล้ว” (มธ 5:27-28) มนุษย์ต้องไม่แยกสิ่งที่พระเจ้าทรงรวมไว้

ธรรมประเพณีของพระศาสนจักรเข้าใจพระบัญญัติประการที่หกกว่าเป็นการรวบรวมเรื่องราวเกี่ยวกับสมรรถภาพทางเพศทั้งหมดของมนุษย์

II. การเรียกให้รักษาความบริสุทธิ์

2337 ความบริสุทธิ์หมายถึงบูรณาการของลักษณะทางเพศที่พบได้ในบุคคลและดังนั้นจึงเป็นเอกภาพภายในของมนุษย์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ลักษณะทางเพศที่แสดงให้เห็นว่ามนุษย์อยู่ในโลกทางร่างกายและชีววิทยาแบบใดเมื่อต้องมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคล ในการที่ชายและหญิงมอบตนเองแก่กันโดยสมบูรณ์และไม่จำกัดด้านเวลา

ดังนั้น คุณธรรมความบริสุทธิ์จึงหมายถึงการมอบบุคลิกของตนโดยสิ้นเชิงให้เป็นของขวัญแก่กัน

ความสมบูรณ์ของบุคคล

2338 บุคคลที่บริสุทธิ์รักษาพลังชีวิตและความรักที่อยู่ในตนเองไว้โดยสมบูรณ์ ความสมบูรณ์นี้แสดงถึงเอกภาพของบุคคล ชัดสู้กับการกระทำทุกอย่างที่อาจนำความเสียหายมาสู่เอกภาพนี้ได้ ไม่ยอมรับชีวิตและคำพูดที่มีสองมาตรฐาน

2339 ความบริสุทธิ์หมายถึงการฝึกฝนบังคับตนเองซึ่งเป็นการอบรมตนให้มีเสรีภาพแบบมนุษย์ การเลือกอย่างใดอย่างหนึ่งเห็นได้ชัดเจน มนุษย์ต้องเลือกที่จะบังคับอารมณ์ของตนเองและมีสันติ หรือเลือกที่จะปล่อยตัวเป็นทาสของอารมณ์เหล่านี้และกลายเป็นผู้นำสงสาร “ศักดิ์ศรีของมนุษย์จึงเรียกร้องให้เขาทำตามที่เขาเลือกโดยรู้สำนึกอย่างอิสระ นั่นคือได้รับพลังบันดาลใจและแรงผลักดันเป็นการส่วนตัวจากภายใน ไม่ใช่ทำงานภายใต้แรงยั่วย้อมีขอบอกจากภายในหรือเพียงแต่ถูกแรงบังคับจากภายนอก มนุษย์จะได้ศักดิ์ศรีเช่นนี้มาได้ก็เมื่อเขาทำตนให้หลุดพ้นจากการเป็นทาสทุกอย่างของอารมณ์ และเลือกความดีโดยอิสระ ใช้ความเอาใจใส่และความชำนาญจัดหาวิธีการช่วยเหลือที่เหมาะสมเพื่อจะบรรลุถึงจุดประสงค์ของตนอย่างมีประสิทธิภาพ”

2340 ผู้ที่อยากซื้อสัตย์ต่อคำสัญญาแห่งศีลล้างบาปของตนและต่อด้านการผจญต้องพยายามใช้วิธีการต่างๆ เช่น การรู้จักตนเอง การฝึกฝนสละตนเองที่เหมาะสมกับสถานภาพที่เขาเผชิญอยู่ การเชื่อฟังพระบัญญัติของพระเจ้า การปฏิบัติคุณธรรมด้านความประพฤติและความซื่อสัตย์ต่อการอธิษฐานภาวนา “เพราะอาศัยการบังคับตนเอง เราย่อมกลับมารวมกันเป็นหนึ่งเดียวจากที่ที่เราได้แตกแยกกันออกไป”

2341 คุณธรรมความบริสุทธิ์ขึ้นอยู่กับคุณธรรมความรู้ประมาณ ซึ่งเป็นคุณธรรมหลัก (cardinal virtue) ประการหนึ่งซึ่งมีเจตนาที่จะทำให้เหตุผลแทรกซึมเข้าไปในอารมณ์ (หรือกัมมภาวะ)

2342 การรู้จักบังคับตนเองเป็นการทำงานที่มั่นคงยืนยาว เราต้องไม่คิดว่าเราได้คุณธรรมประการนี้มาแล้วสำหรับตลอดไป เราต้องพยายามครั้งแล้วครั้งเล่าที่จะได้คุณธรรมประการนี้มาในทุกช่วงเวลาของชีวิต ความพยายามเช่นนี้อาจต้องเข้มข้นยิ่งขึ้นในบางช่วงเวลาของชีวิตเพื่อเสริมสร้างบุคลิกภาพในวัยเด็กและวัยรุ่น

2343 ความบริสุทธิ์ก็มีกฎเกณฑ์การเจริญเติบโตที่ก้าวหน้าเป็นขั้นตอนที่ยังมีความไม่สมบูรณ์และบ่อยๆยังมีบาปเป็นเครื่องหมายแสดงออกมาอีกด้วย คนบริสุทธิ์และเอาใจใส่ต่อคุณธรรม “ย่อมเสริมสร้างตนเองด้วยความตั้งใจและพยายามทุก ๆ วัน ดังนั้นเขาจึงรู้ รัก และทำให้ความประพฤติดีของตนเติบโตขึ้นตามขั้นตอน”

2344 ความบริสุทธิ์แสดงถึงความพยายามออกแรงของตนเองอย่างมากที่สุด รวมไปถึงความพยายามทางวัฒนธรรม เพราะ “เห็นได้ชัดว่าการพัฒนาของบุคคลมนุษย์ย่อมมีความสัมพันธ์และขึ้นกับความก้าวหน้าเติบโตของสังคมด้วย” ความบริสุทธิ์แสดงล่วงหน้าแล้วถึงการเคารพสิทธิของบุคคล โดยเฉพาะสิทธิที่จะได้รับการบอกกล่าวและการศึกษาอบรมที่เคารพมิติด้านศีลธรรมและจิตวิญญาณของชีวิตมนุษย์

2345 ความบริสุทธิ์เป็นคุณธรรมด้านจริยธรรม และยังเป็นของประทานจากพระเจ้าด้วย เป็นพระพรประทาน เป็นผลของการงานด้านจิตวิญญาณ พระจิตเจ้าประทานให้ผู้ที่พระองค์ทรงบันดาลให้เกิดใหม่ด้วยน้ำศีลล้างบาปปฏิบัติตามแบบฉบับความบริสุทธิ์ของพระคริสตเจ้า

การมอบตนเองทั้งหมดเป็นของถวาย

2346 ความรักเป็นรูปแบบของคุณธรรมทุกอย่าง โดยอิทธิพลของความรัก ความบริสุทธิ์ปรากฏเป็นดังโรงเรียนสอนการสละตนเอง การควบคุมตนเองนำไปสู่การมอบตนเองแก่ผู้อื่น ความบริสุทธิ์นำผู้ที่ฝึกคุณธรรมประการนี้ให้เป็นพยานความซื่อสัตย์และความอ่อนโยนของพระเจ้า ต่อหน้าเพื่อนมนุษย์

2347 คุณธรรมความบริสุทธิ์พัฒนาขึ้นในมิตรภาพ (การเป็นเพื่อน) คุณธรรมนี้แสดงให้บรรดาศิษย์เห็นว่าเขาจะต้องติดตามและประพฤติตามแบบฉบับของพระองค์ผู้ทรงเล็งออกสรรเรา ให้เป็นมิตรสหายของพระองค์อย่างไรพระองค์ทรงมอบพระองค์แก่พวกเราโดยสิ้นเชิงและทรงทำให้เรามีส่วนในพระเทวภาพของพระองค์ ความบริสุทธิ์จึงเป็นคำสัญญาของอมตภาพ (ความไม่มีวันตาย)

ความบริสุทธิ์แสดงออกโดยเฉพาะอย่างยิ่งในมิตรภาพต่อเพื่อนมนุษย์ มิตรภาพที่มีอยู่ระหว่างบุคคลเพศเดียวกันหรือต่างเพศนับได้ว่าเป็นยิ่งใหญ่สำหรับทุกคน มิตรภาพนี้นำไปหาความสัมพันธ์ด้านจิตใจ

รูปแบบต่าง ๆ ของความบริสุทธิ์

2348 ผู้ที่รับศีลล้างบาปแล้วทุกคนได้รับเรียกให้ถือความบริสุทธิ์ คริสตชนยอมสวมพระคริสตเจ้าพระฉบับแบบของความบริสุทธิ์ทั้งหมด คริสตชนผู้มีความเชื่อทุกคนได้รับเรียกให้ดำเนินชีวิตบริสุทธิ์ตามสภาพชีวิตโดยเฉพาะของตน ขณะที่รับศีลล้างบาป คริสตชนได้ผูกมัดตนเองที่จะบังคับพลังความรู้สึกของตนให้อยู่ในความบริสุทธิ์

2349 “มนุษย์ต้องมีความบริสุทธิ์ประดับตนตามสถานภาพต่างๆ ของชีวิต บางคนประกาศว่าตนจะรักษาพรหมจรรย์หรือถือโสดซึ่งจะช่วยเขาเป็นพิเศษให้ถวายชีวิตของตนแด่พระเจ้าด้วยจิตใจที่ไม่แบ่งแยกได้ง่ายขึ้น ส่วนอีกบางคนก็ดำเนินชีวิตในรูปแบบที่ถูกลงศีลธรรมกำหนดไว้สำหรับทุกคน ไม่ว่าจะแต่งงานหรือเป็นโสด” ผู้ที่แต่งงานแล้วก็ได้เรียกให้ดำเนินชีวิตสมรสในความบริสุทธิ์ ส่วนคนอื่นก็ถือความบริสุทธิ์ด้วยการบังคับตน(จากเพศสัมพันธ์)

“ดังนั้น เรารับคำสอนว่าคุณธรรมความบริสุทธิ์มีสามแบบ แบบหนึ่งคือความบริสุทธิ์ของคู่สมรส อีกแบบหนึ่งคือความบริสุทธิ์ของผู้เป็นม่าย แบบที่สามคือความบริสุทธิ์ของผู้ถือ

พรหมจรรย์ ดังนั้นเราจึงไม่ยกย่องรูปแบบหนึ่ง โดยปฏิเสธไม่ยอมรับแบบอื่น [...] ระเบียบของพระศาสนจักรมีความร้ายแรงในเรื่องนี้”

2350 คู่หมั้น(ที่ตั้งใจจะสมรสกัน) ได้รับเรียกให้ปฏิบัติความบริสุทธิ์โดยการบังคับตนเองในการปฏิบัติเช่นนี้ เขาจะเห็นว่าเป็นโอกาสที่จะให้ความเคารพต่อกัน เป็นการฝึกความเชื่อและความหวังว่าเขาจะได้รับกันและกันจากพระเจ้า เขาจะสงวนรักษาโอกาสที่จะแสดงความรักต่อกันไว้จนถึงเวลาแต่งงานซึ่งเป็นเวลาที่จะแสดงความรักแบบสามีภรรยา เขาจะช่วยเหลือกันเพื่อเติบโตขึ้นในความบริสุทธิ์

การทำผิดต่อความบริสุทธิ์

2351 การเสเพลตัวทางเพศ (lust) เป็นการแสวงหาความสนุกสนานทางเพศอย่างไร้ระเบียบและมากเกินไป ความสนุกทางเพศผิดศีลธรรมเมื่อเราแสวงหามันในตัวเอง โดยไม่มีจุดประสงค์เพื่อการให้กำเนิดบุตรและความสัมพันธ์ (ระหว่างสามีภรรยา)

2352 คำว่า การสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเอง (masturbation) หมายถึงการจงใจปลุกเร้าอวัยวะเพศเพื่อรู้สึกความสนุกทางเพศ “อันที่จริง ทั้งคำสั่งสอนทางการของพระศาสนจักร – ตามธรรมเนียมประเพณีที่ถ่ายทอดต่อกันมาตลอดเวลา – และความรู้สึกด้านศีลธรรมของคริสตชนยึดมั่นโดยไม่มีข้อสงสัยตลอดมาว่าเป็นกิจกรรมที่เป็นความผิดหนักในตัวเอง” “ไม่ว่าการกระทำจะมีสาเหตุใด การจงใจใช้สมรรถนะทางเพศนอกจากการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา ย่อมขัดกับจุดประสงค์ของการนี้โดยสาระสำคัญในตัว” ในกรณีเช่นนี้มีการแสวงหาความสนุกทางเพศนอกเหนือจากการมีเพศสัมพันธ์ “ที่ระเบียบศีลธรรมเรียกร่อง นั่นคือความสัมพันธ์ที่นำไปสู่ผลที่มีความหมายสมบูรณ์ คือการมอบตนเองแก่กันและการให้กำเนิดมนุษย์ในบริบทของความรักแท้จริง”[101]

เพื่อจะรู้จักตัดสินได้อย่างถูกต้องถึงความรับผิดชอบทางศีลธรรมของผู้กระทำนี้และเพื่อให้คำแนะนำด้านอภิบาลได้ถูกต้อง เราจำเป็นต้องพิจารณาถึงการยังไม่บรรลุถึงวุฒิภาวะด้านอารมณ์ ถึงแรงผลักดันของนิสัยความเคยชิน ถึงสภาพความกังวลหรือองค์ประกอบด้านจิตใจหรือสังคมซึ่งอาจทำให้ความผิดชอบด้านศีลธรรมลดน้อยลง และบางที่แทบจะเหลือน้อยที่สุดด้วย

2353 เพศสัมพันธ์นอกการสมรส (fornication) คือการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่มี การแต่งงานระหว่างชายและหญิงที่อาจแต่งงานกันได้ กิจกรรมเช่นนี้ขัดกับศักดิ์ศรีของบุคคลอย่าง

หนัก และโดยธรรมชาติยังขัดกับสมรรถนะทางเพศของมนุษย์ที่ธรรมชาติจัดไว้เพื่อความดีของ สามีภรรยาและเพื่อให้กำเนิดและอบรมสั่งสอนบุตรที่จะเกิดมา นอกจากนั้นยังเป็นการชักนำ ผู้อื่นอย่างหนักให้ทำบาปเพราะเป็นการทำให้เยาวชนเสียคน

2354 สื่อลามก (pornography) คือการนำกิจกรรมทางเพศ ทั้งที่ปฏิบัติจริงหรือเป็น เพียงการแสดงออกมาจากความเป็นส่วนตัวของผู้กระทำ เพื่อจงใจแสดงกิจกรรมเหล่านั้นให้ ผู้อื่นได้เห็นด้วย การกระทำเช่นนี้เป็นความผิดต่อความบริสุทธิ์เพราะเป็นการบิดเบือนการมีเพศสัมพันธ์ซึ่งเป็นการมอบตัวตนของคู่สมรสแก่กันอย่างใกล้ชิด การนี้ยังทำร้ายศักดิ์ศรีอย่างหนักของผู้ที่มอบตนเพื่อการนี้ด้วย (ผู้แสดง ผู้จำหน่าย ผู้ดู) เพราะแต่ละคนทำตนให้เป็นวัตถุ ความเล่นสนุกและผลกำไรที่ผิดสำหรับผู้อื่น การนี้ทำให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องจมลงไปในโลกของความเพ้อฝันอีกด้วย จึงนับเป็นความผิดหนัก ผู้มีอำนาจปกครองทางบ้านเมืองจึงจำเป็นต้องห้ามการผลิตและจำหน่ายสื่อลามกต่าง ๆ

2355 การค้าประเวณี (prostitution) ทำร้ายศักดิ์ศรีของบุคคลที่ทำการค้าประเวณี ทำให้ตนเป็นเพียงวัตถุสำหรับความสนุกทางเพศจากการนี้ ผู้ที่จ่ายเงินก็ทำบาปหนักต่อตนเอง เขาทำลายความบริสุทธิ์ที่ศีลล้างบาปที่ได้รับบังคับให้เขารักษาไว้ และยังทำให้ร่างกายของตน ซึ่งเป็นพระวิหารของพระจิตเจ้าต้องแปดเปื้อนไปด้วย[102] การค้าประเวณีนับเป็นภัยพิบัติของสังคม โดยทั่วไปแล้วมักมีผลร้ายต่อผู้หญิง แต่ก็มีผลร้ายต่อผู้ชาย เด็กๆ และเยาวชนด้วย (ในสองกรณีสุดท้ายนี้ยังมีบาปการชักนำผู้อื่นให้ทำบาปเพิ่มเข้ามาด้วย) แม้ว่าการขายตัวค้าประเวณีจะเป็นบาปหนักเสมอ แต่ความยากจน การถูกข่มขู่ และการถูกบีบบังคับทางสังคมก็อาจทำให้การรับผิดชอบต่อความผิดนี้ลดหย่อนลงไปได้

2356 การข่มขืน เป็นการใช้กำลังความรุนแรงบังคับให้บุคคลหนึ่งร่วมเพศด้วย นับเป็นการทำร้ายต่อความยุติธรรมและความรัก การข่มขืนล่วงละเมิดสิทธิที่แต่ละคนจะต้องได้รับความเคารพนับถือ สิทธิที่จะต้องมีอิสรภาพ ความปลอดภัยจากการทำร้ายร่างกายและจิตใจ การข่มขืนย่อมก่อให้เกิดผลร้ายอย่างหนักที่อาจติดตัวผู้ถูกทำร้ายไปตลอดชีวิต การกระทำนี้จึงเป็นความผิดหนักในตัวเองเสมอ การข่มขืนยิ่งเป็นความผิดหนักยิ่งขึ้นถ้าเป็นการถูกกระทำโดยญาติใกล้ชิด (incest) หรือโดยผู้ให้การอบรมต่อเด็กที่ถูกมอบไว้ให้อยู่ในความดูแลของตน

ความบริสุทธิ์และความใคร่เพศเดียวกัน

2357 ความใคร่เพศเดียวกันหมายถึงความสัมพันธ์ระหว่างชายหรือหญิงที่ชอบเพศสัมพันธ์กับบุคคลเพศเดียวกันกับตนเท่านั้นหรือเป็นส่วนใหญ่ ตลอดเวลาหลายศตวรรษที่

ผ่านมาในอดีตและในวัฒนธรรมต่าง ๆ กิจกรรมนี้ได้มีรูปแบบที่แตกต่างกันอย่างมากระหว่างจิตของพฤติกรรมนี้ส่วนใหญ่ยังคงไม่ได้รับคำอธิบาย ธรรมประเพณี (ของพระศาสนจักร) อิงอยู่กับพระคัมภีร์ที่เล่าถึงพฤติกรรมนี้ว่าเป็นความเสื่อมทรามอย่างร้ายแรง ได้ประกาศเสมอมาว่า “พฤติกรรมความใคร่ต่อเพศเดียวกันเป็นพฤติกรรมที่ผิดธรรมชาติในตัวเอง” เป็นพฤติกรรมที่ขัดกับกฎธรรมชาติ พฤติกรรมเช่นนี้ไม่ยอมให้กิจกรรมทางเพศเป็นการให้ชีวิต พฤติกรรมนี้ไม่สืบเนื่องมาจากความรักและเพศสัมพันธ์ที่เป็นการเสริมสร้างกัน พฤติกรรมนี้จึงไม่อาจเป็นที่ยอมรับได้ไม่ว่าในกรณีใด ๆ

2358 ชายและหญิงจำนวนไม่น้อยแสดงออกถึงแนวโน้มความใคร่ต่อเพศเดียวกันที่ฝังรากลึกลงอยู่ใน ความโน้มเอียงนี้ แม้ในตัวจะเป็นพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง ส่วนใหญ่แล้วนับได้ว่าเป็นความท้าทายอย่างหนึ่ง บุคคลเหล่านี้จึงควรได้รับความเคารพ ความเห็นใจ และความอ่อนโยน เกี่ยวกับคนเหล่านี้จึงควรหลีกเลี่ยงการแสดงการเลือกที่รักมักที่ชังอย่างอยู่ดีธรรมทุกอย่าง พระเจ้าทรงเรียกบุคคลเหล่านี้ให้ปฏิบัติตามพระประสงค์ในชีวิตของตน และถ้าเขาเป็นคริสตชน เขาจะต้องนำความยากลำบากที่เขาอาจพบได้ในสภาพชีวิตของตนเข้ามารวมไว้กับการถวายบูชาบนไม้กางเขนขององค์พระผู้เป็นเจ้า

2359 บุคคลที่มีความใคร่ต่อเพศเดียวกันก็ได้รับเรียกให้มีความบริสุทธิ์ด้วย บุคคลเหล่านี้อาศัยคุณธรรมการควบคุมตนเองซึ่งสอนเขาให้มีอิสรภาพภายใน และบางครั้งอาศัยความช่วยเหลือของมิตรภาพที่ไม่เห็นแก่ตัว อาศัยการอธิษฐานภาวนาและพระหรรษทานของศีลศักดิ์สิทธิ์ ก็อาจและต้องตั้งใจจริงค่อยๆ เข้ามาถึงความครบครันแบบคริสตชนให้ได้ด้วย

III. ความรักของคู่สมรส

2360 ความรู้สึกทางเพศ (sexuality) ถูกจัดไว้สำหรับความรักของชายหญิงคู่สมรส ในการสมรส ความใกล้ชิดกันทางร่างกายของคู่สมรสเป็นเครื่องหมายและประกันของความสัมพันธ์ด้านจิตใจ ระหว่างผู้ที่รับศีลล้างบาปแล้ว พันธะของการสมรสได้รับความศักดิ์สิทธิ์จากศีลสมรส

2361 “ความรู้สึกทางเพศ [...] ซึ่งเป็นวิธีการที่ชายและหญิงมอบตัวให้แก่กันด้วยกิจกรรมเฉพาะที่สงวนไว้สำหรับตนเท่านั้น ไม่เป็นเพียงอะไรบางอย่างด้านชีววิทยาเท่านั้น แต่ยังสัมพันธ์กับสาระสำคัญลึกซึ้งของบุคคลมนุษย์ในฐานะที่เป็นบุคคลอีกด้วย ความรู้สึกทางเพศจะสมบูรณ์ได้แบบมนุษย์จริงๆ ก็เมื่อเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ความรักที่ชายและหญิงมอบตนแก่กันโดยผูกมัดตนทั้งหมดไว้ด้วยกันจนถึงความตายเท่านั้น”

“โทเปียห์ลุกขึ้นจากเตียง บอกนางซาราห์ว่า ‘น้องเอ๋ย จงลุกขึ้น เราจงอธิษฐานภาวนา วอนขอองค์พระผู้เป็นเจ้าให้ประทานพระเมตตาและความรอดพ้นแก่เรา’ นางก็ลุกขึ้น เขาทั้งสองคนเริ่มอธิษฐานภาวนาขอให้พระองค์ประทานความรอดพ้นแก่ตน กล่าวว่า ‘ข้าแต่พระเจ้าของบรรพบุรุษ ขอถวายพระพรแต่พระองค์ [...] พระองค์ทรงสร้างอาดัมและทรงสร้างนางเอวารรรยาของเขาให้เป็นผู้ช่วยเหลือและค้ำจุน มนุษยชาติก็ได้ถือกำเนิดจากเขาทั้งสองคน พระองค์ตรัสว่า มนุษย์อยู่เพียงคนเดียวไม่ดีเลย เราจะสร้างผู้ช่วยที่เหมาะสมกับเขาให้ บัดนี้ ข้าพเจ้ารับน้องสาวของข้าพเจ้าผู้นี้ไว้เป็นภรรยา ไม่ใช่เพราะความใคร่ แต่ด้วยเจตนาบริสุทธิ์ ขอพระองค์โปรดให้ข้าพเจ้าและนางได้รับพระเมตตา และให้ข้าพเจ้าทั้งสองคนมีชีวิตอยู่ด้วยกัน จนถึงวัยชราเถิด’ เขาทั้งสองคนกล่าวพร้อมกันว่า ‘อาเมน อาเมน’ แล้วนอนหลับไปในคืนนั้น” (ทบท 8:4-9)

2362 “กิจกรรมที่คู่สมรสร่วมเป็นหนึ่งในเดียวกันอย่างใกล้ชิดและบริสุทธิ์เป็นกิจกรรมที่ดี และมีเกียรติ และถ้าทำไปในแบบมนุษย์จริงๆ ย่อมหมายถึงและส่งเสริมการมอบตนแก่กันทำให้ทั้งสองคนมีความยินดีและเข้าใจกันมากยิ่งขึ้น” ความรู้สึกทางเพศเป็นบ่อเกิดความยินดีและความสุข

“พระผู้เนรมิตสร้างพระองค์เดียวกัน [...] ยังทรงจัดให้คู่สมรสพบความสนุกและความสุขในหน้าที่[การให้กำเนิดบุตร] นี้ ดังนั้น เมื่อคู่สมรสแสวงหาและรู้สึกความสนุกนี้ เขาไม่ได้ทำอะไรที่ไม่ดี เขารับสิ่งที่พระผู้เนรมิตสร้างทรงกำหนดไว้ให้เขา กระนั้นก็ดี คู่สมรสยังต้องรู้ด้วยว่าตนจำเป็นต้องบังคับตนให้อยู่ในขอบเขตของความพอควร”

2363 เพศสัมพันธ์ของคู่สมรสทำให้จุดประสงค์ทั้งสองประการของการสมรสเป็นจริงขึ้นมา นั่นคือผลประโยชน์ของคู่สมรสและการสืบต่อชีวิต ความหมายหรือคุณค่าทั้งสองประการนี้ของการสมรสไม่อาจแยกจากกันได้โดยไม่ทำให้ชีวิตจิตของคู่สมรสต้องเปลี่ยนแปลงไปและทำให้อนาคตของครอบครัวต้องตกอยู่ในอันตราย

ดังนั้น ความรักของชายหญิงคู่สมรสจึงตั้งอยู่ได้ภายใต้ข้อบังคับทั้งสองประการ คือ ความซื่อสัตย์ต่อกันและการมีบุตรสืบตระกูล

ความซื่อสัตย์ของคู่สมรส

2364 คู่สมรสทั้งสองคนร่วมกันสร้าง “การร่วมชีวิตและความรักของสามีภรรยาตามที่พระเจ้าผู้สร้างทรงตรากฎหมายกำหนดไว้ การร่วมชีวิตเช่นนี้ตั้งอยู่บนพันธสัญญาแห่งการสมรส หรือการแสดงเจตนาของตนโดยไม่มีวันเลิกถอนได้” [108] ทั้งสองคนมอบตนแก่กันอย่างสมบูรณ์ตลอดไป เขาไม่เป็นสองคนอีกต่อไป แต่รวมเป็นเนื้อเดียวกัน พันธสัญญาที่คู่สมรสทั้งสองคนได้ทำไว้กำหนดข้อบังคับให้เขารักษาไว้เป็นหนึ่งเดียวและไม่อาจลบล้างได้ “สิ่งที่พระเจ้าทรงรวมกันไว้ มนุษย์อย่าแยกเลย” (มก 10:9)

2365 ความซื่อสัตย์แสดงถึงความมั่นคงในการรักษาคำพูดที่ให้ไว้ พระเจ้าทรงซื่อสัตย์ ศีลสมรสนำชายและหญิงให้มีความซื่อสัตย์เหมือนกับที่พระคริสตเจ้าทรงซื่อสัตย์ต่อพระศาสนจักรของพระองค์ เขาทั้งสองคนเป็นพยานถึงพระธรรมล้ำลึกประการนี้ให้โลกเห็นอาศัยความบริสุทธิ์ชั้นสามีภรรยา

นักบุญยอห์นครีโซสโตมเตือนหนุ่มๆ ที่แต่งงานแล้วให้กล่าวกับภรรยา ดังนี้ “ฉันได้กอดเธอไว้และรักเธอ ฉันชอบเธอมากกว่าชีวิตของฉันเสียด้วย เพราะชีวิตปัจจุบันไม่เป็นอะไรเลย ฉันวอนขอ เตือนตัวเองและทำทุกอย่างเพื่อเราทั้งสองคนจะได้สมที่จะดำเนินชีวิตปัจจุบัน เพื่อเราจะได้อยู่ด้วยกันได้อีกอย่างแน่นอนจริง ๆ ในโลกหน้า [...] ฉันถือว่าความรักต่อเธอนั้นดีกว่าทุกสิ่ง และไม่มีสิ่งใดที่ทำให้ฉันเป็นทุกข์ใจมากไปกว่าการมีความเห็นแตกต่างกับเธอเลย”

การมีบุตรของคู่สมรส

2366 การมีบุตรเป็นของประทานจากพระเจ้า เป็นจุดประสงค์ประการหนึ่งของการสมรส เพราะความรักของคู่สมรสมุ่งสู่การมีบุตรโดยธรรมชาติ บุตรไม่ใช่อะไรจากภายนอกที่เข้ามาเพิ่มเติมความรักของคู่สมรส เขาเกิดขึ้นมาในหัวใจของการมอบชีวิตแก่กันนี้เอง เป็นผลและความสำเร็จของพฤติกรรมประการนี้ ดังนั้น พระศาสนจักรซึ่ง “อยู่ทางฝ่ายของชีวิต” จึงสอนว่า “จำเป็นที่กิจกรรมของคู่สมรสทุกครั้งในตัวเองต้องมีจุดหมายที่จะสร้างชีวิตมนุษย์อยู่เสมอ” “คำสอนเช่นนี้ที่ผู้มีอำนาจสอนของพระศาสนจักรย้ำอยู่บ่อย ๆ จึงตั้งอยู่บนความสัมพันธ์ระหว่างความหมายเรื่องเอกภาพและเรื่องการมีบุตร ความสัมพันธ์นี้พระเจ้าทรงกำหนดไว้ ไม่มีวันจะแยกจากกันได้ และไม่อนุญาตให้มนุษย์จงใจฝ่าฝืนได้ตามใจ”

2367 คู่สมรสที่ได้รับเรียกมาเพื่อให้ชีวิตย่อมมีส่วนร่วมด้วยพระอาณาจักรนิรันดร์และความเปี่ยมปิตาของพระเจ้า “คู่สมรสต้องคิดว่าเป็นพันธกิจโดยเฉพาะของเขาที่จะทำหน้าที่สืบ

ทอดชีวิตมนุษย์และอบรมสั่งสอนบุตร เขารู้ดีว่าตนเป็นผู้ร่วมงานแห่งความรักของพระเจ้าและเป็นผู้แสดงให้เห็นความรักนี้ ดังนั้น เขาจะปฏิบัติหน้าที่ของตนด้วยความรับผิดชอบแบบมนุษย์และแบบคริสตชน”

2368 ความรับผิดชอบนี้มีลักษณะเฉพาะประการหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการคุมกำเนิด จากเหตุผลที่ถูกต้อง คู่สมรสอาจต้องการเว้นระยะการให้กำเนิดบุตรได้ เป็นหน้าที่ของเขาที่จะพิสูจน์ว่าความปรารถนาที่ไม่ได้มาจากความรักตนเองอย่างมีขอบเขต (จาก “ความเห็นแก่ตัว”) แต่การทำเช่นนั้นสอดคล้องกับการมีใจกว้างในการเป็นบิดามารดาด้วยความรับผิดชอบ นอกจากนี้เขาจะต้องปฏิบัติการณ์ให้สอดคล้องกับมาตรการที่ถูกต้องด้านศีลธรรม

“วิธีปฏิบัติให้ถูกต้องตามศีลธรรม เมื่อเป็นเรื่องที่จะต้องจัดการให้ความรักฉันสามีภรรยาสอดคล้องกับการถ่ายทอดชีวิตด้วยความรับผิดชอบนั้น ไม่ขึ้นอยู่กับเจตนาดีและการมีเหตุผลที่มาจากบุคคลและธรรมชาติของการกระทำเท่านั้น แต่ยังต้องรักษาความหมายของการมอบตนทั้งหมดและการให้กำเนิดชีวิตมนุษย์ในบริบทของความรักแท้จริง ซึ่งจะเกิดขึ้นไม่ได้ นอกจากจะมีคุณธรรมความบริสุทธิ์ของคู่สมรสจากใจจริงเท่านั้น”

2369 “เมื่อเหตุผลที่เป็นสาระสำคัญทั้งสองประการถูกรักษาไว้ คือเอกภาพและการให้กำเนิดบุตร เพศสัมพันธ์ของคู่สมรสก็ย่อมรักษาความหมายของความรักแท้จริงต่อกันและรักษาระเบียบของตนไว้ในบทบาทสูงส่งของการเป็นบิดามารดา”

2370 การงดมีเพศสัมพันธ์ชั่วคราวระยะหนึ่งเพื่อให้เป็นวิธีการควบคุมการมีบุตร ซึ่งตั้งอยู่บนการสังเกตตนเองและใช้ช่วงเวลาที่ไม้อาจมีบุตรได้ นับว่าสอดคล้องกับมาตรการทางศีลธรรมที่ถูกต้อง วิธีการนี้เคารพร่างกายของคู่สมรส ส่งเสริมความห่วงใยต่อกันของเขา และเป็นการอบรมเขาให้มีอิสรภาพอย่างแท้จริง ตรงกันข้าม กิจกรรมใดไม่ว่า “ที่ตั้งใจหรือทำให้การมีเพศสัมพันธ์ของคู่สมรส ทั้งก่อน ระหว่าง หรือเมื่อเสร็จกิจกรรมแล้ว เป็นจุดประสงค์หรือเป็นวิธีการที่ใช้เพื่อขัดขวางไม่ให้มีการให้กำเนิดบุตร” ก็เป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องในตัวเอง

“การคุมกำเนิดขัดแย้งโดยตรงกับภาษาที่พูดตามธรรมชาติซึ่งประกาศแสดงการมอบตนเองแก่กันโดยสิ้นเชิงของคู่สมรส นั่นคือไม่ได้มีการมอบตนอย่างเต็มที่ให้แก่อีกฝ่ายหนึ่งเลย การนี้จึงนำไปสู่ไม่เพียงการปฏิเสธที่จะเปิดใจโดยตรงและตลอดไปเพื่อรับชีวิต แต่ยังเป็นการแสวงหาเหมือนว่ามีความรักระหว่างคู่สมรสอย่างแท้จริงที่จะต้องมุ่งสู่การมอบตนทั้งหมดแก่กัน [...] ความแตกต่างทั้งด้านมานุษยวิทยาและศีลธรรมที่มีอยู่ระหว่างการคุมกำเนิดและการ

สังเกตช่วงเวลาที่ทำให้กำเนิดได้นั้นหมายถึงความคิดสองแบบเรื่องบุคคลและความสุขของการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่อาจประนีประนอมกันได้เลย”

2371 “ทุกคนควรจะต้องรู้ว่าชีวิตของมนุษย์และหน้าที่ที่จะต้องสืบทอดชีวิตนี้ต่อไปนั้นไม่จำกัดว่าจะวัดและเข้าใจได้อยู่แต่เพียงในโลกนี้เท่านั้น แต่ยังต้องพิจารณาไปถึงจุดหมายปลายทางนิรันดรของมนุษย์เสมอ”

2372 รัฐต้องรับผิดชอบต่อความอยู่ดีกินดีของประชาชน ในบทบาทนี้จึงเป็นการถูกต้องที่รัฐจะเข้ามามีบทบาทในการจัดระเบียบการเพิ่มประชากร การนี้อาจทำได้โดยการให้ความรู้ที่ถูกต้องและเหมาะสม แต่ไม่ใช่โดยวิธีบังคับหรือสั่งห้าม ไม่เป็นการถูกต้องที่รัฐจะใช้อำนาจแทนการริเริ่มของคู่สมรสซึ่งเป็นคนแรกที่รับผิดชอบการมีบุตรและการให้การศึกษาบรมแก่บุตรของตน ในเรื่องนี้ รัฐไม่มีอำนาจที่ใช้วิธีการที่ขัดกับกฎศีลธรรมเข้ามาควบคุมจำนวนประชากร

บุตรเป็นของประทานจากพระเจ้า

2373 พระคัมภีร์และแนวปฏิบัติตามธรรมเนียมของพระศาสนจักรเห็นว่าครอบครัวที่มีบุตรหลายคนเป็นเครื่องหมายว่าพระเจ้าทรงอวยพระพรและพ่อแม่มีใจกว้าง

2374 เป็นความทุกข์ใหญ่หลวงของคู่สมรสที่พบว่าตนเป็นหมัน อับรามทูลพระเจ้าว่า “พระองค์จะประทานสิ่งใดแก่ข้าพเจ้า ถ้าข้าพเจ้ายังคงไม่มีบุตร...” (ปฐมก 15:2) นางราเคลร้องบอกยาโคบสามีว่า “ให้ดิฉันมีลูกบ้างเถิด มิฉะนั้นดิฉันจะตาย” (ปฐมก 30:1)

2375 การค้นคว้าที่ตั้งใจลดความเป็นหมันให้น้อยลงควรได้รับการส่งเสริมสนับสนุนถ้าทำไปเพื่อรับใช้ “บุคคลมนุษย์ เพื่อรับใช้สิทธิของมนุษย์ที่ไม่อาจล่วงละเมิดได้ และเพื่อผลดีทั้งหมดของเขาตามแผนการและพระประสงค์ของพระเจ้า”

2376 เทคนิคที่สนับสนุนการแตกแยกโดยยอมให้บุคคลที่ไม่ใช่คู่สมรสเข้ามาเกี่ยวข้อง (การบริจาคสุจิหรือไข่ การอุ้มบุญ) เป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องอย่างยิ่ง เทคนิคเหล่านี้ (การผสมเทียม การใช้ไข่หรือสุจิของบุคคลภายนอก) เป็นการล่วงละเมิดสิทธิของบุตรที่จะเกิดมาจากบิดาและมารดาที่เขารู้จักและมีความสัมพันธ์กันด้วยการสมรส เป็นการล่วงละเมิดสิทธิ “ของคู่สมรสที่จะเป็นพ่อหรือแม่ได้เพียงโดยอีกคนหนึ่งเท่านั้น”

2377 ถ้าใช้เทคนิคเหล่านี้ภายในขอบเขตของคู่สมรสเท่านั้น (การผสมเทียมภายนอก) อาจมีความผิดน้อยกว่า แต่ในด้านศีลธรรมก็ยังเป็นที่ยอมรับไม่ได้ เป็นการแยกกิจกรรมทางเพศออกจากกาให้กำเนิด กิจกรรมที่ทำให้บุตรเกิดมาเช่นนี้ไม่ใช่กิจกรรมที่บุคคลสองคนมอบตนให้แก่กัน “แต่นำเอาชีวิตและเอกลักษณ์ของตัวอ่อนมนุษย์ให้มามอบไว้ในอำนาจของแพทย์หรือนักชีววิทยา และดังนั้นกำหนดให้เทคโนโลยีมีอำนาจเหนือต้นกำเนิดและชะตากรรมของบุคคลมนุษย์ อำนาจเช่นนี้โดยธรรมชาติของตนขัดกับศักดิ์ศรีและความเท่าเทียมกันที่บิดามารดาและบุตรต้องมียู่ร่วมกัน” “หากพิจารณาในด้านศีลธรรม การให้กำเนิดชีวิตเช่นนี้ขาดความสมบูรณ์ของตนเพราะไม่ได้ตั้งใจให้เป็นผลจากเพศสัมพันธ์หรือของกิจกรรมที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับความสัมพันธ์ของคู่สมรส [...] นอกจากนั้น ความเคารพต่อพันธะที่แทรกอยู่ในความหมายของการมีเพศสัมพันธ์และความเคารพต่อเอกภาพของผู้มีชีวิตที่เป็นมนุษย์เท่านั้น ทำให้มีการให้กำเนิดที่สอดคล้องกับศักดิ์ศรีของบุคคลมนุษย์”

2378 บุตรไม่ใช่เป็นหนึ่งอะไรที่ต้องจ่าย แต่เป็นของประทาน “ของประทานประเสริฐสุดของการสมรส” ก็คือบุคคลมนุษย์ เราต้องไม่คิดว่าบุตรเป็นทรัพย์สินชิ้นหนึ่ง ซึ่งเป็นความคิดที่ชวนให้อ้างถึง “สิทธิที่จะมีบุตร” ในเรื่องนี้ บุตรเท่านั้นมีสิทธิจริง ๆ คือสิทธิ “ที่จะมีความเป็นอยู่ในฐานะผลที่มาจากกิจกรรมแสดงความรักแบบคู่สมรสของบิดามารดา และเขายังมีสิทธิที่จะได้รับความเคารพในฐานะที่เป็นบุคคลหนึ่งนับตั้งแต่เวลาที่เขาปฏิสนธิ”

2379 พระวรสารแสดงให้เห็นว่าการเป็นหมันไม่มีบุตรไม่ใช่เป็นสิ่งที่เลวร้ายอย่างเด็ดขาด คู่สมรสที่แม้จะใช้ความช่วยเหลือทางการแพทย์ที่ถูกต้องทุกอย่างแล้วก็ยังไม่มียุติ ควรจะร่วมใจกับไม้กางเขนขององค์พระผู้เป็นเจ้าซึ่งเป็นบ่อเกิดของความอุดมสมบูรณ์ฝ่ายจิตทุกประการ เขาอาจแสดงความใจกว้างของตนโดยรับอุปถัมภ์บุตรที่ถูกทอดทิ้งและปฏิบัติหน้าที่ยากลำบาก เพื่อให้บริการแก่ผู้อื่นก็ได้

IV. ความผิดต่อศักดิ์ศรีของการสมรส

การเป็นชู้

2380 การเป็นชู้ การมีชู้ คำนี้หมายถึงความไม่ซื่อสัตย์ของคู่สมรส เมื่อสองคน ที่อย่างน้อยคนหนึ่งแต่งงานแล้ว มีเพศสัมพันธ์กัน – แม้ไม่เป็นการถาวร - เขาย่อมเป็นชู้กัน พระคริสตเจ้าทรงประณามการเป็นชู้ แม้แต่เพียงปรารภจะทำเท่านั้นด้วย[131] พระบัญญัติประการที่หกและพันธสัญญาใหม่ห้ามไม่ให้ เป็นชู้กันโดยเด็ดขาด[132] บรรดาประกาศกยังกล่าวถึงความหนักของบาปประการนี้ด้วย ท่านเหล่านี้เห็นว่าการเป็นชู้เป็นภาพของการนับถือรูปเคารพ

2381 การเป็นขู้เป็นความยุติธรรมอย่างหนึ่ง ผู้ทำบาปนี้ บกพร่องการปฏิบัติหน้าที่ของตน เขาทำลายเครื่องหมายของพันธสัญญาซึ่งได้แก่พันธะของการสมรส เขาฝ่าฝืนสิทธิของคู่สมรสและทำร้ายสถาบันการสมรส ละเมิดคำสัญญาซึ่งเป็นพื้นฐานของสถาบันนี้ เขาทำให้ความดีของการให้กำเนิดชีวิตมนุษย์ตกอยู่ในอันตรายรวมทั้งยังทำร้ายผลประโยชน์ของบุตรซึ่งต้องการความสัมพันธ์ถาวรของบิดามารดา

การหย่าร้าง

2382 พระเยซูองค์พระผู้เป็นเจ้าทรงเน้นย้ำถึงพระประสงค์ของพระผู้เนรมิตสร้างซึ่งทรงประสงค์ให้การสมรสยกเลิกไม่ได้[134] พระองค์ทรงยกเลิกการยกเว้นที่แทรกเข้ามาในพันธสัญญาเดิม

ระหว่างผู้รับศีลล้างบาปแล้ว “การสมรสที่ถูกตั้งตามกฎหมายและสมบูรณ์ด้วยเพศสัมพันธ์ (ratum et consummatum) แล้วไม่มีอำนาจมนุษย์และเหตุผลใด ๆ นอกจากความตายอาจลบล้างได้”

2383 การแยกกันอยู่ของคู่สมรส โดยที่พันธะของการสมรสยังคงอยู่ ในบางกรณีกฎหมายพระศาสนจักรกำหนดไว้ อาจเป็นการกระทำที่ถูกต้องได้

ถ้าการหย่าขาดทางบ้านเมืองยังคงเป็นวิธีการหนึ่งเพื่อปกป้องสิทธิที่ถูกต้อง การดูแลบุตรหรือป้องกันทรัพย์สินที่เป็นมรดก การนี้อาจเป็นที่ยอมรับได้โดยไม่มี ความผิดทางศีลธรรม

2384 การหย่าร้าง เป็นความผิดหนักชัดกับกฎธรรมชาติ การกระทำเช่นนี้เป็นการพยายามทำลายข้อตกลงที่จะร่วมชีวิตกันจนตายที่คู่สมรสได้ทำไว้โดยอิสระเสรี การหย่าร้างทำร้ายต่อพันธสัญญาแห่งความรอดพ้นที่มีศีลสมรสเป็นเครื่องหมาย การทำข้อตกลงความสัมพันธ์ใหม่ แม้จะเป็นที่ยอมรับโดยกฎหมายบ้านเมือง ยิ่งเพิ่มความหนักของ ความแตกแยกนี้ คู่สมรสที่ไปสมรสอีกย่อมอยู่ในสภาพของการเป็นขู้อย่างเปิดเผยและถาวร

“ชายคนหนึ่งจะละทิ้งภรรยาไปแต่งงานกับหญิงอีกคนหนึ่งไม่ได้ และหญิงที่ถูกสามีทอดทิ้งก็จะไปแต่งงานเป็นภรรยาของชายอีกคนหนึ่งไม่ได้ด้วย”

2385 การหย่าร้างยังมีลักษณะไม่ดีของตนจากความสับสนที่ถูกนำเข้ามาในครอบครัว และสังคมอีกด้วย ความสับสนนี้ใหญ่มากกับตนด้วย สำหรับคู่สมรสที่พบว่าตนถูกทอดทิ้ง สำหรับบุตรซึ่งได้รับบาดเจ็บเล็กๆ จากการแยกกันของบิดามารดา และบ่อยๆ ยังเป็นสาเหตุของทะเลาะกันของบิดามารดาด้วย เพราะผลร้ายที่ตามมา การหย่าร้างจึงเป็นบาดเจ็บของสังคมโดยแท้จริง

2386 อาจเป็นไปได้ที่คู่สมรสคนหนึ่งต้องรับเคราะห์โดยไม่มีความผิดจากการหย่าร้างที่ถูกประกาศโดยกฎหมายบ้านเมือง คู่สมรสคนนี้จะไม่ได้ฝ่าฝืนกฎศีลธรรม เป็นที่น่าสังเกตว่ามีความแตกต่างระหว่างคู่สมรสที่พยายามซื้อสัตย์ต่อศีลสมรสและพบว่าตนถูกทอดทิ้งอย่างยุติธรรม กับผู้ที่เพราะความผิดหนักของฝ่ายตน ได้ทำลายศีลสมรสที่ถูกต้องตามกฎหมายพระศาสนจักร

ความผิดอื่น ๆ ต่อศักดิ์ศรีของการสมรส

2387 ต้องนับว่าเป็นสภาพการณ์ที่ยากลำบากสำหรับผู้ที่ยากเปลี่ยนใจมารับพระวรสารแล้วเห็นว่าตนจำเป็นต้องหย่าขาดจากหญิงคนหนึ่งหรือหลายคนที่เคยร่วมชีวิตสมรสด้วยกันอยู่เป็นเวลาหลายปี ถึงกระนั้น การมีภรรยาหลายคน (polygamy) ก็เข้ากันไม่ได้กับกฎศีลธรรม “การมีภรรยาหลายคนขัดอย่างสิ้นเชิงกับการร่วมชีวิตของคู่สมรส การนี้ปฏิเสธโดยตรงไม่ยอมรับแผนการของพระเจ้าตามที่ได้รับเปิดเผยตั้งแต่แรกเริ่ม เพราะขัดแย้งกับศักดิ์ศรีของบุคคลที่เท่าเทียมกันของชายและหญิง ที่แต่ละคนต่างมอบตนเองแก่กันด้วยความรักทั้งหมด และดังนี้ในตนเองจึงเป็นความรักที่ผูกขาดเพียงหนึ่งเดียว” คริสตชนที่ก่อนหน้านี้เคยมีภรรยาหลายคนจึงจำเป็นต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัดตามพันธต่างๆ เกี่ยวกับภรรยาที่เคยมีและกับบรรดาบุตรของตนด้วย

2388 เพศสัมพันธ์ระหว่างญาติใกล้ชิด (incest) หมายถึงเพศสัมพันธ์ระหว่างเครือญาติและผู้เกี่ยวข้องภายในขอบเขตที่กฎหมายห้ามไว้ไม่ให้สมรสกัน นักบุญเปาโลเคยตำหนิความผิดนี้ไว้อย่างรุนแรง “ข่าวร้ายลือกันมากกว่ามีการผิดประเวณีชนิดที่ไม่เคยพบเห็น [...] กล่าวคือมีคนหนึ่งได้แม่เลี้ยงของตนมาเป็นภรรยา [...] ข้าพเจ้าตัดสินลงโทษผู้ที่ทำผิดนั้นแล้ว [...] ในพระนามของพระเยซูองค์พระผู้เป็นเจ้า [...] จงมอบคนประเภทนี้ให้ซาตาน ให้เขามีชีวิตที่ต้องทนทุกข์ทรมาน...” (1 คร 5:1,3-5) เพศสัมพันธ์ระหว่างญาติใกล้ชิดทำลายความสัมพันธ์ภายในครอบครัวและเป็นเสมือนการกลับไปเป็นเหมือนกับสัตว์อีก

2389 การที่ผู้ใหญ่มีเพศสัมพันธ์กับเด็กและผู้เยาว์ที่อยู่ในความดูแลของตนอาจนับได้ว่าเป็นเหมือนกับเพศสัมพันธ์ระหว่างญาติใกล้ชิด การกระทำเช่นนี้มีความผิดหนักขึ้นเป็นสองเท่าจากความผิดที่เป็นการชักนำผู้อื่นให้ทำบาป (scandal) เป็นการทำร้ายจิตใจและจรรยาบรรณทางศีลธรรมของผู้เยาว์ที่จะมีบาดแผลด้านจิตใจเช่นนี้ติดตัวไปตลอดชีวิต นับว่าเป็นความผิดต่อความรับผิดชอบด้านการให้การอบรม

2390 การร่วมชีวิตกันโดยเสรี (free union หรือ free sex) เกิดมีขึ้นได้เมื่อชายและหญิงปฏิเสธไม่ยอมรับและแสดงรูปแบบตามกฎหมายและเป็นทางการที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ใกล้ชิดทางเพศ

สำนวนพูดที่ว่า “การร่วมชีวิตกันโดยเสรี” เป็นวิधिพูดไม่ถูกต้อง “การร่วมชีวิต” จะเสรีไม่มีพันธะต่อกันได้อย่างไร การที่บุคคลสองคนอยู่ด้วยกันโดยไม่ผูกมัดกันอาจมีความหมายว่าอย่างไร จะไม่แสดงการขาดความไว้วางใจต่อกัน ในตนเองและในอนาคตดอกหรือ?

สำนวนพูดนี้กินความถึงสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น การมีนางบำเรอ การไม่ยอมรับการสมรสเป็นสถาบัน การไม่สามารถผูกมัดตนเองได้เป็นเวลานาน สถานการณ์ต่างๆ เหล่านี้ทั้งหมดขัดกับศักดิ์ศรีของการสมรส ทำลายความคิดเรื่องครอบครัวโดยตรง ทำให้ความหมายของความซื่อสัตย์เจือจางลง กิจกรรมเหล่านี้ยังขัดกับกฎศีลธรรม กิจกรรมทางเพศต้องมีอยู่ภายในการสมรสเท่านั้น ถ้าอยู่นอกขอบเขตการสมรส กิจกรรมนี้ย่อมเป็นบาปหนักเสมอและกีดกันไม่ให้เรามีส่วนร่วมรับศีลศักดิ์สิทธิ์ได้

2391 ทุกวันนี้หลายคนยังเรียกร้อง “สิทธิที่จะทดลอง” แต่งงาน โดยมีความตั้งใจที่จะสมรสกัน ไม่ว่าผู้ที่มีเพศสัมพันธ์ก่อนเวลาเช่นนี้จะมีเจตจำนงเพียงไร “ความสัมพันธ์เช่นนี้ก็ไม่น่าอนุญาตให้ความจริงจังและความซื่อสัตย์ของความสัมพันธ์ต่อกันระหว่างบุคคลชายและหญิงตั้งอยู่อย่างปลอดภัย และโดยเฉพาะความสัมพันธ์นี้ยังไม่ได้รับการปกป้องให้พ้นจากความไม่แน่นอนของค้นหาและการทำตามใจได้” การมีเพศสัมพันธ์จะถูกตั้งทางศีลธรรมได้ก็เมื่อได้เกิดมีการร่วมชีวิตอย่างถาวรระหว่างชายและหญิงแล้วเท่านั้น ความรักแบบมนุษย์ไม่ยอมให้มี “การทดลอง” ความรักเช่นนี้แต่เรียกร้องให้มีการมอบตนของบุคคลระหว่างกันทั้งหมดและตลอดไป

12.00 – 13.00 น. อาหารกลางวัน

+++++++0+++++++

13.00 – 13.15 น. ประชาสัมพันธ์

การอบรมช่วงที่ 3: 13.15- 14.00 น. (45 นาที)

ตอนที่เจ็ด พระบัญญัติประการที่เจ็ด (2401-2463) ออย่าลักขโมย

I. จุดหมายสากลและกรรมสิทธิ์ส่วนตัวของทรัพย์สิน

II. การเคารพต่อบุคคลและทรัพย์สินของเขา

การเคารพทรัพย์สินสมบัติของผู้อื่น การเคารพต่อบุรณภาพของสิ่งสร้าง

III. คำสอนของพระศาสนจักรเรื่องสังคม

IV. กิจกรรมทางเศรษฐกิจและความยุติธรรมด้านสังคม

V. ความยุติธรรมและความร่วมมือระหว่างชาติ

VI. ความรักต่อผู้ยากไร้

“ออย่าลักขโมย” (อพย 20:15)

“ออย่าลักขโมย” (มธ 19:18)

2401 พระบัญญัติประการที่เจ็ดห้ามไม่ให้เอาหรือยึดทรัพย์สินของเพื่อนพี่น้องไว้อย่างอธรรม ทั้งยังห้ามทำให้พี่น้องต้องสูญเสียทรัพย์สินของเขาไม่ว่าโดยวิธีใด พระบัญญัติประการนี้ยังสั่งให้รักษาความยุติธรรมและความรักในการจัดการทรัพย์สินของโลกและผลงานของมนุษย์ เพื่อความดีส่วนรวมพระบัญญัติประการนี้ยังเรียกร้องให้เคารพและใช้สิทธิในทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ส่วนรวมและเคารพสิทธิต่อทรัพย์สินส่วนตัว ชีวิตคริสตชนพยายามจัดให้ทรัพย์สินสมบัติของโลกนี้มุ่งไปหาพระเจ้าและความรักต่อเพื่อนพี่น้อง

I. จุดหมายสากลและกรรมสิทธิ์ส่วนตัวของทรัพย์สิน

2402 ตั้งแต่แรกเริ่ม พระเจ้าทรงมอบโลกนี้และทรัพย์สินสมบัติของโลกนี้ไว้ให้มนุษยชาติจัดการร่วมกันเอาใจใส่ดูแล ใช้แรงงานควบคุมดูแลและได้รับผลประโยชน์จากโลก สิ่งของดี ๆ จากการนมิตสร้างถูกกำหนดไว้สำหรับมนุษยชาติทั้งหมด ถึงกระนั้น พระเจ้าก็ทรงจัดแบ่งแผ่นดินให้แก่มนุษย์เพื่อให้เขามีความมั่นคงของชีวิตที่เสี่ยงต่อความขัดสนและถูกคุกคามจากความรุนแรง การเป็นเจ้าของทรัพย์สินเป็นสิ่งถูกต้องเพื่อประกันอิสรภาพและศักดิ์ศรีของบุคคลเพื่อช่วยแต่ละคนให้สามารถให้ความช่วยเหลือต่อความจำเป็นพื้นฐานของผู้ที่เขามีหน้าที่ต้องดูแล การเป็นเจ้าของทรัพย์สินเช่นนี้ต้องเปิดโอกาสให้มนุษย์ทุกคนแสดงความร่วมมือกันไปด้วย

2403 สิทธิการมีทรัพย์สินส่วนตัวที่หาได้มาหรือได้รับมาอย่างถูกต้องไม่ได้ยกเลิกการที่พระเจ้าประทานแผ่นดินตั้งแต่แรกให้แก่มนุษยชาติเป็นส่วนรวม การที่พระเจ้าประทานทุกสิ่งแก่มวลมนุษย์ยังคงเป็นหลักการพื้นฐาน แม้ว่าการส่งเสริมผลประโยชน์ของมวลมนุษย์เรียกร้องให้เคารพสิทธิที่จะมีทรัพย์สินส่วนตัวและสิทธิที่จะจัดการทรัพย์สินเหล่านั้นได้ด้วย

2404 “เมื่อมนุษย์ใช้สิ่งของเหล่านี้ เขาต้องคิดว่าสิ่งของภายนอกเหล่านี้ที่เขาเป็นเจ้าของไม่เป็นสมบัติส่วนตัวของตนเท่านั้น แต่ยังเป็นของส่วนรวมด้วย ในความหมายที่ว่าเขาอาจใช้ได้ไม่ใช่สำหรับตนเองเท่านั้น แต่ต้องเป็นประโยชน์สำหรับผู้อื่นได้ด้วย” การเป็นเจ้าของทรัพย์สินอย่างหนึ่งทำให้เจ้าของสิ่งนั้นเป็นผู้จัดการพระญาณเอื้ออาทรเพื่อทำให้ทรัพย์สินนั้นเกิดผลและแบ่งปันผลประโยชน์ของสิ่งนั้นแก่ผู้อื่น โดยเฉพาะแก่ผู้ใกล้ชิดกับตน

2405 ผลผลิตที่เกิดมา – ทั้งที่เป็นวัตถุและไม่ใช่วัตถุ – เช่นจากทุ่งนาหรือโรงงาน จากความสามารถหรือศิลปะ เรียกร้องให้เจ้าของเอาใจใส่ให้ผลผลิตเหล่านั้นเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นให้มากที่สุด ผู้ที่มีหรือใช้สิ่งของเหล่านี้ ต้องใช้อย่างมริยัสต์ โดยสงวนรักษาส่วนที่ดีที่สุดไว้สำหรับแขกแปลกหน้า ผู้เจ็บป่วยหรือคนยากจน

2406 ผู้มีอำนาจทางการเมืองมีสิทธิและหน้าที่ที่จะควบคุมการใช้สิทธิการครอบครองทรัพย์สินสมบัติให้ถูกต้องโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม

II. การเคารพต่อบุคคลและทรัพย์สินของเขา

2407 ในเรื่องเศรษฐกิจ ความเคารพต่อศักดิ์ศรีของมนุษย์เรียกร้องให้ใช้คุณธรรมการเดินสายกลางเพื่อควบคุมให้เอาใจใส่แต่พอควรต่อทรัพย์สินสมบัติของโลกนี้ ยังเรียกร้องให้ใช้คุณธรรมความยุติธรรม เพื่อปกป้องสิทธิของเพื่อนพี่น้องและคืนสิทธิที่เขาควรจะมีให้เขา เรียกร้องให้ใช้คุณธรรมความร่วมมือเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันตามกฎหมายพึงปฏิบัติและตามพระทัยกว้างขององค์พระผู้เป็นเจ้าของผู้ที่แม้ทรงร่ำรวย ก็ยังทรงยอมกลายเป็นคนยากจน เพื่อเราจะได้ร่ำรวยเพราะความยากจนของพระองค์

การเคารพทรัพย์สินสมบัติของผู้อื่น

2408 พระบัญญัติประการที่เจ็ดห้ามการลักขโมย นั่นคือการยึดเอาทรัพย์สินของผู้อื่นขัดกับความประสงค์ตามเหตุผลของเจ้าของ ไม่นับว่าเป็นการขโมย ถ้าอาจคาดว่าเขาจะเห็นด้วย หรือถ้าการปฏิเสธไม่ยอมให้สิ่งนั้นขัดกับเหตุผลและจุดประสงค์สากลของทรัพย์สิน

เหล่านั้น กรณีเช่นนี้เกิดขึ้นเมื่อมีความจำเป็นที่เห็นได้ชัดและเร่งด่วนซึ่งในกรณีที่วิธีการเพียงอย่างเดียวยังจะช่วยเหลือโดยจำเป็นและเร่งด่วน (ด้วยอาหาร ที่อยู่อาศัย เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม....) คือการนำทรัพย์สินของผู้อื่นมาแบ่งปันให้ใช้กัน

2409 วิธีการทุกอย่างเพื่อได้มาหรือเก็บสิ่งของของผู้อื่นไว้อย่างอยุติธรรม แม้จะไม่ขัดกับข้อกำหนดของกฎหมายบ้านเมือง ก็ยังผิดต่อพระบัญญัติประการที่เจ็ด เช่น การจงใจยึดของที่ยืมมาหรือของที่สูญหายไว้ การคดโกงในการทำธุรกิจ การให้ค่าจ้างอย่างไม่ยุติธรรม การโก่งราคาสินค้าเพื่อทำกำไรเพราะความไม่รู้หรือเพราะความต้องการของผู้อื่น

กิจกรรมต่อไปนี้เป็นการทำผิดศีลธรรมด้วย เช่น การกำหนดราคาสินค้าเพื่อหากำไรเอาเปรียบผู้อื่น การให้สินบนให้ผู้ต้องตัดสินตามกฎหมายตัดสินเข้าข้างตน การนำสิ่งของเพื่อประโยชน์สาธารณะมาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว การทำงานเสร็จอย่างไม่ดี การหนีภาษี การปลอมแปลงเช็คหรือใบเสร็จรับเงิน การใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยและเสียเปล่า การจงใจทำให้ทรัพย์สินส่วนตัวหรือสาธารณะเสียหายล้วนผิดกฎศีลธรรมและเรียกร้องให้มีการชดเชยค่าเสียหาย

2410 จำเป็นต้องรักษาคำสัญญา และต้องรักษาเอกสารสัญญาอย่างเคร่งครัดเท่าที่ข้อตกลงกันนั้นถูกต้องตามศีลธรรม ส่วนใหญ่ของชีวิตทางสังคมและเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับคุณค่าของข้อตกลงระหว่างบุคคลตามธรรมชาติหรือนิติบุคคล เช่นสัญญาซื้อขาย สัญญาเช่าและสัญญาว่าจ้างแรงงาน หนังสือสัญญาทุกอย่างต้องทำและปฏิบัติตามโดยสุจริตใจ

2411 การทำสัญญาอย่างยุติธรรมอยู่ใต้การควบคุมของความยุติธรรมแลกเปลี่ยน (commutative justice) ที่จัดระเบียบการติดต่อกันระหว่างบุคคลและสถาบันให้เคารพสิทธิกันอย่างเคร่งครัด ความยุติธรรมแลกเปลี่ยนบังคับอย่างเคร่งครัด เรียกร้องให้ดูแลสิทธิเรื่องทรัพย์สิน การชำระหนี้ และการปฏิบัติตามข้อตกลงที่ได้ทำไว้อย่างอิสระ ถ้าไม่มีความยุติธรรมแลกเปลี่ยน ความยุติธรรมรูปแบบอื่นย่อมมีไม่ได้เลย

ความยุติธรรมแลกเปลี่ยนแตกต่างจากความยุติธรรมทางกฎหมาย (legal justice) ซึ่งเกี่ยวกับสิ่งที่ประชาชนต้องปฏิบัติต่อสังคมโดยเท่าเทียมกัน และแตกต่างจากความยุติธรรมในการแจกจ่าย (distributive justice) ซึ่งกำหนดให้สังคมต้องจัดให้ประชาชนได้รับส่วนแบ่งตามความจำเป็นและตามที่เขาได้บริจาคแก่สังคม

2412 ความยุติธรรมแลกเปลี่ยนเรียกร้องให้ชดใช้ทรัพย์สินที่ถูกขโมยไปคืนแก่เจ้าของ เป็นการซ่อมแซมความยุติธรรมที่ได้ทำลงไป

พระเยซูเจ้าทรงชมเชยศัកเคียสที่ได้ตัดสินใจทำเช่นนี้ “ถ้าข้าพเจ้าโกงสิ่งใดของใครมา ข้าพเจ้าจะคืนให้เขาสี่เท่า” (ลก 19:8) ผู้ที่ได้ไปยึดเอาทรัพย์สินของผู้อื่นมาครอบครองไม่ว่าจะโดยตรงหรือไม่ จำเป็นต้องคืนทรัพย์สินดังกล่าวหรือสิ่งอื่นที่มีลักษณะหรือเป็นสิ่งของชนิดเดียวกัน ถ้าสิ่งของนั้นหายไป รวมทั้งกำไรและผลประโยชน์ที่เจ้าของเดิมน่าจะได้รับจากสิ่งของนั้นด้วย เช่นเดียวกัน ทุกคนที่มีส่วนในการขโมยสิ่งของนั้นไม่ว่าด้วยวิธีใดและได้รับผลประโยชน์ โดยรู้ตัวจากการนี้ ยังต้องคืนให้เจ้าของตามส่วนความรับผิดชอบและผลกำไรของตนด้วย ตัวอย่างเช่น ผู้ที่สั่งการ ให้ความช่วยเหลือ หรือช่วยปกปิดการนี้

2413 การเล่นเกมเสี่ยงโชค (การเล่นไพ่ ฯลฯ) หรือการพนัน ในตัวเองไม่ขัดต่อความยุติธรรม แต่การเล่นเช่นนี้เป็นที่ยอมรับไม่ได้ทางศีลธรรม ถ้าทำให้บุคคลหนึ่งต้องขาดสิ่งที่จำเป็นสำหรับช่วยเหลือความต้องการของตนเองหรือของผู้อื่น ความอยากเล่นมักจะเสี่ยงที่จะกลายเป็นการเป็นทาสการพนันอย่างหนัก การพนันขั้นต่ออย่างยุติธรรมหรือเล่นโกงในการพนันนับเป็นเรื่องหนัก เว้นแต่ว่าความเสียหายที่ได้รับนั้นเบาจนกว่าผู้รับความเสียหายไม่อาจถือตามเหตุผลได้ว่าเป็นเรื่องสำคัญ

2414 พระบัญญัติประการที่เจ็ดยังห้ามการกระทำและการริเริ่มที่ไม่ว่าเพราะเหตุใด – เช่นจากความรักตนเองอย่างตาบอด (“เห็นแก่ตัว”) หรือจากความคิดทางทฤษฎี จากธุรกิจการค้าหรือการปกครองแบบเผด็จการเบ็ดเสร็จ – ที่นำมนุษย์ให้กลายเป็นทาส โดยการไม่ยอมรับศักดิ์ศรีของบุคคล โดยการค้าขายหรือแลกเปลี่ยนมนุษย์เหมือนกับว่าเป็นสินค้า การใช้กำลังทำให้บุคคลเหล่านี้มีค่าเป็นเสมือนเครื่องมือการผลิต หรือเพื่อเป็นโอกาสหากำไร เป็นบาปผิดต่อศักดิ์ศรีของบุคคลและต่อสิทธิขั้นพื้นฐานของเขา นักบุญเปาโลเคยบอกคริสตชนที่เป็นนายคนหนึ่งให้ปฏิบัติต่อทาสที่เป็นคริสตชนของเขา “มิใช่ในฐานะทาสอีก แต่ [...] ในฐานะที่เป็นน้องชายที่รัก [...] ทั้งในฐานะที่เป็นเพื่อนมนุษย์และในฐานะที่เป็นพี่น้องในองค์พระผู้เป็นเจ้า” (ฟม 16)

การเคารพต่อบูรณภาพของสิ่งสร้าง

2415 พระบัญญัติประการที่เจ็ดยังเรียกร้องให้เคารพต่อบูรณภาพของสิ่งสร้าง สัตว์ต่าง ๆ รวมทั้งพืชและสิ่งที่ไม่มีชีวิตล้วนถูกระบุว่ากำหนดไว้เพื่อผลประโยชน์ของมนุษยชาติในอดีต ในปัจจุบันและในอนาคต การใช้ทรัพยากรแร่ธาตุ พืชพันธุ์ และสัตว์ต่าง ๆ ของโลกทั้งหมด

ไม่อาจแยกตัวออกจากความเคารพต่อข้อเรียกร้องทางศีลธรรมได้ การที่พระเจ้าทรงเนรมิตสร้างทรงมอบอำนาจให้มนุษย์เป็นนายเหนือสรรพสิ่งทั้งที่ไม่มีชีวิตและที่มีชีวิตนั้นไม่ใช่อำนาจเด็ดขาด อำนาจนี้ต้องถูกจำกัดโดยการเอาใจใส่ต่อคุณภาพชีวิตของเพื่อนพี่น้อง รวมทั้งเพื่อนมนุษย์ในชั่วอายุคนต่อ ๆ ไปด้วย บุรณภาพของสิ่งสร้างเรียกร้องให้มีความเคารพทางศาสนาด้วย

2416 สัตว์ต่าง ๆ เป็นสิ่งสร้างของพระเจ้า พระองค์ทรงใช้พระญาณเอื้ออาทรเอาใจใส่ดูแลบรรดาสัตว์ด้วย บรรดาสัตว์ใช้เพียงความเป็นอยู่ของมันเท่านั้นถวายพระพรและถวายพระเกียรติแด่พระองค์ มนุษย์จึงต้องแสดงความใจดีต่อสัตว์เหล่านี้ด้วย เราจึงต้องระลึกว่าบรรดาผู้ศักดิ์สิทธิ์ เช่น นักบุญฟรังซิสแห่งอัสซีซีหรือนักบุญฟิลิปเนรี เคยเอาใจใส่ดูแลสัตว์ต่าง ๆ ด้วยความอ่อนโยนอย่างไร

2417 พระเจ้าทรงมอบบรรดาสัตว์ให้อยู่ในความเอาใจใส่ดูแลของผู้ที่พระองค์ทรงเนรมิตสร้างขึ้นมาตามภาพลักษณ์ของพระองค์[159] ดังนั้น จึงเป็นการถูกต้องที่จะใช้สัตว์มาเป็นอาหารหรือทำเครื่องนุ่งห่ม มนุษย์อาจนำสัตว์มาทำให้เชื่องเพื่อช่วยเขาทำงานหรือหย่อนใจได้ การใช้สัตว์ในการทดลองทางแพทย์และวิทยาศาสตร์เป็นที่ยอมรับได้ทางศีลธรรม ถ้าจำกัดอยู่ในขอบเขตที่สมเหตุสมผลและเพื่อช่วยบำบัดรักษาและช่วยชีวิตมนุษย์ให้รอดพ้น

2418 การทำให้สัตว์บาดเจ็บหรือตายโดยไม่มีประโยชน์เป็นการขัดกับศักดิ์ศรีของมนุษย์ เป็นการไม่เหมาะสมเช่นเดียวกันที่จะใช้เงินทองที่ควรจะใช้เพื่อช่วยบรรเทาความทุกข์ของมนุษย์ไปใช้เพื่อช่วยเหลือสัตว์ เราอาจรักสัตว์ได้ แต่เราไม่ควรหันเหความรักที่ควรมีต่อบุคคลมนุษย์เท่านั้นไปให้สัตว์

III. คำสอนของพระศาสนจักรเรื่องสังคม

2419 “การเปิดเผยของคริสตศาสนา [...] ส่งเสริมให้เราเข้าใจกฎของชีวิตสังคมได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น” พระศาสนจักรได้รับการเปิดเผยอย่างสมบูรณ์ถึงความจริงเกี่ยวกับมนุษย์ เมื่อปฏิบัติพันธกิจการประกาศข่าวดีแก่มนุษย์ในพระนามของพระคริสตเจ้า พระศาสนจักรจึงเป็นพยานถึงศักดิ์ศรีและกระแสเรียกเฉพาะที่มนุษย์มีต่อความสัมพันธ์ของบุคคลต่าง ๆ พระศาสนจักรสอนมนุษย์ถึงข้อเรียกร้องของสันติภาพและความยุติธรรมตามพระปรีชาญาณของพระเจ้า

2420 พระศาสนจักรตัดสินความถูกต้องด้านศีลธรรมในเรื่องเศรษฐกิจและสังคม “ในเมื่อสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลหรือความรอดพ้นของวิญญาณเรียกร้องให้ทำเช่นนั้น” พระศาสนจักรมี

พันธกิจที่ต้องปฏิบัติในระเบียบศีลธรรมแตกต่างจากพันธกิจของอำนาจทางบ้านเมือง พระศาสนจักรสนใจเรื่องทรัพยากรทางโลกส่วนรวมของทุกคนในฐานะที่ทรัพยากรเหล่านี้ถูกจัดไว้ให้มุ่งหาความดีสูงสุดซึ่งเป็นจุดหมายสุดท้ายของเรา พระศาสนจักรจึงพยายามที่จะปลูกฝังท่าทีที่ถูกต้องเกี่ยวกับทรัพยากรของโลกในความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและสังคม

2421 คำสอนด้านสังคมของพระศาสนจักรได้พัฒนาขึ้นในศตวรรษที่ 19 เมื่อพระวรสารต้องเผชิญหน้ากับสังคมอุตสาหกรรมสมัยใหม่ที่มีโครงสร้างมุ่งผลิตผลเพื่อการบริโภคซึ่งมีความคิดแบบใหม่เกี่ยวกับสังคม รัฐ และอำนาจปกครอง รวมทั้งรูปแบบใหม่ของแรงงานและการถือกรรมสิทธิ์ พัฒนาการความรู้ของพระศาสนจักรในเรื่องเศรษฐกิจและสังคมเป็นพยานว่า คำสอนของพระศาสนจักร รวมทั้งความหมายแท้จริงของธรรมประเพณีนั้นยังทรงคุณค่าถาวรและทันสมัยใช้ได้อยู่เสมอ

2422 คำสอนของพระศาสนจักรเกี่ยวกับสังคมประกอบด้วยประมวลคำสอนที่พระศาสนจักรอธิบายความหมายของเหตุการณ์ต่างๆ ที่ผ่านมากในประวัติศาสตร์ด้วยความช่วยเหลือของพระจิตเจ้าโดยคำนึงถึงพระวาจาทั้งหมดที่พระเยซูคริสตเจ้าทรงเปิดเผยไว้ คำสอนนี้ยังเป็นแรงบันดาลใจการกระทำของผู้มีความเชื่อมากขึ้นเท่าใด ก็ย่อมเป็นที่ยอมรับของมนุษย์ผู้มีน้ำใจดียิ่งขึ้นเท่านั้น

2423 คำสอนของพระศาสนจักรเกี่ยวกับสังคมเสนอหลักการให้คิดพิจารณา เสนอมาตรการเพื่อตัดสินใจ ให้คำแนะนำเพื่อการกระทำทุกระบบการปกครองที่ใช้หลักการด้านเศรษฐกิจเป็นตัวกำหนดความสัมพันธ์ทางสังคมล้วนขัดกับธรรมชาติและการทำงานของบุคคลมนุษย์ทั้งสิ้น

2424 ทฤษฎีที่ใช้ผลกำไรเป็นตัวกำหนดเพียงอย่างเดียวและเป็นจุดหมายสุดท้ายของกิจกรรมทางเศรษฐกิจย่อมเป็นที่ยอมรับไม่ได้ทางศีลธรรม ความกระหายเงินทองอย่างไร้ระเบียบมีแต่จะก่อให้เกิดผลร้ายอยู่เสมอ ความกระหายนี้เป็นหนึ่งในสาเหตุต่างๆ ของการต่อสู้กันที่ทำลายระเบียบของสังคม

ระบอบการปกครองที่ถือว่า “สิทธิพื้นฐานของแต่ละบุคคลและหมู่คณะมีความสำคัญน้อยกว่าองค์กรจัดการการผลิตส่วนรวม” ย่อมขัดกับศักดิ์ศรีของมนุษย์ การกระทำทุกอย่างที่ทำให้บุคคลกลายเป็นเพียงเครื่องมือหากำไรเท่านั้น ทำให้มนุษย์กลายเป็นทาส นำไปสู่การบงขามเงินทองและช่วยให้ลัทธิเทวนิยมเผยแพร่อีกขึ้น “ท่านทั้งหลายจะปรนนิบัติรับใช้พระเจ้าและเงินทองพร้อมกันไม่ได้” (มธ 6:24; ลก 16:13)

2425 พระศาสนจักรปฏิเสธไม่ยอมรับแนวความคิดการปกครองแบบเผด็จการเบ็ดเสร็จ และไม่ยอมรับพระเจ้าที่ในสมัยปัจจุบันนี้มักควบคู่ไปกับ “ลัทธิคอมมิวนิสต์” หรือ “สังคมนิยม” นอกจากนั้นยังปฏิเสธไม่ยอมรับลัทธิปัจเจกชนนิยม (individualism) ในการปฏิบัติ “ลัทธิทุนนิยม” (capitalism) รวมทั้งการที่กฎหมายการตลาดมีอำนาจเหนือการทำงานของมนุษย์ การจัดระเบียบเศรษฐกิจโดยใช้ระเบียบที่ส่วนกลางกำหนดไว้แล้วเพียงอย่างเดียวเป็นการทำผิดต่อหลักการความสัมพันธ์ทางสังคม เพราะว่า “ยังมีความต้องการบางอย่างของมนุษย์ที่ไม่เกี่ยวข้องกับตลาด” จำเป็นต้องส่งเสริมให้มีการจัดระเบียบการตลาดอย่างมีเหตุผลและ (ส่งเสริม) การริเริ่มทางเศรษฐกิจโดยคำนึงถึงลำดับที่ยุติธรรมของคุณค่าต่าง ๆ และผลประโยชน์ส่วนรวม

IV. กิจกรรมทางเศรษฐกิจและความยุติธรรมด้านสังคม

2426 ความเจริญก้าวหน้าของการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและการเพิ่มผลผลิตมีเจตนาเพื่อตอบสนองความต้องการที่จำเป็นของมนุษยชาติ กิจกรรมทางเศรษฐกิจไม่มีจุดหมายเพื่อเพิ่มผลผลิตและเพื่อเพิ่มผลกำไรหรืออำนาจเท่านั้น แต่กิจกรรมนี้ถูกจัดไว้โดยเฉพาะเพื่อรับใช้บุคคลต่างๆ เพื่อรับใช้มนุษย์แต่ละคนและสังคมนมนุษย์ทั้งหมด จึงจำเป็นต้องปฏิบัติกิจกรรมทางเศรษฐกิจตามวิธีการและกฎโดยเฉพาะของตนภายในขอบเขตของระเบียบทางศีลธรรมตามความยุติธรรมด้านสังคมเพื่อให้สอดคล้องกับแผนการของพระเจ้าสำหรับมนุษย์[169]

2427 การงานของมนุษย์สืบเนื่องโดยตรงมาจากบุคคลที่ถูกเนรมิตสร้างมาตามภาพลักษณ์ของพระเจ้าและได้รับเรียกให้เป็นนายเหนือแผ่นดินเพื่อสืบต่องานเนรมิตสร้างพร้อมกับผู้อื่นและเพื่อผู้อื่น การทำงานจึงเป็นหน้าที่อย่างหนึ่ง “ถ้าผู้ใดไม่อยากจะทำงานก็อย่ากิน” (2 ธส 3:10) การทำงานให้เกียรติของประทานจากพระเจ้าผู้เนรมิตสร้างและพระพรความสามารถที่ได้รับจากพระองค์ การทำงานยังอาจเป็นการกอบกู้ได้ด้วย เมื่อมนุษย์ยอมรับการลงโทษ ทำงานร่วมกับพระเยซูเจ้าคนงานจากเมืองนาซาเร็ธและถูกตรึงกางเขนบนเนินกัลวารีโอ เขาประหนึ่งว่ากำลังร่วมงานกับพระบุตรของพระเจ้าในงานไถ่กู้ของพระองค์ เขาแสดงตนว่าเป็นศิษย์ของพระคริสตเจ้า แบกไม้กางเขนทุก ๆ วันในการทำงานประจำวันที่เขาได้รับเรียกมาให้ปฏิบัติ การทำงานจึงอาจเป็นวิธีการทำตนให้ศักดิ์สิทธิ์และทำให้สิ่งต่าง ๆ ในโลกนี้มีชีวิตชีวาในพระจิตของพระคริสตเจ้า

2428 เมื่อทำงาน บุคคลหนึ่งแสดงออกและทำให้ความสามารถส่วนหนึ่งที่ฝังอยู่ในธรรมชาติของตนสำเร็จเป็นจริง คุณค่าพื้นฐานของการทำงานมาจากมนุษย์ซึ่งเป็นผู้ให้กำเนิดและจุดหมายของการงาน การงานมีอยู่สำหรับมนุษย์ ไม่ใช่มนุษย์มีอยู่เพื่อการงานแต่ละคน

ต้องมีโอกาสที่จะทำงานเพื่อสามารถช่วยเหลือค่าจุนชีวิตของตนและครอบครัว อีกทั้งเพื่อรับใช้สังคมมนุษย์ด้วย

2429 แต่ละคนมีสิทธิที่จะริเริ่มธุรกิจ แต่ละคนต้องใช้ความสามารถของตนเพื่อส่งเสริมความอุดมสมบูรณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อทุกคนและเพื่อเก็บเกี่ยวผลประโยชน์ที่ถูกต้องจากความพยายามของตน เขาจะต้องเอาใจใส่ปฏิบัติตามระเบียบซึ่งผู้มีอำนาจปกครองที่ถูกต้องกำหนดไว้เพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม

2430 วิธีชีวิตทางเศรษฐกิจก่อให้เกิดผลประโยชน์แตกต่างกันหลายอย่างซึ่งบางทีก็ขัดแย้งกันเอง จากการนี้เราจึงเข้าใจได้ว่าทำไมจึงเกิดการต่อสู้แข่งขันกันในธุรกิจต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องพยายามให้การต่อสู้แข่งขันกันเหล่านี้ลดน้อยลงอาศัยการเจรจาที่เคารพสิทธิและหน้าที่ของทุกส่วนในสังคม - ของเจ้าของธุรกิจ ของผู้แทนผู้ใช้แรงงาน เช่นสหภาพแรงงาน และถ้าเป็นไปได้ ของผู้มีอำนาจปกครองด้วย

2431 ความรับผิดชอบของรัฐ “กิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการตลาด จะดำเนินไปไม่ได้ถ้าไม่มีสถาบันทางกฎหมายและกฎเกณฑ์ทางศาลและการเมืองคอยควบคุมดูแล ตรงกันข้ามกิจกรรมเช่นนี้เรียกร้องความมั่นใจถึงอิสรภาพของแต่ละคนและการครอบครองทรัพย์สินส่วนตัวนอกเหนือจากระบบการเงินที่มั่นคงและบริการสาธารณะที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น บทบาทสำคัญของรัฐจึงอยู่ที่การจัดให้มีการจัดให้มีความมั่นใจนี้เพื่อให้ทั้งคนงานและผู้ผลิตสินค้าได้ประโยชน์จากผลงานของตนเพื่อจะได้รับแรงบันดาลใจให้ทำงานของตนอย่างมีประสิทธิภาพและซื่อสัตย์ [...] ยิ่งกว่านั้น รัฐยังต้องคอยควบคุมดูแลและแนะนำการใช้สิทธิของประชาชนในวงการเศรษฐกิจ แต่บทบาทสำคัญในเรื่องนี้ไม่ใช่เป็นหน้าที่ของรัฐ แต่เป็นหน้าที่ของแต่ละคนและของสมาคมและกลุ่มต่าง ๆ ที่รวมกันเป็นสังคม

2432 หน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องเศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมต้องรับผิดชอบการปฏิบัติงานของตนต่อหน้าสังคมหน่วยงานเหล่านี้มีหน้าที่ต้องคำนึงถึงไม่เพียงแต่การเพิ่มผลกำไรเท่านั้น แต่ยังต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของบุคคลด้วย ผลกำไรเป็นสิ่งจำเป็นก็จริง ผลกำไรช่วยให้เงินประกันอนาคตของธุรกิจและยังช่วยให้ผู้คนมีงานทำด้วย

2433 โอกาสมีงานทำ และมีอาชีพต้องเปิดไว้สำหรับทุกคนโดยไม่มีกีดกัน ทั้งสำหรับชายและหญิง สำหรับผู้มีสุขภาพดีและคนทุพพลภาพ สำหรับคนท้องถิ่นและคนแปลกถิ่น โดยหน้าที่ สังคมต้องช่วยประชาชนตามสภาพแวดล้อมให้หางานและอาชีพสำหรับตนได้

2434 ค่าจ้างที่ยุติธรรมเป็นผลที่ถูกต้องของการทำงาน การไม่ยอมให้หรือห่วงเหนี่ยวค่าจ้างไว้อาจเป็นความอยุติธรรมอย่างหนัก เพื่อกำหนดค่าตอบแทนได้อย่างยุติธรรม จึงต้องคำนึงถึงความต้องการที่จำเป็นและผลงานของแต่ละคน “การทำงานต้องได้รับค่าตอบแทนเพื่อผู้ทำงานจะได้รับโอกาสที่จะดำเนินชีวิตของตนด้านวัตถุ สังคม วัฒนธรรมและจิตใจได้อย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงบทบาทและผลผลิตของแต่ละคน รวมทั้งสภาพของที่ทำงานและผลประโยชน์ส่วนรวมด้วย” การตกลงกันของคู่กรณีไม่เพียงพอที่จะทำให้จำนวนเงินค่าจ้างที่ได้รับนั้นมีความยุติธรรมทางศีลธรรม

2435 การนัดหยุดงานนั้นทำได้และไม่ผิดศีลธรรมก็เมื่อเป็นทางออกที่หลีกเลี่ยงไม่ได้หรือจำเป็น เพื่อจะได้ผลประโยชน์ตามที่ควรจะได้รับ การทำเช่นนี้ยอมรับไม่ได้ทางศีลธรรมเมื่อควบคู่ไปกับการใช้ความรุนแรง หรือถ้ามีจุดประสงค์อื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับสภาพการทำงานหรือเมื่อขัดกับผลประโยชน์ส่วนรวม

2436 เป็นการผิดยุติธรรมที่จะไม่จ่ายเบี้ยประกันสังคมที่ผู้มีอำนาจปกครองตามกฎหมายกำหนดไว้

การไม่มีอาชีพเพราะไม่มีงานทำ สำหรับผู้ต้องรับเคราะห์เพราะการนี้ นับได้ว่าเป็นบาดแผลต่อศักดิ์ศรีของเขาและเป็นการคุกคามต่อความสมดุลของชีวิต นอกจากเป็นผลร้ายที่ผู้ นั้นต้องรับทนแล้ว สภาพเช่นนี้ยังก่อให้เกิดอันตรายหลายอย่างสำหรับครอบครัวของเขาด้วย

V. ความยุติธรรมและความร่วมมือระหว่างชาติ

2437 ในระบับนานาชาติ ประชากรชาติต่างๆ มีทรัพยากรและความสามารถทางเศรษฐกิจไม่เท่ากันจนก่อให้เกิด “ช่องว่าง” ระหว่างชาติเหล่านี้ ในด้านหนึ่ง ประชาชนบางชาติมีและพัฒนาวิธีการเจริญเติบโตได้ แต่ในอีกด้านหนึ่งประชาชนอีกหลายชาติยิ่งกลับมีหนี้สินมากขึ้น

2438 สาเหตุต่าง ๆ ด้านศาสนา การเมือง เศรษฐกิจและการเงิน ก่อให้เกิด “ปัญหาด้านสังคมที่ครอบคลุมมนุษยทั่วโลก” จึงจำเป็นต้องมีการร่วมมือร่วมใจกันระหว่างชนชาติต่าง ๆ ที่มีกิจกรรมทางการเมืองที่ไม่ขึ้นกันอยู่แล้ว การร่วมมือร่วมใจกันเช่นนี้ยิ่งจำเป็นอย่างมากเมื่อเป็นเรื่องการกำจัด “กลไกชั่วร้าย” ที่ขัดขวางความเจริญก้าวหน้าของประชากรที่พัฒนาน้อยกว่า จำเป็นต้องมีความพยายามร่วมกันเพื่อกำจัดระบบเศรษฐกิจที่ไม่ถูกต้องและเอาตัวเอาเปรียบ ความสัมพันธ์ชั่วร้ายทางการค้าระหว่างชาติ การแข่งขันกันผลิตอาวุธยุทธภัณฑ์ เพื่อ

ร่วมมือกันช่วยผลักดันความช่วยเหลือไปสู่จุดหมายการพัฒนาความก้าวหน้าทางศีลธรรม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจ “โดยกำหนดขั้นตอนก่อนหลังและลำดับความสำคัญของแผนงานที่ต้องทำ”

2439 ชาติที่ร่ำรวยมีความรับผิดชอบสำคัญทางศีลธรรมต่อชาติที่โดยตนเองหรือถูกขัดขวางโดยเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ให้ไม่อาจนำความเจริญมาสู่ตนเองได้ เป็นหน้าที่ของความร่วมมือร่วมกันและของความรัก และยังเป็นข้อบังคับของความยุติธรรมด้วย ถ้าสภาพความเจริญของชาติที่ร่ำรวยนั้นเกิดมาจากความช่วยเหลือที่ไม่ได้ถูกจัดแบ่งปันแจกจ่ายกันอย่างยุติธรรม

2440 การให้ความช่วยเหลือโดยตรงเป็นการตอบสนองที่เหมาะสมกับความจำเป็นพิเศษเร่งด่วนที่เกิดขึ้น เช่นจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ โรคระบาด ฯลฯ แต่การให้ความช่วยเหลือเช่นนี้ไม่เพียงพอเพื่อแก้ไขความเสียหายหนักที่เกิดจากสภาพความยากจน และไม่เพียงพอเพื่อตอบสนองความต้องการได้อย่างถาวร ยังจำเป็นต้องจัดตั้งองค์การระหว่างชาติด้านเศรษฐกิจและการตลาดเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการที่ค่อยพัฒนาได้ดียิ่งขึ้น ความพยายามของชนชาติที่ยากจนเพื่อพัฒนาและเพื่อปลดปล่อยตนเองต้องได้รับการสนับสนุน คำสอนเรื่องนี้เรียกร้องให้นำมาใช้โดยเฉพาะในแวดวงการกลไกกรรม บรรดาสิทธิกร โดยเฉพาะในประเทศโลก ที่สาม มักเป็นส่วนใหญ่ของประชากรที่ยากจน

2441 การเพิ่มความสำนึกถึงพระเจ้าและการรู้จักตนเองนับเป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนาที่สมบูรณ์ของสังคมมนุษย์ การพัฒนานี้เพิ่มทรัพยากรด้านวัตถุและจัดทรัพยากรนี้ไว้เพื่อรับใช้บุคคลและเสรีภาพของเขา ลดความยากจนและการเอาเปรียบด้านเศรษฐกิจ ช่วยให้มีความเคารพต่อเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและการเปิดตัวต่อโลกที่เพิ่มขึ้น

2442 ไม่ใช่หน้าที่ของผู้อภิบาลของพระศาสนจักรที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับโดยตรงในการจัดโครงสร้างทางการเมืองและจัดการองค์การด้านสังคม บทบาทนี้เป็นกระแสเรียกส่วนหนึ่งของผู้มีความเชื่อที่เป็นฆราวาส ซึ่งทำงานด้วยการริเริ่มของตนเองร่วมกับเพื่อนประชาชนคนอื่น กิจกรรมด้านสังคมอาจมีแนวทางปฏิบัติได้หลากหลาย กิจกรรมนี้ต้องถูกจัดไว้เพื่อความดีส่วนรวมเสมอ และต้องสอดคล้องกับข่าวดีของพระวรสารและคำสอนของพระศาสนจักรด้วย เป็นหน้าที่ของผู้มีความเชื่อซึ่งเป็นฆราวาส “ที่จะจัดการสิ่งต่าง ๆ ในโลกนี้ด้วยความเอาใจใส่ต่อหน้าที่เยี่ยงคริสตชนและแสดงตนเป็นพยานและผู้สร้างสันติภาพและความยุติธรรม”

VI. ความรักต่อผู้ยากไร้

2443 พระเจ้าทรงอวยพระพรผู้ให้ความช่วยเหลือต่อผู้ยากไร้และทรงตำหนิผู้ที่ไม่ยอมทำเช่นนี้ “ผู้ใดขออะไรจากท่าน ก็จงให้ อย่าหันหลังให้ผู้ที่มาขอยืมสิ่งใดจากท่าน” (มธ 5:42) “ท่านได้รับมาโดยไม่เสียค่าตอบแทน ก็จงให้เขาโดยไม่รับค่าตอบแทนด้วย” (มธ 10:8) พระเยซูเจ้าจะทรงยอมรับผู้ที่ทรงเลือกสรรจากการที่เขปฏิบัติต่อผู้ยากจน ในเมื่อการที่ “คนยากจนได้รับการประกาศข่าวดี” (มธ 11:5)[194] เป็นเครื่องหมายการประทับอยู่ของพระคริสตเจ้า

2444 “ความเอาใจใส่ของพระศาสนจักรต่อผู้ยากไร้ [...] ยังคงดำเนินเป็นธรรมเนียมตลอดมา” เรื่องนี้ได้รับพลังบันดาลใจจากการประกาศข่าวดีเรื่องความสุขแท้ จากความยากจนของพระเยซูเจ้า และการที่ทรงเอาพระทัยใส่ต่อผู้ยากไร้ ความเอาใจใส่ต่อผู้ยากไร้ยังต้องนับว่าเป็นเหตุผลของหน้าที่ที่จะต้องทำงานเพื่อจะได้มีความสามารถที่จะช่วยเหลือผู้ที่มีความจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือ เรื่องนี้ไม่ครอบคลุมเพียงความยากไร้ด้านวัตถุเท่านั้น แต่ยังคงครอบคลุมถึงความยากไร้ด้านวัฒนธรรมและศาสนาอีกหลายรูปแบบด้วย

2445 ความรักต่อผู้ยากไร้เข้ากันไม่ได้กับความรักเกินควรต่อทรัพย์สินสมบัติหรือกับการใช้ทรัพย์สินสมบัติเหล่านี้เพื่อตนเองเท่านั้น (“ความเห็นแก่ตัว”)

“ผู้มั่งมีทั้งหลาย จงร้องไห้คร่ำครวญ เพราะความทุกข์ยากกำลังจะมาถึงท่านแล้ว ทรัพย์สินสมบัติของท่านเสื่อมสลาย เสื้อผ้าก็ถูกมอดกัดกินหมดแล้ว เงินทองของท่านก็เป็นสนิม และสนิมนั้นจะเป็นพยานกล่าวโทษท่าน มันจะกัดกินเนื้อของท่านประดุจไฟซึ่งท่านสะสมไว้สำหรับวันสุดท้าย ท่านคดโกง ไม่จ่ายค่าจ้างให้กรรมกรที่เก็บเกี่ยวในทุ่งนาของท่าน ค่าจ้างนี้กำลังร้องและเสียงร้องของคนเก็บเกี่ยวไปถึงพระกรรณขององค์พระผู้เป็นเจ้าจอมจักรวาลแล้ว ท่านมีชีวิตอย่างหรูหราฟุ่มเฟือยในโลกนี้และกินเลี้ยงอย่างสนุกสนาน ท่านบำรุงจิตใจของท่านไว้รอวันประหารชีวิต ท่านตัดสินลงโทษและฆ่าผู้ชอบธรรม เขาก็มิได้ขัดขืนท่าน” (ยก 5:1-6)

2446 นักบุญยอห์น ครีโซสโตม ใช้ถ้อยคำรุนแรงเตือนว่า “การไม่แบ่งปันแก่ผู้ยากไร้เป็นการขโมยพวกเขา และทำร้ายชีวิตของเขา [...] ของที่เรามีนั้นเป็นของพวกเขา ไม่ใช่ของเรา” “ก่อนอื่นหมด เราต้องตอบสนองตามที่ความยุติธรรมเรียกร้อง เพื่อว่าสิ่งที่เราต้องให้ตามความยุติธรรมแล้วนั้น เราจะไม่นำไปให้ประหนึ่งเป็นทานจากความรัก”

“เมื่อเราตอบสนองสิ่งที่จำเป็นแก่ผู้ขัดสน เราก็คืนของๆ เขาให้เจ้าของ ไม่ใช่เอาของๆ เราไปให้เขา เราจ่ายหนี้ตามความยุติธรรมมากกว่าให้ทาน

2447 งานเมตตากรุณาเป็นกิจการแสดงความรักที่เราช่วยเหลือเพื่อนพี่น้องของเราเมื่อเขามีความต้องการทางร่างกายและจิตใจ การสั่งสอน ให้คำแนะนำ ปลูกโยน ให้กำลังใจเป็นงานเมตตากรุณาด้านจิตใจ เช่นเดียวกับการให้อภัยและความพากเพียรอดทน งานเมตตากรุณาด้านร่างกายส่วนมากประกอบด้วยการเลี้ยงดูผู้วิโยช ให้ที่อยู่แก่ผู้ไม่มีที่อาศัย ให้เสื้อผ้าแก่ผู้ไม่มี เยี่ยมเยียนคนเจ็บป่วยและผู้ถูกจองจำ ผังศพผู้ตาย ในบรรดางานเหล่านี้ การให้ทานแก่ผู้ยากไร้นับว่าเป็นงานแสดงความรักต่อเพื่อนพี่น้องเป็นพิเศษประการหนึ่ง การทำเช่นนี้ยังเป็นการทำงานแสดงความยุติธรรมที่พอพระทัยพระเจ้าด้วย

“ใครมีเสื้อสองตัว จงแบ่งตัวหนึ่งให้กับคนที่ไม่มี คนที่มีอาหารก็จงทำเช่นเดียวกัน” (ลก 3:11)

“ถ้าจะให้ดีแล้ว จงให้สิ่งที่อยู่ภายในเป็นทานเถิด แล้วทุกสิ่งก็จะสะอาดสำหรับท่าน” (ลก 11:41)

“ถ้าพี่น้องชายหญิงคนใดขาดสนเครื่องนุ่งห่ม และไม่มีอาหารประจำวัน แล้วท่านคนหนึ่งพูดกับเขาว่า ‘จงไป

เป็นสุขเถิด ขอให้อบอุ่นและอิ่มเถิด’ แต่มิได้ให้สิ่งจำเป็นสำหรับร่างกายแก่เขา จะมีประโยชน์ใดเล่า” (ยก 2:15-16)

2448 “ความขาดแคลนสิ่งของที่เป็นวัตถุอย่างที่สุด การถูกเบียดเบียนอย่างอยู่ดีธรรม ความเจ็บป่วยทั้งร่างกายและจิตใจ และในที่สุดความตาย นั่นคือความน่าสงสารของมนุษยชาติ ทั้งหมดนี้ล้วนเป็นเครื่องหมายชัดเจนของสภาพความอ่อนแอดั้งเดิมที่เป็นสภาพของมนุษย์ หลังจากบาปแรกที่อาดัมได้ทำแล้ว สภาพน่าสงสารประการนี้เองจึงเรียกร่องพระกรุณาของพระคริสตเจ้าพระผู้กอบกู้ผู้ทรงประสงค์จะรับสภาพนี้ ทรงทำพระองค์ให้เหมือน ‘พี่น้องผู้ต่ำต้อยที่สุดของพระองค์’ (มธ 25:40,45) ดังนั้น นับตั้งแต่เริ่มแรกแล้ว พระศาสนจักรจึงมีความรักเป็นพิเศษต่อที่ประสบความทุกข์ยาก ไม่เคยหยุดยั้งที่จะทำหน้าที่บรรเทาใจ ปกป้อง และช่วยให้คนเหล่านี้เป็นอิสระ แม้ว่าสมาชิกหลายคนของพระศาสนจักรก็ได้ทำผิดในเรื่องนี้ด้วย พระศาสนจักรได้ทำการนี้โดยให้ความช่วยเหลืออย่างมากมายอยู่เสมอไปทั่วทุกแห่งที่มีความจำเป็น”

2449 นับตั้งแต่พันธสัญญาเดิมมาแล้ว ข้อกำหนดทางกฎหมายนานาชนิด (ปีปลดหนี้ ข้อห้ามให้ยืมโดยคิดดอกเบี้ยและยึดของประกัน ข้อบังคับให้จ่ายภาษีหนึ่งในสิบ ให้จ่ายค่าจ้างประจำวันแก่ลูกจ้าง สิทธิให้คนยากจนไปเก็บข้าวตกและผลองุ่นตกค้าง) สอดคล้องกับคำแนะนำของหนังสือเฉลยธรรมบัญญัติที่ว่า “ในแผ่นดินจะยังคงมีคนยากจนอยู่เสมอ ข้าพเจ้าจึงสั่งให้ท่านมีใจเอื้อเฟื้อต่อพี่น้องที่ยากจนและขาดสนในแผ่นดินของท่าน” (ฉบบ 15:11) พระเยซูเจ้าก็ตรัสเช่นเดียวกันว่า “คนยากจนนั้นอยู่กับท่านทั้งหลายเสมอ แต่เราจะไม่อยู่กับท่าน

ตลอดไป” (ยอห์น 12:8) พระวาจาของพระองค์จึงไม่ทำให้คำกล่าวอย่างรุนแรงของบรรดา
ประกาศกหมดพลังลง “เราจะได้ใช้เงินซื้อคนจน และใช้รองเท้าสานคู่หนึ่งซื้อคนขัดสน”
(อิสยาห์ 8:6) แต่ทรงเชิญเราให้ยอมรับว่าพระองค์ประทับอยู่ในคนยากจนซึ่งเป็นพี่น้องของ
พระองค์

+++++++0+++++++

ตอนที่แปด พระบัญญัติประการที่แปด (2464-2513) อย่าใส่ความนินทา

- I. ดำเนินชีวิตในความจริง
- II. “การเป็นพยานถึงความจริง”
- III. การทำผิดต่อความจริง
- IV. การเคารพต่อความจริง
- V. การใช้อุปกรณ์สื่อสารมวลชน
- VI. ความจริง ความงาม และศิลปะศักดิ์สิทธิ์

“อย่าเป็นพยานเท็จใส่ร้ายเพื่อนบ้าน” (อพย 20:16)

“ท่านได้ยินคำกล่าวแก่คนโบราณว่า ‘อย่าผิดคำสาบาน แต่จงทำตามที่ได้สาบานไว้ต่อองค์พระ
ผู้เป็นเจ้าของ’” (มธ 5:33)

2464 พระบัญญัติประการที่แปดห้ามไม่ให้บิดเบือนความจริงในความสัมพันธ์กับผู้อื่น
ข้อกำหนดศีลธรรมประการนี้สืบเนื่องมาจากการเรียกประชากรศักดิ์สิทธิ์ให้เป็นพยานของพระ
เจ้าผู้ทรงเป็นความจริงและทรงประสงค์ความจริง การทำผิดต่อความจริงแสดงให้เห็นทั้งด้วย
คำพูดและด้วยการกระทำว่าตนไม่ยอมผูกมัดตนเองให้อยู่ในความถูกต้องทางศีลธรรม นี่คื
จุดเริ่มต้นความไม่ซื่อสัตย์ต่อพระเจ้า และในความหมายนี้จึงกำลังทำลายรากฐานของพันธ
สัญญา

I. ดำเนินชีวิตในความจริง

2465 พันธสัญญาเดิมยืนยันว่า พระเจ้าทรงเป็นบ่อเกิดความจริงทุกประการ พระวาจา
ของพระองค์เป็นความจริง ธรรมบัญญัติของพระองค์ก็เป็นความจริง “ความซื่อสัตย์ของ
พระองค์ดำรงอยู่ทุกยุคทุกสมัย” (สดด 119:90) เพราะพระเจ้า “ทรงสัตย์จริง” (รม 3:4) สมาชิก
ประชากรของพระองค์จึงได้รับเรียกมาให้ดำเนินชีวิตในความจริง

2466 ความจริงของพระเจ้าปรากฏชัดเจนนอย่างสมบูรณ์ในพระเยซูคริสต์เจ้า พระองค์ทรงเปี่ยมด้วยพระหรรษทานและความจริงทรงเป็น “แสงสว่างส่องโลก” (ยน 8:12) พระองค์ทรงเป็นความจริง ทุกคนที่เชื่อในพระองค์ไม่อยู่ในความมืด ศิษย์ของพระเยซูเจ้ายึดมั่นในพระวาจาของพระองค์เพื่อจะรู้ความจริงซึ่งจะช่วยให้เป็นอิสระและบันดาลให้ศักดิ์สิทธิ์ การติดตามพระเยซูเจ้าเป็นการดำเนินชีวิตเดชะพระจิตเจ้าแห่งความจริงที่พระบิดาทรงส่งมาในพระนามของพระองค์[224]ผู้ทรงนำเราไปสู่ความจริงทั้งหมด” (ยน 16:13) พระเยซูเจ้าทรงสอนบรรดาศิษย์ให้รักความจริงโดยไม่มีเงื่อนไข “ท่านจงกล่าวเพียงว่า ‘ใช่’ หรือ ‘ไม่ใช่’” (มธ 5:37)

2467 มนุษย์โดยธรรมชาติมุ่งหาความจริง เขาจึงจำเป็นต้องเคารพและยืนยันความจริง “โดยศักดิ์ศรีของตน เพราะมนุษย์ทุกคนเป็นบุคคล [...] โดยธรรมชาติและกฎศีลธรรมจึงจำเป็นต้องแสวงหาความจริง โดยเฉพาะความจริงที่เกี่ยวกับศาสนา เขายังจำเป็นต้องยึดมั่นในความจริงที่รู้แล้วและจัดระเบียบชีวิตทั้งหมดของตนตามความจริงเรียกกว้าง”

2468 ความจริงในฐานะที่เป็นความถูกต้องในความประพฤติและในคำพูดของมนุษย์ยังได้ชื่อว่า ความน่าเชื่อถือ ความจริงใจ หรือความบริสุทธิ์ใจ ความจริงหรือความน่าเชื่อถือเป็นคุณธรรมที่ตั้งอยู่ในการที่ผู้หนึ่งแสดงตนจริงทั้งด้วยการกระทำและคำพูด โดยหลีกเลี่ยงการหลบแฝง การเสแสร้งและการหน้าไหว้หลังหลอก

2469 “มนุษย์คงไม่อาจดำเนินชีวิตร่วมกันได้ถ้าไม่เชื่อว่าแต่ละคนกำลังพูดความจริงต่อกัน” คุณธรรมความจริงคือสิ่งที่ผู้อื่นควรได้รับตามความยุติธรรม ความจริงอยู่ตรงกลางพอดีระหว่างสิ่งที่ต้องแสดงออกกับความลับที่ต้องเก็บรักษาไว้ จึงรวมเอาไว้ทั้งความซื่อสัตย์และคุณยินดี ตามความยุติธรรมแล้ว “เป็นศักดิ์ศรีที่มนุษย์คนหนึ่งต้องแสดงความจริงแก่ผู้อื่น”

2470 ศิษย์ของพระคริสต์เจ้ายอมรับที่จะ “ดำเนินชีวิตในความจริง” นั่นคือในความเรียบง่ายของชีวิตที่สอดคล้องกับพระฉบับแบบขององค์พระผู้เป็นเจ้าและคงอยู่ในความจริงของพระองค์ “ถ้าเราพูดว่า เราสนิทสัมพันธ์กับพระองค์ แต่ยังไม่ดำเนินอยู่ในความมืด เราก็กำลังพูดเท็จ เพราะเราไม่ดำเนินชีวิตอยู่ในความจริง” (1 ยน 1:6)

II. “การเป็นพยานถึงความจริง”

2471 พระคริสต์เจ้าทรงประกาศต่อหน้าปีลาตว่าพระองค์เสด็จมาในโลกนี้เพื่อเป็นพยานถึงความจริง คริสตชนจึงต้องไม่ “อายที่จะเป็นพยานถึงองค์พระผู้เป็นเจ้า” (2 ทธ 1:8) ในกรณีนี้เรียกกว้างให้เป็นพยานถึงความเชื่อ คริสตชนต้องประกาศความเชื่อนี้โดยไม่กำกวมตาม

แบบฉบับของนักบุญเปาโลต่อหน้าผู้พิพากษา ท่านพยายามอยู่เสมอ “ที่จะรักษามโนธรรมให้บริสุทธิ์ไม่มีที่ติเฉพาะพระพักตร์พระเจ้าและต่อหน้ามนุษย์” (กจ 24:16)

2472 หน้าทีของคริสตชนที่จะต้องมีส่วนในชีวิตของพระศาสนจักรผลักดันให้เขาปฏิบัติตนเป็นดังพยานถึงพระวรสารและข้อบังคับที่สืบเนื่องมาจากพระวรสาร การเป็นพยานนี้เป็น การถ่ายทอดความเชื่อด้วยวาจาและกิจการ การเป็นพยานเป็นกิจกรรมของความยุติธรรมซึ่ง ยืนยันความจริงหรือทำให้ความจริงเป็นที่ยอมรับ

“คริสตชนทุกคนไม่ว่าจะอยู่ที่ใด จำเป็นต้องแสดง ด้วยแบบอย่างของชีวิตและการเป็น พยานด้วยวาจา ให้ทุกคนแลเห็นมนุษย์คนใหม่ที่เขาสวมไว้อาศัยศีลล้างบาปและเดชะพระ อานุภาพของพระจิตเจ้าที่เขาได้รับพลังยิ่งขึ้นอาศัยศีลล้างบาป”

2473 การเป็นมรณสักขีคือการเป็นพยานอย่างสูงสุดถึงความจริงแห่งความเชื่อ การนี้ หมายถึงการยอมกระทั่งตายเพื่อเป็นพยาน มรณสักขีเป็นพยานถึงพระคริสตเจ้าผู้สิ้นพระชนม์ และทรงกลับคืนพระชนม์ชีพและเขาก็ยินดีร่วมตายกับพระองค์เพราะความรัก เขายังเป็นพยาน ถึงความจริงของความเชื่อและคำสอนของพระคริสตเจ้า เขาแสดงความกล้าหาญจนยอมตาย “ท่านทั้งหลายจงยอมให้ข้าพเจ้าเป็นอาหารของสัตว์ร้ายซึ่งจะอนุญาตให้ข้าพเจ้าเข้าถึงพระเจ้า ได้”

2474 พระศาสนจักรได้เอาใจใส่อย่างมากรวบรวมเรื่องราวของผู้ที่รักษาความเชื่อของตนไว้ อย่างมั่นคงจนถึงวาระสุดท้าย เรื่องราวเหล่านี้ได้ชื่อว่า “กิจการของบรรดามรณสักขี” (Acts of the Martyrs) นับได้ว่าผลงานนี้เป็นคลังเก็บความจริงที่ใช้โลหิตบันทึกไว้

“ไม่มีความสุขและอาณาจักรใดๆ ของโลกนี้จะเป็นประโยชน์แก่ข้าพเจ้า เป็นการดีที่ ข้าพเจ้าจะตายในพระคริสตเยซูมากกว่าที่จะมีอำนาจปกครองไปจนสุดปลายแผ่นดิน ข้าพเจ้า แสวงหาพระองค์ผู้ทรงสิ้นพระชนม์เพื่อเรา ข้าพเจ้าปรารถนาพระองค์ผู้ทรงกลับคืนพระชนม์ชีพ เพื่อเรา การเกิด(ในสวรรค์)ของข้าพเจ้าใกล้เข้ามาแล้ว....”

“ข้าพเจ้าขอถวายพระพรแด่พระองค์ ที่ทรงพระกรุณาในวันนี้และในเวลา นี้ให้ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมอยู่ในจำนวนมรณสักขีของพระองค์ [...] พระองค์ทรงปฏิบัติตามที่ทรงสัญญาไว้ พระองค์ผู้ทรงความสัตย์จริง ดังนั้น ข้าพเจ้าจึงสรรเสริญพระองค์สำหรับทุกสิ่งเหล่านี้ทั้งหมด ข้าพเจ้าขอถวายพระพร ถวายพระเกียรติแด่พระองค์เดชะพระบารมีพระเยซูคริสตเจ้า พระบุตร

สุดที่รักและพระมหาสมณะนิรันดรในสวรรค์ ขอพระองค์ทรงได้รับพระสิริรุ่งโรจน์ เดชะพระบุตร
พร้อมกับพระบุตร ในพระจิตเจ้า ณ บัดนี้และตลอดนิรันดรเทอญ อาเมน

III. การทำผิดต่อความจริง

2475 ศิษย์ของพระคริสตเจ้าล้วนได้ “สวมใส่สภาพมนุษย์ใหม่ซึ่งพระเจ้าทรงเนรมิตให้
เหมือนพระองค์ มีความชอบธรรมและความศักดิ์สิทธิ์ที่มาจากความจริง” (อฟ 4:24) เขาจึงต้อง
“เลิกพูดเท็จ” (อฟ 4:25) ต้องละทิ้ง “ความชั่วทั้งหมด คือการหลอกลวง ความเจ้าเล่ห์ การอิจฉา
การนินทาและการใส่ความ” (1 ปต 2:1)

2476 การเป็นพยานเท็จและสาบานเท็จ คำพูดที่ขัดกับความจริง เมื่อพูดออกมาในที่
สาธารณะ มีความหนักเป็นพิเศษ การทำเช่นนี้ในศาลกลายเป็นการเป็นพยานเท็จ ถ้าทำเช่นนี้
โดยสาบานด้วยก็เป็นการสาบานเท็จ (ทวนสาบาน) การทำเช่นนี้หรือทำให้ผู้บริสุทธิ์ต้องถูก
ตัดสินลงโทษ หรือทำให้ผู้ผิดพ้นผิดไปหรือเป็นการเพิ่มโทษมากกว่าที่ผู้ถูกกล่าวหาพึงได้รับ
เป็นการนำความเสียหายอย่างหนักมาสู่กระบวนการความยุติธรรมและความชอบธรรมของคำ
ตัดสินจากผู้พิพากษา

2477 การให้ความเคารพต่อชื่อเสียงของบุคคลห้ามแนบแน่นและคำพูดทั้งหลายที่อาจ
นำความเสียหายที่ไม่ยุติธรรมมาให้เขา ผู้กระทำการต่อไปนี้จึงมีความผิด

- สฐานด่วนตัดสิน คือผู้ที่สรุปโดยไม่มีหลักฐานเพียงพอว่าผู้อื่นทำผิด แม้เพียงแต่คิดอยู่
ในใจ
- สฐานนินทา คือผู้ที่ไม่ใช่เหตุผลที่มีน้ำหนักเพียงพอ ไปเปิดเผยความบกพร่องหรือ
ความผิดของผู้อื่นให้แก่ผู้ที่ยังไม่รู้ได้รู้
- สฐานใส่ความ คือทำร้ายชื่อเสียงของผู้อื่น โดยกล่าวไม่ตรงกับความจริง เป็นโอกาสให้
ตัดสินเขาผิดได้

2478 เพื่อหลีกเลี่ยงการด่วนตัดสิน แต่ละคนจะต้องเอาใจใส่ตีความหมายความคิด
คำพูด และการกระทำของเพื่อนพี่น้องในความหมายแง่ดีเท่าที่จะทำได้

“คริสตชนที่ดีแต่ละคนต้องมีใจพร้อมที่จะตีความหมายของความคิดเห็นหรือคำพูดที่
ไม่ชัดเจนของผู้อื่นในแง่ดีมากกว่าที่จะตำหนิ แต่ถ้าไม่มีเหตุผลที่จะทำเช่นนี้ได้ ก็ให้เขา
พิจารณาเจตนาของผู้กล่าว และถ้าเขารู้สึกหรือเข้าใจว่าคำพูดดังกล่าวไม่ถูกต้อง ก็ให้เขา

ตักเตือนด้วยความรัก และถ้ายังไม่พอ ก็ให้เขาพยายามทุกวิธีเท่าที่ทำได้ เพื่อช่วยให้เขาเข้าใจ ถูกต้อง พ้นจากความเข้าใจผิด”

2479 การนินทาและการใส่ความทำลายชื่อเสียงและเกียรติยศของเพื่อนพี่น้อง เกียรติยศเป็นการที่สังคมยอมรับรู้ศักดิ์ศรีของมนุษย์และแต่ละคนย่อมมีสิทธิตามธรรมชาติใน เกียรติยศของนามของตน ในชื่อเสียงและการได้รับความเคารพนับถือ ดังนั้นการนินทาและการใส่ ความจริงผิดต่อความยุติธรรมและความรัก

2480 ต้องหลีกเลี่ยงคำพูดและนิสัยเหล่านี้ทั้งหมดที่ใช้การโน้มน้าว การประจบประแจง หรือเอาอกเอาใจ ปลุกใจและทำให้ผู้อื่นมั่นใจในความชั่วของวิธีปฏิบัติของตน การ ประจบประแจงเป็นความผิดหนักถ้าทำให้ผู้หนึ่งร่วมผิดกับนิสัยชั่วหรือบาปหนักของเขา ความ ประารถนาที่จะให้บริการหรือมิตรภาพไม่ทำให้การพูดเท็จเป็นการกระทำถูกต้องไปได้ การ ประจบประแจงเป็นบาปเบาถ้าตั้งใจให้เป็นเพียงคำพูดน่าฟัง เพื่อหลีกเลี่ยงอันตราย เพื่อ ตอบสนองความต้องการ เพื่อได้รับผลประโยชน์ที่ไม่ผิดกฎหมาย

2481 การโอ้อวด หรือคุยโวเป็นความผิดต่อความจริง เช่นเดียวกับการประชดประชันซึ่ง ตั้งใจดูหมิ่นคนใดคนหนึ่งโดยวาดภาพให้เขาเป็นตัวตลกและกล่าวถึงวิธีปฏิบัติบางแง่มุมของ เขาโดยประสงคร้าย

2482 “การพูดเท็จโดยตั้งใจหลอกลวงนับว่าเป็นการกล่าวมุสาอย่างชัดเจน” องค์พระผู้ เป็นเจ้าทรงกล่าวว่าการมุสาเป็นผลงานของปีศาจ “ท่านมาจากปีศาจ [...] ความจริงไม่อยู่ใน เขา เมื่อเขาพูดเท็จ เขาก็พูดตามธรรมชาติของเขา เพราะเขาเป็นผู้พูดเท็จ และเป็นบิดาของการ พูดเท็จ” (ยน 8:44)

2483 การกล่าวมุสาเป็นการทำผิดต่อความจริงโดยตรง การกล่าวมุสาเป็นการพูดตรง ข้ามกับความจริงหรือเป็นการกระทำชักนำผู้อื่นที่มีสิทธิจะรู้ความจริงให้หลงไป การกล่าวมุสา ทำลายความสัมพันธ์ที่มนุษย์มีกับความจริงและกับเพื่อนพี่น้อง จึงทำร้ายต่อความสัมพันธ์ พื้นฐานของมนุษย์และคำพูดของเขาต่อองค์พระผู้เป็นเจ้า

2484 ความหนักเบาของการกล่าวมุส้าวัดได้จากธรรมชาติของความจริงที่การกล่าว มุสานั้นทำให้ผิดเพี้ยนไป ตามสภาพแวดล้อม เจตนาของผู้ที่กล่าวเท็จ และความเสียหายที่ผู้ถูก กล่าวเท็จด้วยได้รับ ถ้าการกล่าวมุสาในตัวเองเป็นเพียงบาปเบา การกล่าวมุสาก็กลายเป็นบาป หนักได้เมื่อก่อให้เกิดความเสียหายอย่างหนักต่อคุณธรรมความยุติธรรมและความรัก

2485 การกล่าวมุสาเป็นความผิดโดยธรรมชาติ เป็นการทำลายคำพูดซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อสื่อความจริงที่ตนรู้ให้ผู้อื่นทราบ เจตนาที่จงใจพูดขัดต่อความจริงเพื่อชักนำผู้อื่นให้หลงผิด นับได้ว่าเป็นความผิดต่อความยุติธรรมและต่อความรัก ความผิดยิ่งหนักขึ้นเมื่อเจตนาที่จะหลอกลวงนั้นทำผู้ถูกหลอกลวงไม่ให้อำนาจได้รับผลร้ายถึงชีวิต

2486 การกล่าวมุสา (เพราะฝ่าฝืนคุณธรรมความซื่อสัตย์) นับเป็นการฝ่าฝืนต่อผู้อื่นอย่างแท้จริง การกล่าวมุสาคือการร้ายสมรรถนะที่จะรับรู้ความจริงของผู้อื่น สมรรถนะนี้เป็นเงื่อนไขของการตัดสินใจและตกลงใจทุกอย่างของเขา การกล่าวมุสาคือการที่ก่อให้เกิดความแตกแยกและผลร้ายทุกอย่างที่ความแตกแยกนี้อาจก่อให้เกิดขึ้น การกล่าวมุสาคือการเป็นผลร้ายต่อทุกสังคม เป็นตัวทำลายความเชื่อถือนั่นเองระหว่างมนุษย์ด้วยกันและทำลายองค์ประกอบความสัมพันธ์ทางสังคม

2487 การทำความผิดใด ๆ ไม่ว่าต่อความยุติธรรมและต่อความจริงเรียกร้องให้ต้องชดใช้ความเสียหายที่เกิดขึ้น แม้ผู้ทำความผิดนั้นอาจได้รับอภัยแล้ว ถ้าการชดใช้ความผิดไม่อาจทำได้อย่างเปิดเผย ก็ยังต้องทำการนี้อย่างลับๆ ถ้าผู้เสียหายไม่อาจรับการชดใช้ได้โดยตรง ก็ยังจำเป็นต้องมีการชดใช้ตามศีลธรรมโดยเหตุผลของความรัก หน้าที่จะต้องชดใช้เช่นนี้ยังครอบคลุมไปถึงความผิดต่อชื่อเสียงของผู้อื่นด้วย การชดใช้ทั้งด้านศีลธรรมและด้านวัตถุจึงต้องประเมินตามส่วนของความเสียหายที่เกิดขึ้น เรื่องนี้มีผลบังคับตามมโนธรรมด้วย

IV. การเคารพต่อความจริง

2488 สิทธิที่จะสื่อสารความจริงไม่ใช่สิทธิที่สมบูรณ์แบบไม่มีเงื่อนไข แต่ละคนต้องปรับชีวิตของตนให้เข้ากับกฎของพระวรสารในเรื่องความรักต่อเพื่อนพี่น้อง การนี้ในสภาพความเป็นจริงจึงเรียกร้องให้พิจารณาว่าเป็นการเหมาะสมหรือไม่ที่จะเปิดเผยความจริงให้แก่ผู้ที่ขอให้ทำเช่นนี้

2489 ความรักและการเคารพต่อความจริงต้องกำหนดคำตอบต่อการขอข้อมูลหรือการสื่อสารทุกอย่าง ผลประโยชน์และความปลอดภัยของผู้อื่น ความเคารพต่อชีวิตส่วนตัว และผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นเหตุผลเพียงพอที่จะไม่พูดสิ่งที่ไม่ต้องเป็นที่รู้หรือที่จะใช้คำพูดอย่างรอบคอบ หลายๆ ครั้งหน้าที่ที่จะต้องหลีกเลี่ยงโอกาสไม่ให้ผู้อื่นทำบาปสั่งให้เสียใจ ไม่มีผู้ใดจำเป็นต้องเปิดเผยความจริงแก่ผู้ไม่มีสิทธิจะรู้ความจริงนั้น

2490 ความลับของศีลแห่งการคืนดีเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์และเปิดเผยไม่ได้ไม่ว่าจะโดยข้ออ้างใดๆ “ความลับของศีลศักดิ์สิทธิ์นี้ไม่อาจล่วงละเมิดได้เลย ดังนั้นพระสงฆ์ผู้ฟังแก้บาปจึงทำผิดหนักถ้าใช้คำพูดหรือวิธีการใดๆ ไม่ว่าเพราะเหตุใด เปิดเผยความลับของผู้ที่สารภาพบาปให้ผู้อื่นทราบ”

2491 ความลับตามหน้าที่ – คือความลับที่ผู้ประกอบอาชีพต่างๆ ต้องรักษาไว้ เช่น นักการเมือง ทหาร แพทย์ นักกฎหมาย – หรือความลับที่ต้องรักษาไว้เพราะได้รับมาเพราะมิตรภาพ นอกจากกรณีพิเศษที่การรักษาความลับอาจก่อให้เกิดผลร้ายที่หนักมากทั้งแก่ผู้ที่ฝากความลับนั้นไว้ หรือแก่ผู้ที่รับฝากความลับ หรือแก่บุคคลที่สาม และผลร้ายเช่นนี้อาจหลีกเลี่ยงได้โดยการเปิดเผยความลับนี้เท่านั้น ความรู้เรื่องส่วนตัว แม้ที่ไม่ได้รับมาให้เก็บไว้เป็นความลับ และอาจเกิดผลร้ายต่อผู้อื่นได้ก็ต้องไม่ถูกเปิดเผยโดยไม่มีเหตุผลที่มีน้ำหนักเพียงพอตามส่วน

2492 แต่ละคนต้องมีความรอบคอบตามควรเกี่ยวกับชีวิตส่วนตัวของผู้อื่น ผู้ที่รับผิดชอบเรื่องการสื่อสารต้องรักษาความสมดุลระหว่างผลประโยชน์ส่วนรวมและการเคารพสิทธิเฉพาะส่วนบุคคล การที่สื่อมวลชนล่วงล้ำเข้าไปในชีวิตส่วนตัวของบุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่ทางการเมืองหรือกิจกรรมสาธารณะเป็นการกระทำที่น่าตำหนิในฐานะที่ล่วงล้ำความเป็นส่วนตัวและอิสรภาพของเขาเหล่านี้

V. การใช้อุปกรณ์สื่อสารมวลชน

2493 ในสังคมสมัยใหม่ สื่อมวลชนต่างๆ มีบทบาทมากยิ่งขึ้นในการให้ข้อมูลความรู้ ในการส่งเสริมวัฒนธรรมและอบรมสั่งสอน บทบาทเหล่านี้ยิ่งเพิ่มขึ้นเพราะความก้าวหน้าทางเทคนิค เพราะการเผยแพร่ข่าวสารได้กว้างขวางและหลากหลายยิ่งขึ้น เพราะอิทธิพลที่สื่อเหล่านี้มีต่อความเห็นสาธารณะ

2494 การสื่อสารโดยใช้อุปกรณ์เหล่านี้เป็นการรับใช้ผลประโยชน์ส่วนรวม[242] สังคมมีสิทธิที่จะได้รับข่าวสารที่ตั้งอยู่บนความจริง อิสรภาพ ความยุติธรรมและความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

“ถึงกระนั้น การใช้สิทธินี้อย่างถูกต้องก็เรียกร้องให้สาระของการสื่อสารนี้เป็นความจริงและครบถ้วน โดยยึดมั่นในความยุติธรรมและความรัก นอกจากนั้นยังต้องใช้วิธีการที่ถูกต้องและเหมาะสม นั่นคือต้องรักษากฎศีลธรรม สิทธิโดยธรรมชาติและศักดิ์ศรีของมนุษย์ไว้อย่างศักดิ์สิทธิ์ ทั้งในการแสวงหาและเผยแพร่ข่าวสาร”

2495 “จำเป็นที่สมาชิกทุกคนของสังคมจะต้องปฏิบัติหน้าที่ความยุติธรรมและความรักของตนในเรื่องนี้ด้วย ดังนั้น เขาจึงต้องใช้อุปกรณ์สื่อมวลชนพยายามสร้างและเผยแผ่ความเห็นสาธารณะที่ถูกต้อง” ความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันเป็นผลตามมาจากการสื่อสารที่จริงและถูกต้องและจากการถ่ายทอดความคิดอย่างอิสระซึ่งช่วยส่งเสริมความรู้จักและความเคารพนับถือผู้อื่นอีกด้วย

2496 อุปกรณ์การสื่อสารมวลชน (โดยเฉพาะสำหรับสาธารณชน) อาจก่อให้เกิดท่าทีการเพิงคอยรอรับเท่านั้นในผู้ใช้อุปกรณ์เหล่านี้ ทำให้เขาเป็นผู้บริโภคข่าวสารหรือการแสดงโดยไม่ระวังตัว ผู้ใช้อุปกรณ์สื่อสารจึงต้องฝึกความพอประมาณและระมัดระวังเกี่ยวกับการเข้าถึงอุปกรณ์สื่อมวลชน เขาต้องสร้างมโนธรรมที่ชัดเจนและถูกต้องเพื่อจะได้ต้านทานผลร้ายจากอุปกรณ์เหล่านี้ได้ง่ายขึ้น

2497 โดยอาชีพของตนในการเผยแผ่ข้อมูลข่าวสาร บรรดานักหนังสือพิมพ์มีหน้าที่รับใช้ ไม่ใช่ทำลายความจริง เขาต้องเอาใจใส่เช่นเดียวกันในความพยายามที่จะกล่าวถึงเหตุการณ์ตามที่เป็นจริง และแสดงความเห็นเกี่ยวกับบุคคลต่างๆ ภายในขอบเขต เขาต้องหลีกเลี่ยงไม่ยอมทำให้ผู้อื่นเสียชื่อเสียง

2498 “ผู้มีอำนาจปกครองบ้านเมืองมีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องนี้เป็นพิเศษเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม [...] ผู้มีอำนาจปกครองนี้ยังมีหน้าที่จะต้องปกป้องและดูแลการให้ข้อมูลได้มีอิสระจริงๆ และยุติธรรม” เมื่อออกกฎหมายและดูแลการใช้กฎหมายเหล่านี้ ผู้มีอำนาจปกครองจะต้องระวัง “ไม่ให้เกิดการใช้อุปกรณ์สื่อเหล่านี้ก่อให้เกิดผลร้ายต่อศีลธรรมส่วนรวมและความเจริญก้าวหน้าของสังคม” เขาจะต้องลงโทษการล่วงละเมิดสิทธิของแต่ละคนเพื่อรักษาชื่อเสียงและความลับของชีวิตส่วนตัว จะต้องเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ส่วนรวมหรือที่ตอบสนองความสนใจที่ถูกต้องของประชาชนตามความเหมาะสมอย่างซื่อสัตย์ ไม่มีอะไรอาจแก้ตัวให้การใช้สื่อสาธารณะแจ้งข้อมูลเท็จเพื่อบิดเบือนความคิดเห็นสาธารณะจากผิดให้เป็นถูกได้ การแทรกแซงของอำนาจสาธารณะต้องไม่เป็นอันตรายต่ออิสรภาพของปัจเจกบุคคลและกลุ่มชน

2499 ความสำคัญด้านศีลธรรมกล่าวโทษวิธีปฏิบัติที่มีผลร้ายของรัฐที่ปกครองแบบเผด็จการเบ็ดเสร็จซึ่งมีการบิดเบือนความจริงอย่างเป็นระบบ รัฐเหล่านี้ใช้อุปกรณ์สื่อสารเป็นเครื่องมือทางการเมือง “พยายามบิดเบือน” คำให้การของจำเลยและพยานในการพิจารณาคดีสาธารณะ คิดแต่จะรักษาอำนาจพระราชย์ของตนไว้ให้ได้โดยขจัดและทำลายอะไรไม่ว่าที่เขาคิดว่าเป็น “ความเห็นที่ผิด”

VI. ความจริง ความงาม และศิลปะศักดิ์สิทธิ์

2500 การทำความดีมีความสุขทางจิตใจและความงามทางศีลธรรมควบคู่ไปด้วย ในทำนองเดียวกัน ความจริงย่อมนำความยินดีและความงดงามทางจิตใจที่รุ่งโรจน์มาให้ ความจริงมีความงดงามในตัวเอง ความจริงของคำพูด มนุษย์จำเป็นต้องแสดงความรู้อย่างมีเหตุผลเกี่ยวกับความเป็นจริงที่ถูกเนรมิตสร้างขึ้นมาหรือที่มีอยู่ตั้งแต่นิรันดร แต่มนุษย์ยังอาจแสดงความจริงได้อีกหลายรูปแบบเป็นการเพิ่มเติม โดยเฉพาะเมื่อจะต้องเสนอแนะเรื่องราวที่กล่าวเป็นคำพูดไม่ได้ เช่นความรู้สึกลึกลับๆ ในใจมนุษย์ การยกจิตใจขึ้นเบื้องบน พระธรรมล้ำลึกของพระเจ้า แม้ก่อนที่จะทรงเปิดเผยพระองค์ด้วยพระวาจาแห่งความจริงแก่มนุษย์ ก็ทรงเปิดเผยพระองค์แก่มนุษย์แล้วด้วย

พระวาจาการเนรมิตสร้างจักรวาล ซึ่งเป็นผลงานของพระวจนาตถ์ พระปรีชาญาณของพระองค์ จากระเบียบและความกลมกลืนของโลกจักรวาล – ซึ่งทั้งเด็กและนักวิทยาศาสตร์ย่อมแลเห็น - “จากความยิ่งใหญ่และความงามของสิ่งสร้าง [...] มนุษย์เราน่าจะรู้จักพระเจ้าผู้สร้างสิ่งเหล่านี้ได้” (ปชญ 13:5) “เพราะพระองค์ผู้ทรงสร้างสิ่งเหล่านี้ทรงเป็นบ่อเกิดของความงดงาม” (ปชญ 13:3)

“ปรีชาญาณเป็นสิ่งที่ไหลล้นจากพระอานุภาพของพระเจ้า เป็นรังสีแห่งพระสิริรุ่งโรจน์บริสุทธิ์ของพระเจ้าผู้ทรงสรรพานุภาพ ดังนั้น จึงไม่มีสิ่งใดที่เป็นมลทินเข้าไปในปรีชาญาณ ปรีชาญาณเป็นแสงสะท้อนความสว่างนิรันดร เป็นกระจกเงาไร้ราคีส่องการกระทำของพระเจ้า เป็นภาพลักษณ์แห่งความดีล้ำเลิศของพระองค์” (ปชญ 7:25-26) “ปรีชาญาณงดงามกว่าดวงอาทิตย์ สุกใสกว่ากลุ่มดาวใดๆ เมื่อเทียบกับแสงสว่าง ปรีชาญาณก็ยังสามารถเปรียบเทียบ เพราะแสงสว่างยังต้องยอมให้กลางคืนเข้ามาแทนที่ แต่ความชั่วร้ายจะชนะปรีชาญาณไม่ได้เลย” (ปชญ 7:29-30) “ข้าพเจ้าหลงรักปรีชาญาณเพราะความงามของเธอ” (ปชญ 8:2)

2501 มนุษย์ “ถูกสร้างขึ้นตามภาพลักษณ์ของพระเจ้า” เขาจึงแสดงความจริงของความสัมพันธ์ของตนกับพระเจ้าพระเจ้าผู้เนรมิตสร้างอาศัยความงามของงานศิลปะของเขาด้วย ใช่ว่า ศิลปเป็นรูปแบบของการแสดงออกของมนุษย์โดยเฉพาะ เป็นการแสดงความร่ำรวยภายในของมนุษย์ออกมาโดยอิสระนอกเหนือไปจากความพยายามตอบสนองความต้องการที่จำเป็นของชีวิต ศิลปซึ่งเกิดจากพรสวรรค์ที่ได้รับจากพระเจ้าผู้เนรมิตสร้าง และเกิดจากความพยายามของมนุษย์เอง เป็นรูปแบบหนึ่งของปรีชาญาณด้านปฏิบัติร่วมกับความรู้และความชำนาญ[248] เพื่อให้มีรูปแบบตรงกับความเป็นจริงที่เข้าถึงได้ด้วยการเห็นและการฟัง ดังนั้น ศิลปจึงมีความเหมือนกับผลงานของพระเจ้าในการเนรมิตสร้างตามส่วนที่ได้รับแรงบันดาลใจ

จากความจริงและความรักต่อสิ่งเหล่านั้น เช่นเดียวกับกิจกรรมอื่นของมนุษย์ ศิลปจึงไม่เป็นจุดหมายเด็ดขาดในตัวเอง แต่ถูกจัดไว้สำหรับจุดหมายสุดท้ายของมนุษย์และมีศักดิ์ศรียิ่งขึ้นเพราะเหตุนี้

2502 ศิลปศักดิ์สิทธิ์มีความจริงและความงาม เมื่อใช้รูปแบบของตนตอบสนองบทบาทเฉพาะ เพื่อเชิญชวนให้ถวายพระสิริรุ่งโรจน์แด่พระธรรมล้ำลึกที่เป็นโลกุตรของพระเจ้าผู้ทรงความงาม ความจริงและความรักเลอเลิศที่มนุษย์แลเห็นไม่ได้ ความงาม ความจริงและความรักนี้ปรากฏในพระคริสตเจ้าผู้ทรงเป็น “รังสีแห่งพระสิริรุ่งโรจน์ของพระเจ้า” (ฮบ 1:3) ในองค์พระคริสตเจ้านี้ “พระเทวภาพบริบูรณ์ดำรงอยู่ในสภาพมนุษย์ที่สัมผัสได้” (คส 2:9) พระเจ้าผู้ทรงเป็นความงามที่เป็นจิตซึ่งสะท้อนให้ปรากฏในพระนางพรหมจารีมารีย์ บรรดาทูตสวรรค์ และบรรดาผู้ศักดิ์สิทธิ์ ศิลปศักดิ์สิทธิ์ที่แท้จริงนำมนุษย์ให้สัมผัสการ อธิษฐานภาวนาและมีความรักต่อพระเจ้าผู้ทรงเนรมิตสร้างและทรงกอบกู้ พระเจ้าผู้ศักดิ์สิทธิ์และทรงบันดาลความศักดิ์สิทธิ์

2503 เพราะเหตุนี้ บรรดาพระสังฆราช ไม่ว่าจะโดยตนเองหรือโดยผู้แทน จึงต้องคอยดูแลให้ศิลปศักดิ์สิทธิ์ทั้งเก่าและใหม่ได้รับการส่งเสริมในทุกรูปแบบ และยังคงเอาใจใส่ด้านศาสนาเช่นเดียวกันเพื่อให้ทุกสิ่งที่ไม่สอดคล้องกับความจริงของความเชื่อและความมั่งคั่งแท้จริงของศิลปศักดิ์สิทธิ์ให้พ้นไปจากพิธีกรรมและอาคารที่ใช้ปฏิบัติศาสนกิจ

14.00 – 14.15 น. พัก 15 นาที

+++++++0+++++++

การอบรมช่วงที่ 4: 14.15 – 15.00 น. (45 นาที)

ตอนที่เก้า พระบัญญัติประการที่เก้า (2514-2533) อย่าปลงใจอุลามก

I. การมีใจบริสุทธิ์

II. การต่อสู้เพื่อความบริสุทธิ์

“อย่าโลภมั่งได้บ้านเรือนของเพื่อนบ้าน อย่าโลภมั่งได้ภรรยาของเพื่อนบ้าน หรือบ่าวไพร่ชายหญิง โคน ลา หรือทรัพย์สินใดที่เป็นของเพื่อนบ้าน” (อพย 20:17)

“ผู้ใดมองหญิงด้วยความใคร่ ก็ได้ล่วงประเวณีกับนางในใจแล้ว” (มธ 5:28)

2514 นักบุญอห์นกล่าวถึงความใคร่หรือความโลภอยากได้ไว้สามอย่าง ได้แก่ความมัวเมาในโลภีย์ (ตามตัวอักษรว่า “ความปรารถนาของเนื้อหนัง”) ความโลภอยากได้ทุกสิ่ง (ตามตัวอักษรว่า “ความปรารถนาอยากเห็น”) และความหยิ่งทะนงโอ้อวดในทรัพย์สมบัติ (ตามตัวอักษรว่า “ความหยิ่งผยองของชีวิต”)[253] ตามธรรมเนียมคำสอนคาทอลิก พระบัญญัติประการที่เก้าห้ามการปลงใจผิดประเวณี ส่วนพระบัญญัติประการที่สิบห้ามความโลภทรัพย์สินของผู้อื่น

2515 ตามความหมายทางรากศัพท์ คำว่า “ความใคร่” หรือ “ความโลภอยากได้” (concupiscence) หมายถึงความใคร่หรือปรารถนาอยากได้ของมนุษย์ เทววิทยาของคริสตศาสนากำหนดให้คำนี้หมายถึงความอยากได้ของประสาทสัมผัสที่ขัดกับการทำงานโดยใช้เหตุผล นักบุญเปาโลยังเปรียบเทียบการนี้กับการเป็นกบฏที่ “เนื้อหนัง” มีต่อ “จิต” ความใคร่หรือความปรารถนาอยากได้นี้สืบเนื่องมาจากการไม่เชื่อฟังเหมือนบาปประการแรก ความใคร่นี้รบกวนสมรรถนะทางศีลธรรมของมนุษย์ และแม้ในตัวเองอาจไม่ใช่ความผิด มักชักนำมนุษย์ให้ทำผิด

2516 ในฐานะที่มนุษย์เป็นสิ่งที่ประกอบด้วย จิต และ ร่างกาย จึงมีความโน้มเอียงที่จะต่อสู้กันระหว่าง “จิต” และ “ร่างกาย” แต่โดยแท้จริง การต่อสู้กันนี้สืบเนื่องมาจากบาป เป็นผลของบาปและในเวลาเดียวกันเป็นการย้ำถึงบาปด้วย สภาพเช่นนี้เป็นประสบการณ์ประจำวันของการต่อสู้ทางจิตใจ

“เห็นได้ชัดว่าท่านอัครสาวกมิได้ดูถูกหรือกล่าวว่าร่างกายเป็นสิ่งชั่วร้าย เพราะร่างกายร่วมกับวิญญาณที่เป็นจิตก่อให้เกิดธรรมชาติมนุษย์และลักษณะเฉพาะตนของเขา แต่ตรงกัน

ข้าม ท่านกล่าวถึงการกระทำหรือมากกว่านั้นกล่าวถึงนิสัยประจำที่ดีและชั่วทางศีลธรรม – คุณธรรมและนิสัยชั่ว – ซึ่งเป็นผลของการเชื่อฟัง (ในกรณีแรก) หรือการต่อต้าน (ในกรณีหลัง) งานกอบกู้ของพระจิตเจ้า ดังนั้น ท่านอัครสาวกจึงเขียนว่า ‘ถ้าเรามีชีวิตเดชะพระจิตเจ้าแล้ว เราจงดำเนินชีวิตตามพระจิตเจ้าด้วย’ (กท 5:25)”

I. การมีใจบริสุทธิ์

2517 ใจเป็นที่ตั้งของบุคลิกทางศีลธรรม “ใจเป็นที่เกิดของความคิดชั่วร้าย การฆ่าคน การประพฤติผิดทางเพศ การผิดประเวณี” (มธ 15:19) การต่อสู้กับความปรารถนาทางเนื้อหนัง จึงหมายถึงการฝึกใจให้รู้จักบังคับตน

“ท่านจงยึดมั่นความเชื่อและจงเป็นผู้บริสุทธิ์และเป็นเหมือนเด็กทารกซึ่งไม่รู้จักความชั่ว ที่ทำลายชีวิตของมนุษย์”

2518 ความสุขแท้ประการที่หกประกาศว่า “ผู้มีใจบริสุทธิ์ย่อมเป็นสุข เพราะเขาจะได้เห็นพระเจ้า” (มธ 5:8) “ใจบริสุทธิ์” หมายถึงผู้ที่ปรับความคิดและเจตนาของตนให้เข้ากับข้อเรียกร้องความศักดิ์สิทธิ์ของพระเจ้า โดยเฉพาะในสามเรื่อง คือในเรื่องความรัก ในเรื่องความบริสุทธิ์หรือความถูกต้องทางเพศ ในเรื่องการรักษาความจริงและความถูกต้องของความเชื่อ มีความสัมพันธ์กันระหว่างความบริสุทธิ์ของจิตใจ ร่างกาย และความเชื่อ

บรรดาผู้มีความเชื่อต้องเชื่อข้อความเชื่อ “เพื่อว่าเมื่อเชื่อ เขาจะได้เชื่อฟังพระเจ้า เมื่อเชื่อฟังพระเจ้า เขาจะได้ดำเนินชีวิตอย่างถูกต้อง เมื่อดำเนินชีวิตอย่างถูกต้อง เขาจะได้ทำใจให้บริสุทธิ์ เมื่อทำใจให้บริสุทธิ์ เขาจะได้เข้าใจเรื่องที่เขาเชื่อ”

2519 พระเจ้าทรงสัญญาว่า “ผู้มีใจบริสุทธิ์” ว่าเขาจะได้เห็นพระเจ้าเหมือนพระองค์ ทรงอยู่ต่อหน้าเราและเราจะเป็นเหมือนพระองค์ ความบริสุทธิ์ของจิตใจเป็นเงื่อนไขก่อนจะแลเห็นพระเจ้า ตั้งแต่บัดนี้แล้ว การมีใจบริสุทธิ์นี้ช่วยให้เราเห็นเหมือนกับพระเจ้า ช่วยให้เรายอมรับผู้อื่นเหมือนกับ “เพื่อนพี่น้อง” ช่วยให้เรายอมรับว่าร่างกายของมนุษย์ ทั้งของเราและของเพื่อนพี่น้องเป็นเสมือนพระวิหารของพระจิตเจ้า เป็นการแสดงให้เห็นความงามของพระเจ้า

II. การต่อสู้เพื่อความบริสุทธิ์

2520 ศील้างบาปประทานพระหรรษทานให้ผู้รับมีความบริสุทธิ์พ้นจากบาปทั้งหมด แต่ผู้ที่รับศีลล้างบาปแล้วยังต้องต่อสู้ต่อไปกับความใคร่ของเนื้อหนังและความปรารถนาไร้ระเบียบ แต่อาศัยพระหรรษทานของพระเจ้า เรามีชัยชนะได้

- อาศัยคุณธรรมและความบริสุทธิ์ที่พระเจ้าประทานให้ เพราะความบริสุทธิ์ยอมให้เรารักด้วยใจตรงและไม่แบ่งแยก

- อาศัยเจตนาที่บริสุทธิ์ ซึ่งเป็นการแสวงหาจุดหมายแท้จริงของมนุษย์ ผู้ที่รับศีลล้างบาปแล้วพยายามอย่างตรงไปตรงมาที่จะรู้และปฏิบัติตามพระประสงค์ของพระเจ้าในทุกเรื่อง

- อาศัยวิสัยทัศน์ที่บริสุทธิ์ทั้งภายนอกและภายใน โดยบังคับประสาทความรู้สึกละและจินตนาการ ไม่ยอมเชื่อฟังความคิดไม่บริสุทธิ์ที่ชักนำให้หันเหจากหนทางพระบัญญัติของพระเจ้ามาหาตนเอง “เมื่อคนโหดเขลาเห็นรูปเหล่านี้ก็เกิดความปรารถนาแรงกล้า” (ปชญ 15:5)

- อาศัยการอธิษฐานภาวนา

“ข้าพเจ้าเคยคิดว่าการรู้จักบังคับตนได้มาจากกำลังของตนเองที่ข้าพเจ้าไม่เคยคิดว่ามี ข้าพเจ้าช่างโง่เขลาจริงๆ จนไม่รู้ว่ [...] ไม่มีผู้ใดอาจบังคับตนเองได้ถ้าพระองค์ไม่ประทานพลังให้ ใช่แล้ว พระองค์คงประทาน(พลังนี้)ให้ ถ้าข้าพเจ้าคร่ำครวญในใจขึ้นไปถึงพระกรรมและความเชื่อมั่นคงเอาใจใส่ถึงพระองค์”

2521 ความบริสุทธิ์เรียกร้องให้มีความสงบเสงี่ยม (รู้จักอาย) ความสงบเสงี่ยมนี้เป็นส่วนประกอบสำคัญที่ขาดไม่ได้ของการรู้จักบังคับตน ความสงบเสงี่ยมปกป้องส่วนลึกภายในของบุคคล หมายถึงการไม่ยอมเปิดเผยสิ่งที่ควรต้องปิดบังไว้ ความสงบเสงี่ยมถูกจัดไว้สำหรับความบริสุทธิ์ที่ต้องแสดงความระมัดระวังตนเองด้วย ความสงบเสงี่ยมยังคงคอยแนะนำการมองและท่าทางความประพฤติให้สอดคล้องกับศักดิ์ศรีของบุคคลและความสัมพันธ์ของเขา(กับผู้อื่น)ด้วย

2522 ความสงบเสงี่ยมปกป้องรักษาความเป็นส่วนตัวของบุคคลและของความรักที่เขามี ความสงบเสงี่ยมชักชวนเขาให้มีความอดทนและความพอดีในความสัมพันธ์ของความรัก เรียกร้องให้รู้จักรักษาเงื่อนไขของการมอบตนและการผูกมัดตนเองตลอดไประหว่างกันของชายและหญิง ความสงบเสงี่ยมเป็นความสุภาพเรียบร้อย ช่วยให้รู้จักเลือกเครื่องแต่งกาย รู้จักเจียบหรือสงวนท่าทีคอยระวังเมื่อมีอันตรายจากการสอดรู้สอดเห็นที่เสี่ยงอันตราย ความสงบเสงี่ยมคือการรู้จักวางตัวอย่างเหมาะสม

2523 ความสงบเสงี่ยมมีทั้งของความรู้จักและของร่างกายด้วย เช่น ความสงบเสงี่ยมยังต่อต้านการดูรูปไปเปลือยอย่างสอดรู้สอดเห็นหรือการใช้รูปไปเปลือยเพื่อการโฆษณา หรือไปไกลกว่านั้นโดยเปิดเผยความลับที่ถูกฝากไว้ฉันมิตร ความสงบเสงี่ยมเป็นแรงบันดาลใจให้ดำเนินชีวิตที่ช่วยให้ต่อต้านความตึงเครียดของแพชชั่นและแรงผลักดันของอุดมการณ์ที่นิยมกันอย่างกว้างขวาง

2524 ความสงบเสงี่ยมมีรูปแบบหลายหลากแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรมต่าง ๆ ถึงกระนั้นความสงบเสงี่ยมที่ไหนไม่ว่ายังคงเป็นความสำนึกถึงศักดิ์ศรีทางจิตใจที่เป็นลักษณะเฉพาะของมนุษย์ เกิดมาจากการตื่นตัวของมโนธรรมของผู้เกี่ยวข้อง การสั่งสอนเด็กและเยาวชนให้มีความสงบเสงี่ยมจึงเป็นการส่งเสริมความเคารพต่อบุคคลมนุษย์

2525 ความบริสุทธิ์แบบคริสตชนเรียกร้องให้บรรยากาศด้านสังคมบริสุทธิ์ด้วย จึงเรียกร้องการให้ข้อมูลทางอุปกรณ์สื่อสารมวลชนได้ระมัดระวังมีความเคารพและความพอดี การมีใจบริสุทธิ์ช่วยให้พ้นจากสื่อเร่งเร้าทางเพศที่กำลังขยายตัวและขจัดการแสดงบันเทิงที่ส่งเสริมความสอดรู้สอดเห็นที่ผิดศีลธรรมและการชอบดูภาพลามก

2526 สิ่งที่เรียกว่า การปล่อยตัวทำตามใจในเรื่องศีลธรรม ตั้งอยู่บนความคิดที่ผิดเรื่องเสรีภาพของมนุษย์ เสรีภาพเช่นนี้จะมีได้เรียกร้องให้ตนเองมีการอบรมศึกษาในเรื่องกฎศีลธรรมเสียก่อน จึงจำเป็นต้องเรียกร้องให้ผู้รับผิดชอบการให้การศึกษาอบรมที่จะต้องให้เยาวชนได้รู้จักเคารพความจริง คุณสมบัติทางจิตใจและศักดิ์ศรีทางศีลธรรมและจิตวิญญาณของมนุษย์

2527 “ข่าวดีของพระคริสตเจ้าเสริมสร้างชีวิตและอารยธรรมของมนุษย์ที่ตกในบาปแล้ว อยู่เสมอ และยังต่อต้านและขัดความผิดและความชั่วร้ายที่สืบเนื่องมาจากการประจัญล่อลวง อยู่ตลอดเวลาของบาป ไม่เคยหยุดยั้งที่จะชำระและยกย่องความประพฤติของมวลประชากรให้สูงขึ้น สนับสนุนและส่งเสริมความงดงามของจิตใจและคุณสมบัติของประชาชนทุกยุคทุกสมัย ให้ร่ำรวยยิ่งขึ้นจากภายในโดยคุณสมบัติจากเบื้องบน ประทานพลังจากภายใน บันดาลความมั่นคงและสมบูรณ์ในพระคริสตเจ้า”

++++++0++++++

ตอนที่สิบ พระบัญญัติประการที่สิบ (2534-2557) อย่างมักได้ทรัพย์ของเขา

I. ความปรารถนาที่ไร้ระเบียบ

II. ความปรารถนาของพระจิตเจ้า

III. การมีจิตใจยากจน

IV. “ข้าพเจ้าอยากเห็นพระเจ้า”

“อย่าโลภมักได้ [...] ทุกสิ่งที่เป็น [...] ของ [เพื่อนบ้านของท่าน] (20:17)

“อย่าโลภมักได้บ้านเรือนของเพื่อนบ้าน ไวน์ บ่าวไพร่ชายหญิง โค ลา และทรัพย์สินใดๆ ที่เป็นของเพื่อนบ้าน” (ฉธบ 5:21)

“ทรัพย์สมบัติของท่านอยู่ที่ใด ใจของท่านก็จะอยู่ที่นั่นด้วย” (มธ 6:21)

2534 พระบัญญัติประการที่สิบขยายความพระบัญญัติประการที่เก้าที่เกี่ยวกับเรื่องความโลภให้สมบูรณ์ พระบัญญัติประการนี้ห้ามความโลภซึ่งเป็นรากของการลักขโมย แย่งชิง และคดโกงที่พระบัญญัติประการที่เจ็ดห้ามไว้ “ความโลภอยากได้ทุกสิ่ง (ตามตัวอักษรว่า ‘ความใคร่ของตา’)” (1 ยน 2:10) นำเราไปถึงความรุนแรงและความอยุติธรรมที่พระบัญญัติประการที่ห้าห้ามไว้ ความโลภอยากได้ เช่นเดียวกับการผิดประเวณีที่มีต้นตออยู่ในการนับถือรูปเคารพที่ธรรมชาติสามประการแรกได้ห้ามไว้ พระบัญญัติประการที่สิบกล่าวถึงเจตนาของจิตใจ เมื่อรวมเข้ากับพระบัญญัติประการที่เก้าจึงรวบรวมข้อห้ามทุกประการของธรรมชาติบัญญัติ

I. ความปรารถนาที่ไร้ระเบียบ

2535 ความต้องการทางประสาทชวนให้เราปรารถนาอยากได้สิ่งซึ่งชอบที่เราไม่มี ดังนั้น เราจึงอยากกินเมื่อรู้สึกหิว หรืออยากทำตัวให้อุ่นเมื่อรู้สึกหนาว ความต้องการเหล่านี้ในตัวเองเป็นสิ่งที่ดี ถึงกระนั้น บางครั้งมันก็ไม่รักษาความพอดีและผลักดันเราให้ปรารถนาอยากได้อย่างไม่ถูกต้องสิ่งที่ไม่ใช่ของเรา แต่ที่เป็นของผู้อื่นหรือที่เขามีสิทธิจะได้

2536 พระบัญญัติประการที่สิบห้ามความโลภและความปรารถนาอยากได้ทรัพย์สมบัติของโลกอย่างไร้ขอบเขต ห้ามความมักได้ไร้ระเบียบที่เกิดมาจากความอยากได้และครอบครองทรัพย์สมบัติ และยังห้ามความปรารถนาที่จะทำการอยุติธรรมที่ก่อให้เกิดผลร้ายต่อเพื่อนพี่น้องและต่อทรัพย์สินทางโลกของเขา

“เมื่อธรรมบัญญัติสั่งว่า อย่าโลภ ถ้อยคำนี้หมายความว่าเราต้องขจัดความอยากได้สิ่งของของผู้อื่นออกไป เพราะความอยากได้สิ่งของของผู้อื่นนั้นยิ่งใหญ่ไม่มีขอบเขตและไม่มีวันอิ่มได้ ดังที่พระคัมภีร์กล่าวไว้ว่า คนโลภได้เงินเท่าไรก็ไม่อิ่ม (บสร 5:9 – Vulg.)”

2537 การอยากได้สิ่งของของผู้อื่นนั้นไม่เป็นการผิดพระบัญญัติประการนี้ ถ้าเป็นการได้มาด้วยวิธีการที่ถูกต้อง หนังสือคำสอนที่เคยใช้กันมาบอกอย่างตรงไปตรงมาว่าผู้ที่ “มีความโลภมากกว่าธรรมดาเช่นนี้” จึงควร “ได้รับเตือนมากกว่าผู้อื่นให้ถือพระบัญญัติข้อนี้อย่างเคร่งครัด”

“พ่อค้าบางคนอยากให้มีผลกำไรและสินค้าขึ้นราคา และเป็นผู้ผูกขาดซื้อขายเพียงคนเดียว เพื่อจะได้ขายสินค้าได้แพงขึ้นและกดราคาซื้อได้ถูกลงก็ทำบาปเหมือนกับผู้ที่อยากให้ผู้อื่นขาดทุนเพื่อตนเองจะได้กำไรจากการซื้อขาย... บรรดาแพทย์ก็เช่นเดียวกันที่อยากให้มีโรคต่างๆ เหมือนกับบรรดาทนายความที่อยากให้มีคดีความจำนวนมากๆ...”

2538 พระบัญญัติประการที่สิบเรียกร้องให้ขจัดความอิจฉาริษยาออกไปจากใจมนุษย์ด้วย เมื่อประกาศกนาถันปรารภนาปลุกกษัตริย์ดาวิดให้สำนึกผิดและเล่าเรื่องคนยากจนที่ไม่มีอะไรนอกจากแกะเพียงตัวเดียวที่เขาดูแลเหมือนกับบุตรสาวของตน และเรื่องคนร่ำรวยที่แม้จะมีสัตว์เลี้ยงจำนวนมากแล้วกลับไปอิจฉาคนยากจน แล้วในที่สุดขโมยแกะของเขาไป ความอิจฉาอาจชักชวนให้ทำผิดที่ร้ายแรงได้ “เพราะความอิจฉาของปีศาจ ความตายจึงเข้ามาในโลก” (ปชญ 2:24)

“พวกเราต่อสู้กัน โดยที่ความอิจฉาขึ้นอาวุธให้เรา [...] ถ้าเราทุกคนทำเช่นนี้เพื่อทำร้าย [พระกายของพระคริสตเจ้า] แล้วจะจบลงอย่างไร [...] เราทำให้พระกายของพระคริสตเจ้ากลายเป็นศพ [...] แม้เราประกาศว่าเราทุกคนเป็นส่วนพระวรกายของพระองค์ แต่เรากลับกัดกินกันเองเหมือนกับสัตว์ร้าย”

2539 ความอิจฉาริษยาเป็นนิสัยชั่วสำคัญอย่างหนึ่ง (บาปต้นกำเนิด) หมายถึงความทุกข์ที่ผู้หนึ่งรู้สึกเมื่อเห็นความสุขของผู้อื่น และความปรารถนาที่จะได้ความสุขนั้นบ้างอย่างไม่อาจบังคับได้ แม้จะต้องใช้วิธีที่ไม่ถูกต้องด้วย เมื่อความอิจฉาริษยานี้อยากให้เพื่อนพ้องได้รับอันตรายอย่างหนัก ความรู้สึกเช่นนี้ก็เป็นบาปหนัก

นักบุญออกัสตินเห็นว่าความอิจฉาริษยาเป็น “นิสัยชั่วของปีศาจ” “ความอิจฉาริษยาเป็นบ่อเกิดของความเกลียดชัง การนินทา ใส่ความ ความรู้สึกดีใจเมื่อผู้อื่นได้รับทุกข์ รู้สึกเสียใจเมื่อผู้อื่นประสบความสำเร็จ”

2540 ความอิจฉาริษยาเป็นรูปแบบหนึ่งของความทุกข์ใจและดังนั้นจึงเป็นการปฏิเสธไม่ยอมรับความรัก ผู้ที่รับศีลล้างบาปแล้วจะต้องต่อสู้กับนิสัยชื่อนี้ด้วยความปรารถนาดี หลายครั้งความอิจฉาริษยาเกิดจากความเย่อหยิ่งจองหอง ผู้ที่รับศีลล้างบาปแล้วจะต้องฝึกฝนตนเองให้ดำเนินชีวิตด้วยความถ่อมตน

“ข้าพเจ้าอยากให้พระเจ้าทรงได้รับพระสิริรุ่งโรจน์โดยข้าพเจ้าใช่ไหม? ถ้าเช่นนั้นก็จงยินดีเมื่อพี่น้องประสบความสำเร็จ และทุกคนจะกล่าวว่า ‘ขอพระเจ้าจงได้รับพระพรเถิด’ ขอพระองค์มีผู้รับใช้ที่ไม่มีความอิจฉาริษยา แต่ร่วมยินดีด้วยกันเมื่อผู้อื่นประสบความสำเร็จ”

II. ความปรารถนาของพระเจ้า

2541 แผนการของพระเจ้าตามพระธรรมบัญญัติหันเหจิตใจของมนุษย์เราออกไปจากความโลภและความอิจฉาริษยา ฝึกฝนเขาให้ปรารถนาพระเจ้าที่อาจทำให้จิตใจของเขาอิ่มได้

พระเจ้าแห่งพระสัญญาทรงเตือนมนุษย์อยู่เสมอให้ระมัดระวังการประจัญล่อลวงในเรื่องที่ตั้งแต่แรกเริ่มแล้วปรากฏเหมือนกับว่าเป็น “สิ่งดีน่ากินและงดงามชวนมอง ทั้งยังนำปรารถนาเพราะให้ปัญญา” (ปฐม 3:6)

2542 ธรรมบัญญัติที่พระเจ้าประทานให้แก่อิสราเอลไม่เพียงพอที่จะประทานความชอบธรรมให้แก่ผู้ที่ได้ธรรมบัญญัตินั้นได้ ธรรมบัญญัตินี้ยังกลายเป็นอุปสรรค “ของความโลภ” อีกด้วย ความแตกต่างระหว่างความปรารถนาและการกระทำชี้ให้เห็นความขัดแย้งระหว่างธรรมบัญญัติของพระเจ้า ซึ่งเป็นกฎของจิตใจ และอีกกฎหนึ่ง “ในร่างกาย ซึ่งล่ามข้าพเจ้าไว้กับกฎของบาป” (รม 7:23)

2543 “บัดนี้ ความเที่ยงธรรมที่พระเจ้าทรงช่วยให้รอดพ้นตามที่หนังสือธรรมบัญญัติและประกาศกเป็นพยานถึงนั้นปรากฏให้เห็นแล้วนอกเหนือธรรมบัญญัติ ความเที่ยงธรรมที่พระเจ้าทรงช่วยให้รอดพ้นซึ่งพระองค์ประทานให้ทุกคนที่มีความเชื่อในพระเยซูคริสตเจ้า” (รม 3:21-22) ดังนั้น คริสตชนผู้มีความเชื่อ “ก็ตรึงธรรมชาติของตนพร้อมกับกิเลสตัณหาไว้กับไม้

กางเขนแล้ว” (กท 5:24) เขามีพระจิตของพระเจ้าเป็นผู้นำและติดตามความปรารถนาของพระจิตเจ้า

III. การมีจิตใจยากจน

2544 พระเยซูเจ้าทรงสั่งบรรดาศิษย์ให้ถือว่าพระองค์สำคัญมากกว่าทุกสิ่งและทุกคน และยังทรงเสนอให้เขาสละทุกสิ่งที่มี[281]เพราะพระองค์และเพราะชาวดี[282] ไม่นานก่อนที่จะทรงรับทรมาน พระองค์ทรงเสนอหญิงม่ายชาวกรุงเยรูซาเล็มให้เป็นตัวอย่างแก่เขา หญิงม่ายผู้นี้ ทั้ง ๆ ที่ขัดสน ได้ให้ทุกสิ่งที่เป็นจำเป็นสำหรับเลี้ยงชีพมาทำทาน บัญญัติให้มีใจเป็นอิสระไม่ผูกพันกับทรัพย์สมบัติเป็นข้อบังคับที่จำเป็นเพื่อจะเข้าไปในอาณาจักรสวรรค์ได้

2545 คริสตชนผู้มีความเชื่อทุกคนต้องเอาใจใส่ “จัดลำดับความรักของตนให้ถูกต้อง เพื่อมิให้การใช้สิ่งของต่าง ๆ ทางโลกและการติดใจกับทรัพย์สมบัติซึ่งตรงข้ามกับจิตตารมณ์ ความยากจนตามพระวรสารขัดขวางเขาไม่ให้บรรลุถึงความรักที่สมบูรณ์ได้”

2546 “ผู้มีใจยากจนย่อมเป็นสุข” (มธ 5:3) ความสุขแท้ในพระวรสารเปิดเผยลำดับของความทุกข์และพระหรรษทาน ของความมั่งคั่งและสันติ พระเยซูเจ้าทรงเฉลิมฉลองความยินดีของผู้ยากจนที่อาณาจักรสวรรค์เป็นของเขาแล้ว

“ข้าพเจ้าคิดว่าพระวจนาตถ์ทรงเรียกความสุภาพถ่อมตนโดยสมัครใจว่า ‘การมีจิตใจยากจน’ และท่านอัครสาวก(เปาโล)แสดงแบบอย่างความยากจนของพระเจ้าให้เราเห็นเมื่อท่านกล่าวว่า ‘แม้ทรงร่ำรวย พระองค์ก็ยังทรงยอมกลายเป็นคนยากจนเพราะเห็นแก่เรา’ (2 คร 8:9)”

2547 องค์พระผู้เป็นเจ้าทรงคร่ำครวญถึงคนร่ำรวยเพราะเขาได้รับความเบื่อกับใจแล้ว “ให้ผู้หญิงผอมแห้งและรักอาณาจักรของโลกนี้เกิด แต่ผู้มีใจยากจนย่อมเป็นสุข เพราะอาณาจักรสวรรค์เป็นของเขา” ถ้าการมอบตนไว้กับพระญาณเหนืออาทรของพระบิดาเจ้าสวรรค์ ช่วยเราให้พ้นจากความกังวลของวันพรุ่งนี้ ความไว้วางใจในพระเจ้าก็เป็นการจัดเตรียมไว้สำหรับความสุขของผู้ยากจน เขาจะเห็นพระเจ้า

IV. “ข้าพเจ้าอยากเห็นพระเจ้า”

2548 ความปรารถนาอยากได้ความสุขแท้จริงแยกมนุษย์ออกมาจากความรักติดใจเกินไปต่อทรัพย์สมบัติของโลกนี้ เพื่อจะได้พบความบริบูรณ์ในการแลเห็นและมีความสุขกับ

พระเจ้า “พระสัญญา [ว่าจะได้เห็นพระเจ้า] นั้นยิ่งใหญ่เหนือขอบเขตสูงสุดของความสุข [...] สำหรับพระคัมภีร์ ‘แลเห็น’ มีความหมายเดียวกันกับ ‘ครอบครองเป็นกรรมสิทธิ์’ [...] ดังนั้น ผู้ที่แลเห็นพระเจ้าย่อมได้รับอะไรๆ ไม่ว่าจะที่นับว่าเป็น ‘ของดี’ ได้ทั้งหมด”

2549 ประชากรศักดิ์สิทธิ์จึงจำเป็นต้องต่อสู้อาศัยความช่วยเหลือของพระพรชทานจากเบื้องบนเพื่อจะได้สิ่งดีต่างๆ ที่พระเจ้าทรงสัญญาไว้ คริสตชนผู้มีความเชื่อยอมควบคุมความปรารถนาของตนเพื่อจะได้ครอบครองและชมพระบารมีพระเจ้า และอาศัยความช่วยเหลือจากพระพรชทานของพระเจ้า จะได้เอาชนะการล่อลวงของความสะกดงายและการอยากได้อำนาจ

2550 ในเส้นทางความครบครันนี้ พระจิตเจ้าตรัสพร้อมกับเจ้าสาวเชิญชวนทุกคนที่ยินดีรับฟังให้มีความสัมพันธ์อย่างสมบูรณ์กับพระเจ้า

“จะมีสิริรุ่งโรจน์แท้จริงในที่ที่ไม่มีผู้ใดจะได้รับคำสรรเสริญผิดและรับคำสรรเสริญจากการประจบประแจง ที่นั่นผู้ที่ควรได้รับเกียรติจริงๆ จะได้รับเกียรตินั้น ผู้ที่ไม่สมจะได้รับก็จะได้ไม่ได้รับ แต่ผู้ที่ไม่สมจะได้รับเกียรติก็จะได้ไม่ปรารถนาจะรับ ไม่มีผู้ใดนอกจากผู้ที่เหมาะสมเท่านั้นจะได้รับอนุญาตให้เข้าไปได้ ที่นั่นจะมีสันติแท้จริง จะไม่ยอมรับอะไรที่ขัดแย้งกับตนหรือกับสิ่งอื่นใด พระองค์จะทรงเป็นรางวัลของคุณธรรม พระองค์ประทานคุณธรรมและทรงสัญญาว่าไม่มีสิ่งใดดีกว่าหรือยิ่งใหญ่กว่าพระองค์ได้ [...] ‘เราจะเป็นพระเจ้าของเขา และเขาจะเป็นประชากรของเรา’ (ลนต 26:12) [...] ท่านอัครสาวก(เปาโล)ก็เข้าใจเช่นนี้และเข้าใจถูกต้องด้วยเมื่อกล่าวว่า “เพื่อพระเจ้าจะได้ทรงเป็นทุกสิ่งในทุกคน” (

1 คร 15:28) พระเจ้าจะทรงเป็นจุดหมายของความปรารถนาของเรา เราจะแลเห็นพระองค์ตลอดไปไม่มีสิ้นสุด เราจะรักพระองค์โดยไม่มีวันเบื่อหน่าย จะสรรเสริญพระองค์โดยไม่เหน็ดเหนื่อย ทุกคนจะได้รับของประทานนี้ สภาพนี้ กิจกรรมนี้ เช่นเดียวกับชีวิตนิรันดรซึ่งเป็นของทุกคนโดยแท้จริง”

15.00 น. ชักถาม - ปิดการอบรม โดย บิชอปฟรังซิสเซเวียร์ วีระ อาภรณ์รัตน์

++++++0++++++